WIDENER
HN Y9GS +

34459
2d Div
7235
5

BOUGHT WITH
THE INCOME FROM
THE BEQUEST OF
CHARLES MINOT,
OF SOMERVILLE,
(Class of 1828,)
1872, Jan. 12.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

NARODNE

PJESME.

SABRANJE

svijuh do sad izdatih i više nikada
još neizšavših pjesamah hrvatskih,
dalmatinskih, bosanskih i srbskih.

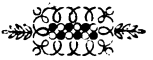

Izdanje

Lavoslava Župana

U

ZAGREBU.

Knjiga 1.

1848.
Tiskom Franje Župana.

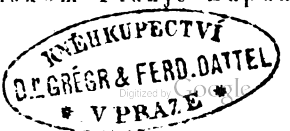

Digitized by Google

27235.5

1872, Jan. 12.
Mind.

Digitized by Google

I.

Pjesme svatovske.

1.

Proscima

(*iz Srijema.*)

Oj! i dva svata, dva uprosnika! le, lelja le! [1])
Kud' vi idete, šta vi tražite? —
I mi idemo, momu tražimo. —
U nas je moma još neprošena. —
Mi ćemo doći, da je prosimo. —
Vi ćete doći, mi je nedamo. —
Bogme ćeš dati, i naša biti. —
Dok svekar dogje, suknju donese. —
Svekar će doći, suknju doneti. —
Dok rabar dogje, prsten donese. —
Rabar će doći, prsten doneti. —
Dok dever dogje, venac donese. —
Dever će doći, venac doneti.

2.

Na prosidbi

(*iz Baranje.*)

Oj ti kolo veliko! —
Što nas zoveš, maleno? —

---

1) Le lelja le pripijeva se uza svaku vrstu.

Digitized by Google

Imate li djevojak'? —
Ima, kolo veliko! —
Dajte nama do dvije. —
Ne damo vam ni jedne;
A kamo li do dvije. —
A mi ćemo i silom. —
Sila Boga ne moli. —
Sjever goru oblomi. —
A za rašta oblomi? —
Zarad' vaši djevojak'. —
A vi dva svata, dva uvodnika,
Otvor'te vrata. —
Otvorena su jošte s večera
I pometena. [2]

3.

Opet na prosidbi.

(*iz Baranje.*)

Nadvi se oblak iznad djevojak';
To ne bio oblak iznad djevojak',
Već dobar junak traži djevojak'.

4.

Opet na prosidbi.

(*Risanska.*)

Zaprosio čelebija Petro [3]
Na daleko lijepu djevojku,

---

2) Ova su tri posljednja stiha vrlo zločesta ali za sad nemamo boljijeh.

3) Ili kako bude ime mladoženji.

Digitized by Google

Baš gjevojku prelijepu Anu ; [4])
Petro prosi, Ana se ponosi,
E je Petra vlahinja [5]) rodila.
Mali Pero poručuje Ani:
»O tako ti, lijepa gjevojko!
»Nemoj mi se ponositi mlada!
»I ako me rodila vlahinja,
»Potpuno je rodila junaka;
»Ti me uzmi, ne ćeš se kajati.«
I tako se smilovala Ana,
I ona je poručila Petru:
»Kupi svate, ajde po gjevojku.«
Kad je Petra knjiga dopanula,

---

4) Ili kako bude ime djevojci

5) Osim onoga, što se po sjeveroistočnijem krajevima naroda našega ovom riječi vlah zovu i pravi Vlasi, koji se po ostalijem krajevima najviše zovu Karavlasi, Srbi zakona turskoga u Bosni i u Ercegovini, a tako i oni zakona rimskoga, kako u Bosni i u Ercegovini, tako i u carstvu avstrijskome izvan Dalmacije, zovu vlasima braću svoju zakona grčkoga; u Dalmaciji pako gragjani i varošani zovu vlahom svakoga seljaka sa suhe zemlje (koji ne živi na ostrvima), a što se našijem jezikom onamo zove vlah, ono se talijanskijem i po ovom njemačkijem zove morlak (morlacco). — Jamačno ova pjesma nije spjevana za prosidbu nego se na njoj samo zato pjeva, što je o prošenju djevojke: takovijeh pjesama ima i više, koje nijesu spjevane za one dogagjaje, na kojima se najviše pjevaju, nego su samo za to uzete, što se čini, da prilikuju za one dogagjaje (kao, n. p. apostoli i jevangjelija za praznike).

Digitized by Google

Kupi svate čejebija Petro,
Skupi svate, ode po gjevojku,

5.

Kad se izprosi djevojka.

(*Risanska.*)

Falila se prelijepa Ana:
»Nema dvora, što babe mojega;
»Ja sam čula, kaževali su mi,
»Poljepši su moga Petra dvori:
»Dvori su mu žikom požikani,
»I u dvoru stoli poregjani,
»I na stolu svileni sagovi,
»Na njim' sjede gospoda svekrovi,
»I banice gospogje svekrve,
»I gjeveri pomorski trgovci.«
Kad li Ana sretno domu dogje,
Al' istina, što su govorili:
Dvori su mu žikom požikani,
A u dvoru stoli poregjani,
Na stolima svileni sagovi,
U njim' sjede gospoda svekrovi,
I gospogje banice svekrve,
I gjeveri pomorski trgovci.

6

Kad se isprosi djevojka.

(*iz Srbije.*)

Zaran', Pavle, zaran', mili brale!
Za rana mi snau prstenujte.

Digitized by Google

Kada budeš u taštine dvore,
Kad izvedu lepotu devojku,
Ne gledaj joj vence ni oboce,
Ne gledaj joj šarene zubune,
Niť joj gledaj vezene rukave;
Zubune su terzije šarale,
Rukave su vezilje navezle,
A vence su kujundžije vile;
Već joj gledaj stasa i obraza,
S kim ćeš, brale, veka vekovati.

7.

Djevojci i momku na prstenu.

Pogledaj, vojno, pogledaj,
Jeli ti slika prilika;
Ako ti nije prilika,
Usedni konja, pa beži,
Da mi ne rečeš do posle:
Prevara što me prevari
Jošte u dvoru taštinom.
Pogledaj, mori devojko!
Jeli ti slika prilika;
Ako ti nije prilika,
Uzmetni vence, pa beži,
Do posle da ne govoriš:
Prevara što me prevari
Jošte u dvoru majčinom.

Digitized by Google

8.

Kad već prstenuju djevojku.

Ao kono, naša drugarice!
Drugarice, naša nevernice!
Ne l' se sinoć nama zaklinjaše,
Da ne staneš kod tugjina, kono,
Da ne ljubiš tugju ruku, kono,
Da ne mećeš tugj prsten na ruku?
A ti sada stojiš kod tugjina,
I ti ljubiš tugju ruku, kono,
I ti mećeš tugj prsten na ruku.

9.

Kad se sije brašno za hljeb radi svadbe

(*iz gornjega primorja — od Kotora k jugu izmegju mora i Crne gore.*)

Svi recimo: u ime Boga!
Da ovo bude u čas dobar!
Tajko i majka sina žene,
Od roda je od velika,
Koljena je gospodskoga,
Nikome se i ne javlja,
No se rodu licem klanja.
Rod mi njojzi odgovara:
»Ne klanjaj se, sele, rodu
»No zafali višnjem Bogu,
»Koji ti je ud'jelio
»Mlada rabra gospodara.
»Mloge su ga mome brale,
»Ma ga n'jesu odabrale;

Digitized by Google

»Tebe ga je sreća dala,
»Da b' ste dugo poživjeli!
»I pošteni rod rodili!
»I s rodom se podičili,
»Kao paun zlatnim perom,
»A šenica ravnim poljem,
»I lozica biber-grožgjem,
»I pučina slanim morem
»Tako s vama mila majka!«

10.

U oči svadbe.

(*iz gornjega primorja.*)

Bosioče, bosioče, u širinu rasti;
Jer će doći, bosioče, starog svata vlasti,
Pa će mi te, bosioče, mlada potrgati
Oštrom gjordom, bosioče, po b'jelu kor'jenu.

11.

Opet u oči svadbe.

(*Rusanska.*)

Moji rani vinogradi
Ni ragjeni, ni gragjeni,
Bosiokom posagjeni,
A ružjcom zagragjeni,
Odtud ide mladi Petro,
Nema kuda konja provest',
Provede ga iz daleka,
Iz daleka, preko mosta,
Preko mosta srebrnoga,

Digitized by Google

Kad pod mostom žuber stoji
Od mladijeh gjevojaka,
Megju njima mlada Mare,
Ona vije tri vijenca:
Jednoga mi bratu vije,
Drugi Petru vjereniku,
Treći mlada sama sebe,
Zlatom mi ga zavijaše,
Šajku ticu uvijaše,
Šajki tici govoraše:
»O Boga ti, šajko tico!
»Ti preleti preko Risna
»Na Petrove b'jele dvore,
»Te ti vigji, što besjede,
»Trepte li mu bandijere
»Sve bijele i crvene,
»Igra li mu pred dvor kolo,
Vodi li mu majka kolo,
»Začinju li sestre pjesme,
»Vesele l' se tamo mene!«

12.

Opet u oči svadbe.

(*Risanska.*)

Boga moli prelijepa Ana:
»Daj mi, Bože, oči sokolove
»I bijela krila labudova,
»Da preletim preko Risna grada,
»Da ja dogjem u Petrove dvore

Digitized by Google

»Da ja vidim Petra vjerenika:
»Jeli lijep, koliko ga kažu;
»Jeli dobar, koliko ga fale;
»Igra li mu kolo pred dvorove,
»Vodi li mu kolo mila majka,
»Vodi l' kolo, pjesme začinje li;
»Trepte li mu pred dvor bandijere,
»Viju li mu svileni barjaci.«
Boga moli prelijepa Ana,
Boga moli, umolila ga je:
Bog joj dade oči sokolove
I bijela krila labudova,
I preleće preko Risna grada,
Ona dogje u Petrove dvore,
Baš u dvore svoga vjerenika:
On je ljepši, nego li ga kažu;
On je bolji, nego li ga fale;
Igra njemu kolo pred dvorove,
I vodi mu kolo mila majka,
Kolo vodi, a pjesme začinje;
Trepte pred dvor zlatne bandijere;
I viju mu svileni barjaci.

13.

Kad donesu barjak iz crkve. [6])

(*Risanska.*)

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče,
Čestito ti, domaćine, u dom veselje!

6) U Srbiji, kao i u Ercegovini i u Crnoj gori, mnogi imućniji ljudi po selima imaju svoje barjake, koje ostali uzimaju

Digitized by Google

Odlećeše, dolećeše sivi sokoli,
Doniješe domaćinu kitu masline; [7])
Čestito ti, domaćine, u dvor veselje! —
Fala tebe, siv sokole, bio sa srećom!

14.

Kad se skupljaju svatovi.

(*iz Baranje.*)

Kovilje i rano bosilje!
Što si zeleno
Tako poleglo? —
Kako ne bi zeleno
'vako poleglo?
Sinoć mene ljeljen projezdio,
A jutroske tri dobre djevojke
Svaka nosi srpak na ramenu,
One žanju travu svakojaku,
Ponajviše trave djeteline,
Pa je meću pred konja bratina:
»Grizi, pasi, ti bratin konjicu!
»Daleko ćeš sada putovati,
»Gje djevojka svoje dvore mela,

---

u naruč za svatove; u Risnu pak u oči svadbe donesu crkveni barjak, te s njime idu po djevojku.

7) Pripovijeda se, da je u Risnu otprije bio običaj u svatove mjesto barjaka nositi granu masline; no sad se to samo onda čini, kad je mladoženjina ili djevojačka kuća u žalosti.

8) Kad je djevojka (a ne gjevojka), valjalo bi da je i

Digitized by Google

»Gje je mela, tu je i zaspala,
»Budila je najmlagja snašica:
»»Ustan' gore, mila zaovice!
»»Eto svati dvore obigraše,
»»Više glave kopje udariše.««
Gjipila je lijepa djevojka,
Redom ona stole poregjala,
Na stolove sage i marame.

15.

Opet kad se skupljaju svatovi.

(*Rusanska.*)

Doleće sivi s okole,
Doleće Petru na dvore;
Izlazi Petro delija,
Sokola stade plašiti;
Govori sivi sokole:
»Nemoj me, Petro, plašiti;
»Doći će br'jeme godina,
»Mene ćeš, Petro, moliti,
»I stat će vode Dunavi
»I druga bistra jezera;
»Onda ćeš mene moliti,
»Da tvoje svate prevedem,
»I tebe s Anom prenesem.«

---

gdje ili dje (a ne gje); ali se tako može čuti i usred Dubrovnika i Sarajeva, prem da se i ono prvo (gdje) govori.

Digitized by Google

16.

Kad se nadaju svatovima kod djevojačke kuće.

Seja brata na večeru zvala:
»Ajde, brate, na sunašce jarko,
»Da se jarka sunca nagrejemo
»I lepote krasne nagledamo,
«Kako jezde kićeni svatovi!
»Blago dvoru, u koji će doći!
»Čij li će i dvori dočekati?
»Čija l' majka darom darivati?
»Čij li bratac vinom napojiti?
»Čija l' seja megju njima biti?«
Bratac seji tijo odgovara:
»Sejo moja, budi mi vesela!
»Naši će i dvori dočekati,
»Naša majka darom darivati,
»A ja ću i vinom napojiti,
»Ti ćeš, sejo, medju njima biti.«

17.

Kad dolaze svatovi.

Bre ne daj, ne daj, devojko,
Jelen ti u dvor ušeta,
Bosiljak bel ti popase. —
Neka ga, druge, neka ga;
Za njega sam ga sejala.

Digitized by Google

18.

Kad kum dolazi.

Kum dojezdi, dvori zazvoniše.
A gde ćemo kumu konja svezat'?
Mladoženjska majka milostiva,
Nasadila gunje i jabuke;
Ťu mi vež'te milom kumu konja,
Milom kumu i starome svatu,
Po zakonu i ručnom deveru.

19.

Kad dolazi stari svat.

Puče puška, puče za njom druga:
Čini mi se, stari svat da ide.

20.

Kad dolazi djever.

Bratac sestru s nova grada zove:
»Odi, sele, osedlaj mi konja,
»Duždević me zove u svatove,
»Da mu budem dever kod devojke.«

21.

Kad dolazi vojvoda.

Šta se sjaji kroz goru zelenu?
Da l' je sunce, da l' je jasan mesec?
Nit' je sunce, nit' je jasan mesec,
Već zet šuri na vojvodstvo ide.

Digitized by Google

22.

Kad hoće da polaze po djevojku.

(Risanska.)

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče,
Ajd' iz dvora, prvijenče, brijeme ti je,
Konji su vi oseldani, [9]) te vas čekaju,
A junaci oružani, te vas gledaju;
Ko vi stio nauditi, ne dao ma Bog!

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče,
Ajd' iz dvora, stari svate, brijeme ti je,
Konji su vi oseldani, te vas čekaju,
A junaci oružani, te vas gledaju;
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče,
Ajd' iz dvora, barjaktaru, brijeme ti je,
Konji su vi oseldani, te vas čekaju,
A junaci oružani, te vas gledaju;
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče,
Ajd' iz dvora, zlatni kume, brijeme ti je,
Konji su vi oseldani, te vas čekaju,
A junaci oružani, te vas gledaju;
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

---

9) Oseldani mjesto osedlani! Tako se onuda govori i seldo mjesto sedlo.

Digitized by Google

23.

Mladoženji.

Mila konja na Bosni potkiva,
Ne kuje ga, čim se konji kuju,
Već ga kuje srebrom i olovom;
On ga kuje, konj se nogom baca.
Mila konju potijo govori:
»Stani konju, stani, dobro moje!
»Ako, konju, dobro dovedemo,
»Bit će dobro i mene i tebe;
»Oplešt će ti jasle javorove,
»Metat će ti smilja i bosilja,
»Dan da jedeš, a dva da se igraš;
»Ako l', konju, udo dovedemo,
»Bit će udo i mene i tebe:
»Oplešt će ti jasle jadikove,
»Metat će ti gorke čemerike,
»Dan da jedeš, a dva da boluješ.«

24.

Svatovima, da se opremaju.

Opremajte se, Pomoravljani,
Pomoravljani, Podunavljani,
Po lepu momu devojku.

Za ran', kume, za ran', stari svate,
Moli vam se ženikova majka,
Za rana joj snau dovedite,
Da donese sunca a nedrima,
U rukav'ma sjajne mesečine.

Digitized by Google

25.

Kad polaze svatovi po djevojku.

(Risanska.)

Molila se mlada Petra majka
Starom svatu i vjenčanom kumu:
» Za ran' nama snahu dovedite,
» U kosam' joj sunca donesite,
» U njedrima jasnoga mjeseca,
» Da ogrije b'jele dvore naše.«

26.

Opet tada.

(iz gornjega primorja.)

Pogj'te s Bogom, kićeni svatovi!
Za ran' nama snahu dovedite,
Za kosom joj sunca donesite,
U njedarca jasnoga mjeseca,
A u ruke dvije kite mira,
Da je mirna jedna i druga banda,
A najviše Jovu mila majka.

27.

Kad polazi mladoženja.

Oblak se vije po vedrom nebu,
I lepi Ranko po belom dvoru,
Oprоštaj ište od svoje majke,
Od svoje majke, od svoga oca:
»Oprosti meni, mila majčice!

Digitized by Google

»Mila majčice, bela crkvice,
»Oprosti méni, i blagosov' mé
»Ja ću da idem u tugje sélo,
»U tugje sélo, za tugju seju,
»Za tugju seju, za moju ljubu.«

28.

Opet kad polazi mladoženja.

(*Bačvanska.*)

Opravljen Ranko po dvoru šeta,
Šeta, ne šeta, često pogleda,
Da bi mu moma i sama došla.
Luda bi bila, kad bi mu došla,
Dok ne dotera kola sedmera,
Kola sedmera, konje sedmake;
Konje sedmake, svate jednake;
Svate jednake, jengje devojke.
Lasno će naći kola sedmera,
Kola sedmera, konje sedmake;
Konje sedmake, jengje devojke;
Ali ne može svate jednake,
Već Bog kako je koga stvorio,
I kako ga je majka rodila.

29.

Kad dolaze svatovi po djevojku.

(*iz gornjega primorja.*)

Dobri došli, kićeni svatovi!
A za Maru gizdavu gjevojku!

Digitized by Google

E se Mare od roda dijeli,
Ali joj se žao od'jeliti;
Jovo Mari tako govoraše:
»Što t' se, Mare, žao od'jeliti
Od tvog roda i od mile majke,
I od braće i od bratučeda,
Od sestriča i mili nevjesta?
I ja, Mare, dosta roda imam:
Imam tajka, imam milu majku,
Imam braću, imam bratučeda,
Imam sestre, imam i nevjeste;
Ne će tebe, Mare, pouliti,
Ne će, Mare, žimi [10]) moja glava!

30.

Opet tada.

(*Risanska.*)

Prvijenče gospodine, dobro došao!
S vama došla svaka sreća i sam gospod Bog!
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

* * *

Barjaktaru gospodine, dobro došao!
S vama došla svaka sreća i sam gospod Bog!
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

* * *

Stari svate gospodine, dobro došao!
S vama došla svaka sreća i sam gospod Bog!
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

---

10) Žimi mjesto živa mi, kao što se i u govoru može čuti (žimi) mjesto živ mi.

Digitized by Google

Zlatni kume gospodine, dobro došao!
S vama došla svaka sreća i sam gospod Bog!
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

* * *

Gjever-baše, braćo naša, dobro ste došli!
S vama došla svaka sreća i sam gospod Bog!
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

* * *

Vojvod-baše, braćo naša, dobro ste došli!
S vama došla svaka sreća, i sam gospod Bog!
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

31.

Opet tada.

(*iz Konavlja.*) [11])

Prva kita prv'jenčeva,
Dobri ste došli, svatovi!
A druga je starog svata,
Dobri ste došli, svatovi!
A treća je kum' vjenčana,
Dobri ste došli svatovi!
A četvrta svijeh svata,
Dobri ste došli, svatovi!
Koja kita prv'jenčeva,
Ta je kita svilom vita,

---

11) Konavljani su svi zakona rimskog, a iz ovijeh pjesama njihovijeh svak može vidjeti, da se u jeziku i u običajima ni malo ne razlikuju od ostalijeh Ercegovaca zakona grčkoga već ako po tome, što H malo bolje i čistije od njih izgovaraju).

Digitized by Google

Dobri ste došli, svatovi!
A koja je starog svata,
Ta je kita srmom vita,
Dobri ste došli, svatovi!
A koja je kum' vjenčana,
Ta je kita zlatom vita,
Dobri ste došli, svatovi!
A koja je svijeh svata,
Ta je kita mirom vita;
Mir donijeli,
Mir ponijeli!
Dobri ste došli, svatovi!

32

Kad mladoženja ulazi u kuću djevojačku.

(*Bačvanska.*)

Sniska strea, visok gjuvegija,
Prijo naša, devojačka majko!
Diž'te streu, novi prijatelji,
Da naš Ranko ne polomi perje.

33.

Dok se svatovima meso sijeće.

(*iz gornjega primorja.*)

Cv'jetak pade od naranče
Pred svatima [12]) na trpezu.

---

12) Priličnije bi i pravilnije bilo kazati: pred svatove, nego pred svatima, ili: pred svatovima; no ovakijeh pogrješaka, i još mnogo većijeh (gdje se ne može sumnjati, kako-

Digitized by Google

34.

Kod kuće djevojačke.

Osvanu zvezda na vedrom nebu,
Rabar devojci pred belim dvorom:
»Jesi l', devojko, peškir navezla? —
»Jesam navezla, nisam povezla;
»Nestalo mi je svile tavlije,
»Svile tavlije i gjulvezije.«

35.

Opet kod kuće djevojačke.

Jelen popase smilj po zagorju,
Više ga tlači, neg' sto ga pase,

---

bi bilo pravilnije) može se po onijem krajevima dosta čuti, osobito u pjesmama i to bez i kake nevolje. Kao što je poznato, da se po južnijem krajevima naroda našega uzima vin. padez (acc.) mjesto skaz. (loc.) i tvor. (instr.) (n. p. takoga junaka nema u svu našu zemlju — mjesto u našoj zelji; bio sam na vojsku — m. na vojsci; pred dvore mu kolo igra — m. pred dvorima i t. d.) tako se po Crnoj gori i onuda po primorju, osobito u pjesmama i to bez i kake nevolje, uzima skaz. i tvor. mjesto vin. n. p. otišao u Mlecima (mjesto u Mletke); izigje pred kulom (m. pred kulu) i t. d. Za ono prvo (vin. m. skaz.) gotovo bi se moglo reći, da (u onijem krajevima) već nije pogrješka; ali ovo drugo (skaz. i tvor. m. vin.) zaista je velika pogrješka i nagrda u jeziku našemu, kako god i ono, što se u Madžarskoj (osobito po varošima) govori: na belim konju, po suvim putu, u našim sokaku i t. d.

Digitized by Google

Lepi ga Ranko na konju tera
Bratac ga Vesa na drumu čeka,
A bratac Mila kod bela dvora,
A sestra Jela kroz pendžer gleda,
Kroz pendžer gleda, tijo besedi:
»Teraj ga, brate Ranko, ne ostavljaj ga,
»Udri ga, brate Veso, ne propuštaj ga;
»Nije to zvere u gori raslo,
»Veće je raslo kod mile majke,
»Kod mile majke, kod drage braće,
»Kod svega roda, kod roditelja.«

36.

Opet kod kuće djevojačke.

Zlatni topi u grad udariše,
A devojci svatovi dogjoše.
Devojka se svatovom nadala,
Vas dan dugi bosiljak sejala,
Na vojnovu sreću namenjuje:
»Ako vojno dobre sreće bude,
»S večera će bosiljak niknuti,
»Do po noći i prekrstiti se,
»A u zoru u kite se viti.«
I vojno je dobre sreće bio:
S večera je bosiljak nikao,
Do po noći prekrstio se,
A u zoru u kite se vio;
Svakom svatu po kita bosiljka,
Mladoženji lepota devojka;
A deveru kita ne dopade;

Digitized by Google

Al' govori lepota devojka.
»Ne ljuti se, moj mili devere!
»Ja ću tebi bolju kitu dati;
»Bolju kitu moju drugaricu.«

37.

Kad oblače djevojku.

Sretno ti bilo ruo venčano!
Sretno ti bilo i dugovečno!

38.

Na vratima zatvorenim.

(*Bačanska.*)

Otvor'te se vrata na vajatu,
Da vidimo lepotu devojku:
Jeli lepša prošena devojka,
Nego lepi gjuvegija Ranko.

39.

Kad hoće da izvedu djevojku.

(*iz Konavlja.*)

Naša se neve udava,
Cvijeće seli predava:
»Goji mi, sele, cvijeće,
»Goji ga, sele, do treći dan;
»Kad bude, sele, treći dan,
»Trgaj mi, sele, cvijeće,
»Pa mi ga kiti u kite;

Digitized by Google

»Nemoj ga slati gorama,
»Ni mi ga šalji vodama;
»Nego ga paši str'jelama,
»Pa mi ga pošlji stranama.«

40.

Opet tada.

Izvedi, brate, sestru na ugled. —
Izveo bi je, al' mi je žao. —
Žao, ne žao, izvesti ćeš je,
Izvesti ćeš je, i nama dati,
I nama dati, i naša biti.

41.

Kad brat izvede djevojku.

Mili Bože, čuda golemoga!
Gde brat sestru deveru predaje:
»Amanet ti, devere, sestra moja!«

42.

Kad izvedu djevojku.

Muči ne plači, dušo devojko,
Tvoja će majka većma plakati,
Većma plakati, tebe žaliti,
Kad tvoje druge na vodu pogju,
A lepe Ruže na vodi nema,
Ni lepe Ruže, ni vode ladne.

Digitized by Google

43.

Drugarice djevojci, kad je prate.

(Risanska.)

O ti Mare, vjerni druže, vjerna ti bješe!
Za malo nam vjerna bješe, pa se odvrže.
Nu d' pogledaj, mlada Mare, okolo sebe,
Divan ti se sabor bere okolo tebe.
Jedna kita roda tvoga, druga od doma,
Drago ti je srcu tvome, kad ti pogledaš!

44.

Kad djevojci u oči vjenčanja boje nokte u amamu.

(iz Bosne — našinacah turskoga zakona.)

Našoj Mejri k'nu postaviše
I na noge i na b'jele ruke,
Postaviše, da je ne ostave.
Naša Mejro, jel' ti žao majke? —
Nije meni moje majke žao,
U mog dragog bolju majku kažu. —
Naša Mejro, jel' ti žao baba? —
Nije meni moga baba žao,
U mog dragog boljeg baba kažu. —
Naša Mejro, jel' ti žao brata? —
Nije meni moga brata žao,
U mog dragog boljeg brata kažu. —
Naša Mejro, jel' ti žao seje? —
Nije meni moje seje žao,
U mog dragog bolju seju kažu.

Digitized by Google

45.

Kad idu na vjenčanje. [13])

(Bačvanska.)

Paun šeta, vojno le! na venčanje,
A za njime, vojno le! paunica;
Osvrće se, vojno le! mlad paune,
Mlad paune, vojno le! lepi Ranko,
Ide l' za njim, vojno le! paunica,
Paunica, vojno le! lepa Ruža.

46.

Opet kad idu na vjenčanje.

Paun šeta, vojno le! na venčanje,
S' sobom vodi, vojno le! paunicu,
Paunicu, vojno le! za ručicu.

47.

Oko skrinje nevjestine.

(iz Konavlja. Igrajući pjevaju dva djevera i dva svata.)

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove rabra svoga,
Da joj skrinju srebrom pospe.

---

13) U Srijemu, u Bačkoj, u Banatu i u Slavoniji djevojka se vjenčava kod svoga roda; a u Srbiji i po svima ostalijem krajevima naroda našega kod mladoženjine kuće.

Digitized by Google

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove baba svoga,
Da joj skrinju srebrom pospe.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove majku svoju,
Da joj skrinju srebrom pospe.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove braću svoju,
Da joj skrinju srebrom pospu.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove sestre svoje,
Da joj skrinju srebrom pospu.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove dunda svoga,
Da joj skrinju srebrom pospe.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove tetke svoje,
Da joj skrinju srebrom pospu.

Digitized by Google

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove drugarice,
Da joj skrinju srebrom pospu.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove domaćina, [14])
Da joj skrinju srebrom pospe.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove prvijenca,
Da joj skrinju srebrom pospe.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove starog svata,
Da joj skrinju srebrom pospe.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove kum' vjenčana,
Da joj skrinju srebrom pospe.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;

14) t. j. od svatova.

Digitized by Google

Neve zove dva gjevera,
Da joj skrinju srebrom pospu.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove sve svatove,
Da joj skrinju srebrom pospu.

* * *

Mi igramo i pjevamo
Oko skrinje nevjestine;
Neve zove sve pirnike,
Sve pirnike, i pirnice,
Da joj skrinju srebrom pospu. [15])

48.

Pošto djevojka daruje svatove. [16])

(*iz Konavlja.*)

Naša neve prela, tkala,
Sve svatove darovala,
I sebi je ostavila.

---

15) Dok se ovo pjeva, svak po nešto meće na skrinju (muškarci novce, a žene i djevojke robu, n. p. mahramice, ubručić i t. d.)

16) U Srbiji se danas svatovi daruju kod mladoženjine kuće, a u Konavlju i u svemu gore primorju i u Crnoj gori kod djevojačke (kao što se i u narodnijem pjesmama nalazi). U Konavlju se pred svakoga svata u sofru baci po mahramica.

Digitized by Google

49.

Kad otac da djevojci dobru molitvu.

(*Risanska. Pjevaju svatovi.*)

Dobar čoeče!
Dobro ti reče!
Dobro ti reče!
Brzo se steče!
U dobre čase,
Pod pune čaše
Svemu rodu i plemenu na veliku čast,
A našijem mlad'jencima u najbolji čas!
A svak reci i pomisli, da je dobar čas!
Tako vama i Bog dao vazda dobar čas! [17])

50.

Kad se svatovi spremaju da polaze.

Ne stoj, kume, ne stoj, stari svate,
Ne gnjev'te nam gizdave devojke,
Devojka je i od sebe gnjevna,
Ostaje joj rukav nedovezen,
Nema majke, da joj ga doveze,
Nema brata, da joj ga donese.
Ad' govori ujna nećačici:
»Podji, podji, moja nećačice!

---

17) Ovako se pripijeva i materi i ostaloj rodbini, kad daju dobru molitvu, samo što se materi mjesto dobar čoeče kaže: „dobra majčice," a bratu: „dobar brate" i t. d.

Digitized by Google

»Ujna će ti rukav dovršiti,
»I poslati po ujaku tvome;
»Rukav primi, ujaka poljubi.«

51.

Opet tada.

Poodi, mili kume! vreme ti je,
Ostavi nam kolu dara, zakon ti je;
Tko li nam ne ostaviš, zazor ti je.

52

Opet tada.

(*od Crne gore.*)

Nu izlazi, stari svate, brijeme ti je;
Ti ne piješ mlaćenicu batom [18]) bivenu,
Nego vino kratošiju kukom trapenu. [19])

---

18) Mlaćenica se u Crnoj gori i onuda po okolini zove ona voda (kao surutka); što ostane, kad se prepira skorup. Bata (od taliansk. batto, od kuda se i amo kod nas zove batina) ovdje znači ono drvo, kojim se skorup u stapu bije.

19) Kratošija se onamo zove nekako crno grožgje, i od njega vino. Kuka ovdje znači kljuna (s jedne strane kao trnokop, a s druge kao veliki kljun); i po svoj prilici će kuka ovo značiti i u narodnijem pjesmama, gdje se kaže:

„Kad ustane kuka i motika. —

Trapenu (mjesto trapljenu znači sagjenu; jer se onamo mjesto saditi vinograd govori trapiti.

Digitized by Google

53.

Opet tada.

(*Risanska.*)

Ajd' iz dvora, prvijenče, brijeme ti je,
Susrela vas dobra sreća i sam gospod Bog!
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog! [20])

54.

Opet tada.

(*iz gornjega primorja.*)

Podigni se prvijenče, brijeme ti je,
Susrela te dobra sreća i gospodin Bog!
Ko ti šćeo nauditi, ne dao mu Bog!

* * *

Podigni se, stari svate, brijeme ti je,
Susrela te dobra sreća i gospodin Bog!
Ko ti šćeo nauditi, ne dao mu Bog!

* * *

Dignite se, dva gjevera, brijeme vi je,
I vodite mladu Maru, u zakon vi je,
Susrela ve dobra sreća i gospodin Bog!
Ko vi šćeo nauditi, ne dao mu Bog!

---

20) Ovako se pripijeva i ostalljem svatovima, dokle ne pogju.

Digitized by Google

Podigni se, mlad vojvoda, brijeme ti je,
Pa sakupi sve svatove, u zakon ti je;
Susrela te dobra sreća i gospodin Bog!
Ko ti šćeo nauditi, ne dao mu Bog!

55.

Kad već hoće da pogju.

Mlad mladoženja, ružo rumena!
Predadosmo ti struk ruzmarina;
Ako uvene struk ruzmarina,
Tvoja sramota, naša greota;
Često zalivaj struk ruzmarina,
Da ne uvene struk ruzmarina.

56.

Kad već polaze svatovi.

Odbi se grana od jergovana,
I lepa Smilja od svoje majke,
Od svoje majke, i od sveg roda.
Vrati se, Smiljo, majka te zove,
Majka te zove, košulju daje —
Bila me, majko, od pregje zvati,
Od pregje zvati, košulju davat',
Dok nisam stala uz milog kuma,
Uz milog kuma, i uz devera,
Dok nije bio prsten na ruci,
Prsten na ruci, venac na glavi.

Digitized by Google

57.

Opat tada.

(iz gornjega vrimorja.)

Obrni se, mlada Mare, majka te zove. —
Neka zove i prizivlje, sad nemam kolje,
Odnese me Bog i sreća Jovu na dvore.

* * *

Obrni se, mlada Mare, otac te zove. —
Neka zove i prizivlje, sad nemam kolje,
Odnese me Bog i sreća Jovu na dvore.

* * *

Obrni se, mlada Mare, braća te zovu. —
Neka zovu i prizivlju, sad nemam kolje,
Odnese me Bog i sreća Jovu na dvore.

* * *

Obrni se, mlada Mare, sestre te zovu. —
Neka zovu i prizivlju, sad nemam kolje,
Odnese me Bog i sreća Jovu na dvore.

58.

Opet tada.

(Risanska.)

Odvi se Mare od roda,
Kakono čela od roja;
Privi se Petru delijt,
Kakono svila k jumaku.

Digitized by Google

59.

Opet tada.

(*iz Konavlja.*)

Sunce nam je na zahodu, brzo će nam zać',
A nevjesta na othodu, brzo će nam poć'.
Žali nevu stara majka, otkle ima poć';
Za to neve i ne haje, što je majci ž'o:
»Idem, majko, dobro moje, brijeme je poć'.«

* * *

Zunce nam je na zahodu, brzo će nam zać',
A nevjesta na othodu, brzo će nam poć'.
Žali nevu starac babo, otkle ima poć';
Za to neve i ne haje, što je babu ž'o:
»Idem, babo, dobro moje, brijeme je poć'.«

* * *

Sunce nam je na zahodu, brzo će nam zać',
A nevjesta na othodu, brzo će nam poć.'
Žale nevu braća svoja, otkle ima poć';
Za to neve i ne haje, što je braći ž'o:
»Idem, braćo, dobro moje, brijemé je poć'.«

* * *

Sunce nam je na zahodu, brzo će nam zać',
A nevjesta na othodu, brzo će nam poć'.
Žale nevu sestre svoje, otkle ima poć';
Za to neve i ne haje, što je sestram' ž'o:
»Idem, sestre; dobro moje, brijeme je poć'.«

Digitized by Google

Sunce nam je na zahodu, brzo će nam zać',
A nevjesta na othodu, brzo će nam poć'.
Žale nevu druge svoje, otkle ima poć';
Za to neve i ne haje, što je drugam' ž'o:
»Idem, druge, dobro moje, brijeme je poć'.

60.

Opet tada, djevojci.

(*iz Konavlja.*)

Pogji s Bogom, naša neve, ne obziri se
Na babove b'jele dvore,
I tvoj rabro baba ima,
Dvore mu je sagradio
Bolje neg' u baba tvoga.

* * *

Pogji s Bogom, neve naša, ne obziri se
Na majčino svjetovanje,
I tvoj rabro majku ima,
Ona će te svjetovati
Bolje nego majka tvoja.

* * *

Pogji s Bogom, neve naša, ne obziri se
Na bratine vrane konje,
I tvoj rabro braću ima,
Konje su mu ugojili
Bolje neg' u braće tvoje

* * *

Pogji s Bogom, neve naša, ne obziri se
Na selino milovanje,

Digitized by Google

I tvoj rabro selu ima,
Ona će te milovati
Bolje nego sele tvojà.

61.

Opet tada, djevojci.

(*Risanska.*)

Bijela svila po moru plila.
Bijela svilo, ne pokvasi se!
Lijepa Mare, ne omrazi se!

62.

Kao kude mladoženju a hvale djevojku.

Mili Bože! čuda golemoga!
Gde dadosmo srebro za olovo!
Srebro sjajno, a olovo tavno.

63.

Kad odmaknu svatovi s djevojkom.

(*iz gornjega primorja.*)

Što se ono u planini sjaše?
Jeli svila megju svilarima?
Ali zlato megju zlatarima?
Ali svita megju terzijama?
Ali Mare megju gjeverina? —
Nije svila megju svilarima,
Nit' je zlato megju zlatarima,
Nit' je svita megju terzijama,
Nego Mare megju gjeverima.

Digitized by Google

64.

Kad putuju s djevojkom.

Mladoženja, grano bosiljkova!
Što si mi se oneveselio?
Ili ti je blaga ponestalo?
Ili ti je konjic posustao?
Ili ti je skugjena devojka? —
Nije meni blaga ponestalo,
Niti mi je konjic posustao,
Već je meni skugjena devojka:
Jedni vele: oda zla je roda;
Drugi vele: ljuta, kao guja;
Treći vele: sanljiva, dremljiva.
Ljuto kune lepota devojka:
»Koji veli, da sam od zla roda,
»Ne imao od srca poroda!
»Koji veli, ljuta, kao guja,
«Guje mu se oko srca vile!
»Koji veli, sanljiva, dremljiva,
»Ne imao u bolesti sanka!«

65.

Opet tada.

(iz Konavlja.)

Izvila se zlatna žica vrhom iz mora,
Savila se prvijencu oko pojaza. [21])

---

[21]) ojaz mjesto pojas onuda se samo u pjesmama čuje, a u govoru se kaže pâs.

Digitized by Google

Izvila se zlatna žica vrhom iz mora,
Savila se starom svatu oko strmena.
Izvila se zlatna žica vrhom iz mora,
Savila te kum' vjenčanu oko barjaka.
Izvila se zlatna žica vrhom iz mora,
Savila se gjeverima oko molitve. [22])
Izvila se zlatna žica vrhom iz mora,
Savila se dolibaši oko dolije. [23])
Izvila se zlatna žica vrhom iz mora,
Savila se sv'jem svatima oko poštenja.

66.

Opet tada.

(iz gornjega primorja.)

Gjevojka se svatovima nada,
Po polju je bosilje sijala,
Podno polja ranu madžuranu,
Krajem polja rumenu ružicu,
Posred polja visoku narandžu,
Povrh polja rana garofana.
Kada svati za Maru igjahu,
Nemogahu puta razaznati
Od mirisa sitna bosioka
Od gustine rane madžurane,
Od ljepote rumene ružice,
Od visine zelene narandže,

---

22) Djeveri nose bokarić vina nakićen vijencem, i to se zove molitva, i nevjestina čaša.

23) t. j. oko čaše ili drugoga suda, kojim napija.

Digitized by Google

Rumenila rana garofana;
Kad se s Marom svatovi vraćahu,
Počinuše pod žutom narandžom,
Pa je pita stari svat od svata:
»O kako ti, l'jepa Mare, pod v'jencem gjevojko!
»Kad si poljem, l'jepa Mare, bosilje sijala,
»Podno polja, mlada Mare, l'jepu madžuranu,
»Krajem polja, mlada Mare, rumenu ružicu,
»Posred polja, l'jepa Mare, zelenu narandžu,
»Povrh polja, mlada Mare, rana garofana,
»Jesi l' taj dan, l'jepa Mare, mnogo trudna bila?«
Odgovara l'jepa Mare pod v'jencem gjevojka:
»O tako mi, stari svat od svata!
»Sram je mene u oči gledati,
»A kamo li s tobom besjediti:
»Ako budem dobru rabru data,
»Nit' sam trudna, nit' ću biti trudna;
»Ako l' budem hudu rabru data,
»Ja sam trudna i biti ću trudna.«
Stade brati cv'jeća svakojega,
Pa savija cv'jeće u kitice,
A pita je stari svat od svata:
»O tako ti, l'jepa Mare, pod v'jencem gjevojko!
»Što savijaš cv'jeće u kitice?«
Ona njemu stidno odgovara:
»O tako mi, stari svat od svata!
»Kad me pitaš, pravo ću ti kazat'
»Što ja kitim cv'jeće u kitice,
»Kogogj bude roda gospodskoga,
»Primat će mi kite za darove;
»Ko ne bude roda gospodskoga

Digitized by Google

»On na kite ne će pogledati;
»Jer je lako vlaha uspoznati.«

67.

Opet to, ali drukčije.

Gorom idu Jovovi svatovi,
U goru ih noćca zastanula,
Svi svatovi na polje zaspali,
Gjever s' snahom pod žutom narančom;
Gjever spava, a snaha ne spava,
Nego runi cvijet od naranče,
Jedan joj se cvijet omaknuo,
Pa gjeveru na lice panuo,
Tad' se gjever od sna razabrao,
Pa je svojoj snahi govorio:
»Snaho moja, od zlata jabuko!
»Što će tebe cvijet od naranče?«
Ma gjeveru snaha govoraše:
»O gjevere, moj zlatni prstene!
»U Jova mi dosta roda kažu,
»Malo sam im parićala dara;
»Ako bude roda gospodskoga,
»Primit će mi cvijet za darove.«

68.

Opet kad putuju s djevojkom,

(*iz gornjega primorja.*)

Igrah se zlatnom jabukom
Po polju po mjedenome,

Digitized by Google

Po guvnu po srebrnome,
Odskokom skoči jabuka,
Udara Budvi u vrata,
Salomi vrata na dvoje
A ključanicu na troje,
Prosu se biser po perja, [24])
Savi se paun od neba,
A paunica od polja,
Da kupe biser po perja,
Mlada se Mare moljaše:
»Paune, moj mio brate!
»A paunice sestrice!
»Ne kup'te biser po perja
»Jer sam gjevojka vjerena,
»Vjerena, nepovedena,
»Pak mi se hoće darovi:
»Svakome svatu grinjica,
»Starome svatu i dvije.«

69.

Opet tada.

(Risanska.)

Gorom idu Petrovi svatovi,
Gorom idu, gora jektijaše;
Poljem idu, polje zvečijaše;
Selom idu, selo strah imaše
Od ljepote gospode svatove.

---

24) Po perja znači po travi ili upravo po lišću; jer kao što se kod nas kaže pero luka, tako se oname zove svaki list pero.

Digitized by Google

70.

Kod mladoženjine kuće, kad se nadaju svatovima.

Oj orlovi! orlovi!
Letiste li visoko?
Letiste li visoko?
Gledaste li široko?
Vidiste li svatove?
Vode li nam snašicu?
Jeli tanka visoka?
Jeli bela rumena?

* * *

Trepeću li novi venci na našoj snaši?
Vije li se crven barjak nad milim kumom?
Jeli zdravo konj zelenko pod mladoženjom?

71.

Opet tada.

Oj svatovi draga braćo! jeste li zdravi?
Idete li svi zajedno gorom zelenom?
Igra li vam konj zelenko pod gjuvegijom?
Vije l' mu se b'jelo perje oko kalpaka,
Kano svila prepredena oko vretena?

72.

Opet tada.

(*iz gornjega primorja.*)

Isteklo je žarko sunce ća iza gore,
Obasjalo mladoženji bijele dvore,

Digitized by Google

Pred dvore mu kolo igra, pjesne se poju,
Ves'o ti je ovi danak, moj mili Bože!
Gje Jovanu ljubi vode u čase dobre.
Vod' je, vodi, mladi Jovo, sretnja ti bila!
U nju su ti svaka dobra, koja s' mogu nać':
U nju ti je b'jelo lice, ka' cv'jet proćetan;
U nju su ti crne oči sokolova čina;
U nju su ti b'jele ruke grada vrijedne. —
Kada začu mladi Jovo, što mu govore,
Dvaš je i triš mladi junak kolom skočio
Od dobrote drage ljubi što je začuo.

73.

Opet tada.

(*iz Konavlja.*)

Sunce nam je na zahodu, brzo će nam zać';
Svatovi su na dohodu, brzo će nam doć'.

74.

Kad dolaze muštulugdžije.

Puče puška, eto konjanika!
Puče druga, eto i drugoga!
Puče treća, eto i vojvode!
Naš vojvoda, kamo ti svatovi? —
Ostali se na moru vozeći. — [25])
Naš vojvoda, ko vozar bijaše? —
Vozar beše gospogja devojka;

---

25) U govoru bi se kazalo: „Ostali na moru vozeći se.“

Digitized by Google

Sve svatove na vencu preveze,
Mladoženju na struk' ruzmarina.

75.

Opet muštulugdžijama.

(*Risanska.*)

Na muštuluk, braćo naša, dobro ste došli!
Svama došla svaka sreća i sam gospod Bog!
Ko vi stio nauditi, ne dao mu Bog!

76.

Kad budu blizu kuće.

Raduj mi se, vojinova [26]) majko!
Ide vojno i vodi devojku;
Do jako si pila sinotnjicu
Natrunjenu trunjem i pelenom
Od jako ćeš piti jutrošnjicu
Natrunjenu smiljem i bosiljem.

77.

Kad se pomole svatovi s djevojkom.

Veseli se ženikova majko!
Tri ti sunca dvore obasjala:
Jedno sunce momak i devojka
Drugo sunce kume i devere,
Treće sunce kićeni svatovi.

---

26) U vojinova (m. vojnova) dodato je I (ili uzeto od Voin) da se ispuni stih.

Digitized by Google

78.

Opet tada.

(*Risanska.*)

O Vitore, visoka planino!
Iz tebe mi tri sunca granuše:
Jedno sunce prvijenac s kumom,
Drugo sunce stari svat od svata,
Treće sunce gjeveri s gjevojkom,
Koje sunce prvijenac s kumom,
To je sunce mjesto ogrijalo;
Koje sunce stari svat od svata,
To je sunce svate ogrijalo;
Koje sunce gjeveri s gjevojkom,
To je sunce dvore ogrijalo.

79.

Opet tada.

Ide soko, vodi sokolicu,
Blago majci! zlatna su joj krila.

80.

Kad dolaze svatovi s djevojkom.

(*iz gornjega primorja.*)

Dobri došli, kićeni svatovi!
Svama došla svaka dobra sreća!

Digitized by Google

81.

Opet tada.

(*iz Ercegovine.*)

Durmitore, visoka planino!
Iz tebe mi tri sunca granuše:
Jedno sunce stari svat od svata,
Drugo sunce prvijenac s kumom,
Treće sunce gjever i djevojka.
Koje sunce stari svat od svata,
To je sunce svate ogrijalo;
Koje sunce prvijenac s kumom,
To je sunce kolo ogrijalo;
Koje sunce gjever i gjevojka,
To Jovove dvore ogrijalo.

82.

Opet tada.

Obazri se, lepa Cveto, majka te zove. —
Nit' se mogu obazreti, ni odazvati;
Zanese me konj zelenko megju svekrve. —
Obazri se, lepa Cveto, otac te zove. —
Nit' se mogu obazreti, ni odazvati;
Zanese me konj zelenko megju svekrove. —
Obazri se, lepa Cveto, bratac te zove. —
Nit' se mogu obazreti, ni odazvati;
Zanese me konj zelenko megju devere. —
Obazri se, lepa Cveto, seja te zove. —
Nit' se mogu obazreti, ni odazvati;
Zanese me konj zelenko megju zaove.

Digitized by Google

83.

Opet tada.

(*iz Konavlja.*)

O zelena zeleniko,
Rano ti si procavćela! —
N'jesam rano, brijeme je,
Svatovi me mimogjoše,
I nevjestu provedoše,
Ni malahna, ni velika;
Prvijencu do pojaza,
Starom svatu do strmena,
Gjeverima do ramena,
S' svojim rabrom jednolika.

84.

Kad djevojka ulazi u kuću.

(*Risanska.*)

Naša snašice,
Dobrodošlice!
Mirno došla,
Mirno našla,
Mirna u Boga!

85.

Kad dogju svatovi s djevojkom.

(*iz gornjega primorja.*)

L'jepo ti je niz polje gledati
Žutu dunju megju listovima,

Digitized by Google

Kano Maru megju gjeverima;
Mari gjever riječ govoraše:
»O snašice, pitoma ružice!
»Al' si rasla na bor gledajući,
»Al' mojega brata čekajući?«
Mare njemu riječ govoraše:
»O gjevere zlaćeni prstene!
N'jesam rasla bora gledajući,
»Ni tvojega brata čekajući,
»No sam ćerca jedina u majke,
»Pak me majka l'jepo njegovala,
»Šećer jela, šerbet vodu pila,
»Šećerli se vodom umivala,
»Tvome bratu ugojila lice.«

86.

Opet tada.

Tekla voda, vojno le! tekelija. —
Kad je tekla, vojno le! kud se dela? —
Popili je, vojno le! trudni konji,
Trudni konji, vojno le! i umorni. —
Što su trudni, vojno le! i umorni?
Jezdili su, vojno le! po devojku. —
Jel' kolika, vojno le! ta devojka? —
Milom kumu, vojno le! do ramena,
Starom svatu, vojno le! do pojasa,
A deveru, vojno le! do kolena,
S mladoženjom, vojno le! ravno rasla.

Digitized by Google

87.

Opet tada.

(*iz gornjega primorja.*)

A što su ti, stari svate,
Potni konji, a trudni junaci? —
Kamenje smo razbijali
Put čineći Budljanci [27]) gjevojci.

88.

Opet tada.

Zlatni topi u grad udariše,
Lepu Maru u dvor uvedoše,
Lepa Maro, jel' ti žao majke? —
Zašto bi mi bilo žao majke,
U mog draga bolju majku kažu. —
Lepa Maro, jel' ti žao babe? —
Zašto bi mi bilo žao babe,
U mog draga boljeg babu kažu. —
Lepa Maro, jel' ti žao braće? —
Zašto bi mi bilo žao braće,
U mog draga bolju braću kažu. —
Lepa Maro, jel' ti žao seje? —
Zašto bi mi bilo žao seje,
U mog draga bolju seju kažu. —

---

27) Ili od kuda bude djevojka.

Digitized by Google

89.

Pošto svatovi odpočinu.

(iz gornjega primorja.)

Podigni se, mladi mladoženja,
Pa izigji pred kulu bijelu,
Te pogledaj niz to polje ravno
Idu li ti na silu svatovi,
Vode li ti na silu gjevojku.
Ako bi ti Bog i sreća dala;
Da ti vode na silu gjevojku
Ti ušetaj u kulu bijelu,
Pa prostiri svile i kadife
I postavljaj zlaćene stolove:
Po svili će gjevojka uljesti,
Na stolove svatovi sigjeti.
Posluša' je mladi mladoženja,
On išeta pred kulu bijelu,
I pogleda niz to polje ravno,
Al' mu idu na silu svatovi,
I vode mu na silu gjevojku;
Pak ušeta u kulu bijelu,
Pa prostire svile i kadife,
A postavlja zlaćene stolove,
Na svili je uljegla gjevojka,
Na stolove sjegjeli svatovi.

Digitized by Google

90.

Kad sjedaju za trpezu.

(*iz Konavlja.*)

Posadi se, domaćine, neka ti je čast,
Megju braćom i družinom vazda pošten glas!
Pasadi se, prvijenče, neka ti je čast,
Megju braćom i družinom vazda pošten glas!
Posadi se, stari svate, neka ti je čast,
Megju braćom i družinom vazda pošten glas!
Posadi se, kum' vjenčani, neka ti je čast,
Megju braćom i družinom vazda pošten glas!
Posad'te se, dva gjevera, neka vam je čast,
Megju braćom i družinom vazda pošten glas!
Posad'te se svi svatovi, neka vam je čast,
Megju braćom i družinom vazda pošten glas!

91.

Kad svatovi sjedu za trpezu.

(*iz gornjega primorja.*)

L'jepo li je pogledati
Uz visoko vedro nebo,
Gje se munja gromom [28]) igra,
A javore jabučicom,
Mladi Jovo gjevočićom.

---

28) Gromom mjesto s gromom i t. d. Tako se po onijem krajevima i u govoru S izostavlja u ovakijem dogagjajima; a u drugijem dogagjajima može se čuti, gdje po svojstvu jezika ne bi trebalo, n. p. pogleda ga s okom; s vama se diče i t. d.

Digitized by Google

92.

Opet tada.

(*iz gornjega primorja.*)

Livade su urešene
B'jelim cv'jetom i crvenim,
Mladi Jovo konja igra,
U livadu kopje mjeri,
A vila ga s gore gleda,
Vila Jovu govorila:
»Što livadu kopjem mjeriš?
»No s' obrni s desnom stranom,
»S desnom stranom put istoka,
»Gjeno divno kolo igra,
»Tu je tvoja vjerenica,
»Svakim dobrom ispunjena,
»I ružicom od proljeća,
»I grinjicom od bisera.«
Jovo vilu poslušao,
On s obrnu s desnom stranom,
S desnom stranom put istoka
Tu nahodi gjevojčicu,
Milu svoju vjerenicu,
Svakim dobrom izpunjena,
I ružicom od proljeća,
I grinjicom od bisera;
On je fata za ručicu
Pak je vodi majci doma,
Putem joj je savjet dao:
»Što s' u majke ti umjela,
»To pri putu sve ostavi;

Digitized by Google

»Moju majku vjerno služi,
»Da se na te ne potuži.«

93.

Opet tada.

Povila se zlatna žica iz vedra neba,
Savila se milom kumu u sviľna nedra;
To ne bila zlatna žica iz vedra neba,
Već to bila lepa Ruža od dobra roda.
Povila se zlatna žica iz vedra neba,
Savila se milom svekru u sviľna nedra
To ne bila zlatna žica iz vedra neba,
Već to bila lepa Ruža od dobra roda.

94.

Kad se vijenac savija.

(iz gornjega primorja.)

Pasla Mare pauniće
I bijele golubiće,
Na dan perce uzimala
U v'jenac gá uvijala.
Prvijenca darivala.

* * *

Pasla Mare pauniće
I bijele golubiće,
Na dan perce uzimala
U v'jenac ga uvijala,
Starog svata darivala.

Digitized by Google

Pasla Mare pauniće
I bijele golubiće,
Na dan perce uzimala,
U v'jenac ga uvijala,
Dva gjevera darivala.

* * *

Pasla Mare pauniće
I bijele golubiće,
Na dan perce uzimala
U v'jenac ga uvijala
Mila kuma darivala.

* * *

Pasla Mare pauniće
I bijele golubiće,
Na dan perce uzimala
U v'jenac ga uvijala,
Vojvodu je darivala.

95.

Kad polaze na vjenčanje.

(*Risanska.*)

Majka Petra na vjenčanje sprema,
Ona njemu dobre čase dava:
»Sve ti sinko, u čas dobar bilo!
»Sretali te dva Božja angjela,
»Sveti Petar i sveti Nikola
»Vazda tebi u pomoći bili,
»A u ovi danas u najbolji!«

Digitized by Google

96.

Na svadbi.

(*iz gornjega primorja.*)

Što se sjaje preko Budve grada?
Al' je sunce, ali jasan mjesec?
Nit' je sunce, nit' je jasan mjesec,
Nego snaha megju gjeverima;
Poljevša je ruža od vijole,
Kako naša snaha od gjevera.

97.

Opet tada, popu.

(*Risanska.*)

Popova brada
Tri grada valja;
Biserna brada;
Biser se runi,
U času pada,
Svako mi zrnce
Dukata valja.
I oko i čelo
Sve ti bilo,
Svešteniče,
Veselo, veselo!

98.

Opet tada, kumu.

U našega milostiva kuma
Na ruci mu zlatan golub guče

Digitized by Google

Volim kuma, neg' zlatna goluba:
Golub biti, pa i odleteti,
A ja s kumom rujno vino piti.

99.

Opet kumu, kad svatovi nijesu veseli.

Mili kume, kamo tvoja vala?
Što se vališ od nedelje dana,
Da pokupiš momke i junake,
Da igraju i pevaju za te?
Ni igraše, ni pevaše za te:
Napiše se vode blatušine,
Popadoše, ka' i orlušine.

100.

Opet na svadbi, prvijencu.

(Risanska.)

Odvila se zlatna žica od vedra neba,
Savila se prvijencu oko klobuka;
To nebila zlatna žica od vedra neba,
Već to bila dobra sreća od mila Boga. [29])
Čast da ti je, prvijenče, i crveno vino!
Popij i tu, i drugu, da ti obje probudu!

---

29) Mjesto „dobra sreća od mila Boga" govori se i snaha naša od dobra roda."

Digitized by Google

101.

Opet tada, barjaktaru.

(*Risanska.*)

Odvila se zlatna žica od vedra neba,
Savila barjaktaru oko barjaka;
To ne bila zlatna žica od vedre neba
Već to bila dobra sreća od mila Boga.
Čast da ti je, barjaktaru, i crveno vino!
Popij i tu i drugu, da ti obje probudu!

102.

Opet tada, mladoženji.

(*Risanska.*)

Okolo dvora jasenje,
U ovom dvoru veselje,
Mladi se Petar ženjaše,
Svu braću zove na svadbu,
Sva braća njemu dohode,
Petar im vino služaše,
Braća mu čašu primahu,
Sve dobre čase spominju:
»Sve ti, brate, u čas dobar bilo!
»A ovo ti danas u najbolji!«

103.

Mladoženji uz čašu.

Jelenak mi goru lomi,
Putak da mu je;

Digitized by Google

Za njim ide košutica,
Tek drug da mu je.

104.

Djevojci uz čašu.

Ej kondire! moj kondire!
Što si tako lep? —
Od roda sam od golema,
Te sam tako lep.

105.

Nevjestama uz čašu.

Pila košuta na ledu vodu.
Za košutu je ta ladna voda.
A za neveste to rujno vino.

106.

Opet nevjestama uz čašu,

Igrala je košutica,
Baština joj je;
Nevestica vino pije,
Prilika joj je.

107.

Nauk djevojci.

Lepo ti je pod noć pogledati
Gde devojka sedi kod devera,
Ispod venca mladoženju gledi!

Digitized by Google

Njoj govori mladi mladoženja,
»Što me gledaš, draga dušo moja?« —
»Ja te gledam, sudjen gospodaru,
»Kakav ćeš mi sada nauk dati,
»Kako ću ti majci ugoveti.« —
»Lako ćeš mi majci ugoveti:
»Docne legni, a rano ustani;
»Dvor pometi, a vode donesi,
»I očešljaj svoju rusu kosu.«

108.

Opet na svadbi.

Rasla jabuka Ranku pred dvorom:
Srebrno stablo, zlaćene grane,
Zlaćene grane, biserno lišće,
Biserno lišće, merdžan jabuke;
Po njoj popalo sivo golublje,
Svi joj golubi gukom gukau,
Gukom gukau, biser zobau,
A jedan golub gukom ne guče,
Gukom ne guče, biser ne zoblje.
Terala i je Rankova majka:
»I'te odatle, sivo golublje!
»Tu je jabuku Ranko sadio,
»Ranko sadio i zalivao,
»Da pod njom sede Rankovi svati,
»Pod njom da sede, vino da piju.«

Digitized by Google

109.

Opet tada.

Vezak vezla, vojno le! lepa Ruža
Njoj doleti, vojno le! siv sokole,
Siv sokole, vojno le! lepi Ranko:
»Navez'der mi, vojno le! lepa Ružo,
»Navez'der mi, vojno le! desno krilo:
»Kad poletim, vojno le! nek zatreptim,
»A kad šećem, vojno le! nek se sija.«

110.

Opet tada.

(*Risanska.*)

Pijte vino, gosti naši,
Nije voda to, nije voda to,
Nego vino kratošija,
Koje premeće, koje premeće;
Premetnut će domaćina,
Sve je mene strah, sve je mene strah. [30])

111.

Kada mladu očekuju u kolu.

(Risanska.)

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče,
Hod u kolo, snaho naša, brijeme ti je,
Svekrovi ti redom sjede, dara čekaju.
Budi, snaho, sobom dobra, to su darovi

30) Tako se pripijeva i ostalima, ako se ima kad.

Digitized by Google

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče,
Hod' u kolo, snaho naša, brijeme ti je.
Svekrve ti redom sjede, dara čekaju,
Budi, snaho, sobom dobra, to su darovi.

* * *

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče.
Hod' u kolo, snaho naša, brijeme ti je,
Gjeveri ti redom sjede, dara čekaju.
Budi, snaho, sobom dobra, to su darovi.

* * *

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče.
Hod' u kolo, snaho naša, brijeme ti je,
Jetrve ti redom stoje, dara čekaju.
Budi, snaho, sobom dobra, to su darovi.

* * *

U ime Boga, u čas dobar sunce isteče.
Hod' u kolo, snaho naša, brijeme ti je,
Zaove ti redom stoje, dara čekaju.
Budi, snaho, sobom dobra, to su darovi.

112.

Kad djeveri vode nevjestu u kolo.

(Risanska.)

Pored rasla ruža i viojla,
Poviša je ruža od viojle,
Naša snaša ljepša od gjevera,
Pa se gjever s' snahom razgovara:
»Snaho moja, od zlata jabuko!

Digitized by Google

»Jel' ti kakvo dobro u rod bilo,
»Te si tako odviše lijepa?
»Su čim li si lice umivala?
»Su što li si mlada otirala?«
Tiho snaha gjeveru veljaše:
»Moj gjevere, od zlata prstene!
»Kad sam mlada u mom rodu rasla,
»Svako mi je u rod dobro bilo:
»U večer sam rano lijegala,
»A u jutro dockan ustajala;
»Ja sam lice gjulsom umivala,
»Otirala lijerom cvijećem.«
Još se gjever s' snahom razgovara:
»Snaho moja, od zlata jabuko!
»Kad ti tako u rod dobro bješe,
»Čemu si se udavala mlada?« —
»Moj gjevere, zlaćeni prstene!
»Ja se mlada boljem dobru nadam
»Od svekrova mudroj zapov'jedi,
»Od svekrva mudru sjetovanju
»Od gjevera daleku šetanju,
»Od zaova dragu milovanju,
»Od jetrva na rukama sinu,«

113.

Kad izigju na gumno [31]) da igraju.

(*iz Konavlja.*)

Kad sam bila s majkom mojom,
Meni fale ove dvore,

31) Po ovijem su krajevima kuće gotovo sve tako po strmeni,

Digitized by Google

Da su dvori samotvori,
I u njima zlatni stoli,
U stolima paunovi,
I po dvoru paunice.
Kad ja dogjoh u 've dvore,
Ali nije, kako fale:
Dvori mirom [32]) sagradjeni;
Što u njima zlatni stoli
I u njima paunovi,
To su svekar i svekrva;
Što po dvoru paunice,
To su moje zaovice;
Neka mi ih, s Bogom bile!
S njima će mi bolje biti.

114.

Opet u kolu

(Risanska.)

Petar se gradu falio:
»Ne [33]) ljepše ljubi od moje,
»Ni b'jele vile od gore.«
Začu ga vila iz gore,
Panula Petru na dvore,
Dozivlje Petra imenom:

---

da se oko njih na drugome mjestu rijetko gdje može igrati, osim na gumnu. A gumna su lijepo patosana kamenjem, i unaokolo svuda udaren kolomat od kamena, na kome se obično sjedi, kao na klupama.

32) t. j. z i d o m (od Talijanskoga muro.)

33) Ne za nevolju skraćeno od n i j e.

Digitized by Google

»Izidi amo delijo
»Izvedi tvoju ljubovcu,
»Koja je ljepša od mene,
»Od mene vile od gore.«
Kada je Petar začuo,
Ufati ljubi za ruku,
Divno je Petar ogjede:
Ma joj je svila do zemlje,
A rusa kosa do bedre,
A drobni biser do pasa,
U uši zlatne brnjice;
Izvede ljubi pred dvore,
Triput je ljepša od vile.
Kad vigje vila istinu,
Onda mu vila govori:
»Mala ti fala, delijo!
Ako t' je ljepša ljubovca
Od mene vile od gore,
A nju je majka rodila,
U svilen povoj povila,
Majčinim ml'jekom dojila;
A mene vilu od gore,
Mene je gora rodila,
U zelen listak povila;
Jutrenja rosa padala,
Mene je vilu dojila;
Od gore vjetric puvao,
Mene je vilu šikao,
To su mi bile dadije.

Digitized by Google

115.

Kad posjedaju poslije igre.

(*iz Konavlja.*)

L'jepo ti je pogledati,
Kako svati kitom sjede,
Megju njima mlada neve,
Ona j' stidna i mis'ona,
Gje je došla tugjem dvoru,
I u dvoru k tugjem babu,
Tugjeg baba babom zvati,
A svoga će spominjati:
Tugju majku majkom zvati,
A svoju će spominjati;
Tugju braću braćom zvati,
A svoju će spominjati;
Tugju selu selom zvati,
A svoju će spominjati.
Vele njojzi dva gjevera:
»Budi, neve, sobom dobra,
»Bit će tebi svaka dobra.«

116.

Opet sjedeći poslije igre.

(*iz Konavlja.*)

Pala magla na Bojanu,
A svatovi na livadu,
Tuda šeta mlada neve,
U ruci joj žuta dunja,
Žuta dunja i četruna;

Digitized by Google

Žutu dunju mirisala,
Četrunom se pometala,
Domaćinu u štit pala;
Al mu veli prvijenče:
»Blago tebi, domaćine!
»Lijep ti te dar dopade!

* * *

Pala magla na Bojanu,
A svatovi na livadu,
Tuda šeta mlada neve,
U ruci joj žuta dunja,
Žuta dunja i četruna;
Žutu dunju mirisala,
Četrunom se pometala.
Prvijencu u štit pala;
Al' mu veli stari svate:
»Blago tebi prvijenče!
»Lijep ti te dar dopade!«

* * *

Pala magla na Bojanu,
A svatovi na livadu,
Tuda šeta mlada neve,
U ruci joj žuta dunja,
Žuta dunja i četruna;
Žutu dunju mirisala,
Četrunom se pometala,
Starom svatu u štit pala;
Al' mu veli kum vjenčani:
»Blago tebi stari svate!
»Lijep ti te dar dopade!«

Digitized by Google

Pala magla na Bojanu,
A svatovi na livadu,
Tuda šeta mlada neve,
U ruci joj žuta dunja,
Žuta dunja i četruna,
Žutu dunju mirisala,
Četrunom se pometala,
Kum' vjenčanu u štit pala;
Al' mu vele dva gjevera:
»Blago tebi kum vjenčani!
»Lijep ti te dar dopade!«

* * *

Pala magla na Bojanu,
A svatovi na livadu,
Tuda šeta mlada neve,
U ruci joj žuta dunja,
Žuta dunja i četruna;
Žutu dunju mirisala,
Četrunom se pometala,
Gjeverima u štit pala;
Al' im vele svi svatovi:
»Blago vama dva gjevera!
»Lijep ti vas dar dopade!«

* * *

Pala magla na Bojanu,
A svatovi na livadu,
Tuda šeta mlada neve,
U ruci joj žuta dunja,
Žuta dunja, i četruna;
Žutu dunju mirisala,

Digitized by Google

Četrunom se pometala,
Svatovima u štit pala;
Al' im vele svi pirnici:
»Blago vama, svi svatovi!
»Lijep ti vas dar dopade!«

117.

U veče na večeri.

(*Risanska.*)

Zlatni kove i srebrni, lijepo ti sjaš![34])
Pryijenče, mudra glavo, da mnogo ti znaš!
Na tebe su zlatna puca[35]) i svileni pas;
Više valja mudra glava i tvoj pošten glas,
Neg' na tebe zlatna puca i svileni pas.

* * *

Zlatni kove i srebrni, lijepo ti sjaš!
Stari svate, mudra glavo, da mnogo ti znaš
Na tebe su zlatna puca i svileni pas;
Više valja mudra glava i tvoj pošten glas,
Neg' na tebe zlatna puca i svileni pas.

* * *

Zlatni kove i srebrni, lijepo ti sjaš!
Barjaktaru, mudra glavo, da mnogo ti znaš!
Na tebe su zlatna puca i svileni pas;
Više valja mudra glava i tvoj pošten glas,
Neg na tebe zlatna puca i svileni pas.

---

34) T. j. Toke, kopče i ostalo srebro i zlato na haljinama i na oružju.

35) Rišnjanin ima svaki srebrna i pozlačena puca (gumbe) na dolami.

Digitized by Google

Zlatni kove i srebrni, lijepo ti sjaš!
Zlatni kume, mudra glavo, da mnogo ti znaš!
Na tebe su zlatna puca i svileni pas;
Više valja mudra glava i tvoj pošten glas,
Neg' na tebe zlatna puca i svileni pas. [36])

118.

Opet tada popu.

(*Risanska.*)

Biserna brada,
Srebrna čaša,
Biser se kruni,
U čašu pada,
Svako ga zrno
Sto dukat' valja.
I oko i čelo
Sve ti bilo
Svešteniče,
Veselo, Veselo!

119.

Opet tada svatovima redom.

(*Risanska.*)

Pošetao paun tica ispod naranče,
Sjaju mu se brčna pera, pa se diči s njim',
I mi s tobom, prvijenče i imamo s kim.

---

36) Ako se čim drugim ne prekine, ovako se pripijeva i svima ostalijem svatovima.

Digitized by Google

Pošetao paun tica ispod naranče,
Sjaju mu se brčua pera, pa se diči s njim',
I mi s tobom, stari svate, i imamo s kim.

* * *

Pošetao paun tica ispod naranče,
Sjaju mu se brčna pera, pa se diči s njim',
I mi s tobom, barjaktaru, i imamo s kim.

* * *

Pošetao paun tica ispod narače,
Sjaju mu se brčna pera, pa se diči s njim',
I mi s tobom, zlatni kume, i imamo skim.

120.

Kad svedu momka i gjevojku.

(*iz Konavlja.*)

Kud nam pogje gjuveglija, vigje li ga ko? —
Vidio ga domaćine i gospodin Bog.

* * *

Kud nam pogje gjuveglija, vigje li ga ko? —
Vidio ga prvijenče i gospodin Bog.

* * *

Kud nam pogje gjuveglija, vigje li ga ko? —
Vidio ga stari svate i gospodin Bog.

* * *

Kud nam pogje gjuveglija, vigje li ga ko? —
Vidio ga kum vjenčani i gospodin Bog.

Digitized by Google

Kud nam pogje gjuveglija, vigje li ga ko? —
Vigjela ga dva gjevera i gospodin Bog.

* * *

Kud nam pogje gjuveglija, vigje li ga ko? —
Vigjeli ga svi svatovi i gospodin Bog;

* * *

Kud nam pogje gjuveglija, vigje li ga ko? —
Vigjeli ga svi pirnici,
Svi pirnici, i pirnice i gospodin Bog.

121.

Drugi dan u jutru.

(iz Konavlja.)

Ustaj gore, naša neve, saba zora je!
Čeka tebe domaćine, da ga daruješ!

* * *

Ustaj gore, nasa neve, saba zora je!
Čeka tebe prvijenče, da ga daruješ.

* * *

Ustaj gore, naša neve, saba zora je!
Čeka tebe stari svate, da ga daruješ.

* * *

Ustaj gore, naša neve, saba zora je!
Čeka tebe, kum vjenčani, da ga daruješ.

* * *

Ustaj gore, naša neve, saba zora je!
Čekaju te dva gjevera, da ih daruješ.

Digitized by Google

Ustaj gore, naša neve, saba zora je!
Čekaju te svatovi, da ih daruješ.

* * *

Ustaj gore, naša neve, saba zora je!
Čekaju te svi pirnici,
Svi pirnici, i pirnice, da ih daruješ. [37])

122.

Kad ubragjuju djevojku.

Oj ti zrno šenično!
Ti ne budi jezično,
Pa ćeš biti čestito;
Ako l' budeš jezično,
Ne ćeš biti čestito.

123.

Kad joj meću vaćel na glavu.

Poleti listak od nika polja,
Pade devojci na zelen venac,
Na zelen venac, na rusu kosu.
Nije to listak od nika polja,
Već je to bela avli-marama,
Bela marama, briga golema:
Da tugju majku majkom pozove,

---

37) Po tom nevjesta, kad ustane i izigje, daruje sve (nekoga od kućana košuljom, nekoga čim drugim; svatove mahramicama, a pirnike i pirnice jabukama.)

Digitized by Google

A svoju majku da zaboravi;
Da tugja brata bratom pozove,
A svoga brata da zaboravi.

124.

Kad je već sa svim ubrade.

Bela moma prebela
Od večera do sveta,
A od sveta do veka.

125.

Kad svatovi umivaju ruke.

(*iz gornjega primorja.*)

O narandžo, vojko [38]) plemenita!
Tanka li si, visoko li rasteš!
Dažd nahodi, tebe kor'jen raste,
Vjetar puva, grane ti podvija;
Svrh tebe se grad Budva vigjaše,
U Budvu se mlad Jovo ženjaše,
Iz kola mu vila klikovaše;
U taj danak, u koji s' ženjaše,
Tanka ga knjiga dopade,
Da ide dužd̄u na vojsku,
Ona mu mlada govori:

38) Vojko mjesto voćko! Tako ima i nojca mjesto noćca. Ovo je nalik na ono, što je g. Vuk spomenuo u predgovoru k poslovicama, da se na Korčuli, a i po drugijem mjestima u primorju, gj i lj izgovara kao J.

Digitized by Google

»Budi li ideš na vojsku,
»Kome me mladu ostavljaš?«
A Jovo njojzi govori:
»Kako, kome te ostavljam?
»Eto ti svekra svekrvom,
»Eto ti osam gjevera,
»Eto ti osam jetrva,
»Eto ti jedna za'vića.«
A ona Jovu govori:
»Što mi je svekar svekrvom,
»To mi je staro nejako;
»Što su mi osam gjevera,
»To su mi vjetri po gori;
»Što su mi osam jetrva,
»To su mi zv'jezde na nebu;
»Što mi je jedna za'vica,
»To mi je majka u majke;
»Teško si mene bez tebe!
»Kad nije tebe kod mene!«

126.

Kad ponesu barjak u crkvu.

(*Risanska.*)

Miliji Mari svekar svoj,
Neg' u rod mili babo svoj;
Milija Mari svekrva,
Neg u rod majka rogjena;
Miliji Mari gjeveri,
Neg u rod braća rogjena;
Milije Mari zaove,

Digitized by Google

Neg' u rod sestre rogjene;
Milija Mari sreća svoj',
Neg' u rod pleme i vas rod.

127.

Kad se vrate od crkve.

(Risanska.)

Moja rosna košutice!
Što si skuce [39]) obrosjela? —
Pratila sam prvijenca,
Tu sam skuce obrosjela.

* * *

Moja rosna košutice!
Što si skuce obrosjela? —
Pratila sam starog svata.
Tu sam skuce obrosjela.

* * *

Moja rosna košutice!
Što si skuce obrosjela.
Pratila sam sretnog kuma,
Ku sam skuce obrosjela.

* * *

Moja rosna košutice
Što si skuce obrosjela? —
Pratila sam barjaktara,
I ostale sve svatove,
Tu sam skuce obrosjela.

39) Mjesto skuce govori se i: tako.

Digitized by Google

II.
Paštrovski pripjevi uza zdravice.

U Paštrovićimâ je običaj, da se na svadbama, a i o krsnijem imenima i na ostalijem velikijem gozbama pije upravo i samo po sedam zdravica, i to: I. u slavu Božju; II. u slavu svijeh svetijeh; III. u zdravlje domaćinovo; IV. u zdravlje crkovno ili sveštenićko; V. u zdravlje svojijeh starješina i poglavica [40]); VI. u zdravlje carsko; VII. u zdravlje sofre (cieloga družtva). Osim napijanja ili molitve uza svaku zdravicu imaju mali pripjevi, koje svi u glas pjevaju. Da bi čitatelji iz drugijeh krajeva to sve bolje mogli razumjeti, ovdje ćemo postaviti najprije od svake zdravice molitvu, koja se govori, pa onda pripjev, koji se pjeva. I tako

I.

»U veliku slavu Božu. Da ni Bog i slava Boža i sveta negjelja [41]), koja je sjutra, pomože i našega brata domaćina, i ko mu dobra hoće!« [42])

128.

Pripjev.

Ko vince pije u slavu Božu,
Slava mu Boža vazda pomogla!
Slava i sila Boga gospoda.

---

40) Ova se (V) zdravica na broju zove kumovska, no u napijanju od kuma nema ni spomena, kao što će se vidjeti.

41) Ili koji bude svetac.

42) Mjesto: i ko mu dobra hoće jedni kažu: i njegov prijatelje.

Digitized by Google

II.

U slavu svijeh svetijeh Božijeh ugodnikah, koji su oko prijestola Božega, i svega dvora nebeskoga. Da ni pomože Bog i svi sveti našega brata domaćina, i ko mu dobra hoće.«

129.

Pripjev.

Još Boga molimo i prečistu slavu!
Sveti Nikola, svjema nam pomozi!
Ti nam daj vince veselo piti.
Veselo piti, u časti [43]) biti!

III.

»U zdravlje domaćinovo, njegove braće, njegovijeh sinovah i sinovacah, stričevah i bratučedah, zetovah i svatovah [44]), kumovah i pobratimah, i svakoga njegovoga pravoga prijatelja, gjegogj [45]) koga ima od vjere i od uzdanice; da ih pomože gospodini Bog i sveti (koji bude)!«

130.

Pripjev.

Junak junaka okom pogleda,
Gje junak bude, da potrebuje;
A dobar junak svugje trebuje,

---

43) Ovdje, kao i na mnogijem drugijem mjestima, čast znači die Ehre, Ruski čest.

44) Svat ovdje znači rodbina zetova.

45) Paštrovići obično govore gje mjesto gje; no budući, da im se susjedi za to podsmijevaju, za to su se pred g. Vukom u ovome govoru čuvali toga.

Digitized by Google

Blago družini s kojom vojuje!
S kojom vojuje, i vino pije!

IV.

»U zdravlje crkovno. Da ni gospodini Bog pomože našega duhovnika (kako mu bude ime) koji ni je jutros pojao leturgjiju, koji je jutros, i koji je do jutros, i koji će po jutros, i ko mu je pomagao! Da ni gospodini Bog pomože, duhovnike i od ostalijeh domovah, koji poju po miru [46]) rišćanskome! Da ni gospodini Bog pomože četiri patrijare vasilinske, i dani gospodini Bog namjesti petoga u Peć! Da ni gospodini Bog pomože našega vladiku (po imence koji bude)! Da ni gospodini Bog pomože četrdeset mitropolitah od zakona rišćanskoga, kojizi mole Boga za nas grešne, i da ni njihove molitve valjaju na prijestol gospodnji! Da ni gospodini Bog pomože arimandrite, igumne, proigumne, protosingjele, kalugjere, popove, protopope i svakoga crkovnoga čoeka, koji mole Boga za nas grešne! Da ni njihove molitve valjaju pred sudijom pravednijem! I da ni gospodini Bog pomože i starce [47]), koji sjede s prema gospode crkovne, starce, i mladiće i male gjetiće!«

131.

Pripjev.

Ovi domov dar,
Velji Božij dar.
Ko napit' veli,

---

46) Mir mjesto svijet nigdje narod naš negovori, da ovo ovgje, a i ovo je jamačno od popova i od kalugjera, koji na častima ponajviše sjede u gornjemu čelu i počinju napijati

47) t. j. svjetske poglavice.

Digitized by Google

Sam se veseli,
Veselio mu Bog kuću i vas dom!
A proljeće ga zdravo zastalo!
Zdravo zastalo i ostavilo!

V.

U zdravlje glavarah naše komunitadi naših plemenah. Da ni gospodini Bog pomože sugje od našega zbora, sugje i vojvode! Da ni gospodini Bog pomože plemena, i ko je u plemenu, i naše okomne [48]) zborove, koji našem zboru za čast rade a za zdravlje Boga mole; da ih pomože Bog!

132.

Pripjev.

Junak ide gorama,
Oružan je str'jelama;
Za njim idu drugi dva,
Jedan veli: »Udrimo nanj.«
Drugi veli: »Ne bih ja;
Strmo gleda, mlogo zna,
Ubit će nas obadva.«

VI.

U zdravlje našega pokrovitelja orla ćesara (poimence, koji bude.) Da gospodini Bog pomože njega, i njegove principe, i njegove senature, i njegove gjenerale, i njegove oficijale, i njegove vojnike i bojnike! Da ni gospodini Bog pomože i drugoga svakoga cara i kralja i bana, koji se krstom krsti, a našemu ćesaru pomoć daje!«

---

48) mjesto okolno.

Digitized by Google

133.

Pripjev.

Biserna brada
Srebrna čaša,
Biser se roni,
U čašu pada,
Svako ga zrno
Po dukat valja,
A s'jeda brada
Tri b'jela grada.

VII.

U zdravlje naše poštene sofre. Da ni gospodini Bog pomože sofru, i sve svijetle obraze, koji oko sofre vino piju! Da ni gospodini Bog pomože desnu bandu i lijevu (pokazujući punom čašom obadvije strane [49])! Da ni gospodini Bog pomože sestru domaćicu, koja ni je čast parićala! Da je parićaje [50]) u dugo i u mlogo, nama i ostalijema! I ostale nje sestre i kćeri, koje su došle u ovi dom, da na radosti dohode jedna drugojzi u čast i u poštenje, dokle kćela volja Boža, na puno i na ramno! Da ovgje na vijeka ljudi dolaze, a ljude nalaze u junačkome zdravlju i u veselju! Mi i ostali što spendžali, to Bog namirio domu i domaćinu sa svake bande, a s neba najbolje!«

---

49) T. j. i svatove, koji su došli po djevojku, i domaće goste djevojačke.

50) Parićaje mjesto parića. Tako se po Crnoj gori i onuda po okolini kod mnogijeh glagola, koji cijeli idu po prvome sprezanju (a osobito koji pred A imaju V) ovo treće lice (osoba) može čuti na je mjesto A, n. p. obećâje (m. obećâva), vjenčâje (M. vjenčâva), zaključâje (M. zaključâva),

Digitized by Google

134.

Pripjev.

Podigni se, stari svate, brijeme ti je!
Uzmi zv'jezdu pred sobome, slavja na ruci:
Zv'jezda će ti svijetliti, kud ćeš putovat',
A slavić ti pop'jevati, te te veselit'. [51])

---

zamotàje (m. zamòtâva) it.d. U jednoj pjesmi čuo je g. Vuk i u drugome licu: „Jel' istina sve što obećaješ"; ali u drugijem licima nije mogao čuti da se govori, niti zna, bi li ko rekao, n. p. obećajem obećajemo it. d. A iu Srbiji čuo je od jednoga seljaka iz nahije rudničke u pjesmi: „Nek se ajaje, nek se moje znaje" (m. zna ili znade); no ovo je jamačno najviše za to uzeto, da se složi sa sjaje. Ovo je sve nalik na ono nekoliko naših glagola, u kojima se nakl. neopr. (inf.) vati. promjenjuje u sadašnjemu vremenu na jem, n. p. pljuvati, pljujem; bljuvati, bljujem; kljuvati kljujem; davati, dajem; poznavati, poznajem. U posljednja ova dva glagola može se čuti, osobito po južnijem krajevima, i na am, t. j. davam i poznavam; ali se upravo može reći, da je ovo pogrješka, kakogod i ono, što se govori, takogjer najviše po onijem istijem krajevima, pomagam (m. pomažem), i što se po istočnijem krajevima može čuti vikam (m. vičem), u Srijemu, u Bačkoj i u Banatu' pužam (m. pužem), miriši (m. miriše), premetajući (m. premećući, premećati (m. premetati) it. d.

51) Mjesto posljednja tri stiha jedni i ovako pjevaju.

Uzmi zv'jezdu pred sobome,
A sokola na ruci:
Zv'jezda će ti svijetliti,
Soko će ti kaževati
Kadijer ćeš putovati.

Digitized by Google

Ovo su sve opći pripjevi uza zdravice, kad se napija; a kad koji čašu pije, onda imaju osobiti te se pjevaju, tako n. p. starome svatu:

135.

Pustila se zlatna žica iz rožanstva luga, [52])
Savila se starom svatu okolo klobuka.

ili:

Čast da ti je, stari svate, i crveno vino!

Ovako se pripijeva i kumu, djeverima i svima ostalijem; a osim toga pjevaju se još i ove male pjesmice vinu:

136.

Vince je teklo,
Nama je reklo:
»Pijte me, pijte,
»Dobri junaci!
»Mene će biti,
»A vas bit ne će;
»Ali će biti,
»Ko će me piti.«

137.

Ovo je vino crveno,
Popijmo ga veselo,
Nek ne čuje sve selo,
Da smo zdravo i veselo.

52) T. j. (po kazivanju ljudi, megju kojima se ovo pjeva) iz onoga luga, gdje se Hristos rodio, i znači iz mira, da bi svadba na miru prošla, kao što je vigjeno, da se i u drugijem pjesmama sluti i želi.

Digitized by Google

III.

Peraške počašnice.

(što se — u Perastu [53]) — pjeva uz čaše).

138.

Junaku.

Oružan junak Dunaj prepliva,
Seldan ga konjic pri br'jegu čeka;
Ne čudimo se dobru junaku,
Već se čudimo konju njegovu,
Gje ga oseldan pri br'jegu čeka;
A još je treća, koja je najveća:
Doma ga ljubi s poštenjem čeka.
I oko i čelo
Sve vam, braćo, veselo!

139.

Opet junaku.

Pade listak naranče,
Usred čaše junačke.
Da je znala naranča,
Da je čaša junačka,

---

53) Perašani su gotovo svi zakona rimskoga, kao i Konavljani; a iz ovijeh počašnica vidi se, da su pravi Srbi (u predgovoru k poslovicama napomenuto je, da se u Perastu Hvrlo izgovara, kakogod i u Dubrovniku).

Digitized by Google

Vrhom bi se povila,
Pa bi čašu poplla.
I oko i čelo
Sve vam, braćo, veselo!

140.

Kakome pametnom čovjeku.

Zlatni kove i srebrni, da l'jepo ti sjaš!
Da naš St'jepo domaćine, [54]) da mnogo ti znaš!
U senatu mletačkome velik ti je glas;
Više valja, domaćine, tvoj pošteni glas,
Neg' za pasom zlatni noži i svileni pas.
I oko i čelo
Sve vam, braćo, veselo!

141.

Kakom gospodaru.

Gospodar sjedi u zlatnu stolu,
A noge drži u hladnu vodu,
Ni vodu muti, ni zlo govori,
Nego govori: »Bože pomozi!«
Pomog'o Bog kuću i njegov dom!
A proleće ga zdravo zastalo,
Zdravo zastalo, tere veselo!
I oko i čelo
Sve vam, braćo, veselo!

54) Tako je bilo ime (Stijepo Baranin) Vukovu domaćinu, u kojega je kući u Perastu sjedio, kad je ove pjesme pisao, pa ga ona žena, koja je pjesme kazivala, uzela gotovo svuda, gdje joj je kako ime trebalo.

Digitized by Google

142.

Gospogji.

Gospogja si ti,
Mlagji smo ti mi;
Nauči nas ti,
Što ne um'jemo mi:
Mudru sjetu i nauku,
Što ne um'jemo mi.
I oko i čelo
Sve vam, braćo, veselo.

143.

Momku neženjenu.

O junačiću crnoočiću!
Zagali ruke, zasuči brke,
I stani ljubit' mladu gjevojku;
Nemoj joj, ne moj lice grditi,
Nego je ljubi, kako se ljubi;
Nemoj joj, momče, lice žariti.
I oko i čelo
Sveti Bog d'o veselo!

144.

Nevjesti.

Usadih lozu sred vinograda,
Navedoh vodu sa tri hladenca.

Digitized by Google

Da mi je loza vazda zelena,
Naša nevjesta vazda vesela.
I oko i čelo
Sve ti, sestro, veselo!

145.

Djevojci.

Doleće cv'jetak iz tugje zemlje,
Pade gjevojci u rujno vino.
Sele, sestrice, zv'jezdo danice!
Otpuhni cv'jetak napij se vinca,
Taj ti je cv'jetak od vjerenika
Od vjerenika iz tugje zemlje.
I oko i čelo
Sve nam, braćo, veselo!

146.

Ženi kakvoj.

Na Mitu [55]) su žute čizme i crljena svila,
A blago si mladu St'jepu, slatko t' je celiva!
I oko i čelo
Sve ti, sestro, veselo!

---

55) Mita je bilo ime ženi pomenutoga domaćina Stijepa Baranina, koja je često onuda prolazila; zato je žena, koja je pjesme kazivala, ovdje pripjevala, kao i muža joj na nekolika mjesta.

Digitized by Google

147.

Djetetu.

Pade listak drenjine
Usred čaše gjećine.
Da je znala drenjina,
Da je čaša gjećina,
Vrhom bi se povila,
Pa bi čašu popila. [56])
I oko i čelo
Sve nam veselo!

148.

Onome, koji se ponosi, misleći da je nešto veliko, a upravo nije ništa.

(*kao u šali*).

Junak potkiva konja hrabrena,
Vigjela ga je žaba zelena,
Podigla nogu, junaku rekla:
»Potkuj i mene, mladi junače!
»Neka bih konjem u goru utekla.«
I oko i čelo
Sve ti, žabo, veselo!

---

56) Ovako se i u Srijemu i u Bačkoj pjeva:
Listak pade s topole
Usred čaše popove i t. d.

Digitized by Google

149.

Kad se ko zateže, te ne će da pije.

Popij i tu i drugu,
Da ti obje próbudu;
Ako ne ćeš tu popiti,
Nemao se čim pokriti,
Ni sebe, ni žene,
Ni gjeteta kod sebe,
Neg' te žena bubala,
Dok ti duša ispala,
Da bi čim, neg' ničim
Već držalom motičnim.

IV.

Paštrovsko naricanje za mrtvima.

Po svemu je narodu našemu običaj, da se nariče ili tuži za mrtvima; no nigdje na drugome mjestu, osim Paštrovića veli g. Vuk, nema postojano naricanje u stihovima, već kako ko osjeća i zna, onako i nariče. U Kastelima, pored mora izmedju Spljeta i Trogira, imaju narikače, koje prijatelji i poznanici pokojnikovi naimlju i šalju mu kući, da ga žale; no ni one nemaju nikakvoga postojanoga naricanja, nego svaka pristupivši k mrtvacu počne s tijem: da ju je poslao taj i taj, da poplače toga i toga; pa onda, kako koja zna, nastavi hvalu mrtvome, žalost rodbine, i tako dalje do pozdrava pregjašnjima mrtvima na onaj svijet. Paštrovići dakle jedini, koliko je Vuku do sad poznato, imaju nešto postojanoga naricanja u stihovima, koje žene od roda pokojnikova uhvativši se za ruke, kao u kolu, nad njime poklanjajući se

Digitized by Google

zapijevaju: svaki se stih zapijeva po dvaput: jedna žena, kao kolovodja, počinje, a ostale joj pomažu, izgovarajući za njom kad po drugi put stih zapijeva samo posljednju stopu od stiha (kao što se u Hrvatskoj i u Dalmaciji i u kolu pjeva). Na svršetku svakoga stiha dodaje se još prvi put: »Ajme, bane!« ili: »Kuku, bane!« ili: »Lele, bane!« it. d.; a po drugi put: »E jaok!« Da se i ovo naricanje ovako ne može za svakoga upotrebiti (n. p. za djecu, za žene it. d.) to svak može doznati: ovako se obično nariče za kućnijem starješinom, koji je i u selu bio znatan čovjek.

150.

Nad mrtvacem u kući.

Dobro jutro za sva sjutra! [57])
Jesi l', bane, poručio
Po svem zboru paštrovskome?
Po milijeh prijateljah,
Po b'jelijeh manastirah,
Po crkovnu tu gospodu?
E te želja obuzela
Na banove, na gjedove,
Na te mudre roditelje,
I na velju svojtu tvoju:
Na sinove, na stričeve,
I na milu braću tvoju,
Na banice, mile sestre? [58])

---

57) t. j. Ni jedno ti se jutro više neće nazvati dobro jutro.

58) t j. obuzela te želja za tvojima, koji su pomrli, pa si i ti umr'o, da se s njima sastaneš (?)

Digitized by Google

Sve si dobro učinio,
Ma si samo sagrešio
Učinio velje jade,
Što ostavi muku tvoju:
Sve ostale mile tvoje;
Ko će š njima upravljati?
Ko li će ih sjetovati?
Ko li mudru r'ječ izreći
Pred gospodom izabranom?
Ti si mudra glava bio.

151.

Kad mrtvaca iznesu iz kuće.

Ge [59]) si, bane, uputio?
Zar u b'jelu manastiru,
Ge su naša velja dobra? [60])
Ali ti se ljuto bojim,
Da nam natrag ne ćeš doći:
Ti su puti nedohodi;
Ma li ti se s jadom molim,
Da se tamo nezastojiš;
Da pozdraviš dosta dobra,
Što smo tamo opravili:
Kazuj, bane, po istini,

---

59) Ovo je pisato od jedne stare žene. Gledaj 45 na strani 78

60) Paštrovići se svi kopaju kod četiri manastira, izmedju kojijeh su i u nurije razdijeljeni. „Velja dobra" znači: naši, koji su prije pomrli i ondje pokopani

Digitized by Google

Da smo jadni i žalosni,
E se za nas ne spominju,
Svojoj kući ne dohode,
Druge za nas nepitaju.

152.

Kad mu čitaju opijelo.

Ti se hoćeš dijeliti
Od svijeta bijeloga,
Od crkovne te gospode?
Nego, bane, ne zaborav'
Vrći ruku na baretu [60]),
Te zafali svoj gospodi,
Toj gospodi crkovnojzi,
Koji za te Boga mole;
I ostaloj braći tvojoj,
Koji su se potrudili,
Tebe plačuć dopratili.
Još te bane, s'jadom molim,
Ah! za naša svaka dobra!
Kada, bane, tamo dogješ,
Ti ne nemoj bandunati [61])
Još te molim s jadovima,
Ah! za naša velja dobra!
Nemoj nam ih zagovorit',
Nego ćeš ih k nama spravit',

61) t. j. na kapu (talijansk. baretta).
62) t. j. zaboraviti (od talijansk. abbandonare).

Digitized by Google

Da se željno izgrlimo,
(Crno svrći, b'jelo vrći)
I od plača ućešimo.

153.

Nad grobom.

Jesu l' ovo tvoji dvori?
Ljuto uski i tijesni,
A bez vrata i prozora;
Kako ćeš se obiknuti
Iza svakog dobra tvoga
Bez svjećice, bez stražice,
Bez družine izabrane,
Bez gospode zbora pune,
Bez ljubljenja i nugjenja,
I bez dobra svakojega?
Ma li će te Bog pomoći,
E ćeš tamo dobra naći,
Divnu kitu svojte tvoje:
Nać' ćeš tajka, nać' ćeš majku,
Imaš milu braću tvoju,
Koji će te dočekati,
U putu te susretati
I željno te zagrliti,
»Jesi l' trudan?« upitati,
I tebe će posaditi
U zlatnome svome stolu,
Pak će tebe prinijeti
Jedan imbrik ladne vode,
A u drugu rujna vina,

Digitized by Google

U trećemu kordijala, [63])
Da im ljepše progovoriš,
Na pitanja odgovoriš.

154.

Kad udovici meću crnu maramu na glavu.

(na groblju odmah po pogrebu.)

Što učinje velje jade
Mladoj tvojoj kukavici,
Kojojzi si vjeru dao,
Da je ne ćeš ostaviti?
Eto sada vjerom svrnu,
Jutros si je zacrnio:
Nagjede joj hudo ime,
Hudo ime, udovica,
Ge bi sjela, da ne sjede;
Ge bi pošla, da ne pogje;
Što bi rekla, da ne reče.
Ma te moli kukavica:
Ah! nemoj je bandunati
I za ljubav, što imaste,
Ni gječicu ludu tvoju,
Koji su te tatom zvali,
Ali ima uzdanicu
U tu tvoju mudru glavu,
Da je ne ćeš bandunati,

63) Kordijal, od taliansk. cordíale (Herzstärkung), ljekovito piće, što se osobito daje onome, koji padne u nesvijest, da bi došao k sebi.

Digitized by Google

Ni ostalu muku tvoju,
Kojuno si ti mučio
Od gjeteta malenoga;
Ni sirotnu gjecu tvoju
Bez nastave i nauke,
Bez celiva i grljenja
I bez svakog dobra tvoga.

155.

Kad ko umre gdje na putu.

Crni vrane preletio
Preko mora duždevoga
Do kunfina paštrovskoga,
A proz [64]) zbora paštrovskoga,
I donese zle glasove:
Crnu knjigu pod krioce,
Crnom bulom zabulana,
Da si, bane, preminuo
U dalekoj tugjoj zemlji,
I tugji te oplakali,
Tugja usta naljubila.
Sve si dobro učinio,
Ma si vrlo zaludio,
Što svoj braći ne poruči
Da im išteš oproštenje,
I s baretom da zafališ.
Da li ti se ne ražali

64) Proz sto i kroz.

Digitized by Google

Na svakoga od tvojeh?
Što se smrti ne umoli?
Al' oružem neobrani?
Da te pušti doma doći,
Dà ti način učinimo,
I mrtva te naljubimo.

V.

Pjesme svečarske.

156.

Kad se ustaje u slavu.

Ko pije vino za slave Božje,
Pomoz' mu, Bože, i slavo Božja!
A šta je ljepše od slave Božje,
I od večere s pravdom stečene?

157.

Kad se pije u zdravlje.

U čije se zdravlje vino pije,
Sve mu zdravo i veselo bilo!
Domaćine [65]), sve u tvoje zdravlje,
Bog ti dao i sreću i zdravlje!

65) Ili u čije se zdravlje uspije.

Digitized by Google

158.

Onako u sofri.

Sveti Petar i Nikola putem šetaju.
Sveti Petre i Nikola svrat' se ovamo,
Da odemo bratu Božo, sad ćemo tamo,
Napij mi se, brate Boži, neka ti je slast,
Megju braćom i družinom vazda pošten glas.

VI.
Pjesme kraljičke.

159.

Kod kraljeve kuće.

Kralju, svetli kralju!
Kralju, svetli kralju, leljo!
Kraljice banice!
Kraljice banice!
Kraljice banice, leljo!
Ustaj, te pošetaj,
Ustaj, te pošetaj,
Ustaj, te pošetaj, leljo!
Od dvora do dvora,
Od dvora do dvora,
Od dvora do dvora, leljo!
Do careva stola,
Do careva stola,
Do careva stola, leljo!
Gde car vino pije,

Digitized by Google

Gde car vino pije,
Gde car vino pije, leljo!
Carica mu služi,
Carica mu služi,
Carica mu služi, leljo!
Iz zlatna kondira, [66])

106.

Domaćinu.

U ovoga doma
Dobra domaćina
Jeleni volovi,
Kaloper jarmovi,
Bosiljak palice,
Žito, kao zlato.
Kralju, svetli kralju!
Divan barjaktaru!
Obrni se, nakloni se,
Poklon domaćinu.

161.

Djevojci.

Ovde nama kažu
Momu neudatu;
Jal' je vi udajte,
Jal' je nama dajte,
Da je mi udamo
Za Ivana gjaka,

66) Ovako se sve kraljičke pjesme pjevaju.

Digitized by Google

Popova nećaka,
Koji perom piše
Po orlovu krilu,
Te on zapisuje
Oči devojačke
I lice junačko.

162.

Opet djevojci.

Oj devojko plava!
Čula ti se vala
Čak do Carigrada.
Ti si posejala
Šestoper kaloper
I rani bosiljak;
Tu su s' navadili
Momci neženjeni,
Bosiljak ti beru,
Kaloper ti seku,
I tebe vrebaju,
Mladu da obljube.
Nedaj se, devojko,
Mlada prevariti.

163.

Momku neženjenu.

Ovde nama kažu
Momče neženjeno;
Il' ga vi ženite,
Il ga nama dajte,

Digitized by Google

Da ga mi ženimo
Tankom podunavkom,
Ili pomoravkom.
Tanka podunavka
Mlogo dara nosi,
Tri tovara dara:
Jedan tovar dara
Svekru i svekrvi.
Drugi tovar dara
Kumu i deveru,
Treći tovar dara
Ostalim svatov'ma

164.

Opet momku neženjenu.

(Jedina kraljička pjesma od četiri trohejske stope).

Ovi dvori paunovi,
A pendžeri gjingjerovi,
Tu mi sedi mlado momče
Nakićeno, naregjeno,
Manj što nije oženjeno.
Ženite ga, ne držte ga,
Da ga brada ne prevari,
Da mu moma ne zabavi.

165.

Mladi.

Ovde nama kažu
Mlado i zeleno,

Digitized by Google

Skoro dovedeno;
S deverom se igra,
Prsten izgubila,
Burmu sakrušila.
Svekrva je kara,
Dever ogovara:
»Ne karaj je, majko!
»Zlatari će doći,
»Prsten sakovati,
»Burmu pozlatiti.«

166.

P o p u.

Mi dogjosmo ovde
Pred popove dvore.
Popovi su dvori
Borjem ogragjeni,
Borjem i javorjem:
I po njima šeta
Mlada popadija,
A za njome ide
Ćerka Singjelija,
Pak majci govori:
»Ustan', mila majko!
»Te daruj kraljice:
»Podaj svetlom kralju
»Onog vrana konja,
»Mladom barjaktaru
»Barjak od ilinče,
»A svetloj kraljici,

Digitized by Google

»Od zlata mingjuše;
»A onim ostalim
»Po kitu ružice,
»Po drugu ljubice;
»Neka su rumene,
»Kao i ružica;
»Neka su ljubezne,
»Kao i ljubica.«

167.

Opet popu.

Kod popova dvora
Guvno prerovljeno;
Zlatom popleteno;
Na guvnu je rpa,
Rpa od bisera,
I po rpi palo
Jato golubova;
Svi golubi guču
Golubica ne će.
Pitao je golub
Svoje golubice:
»Oj tako ti Boga,
»Moja golubice!
»Što ja s tobom gučem,
»A ti sa mnom ne ćeš?«
Govori golubu
Svome golubica:

Digitized by Google

»Ti si zaleteo
»U to tugje jato,
»Za to ja ne gučem.«

168.

Gospodaru.

Gospodar gospogji
Na krilu zaspao,
Gospogja ga budi,
U oči ga ljubi:
»Ustaj, gospodaru!
»Sablja ti se vadi
»Na tri nova grada:
»U tri nova grada
»Tri sindžira roblja.

169.

Gospogji.

Zaspala gospogja
Pod žutom nerandžom,
Gospodar je budi;
U oči je ljubi:
»Ustani, gospogja!
»Kraljice su došle;
»Daj, da darujemo;
»Ne ćeš mlogo dati:
»Kralju vrana konja,
»A kraljici vence,
»Vence i oboce,

Digitized by Google

»Mladom barjaktaru
»Svilenu košulju,
»A beloj dvorkinji
»Burmu pozlaćenu.«

170.

Rataru.

Mi dogjosmo ovde
Pred ratarske dvore,
Ratareva majka
Sve devojke kara,
Jednoj prigovara:
»Oj kučko devojko!
»Ne plet' na mač kose.
»Ne mami mi sina
»Leti od oranja,
»Zimi od ovaca,«
Govori devojka:
Izmegj' devojaka:
»Oj tako ti Boga,
»Ratareva majko!
»Ako ti je žao
»Tvog sina ratara,
»A ti ga zagradi
»Od sela selenom,
»Od mene bosiljkom;
»Na vodu ću ići,
»Bosiljak ću brati.«
»Ratara ljubiti.«

Digitized by Google

171.

Gjaku.

Ovde nama kažu
Gjače. samouče:
Samo knjigu uči.
Njemu knjiga kaže,
Konja da ne jaše,
Sablju da ne paše,
Vina da nepije,
Dragu da ne ljubi;
To gjače ne sluša
Što mu knjiga kaže,
Više konja jaše,
Bolje sablju paše,
Većma vino pije,
Većma dragu ljubi.

172.

Majstoru.

Mi dogjosmo ovde
Pred majstorske dvore.
Majstorski su dvori
Skoro sazidani.
Kamen po kamenu,
Iver po iveru;
I po njima šeta
Mlada majstorica,
U naručju nosi
Sina Pantelija,

Digitized by Google

Za ručicu vodi
Ćerku Angjeliju,
Treće joj se vata
Skut' svil'na zubuna.
Gledale je druge,
Pak joj zavidele:
»Blago tebe, drugo!
»Majstorova ljubo!
»U naručju nosiš
»Sina Panteliju,
»Za ručicu vodiš
»Ćerku Angjeliju,
»Treće ti se vata
»Skut' svil'na zubuna.«

173.
Starcu.

Ovde nama kažu
Staroga vlastelja;
Kad u crkvu ide
Žubori mu brada,
Kao žuborika;
Kad iz crkve ide,
Miriše mu duša,
Kao ran' bosiljak.

174.
Trojici braće.

Ovde nama kažu
Dvore ponajbolje,

Digitized by Google

Ponajbogatije,
Srebrom pokrivene;
I u njima kažu
Tri zlatne trpeze:
Na jednoj trpezi
Knjige nečaćene,
Na drugoj trpezi
Blago nebrojeno,
Na trećoj trpezi
Svila nekrojena.
Zovite popove,
Neka knjige čate;
Zovite trgovce,
Neka blago broje,
Zovite terzije,
Neka svilu kroje.

175.

Bratu i sestri.

Ovde nama kažu
Brata i sestricu;
Seja na udaju,
Bratac na ženidbu;
Jal' ga vi ženite,
Jal' ga nama dajte,
Da ga mi ženimo
Našom kolovodjom,

Digitized by Google

176.

Djetetu.

Oj snašice Nedo!
Otkup' ovo čedo;
Ako li ga mlada
Otkupiti ne ćeš,
Mi ćemo g' odneti
Tam' u našu zemlju;
Tam' u našoj zemlji
Po dva sunca greju,
Po dva sunca greju,
Po dva vetra veju
Čedo nama treba
Kao struk bosiljka.

177.

Momku kakom, koji stoji kod kola.

Momče, perjaniče!
Ne stoj, ne pogledaj,
U kolo ne gledaj!
U kolo ti nema
Slike ni prilike,
Već evo ti slike,
Oko kola igra;
Mačem uzmauje,
Na se pogleduje,
Stoji li joj lepo
Ruo sakrojeno.

Digitized by Google

178.

Opet kakom momku.

Momče, perjaniče!
Crn ti obraz bio! —
Kao gruda snega;
A srce ti ladno! —
Kao jarko sunce.

179.

Gjurgju i Milici.

Oj Milje, Milice!
Srebrno putašce!
Svuda si nošeno,
Nikom' nesugjeno,
Do menika Gjurgju
Na stolu sedeći,
Dukate brojeći.

180.

Kosani.

Sedila Kosana,
Te kosu češljala,
Pak Boga molila:
»Daj mi ti, o Bože!
»Svekrve kneginje,
»Devere levere,
»Jetrve gospogje,
»Zaove vezilje.«

Digitized by Google

181.

Relji i Jeli.

Relja konja sedla,
Jela odsedlava,
Maša joj se Relja
Preko bojna sedla
U svilena nedra;
Al' govori Jela:
»Ne mašaj se, Relja,
»Preko bojna sedla
»U svilena nedra;
»Ja sam isprošena
»Davno, na daleko,
»U Veliko selo.«

182.

Javoru.

Javor išetao,
Devojke gledao,
Pak je govorio;
»Koja je tu moja,
»Javi se, devojko,
»Izmegj' devojaka« —
»Evo me, Javore,
Al' ti ne ću doći,
»Dok mi ne sakrojiš
»Od maka košulju,
»Od svile rukave.«

Digitized by Google

183.

Putujući pjevaju

Oj višnjo, višnjice!
Digni gore grane,
Ispod tebe vile
Divno kolo vode,
Pred njima Radiša
Bičem rosu trese,
Do dve vile vodi,
A trećoj besedi:
»Pogj' za mene, vilo!
»Kod moje ćeš majke
»U ladu sediti,
»Tanku svilu presti
»Na zlatno vreteno.«

VII.
Pjesme dodolske.

184.

Pred kućom, kad igra dodola.

Molimo se višnjem Bogu,
Oj dodo, oj dodo le!
Da udari rosna kiša,
Oj dodo, oj dodo le!
Da porosi naša polja,
Oj dodo, oj dodo le!
I šenicu ozimicu,

Digitized by Google

Oj dodo, oj dodo le!
I dva pera kukuruza,
Oj dodo, oj dodo le!

185.

Opet kada igra dodola.

Naša doda Boga moli,
Oj dodo, oj dodo le!
Da udari rosna kiša,
Oj dodo, oj dodo le!
Da pokisnu svi orači,
Oj dodo, oj dodo le!
Svi orači i kopači,
Oj dodo, oj dodo le!
I po kući poslovači
Oj dodo, oj dodo le!

186.

Opet kad igra dodola.

Udri, udri, sitna kiša,
Oj dodo le!
Moj božole!
Te porosi žito, vino,
Oj dodo le!
Moj božole!
I tri pera kukuruza,
Oj dodo le!
Moj božole!

Digitized by Google

I lanove za darove,
Oj dodo le!
Moj božole!
I kudelju tankoviju,
Oj dodo le!
Moj božole!

187.

Kad idu preko sela.

Mi idemo preko sela,
Oj dodo, oj dodo le!
A oblaci preko neba,
Oj dodo, oj dodo le!
A mi brže, oblak brže,
Oj dodo, oj dodo le!
Oblaci nas pretekoše,
Oj dodo, oj dodo le!
Žito, vino porosiše,
Oj dodo, oj dodo le!

188.

Opet kad idu preko sela.

Mi idemo preko sela,
Oj dodo, le!
Moj božole!
A oblaci preko neba,
Oj dodo le!
Moj božole!

Digitized by Google

Iz oblaka prsten pade
Oj dodo le!
Moj božole!
Ujagmi ga kolovodja,
Oj dodo le!
Moj božole!

VIII.

Pjesme od Kolede.

189.

Kad dolaze kolegjani u kuću.

Dobar veče, koledo! domaćine, koledo! [67])
Zatekosmo, gde večera,
Na trpezi vino pije,
Tvoj govedar kod goveda;
Krave ti se istelile,
Sve volove vitoroge;
Kobile se iždrebile,
Sve konjice putonoge;
Ovce ti se izjagnjile,
Sve ovčice svilorune.
Čobanin se naslonio
Na grančicu oraovu!
Tud' prolazi mlada moma,
Da potkine tu grančicu;
Progovara čobanine:
»Devojčice, belo lice!

67) Ovo se koledo dodaje ovako u srijedi i na kraju u svakoj vrsti svake ove pjesme.

Digitized by Google

»Ko ti reza bornu suknju,
»U skutovi razboritu,
»U pojasu saboritu?« —
»Imam brata baš-terziju,
»Te mi reza bornu suknju,
»U skutovi razboritu,
»U pojasu saboritu.«

190.

Domaćinu.

Domaćine, koledo! gospodine, koledo!
Zastasmo te za večerom,
Gde večeru ti večeraš,
Belim grlom vino piješ,
I očima biser brojiš,
I rukama gajtan pleteš;
Dodaj nama kraj gajtana,
Na čem ćemo Boga molit'
Za staroga za Badnjaka [68])
Za mladoga za Božića;
Božić baje po svem svetu
Po svem svetu, po ovome.
Slava i čast domaćinu!
Tebe na čast gospodine!

191.

Kao domaćici.

Uranila, koledo! stara majka, koledo!
Svetoj crkvi na jutrenju,

68) Ovdje se badnjak spominje kao nekakav čovjek ili Bog (kao i Božić)!

Digitized by Google

Susrete je sveti Petar
Na jelenu zlatorogu,
Zlatorogu i parogu:
»Vrn' se natrag, stara majko,
»Evo su ti gosti došli,
»Dobri gosti, kolegjani,
»Koji ode, Boga mole
»Za staroga, za Badnjaka,
»Za mladoga, za Božića.«
Slava i čast domaćinu!
Tebe na čast, stara majko!

192.

Vojvoda i vila.

(Čini se, da nije čitava pjesma.)

Pogjo s puškom, koledo! u livađu, koledo!
Pusti konja na livadu,
A ja odo pod kruščicu,
Metnu kalpak na jabuku,
A puščicu na kruščicu,
A rogljicu pod glavicu,
A ja lego, da pospavam,
Progovori bela vila:
»Ustaj gore, mlad vojvoda,
»Otud ide čudno čudo,
»Čudno čudo nevigjeno,
»Straota je pogledati,
»A kamo li dočekati!«

Digitized by Google

IX.
Pjesme božićne.

193.

Od varina dne počinje se pjevati Božiću.

Poručuje varica Božiću,
Da joj pošlje od prasca nožicu,
Da začini varicu šenicu.

194.

U oči Božića.

Božić, Božić bata
Na oboja vrata,
Nosi kitu zlata,
Da pozlati vrata
I oboja poboja. [69])

195.

Na Božić.

U Božića tri nožića:
Jednim reže zaoblicu,
Drugim reže kobasicu,
Trećim reže česnicu.

---

69) t. j. dovratnike. U Bibliji, ishod glava XII. stih 7. i 22. „Na oboju podboju.“ U staroslavenskome jeziku imen. padež (nom. sing.) je podvoj; ali u nas ništa više nema, do ovo u ovoj pjesmici.

Digitized by Google

X.

Pjesme, koje se pjevaju uz časni post.

196.

U početku časnoga posta

(Pjevaju djevojke u Srijemu)

Časne poste zapostismo,
Novu gragju iznesosmo,
Belu crkvu sagradismo,
U njoj poju svetitelji:
Sveti Petar i Nikola;
Dve im seje otpevaju:
Angjelija svetom Petru,
A Marija Nikolaju;
Tud' se dala tanka staza,
Po njoj šeće Božja majka,
Vodi Boga za ručicu
U svilenu kavadiću
I u žuti cipelica.

197.

Prokleta jasika.

Oj na d'jelu na golemu
Mloga gragja zavezena,
Sveta crkva sagragjena.
U njoj poju do dva sveca:
Sveti Petar i Nikola;
Sestrice im otp'jevale:

Digitized by Google

Angjelija i Marija,
Slušala ih Božja majka,
Svako čedo umučkava
I po gori svako drvce,
A jasika ne umučka,
Već jasika trepetala;
Ljuto kune Božja majka:
»Svako drvo urodilo,
»A jasika ne rodila,
»Već jasika trepetala
»Usred ljeta i bez vjetra!«

198.

U oči Lazareve subote.

Stanu djevojke u kolo, a pruže ruke od sebe, pa dignu muško dijete, te ide preko ruku, a one pjevaju:

Lazi, lazi, Lazare,
Te dolazi do mene,
Privataj se za mene,
Za svilene rukave
Za svilene marame,
Za klečane kecelje,

199.

Na cvijeti na ranilu.

Poranile devojke
Jelo le, Jelo, dobra devojko!
Poranile na vodu,
Jelo le, Jelo, dobra devojko!

Digitized by Google

Al' na vodi jelenče
Jelo le, Jelo, dobra devojko!
Rogom vodu mućaše
Jelo le, Jelo, dobra devojko!
A očima bistraše
Jelo le, Jelo, dobra devojko!

200.

O blagovijesti i o mučenicima na ranilu.

Rani konja, Radivoje,
Devojke te pretekoše,
Vedrom vodu zamutiše. —
A što će im rano voda? —
Da operu bratu ruo,
Da ga pošlju u svatove.

201.

Opet na ranilu.

Ranile devojke
Kroz goru na vodu,
Stražbu ostavljale
Margitu devojku.
Podviknu Margita:
»Bre bež'te, devojke!
»Nešto zazveketa,
»Nešto zatrepeta;
»Po trepet' se čini
»Kreljeviću Marko,

Digitized by Google

»Po zveket' se čini
»Miloš Obiliću.«
Al' govori Marko:
»Mol' Boga, devojko,
»Gde sem izboleo;
»A tvoja bi majka
»Sinotnjicu pila,
»Sinoć donešenu,
»Crepom pokrivenu,
»Praom narušenu;
»A moja bi majka
»Jutrošnjicu pila,
»Jutros donešenu,
»Štitom pokrivenu,
»Cvećem narušenu:
»Smiljem i bosiljem.«

XI.

Pjesme onako pobožne.

202.

Krštenje Hristovo.

(Od nekoga učitelja Proka, rodom iz Pirota, s bugarske granice.)

Izvila se sveta gora zelena;
To ne bila sveta gora zelena,
Već to bila sveta crkva Sofija;
U njoj poju šestokrilni angjeli,
Kod njih došla sveta d'jeva Marija,
Drž' u ruke Hrista Boga istina;

Digitized by Google

Govore joj šestokrilni angjeli:
»Tako t' Boga, sveta d'jevo Marijo!
»Ti otidi u tu bašču zelenu,
»Pak natrgaj hristogranje zeleno,
»Pak otidi Krstitelju Jovanu
»I pred njim se pokloni,
»Crnu zemlju poljubi,
»Onda njemu govori':
»»Kum da mi si, Krstitelju Jovane!
»»Ti da krstiš Hrista Boga istina.««
Vedro se nebo rasklopi,
Crna se zemlja zatrese,
Dok krstiše Hrista Boga istina.

203.

Opet krštenje Hristovo.

(iz Crne gore).

Pošetala prečista gospogja,
Ona zemljom i svijetom šeta,
A na ruke nosi sina svoga,
Sina svoga Isusa Hristosa;
Ona srete Krstitelj Jovana,
Ovako mu govori gospogja:
»Ajd' ovamo, moj Jovane kume!
»Da idemo na vodu, Jordana,
»Da krstimo Hrista sina moga.«
Ondolen se bjehu podignuli,
I dogjoše na vodu Jordana.
Stade Jovan krstit' kuma svoga,
Od straha mu knjiga ispanula;

Digitized by Google

No ga pita prečista gospogja:
»Što bi tebe, moj Jovane kume?« —
»Kako što je, moja mila kumo!
»Pomami se Jordan voda ledna,
»E ne hoće voda potopiti;
»A sva gora popada na travu;
»A pogledaj više sebe, kumo!
»Ka' se slomi nebo na četvoro.«
Govori mu prečista gospogja:
»A ne boj se moj Jovane kume!
»E se nije voda pomamila,
»No se voda, kume, posilila,
»E se hoće od Hrista posvetit';
»A gora se Hristu poklonila;
»A nije se nebo salomilo,
»No angjeli nebo rasklopiše,
»Da gledaju, ka' Hrista krstimo,
»Eno Gospod na istočna vrata!«
Sveti Jovan knjige uzimaše,
Te krstio Hrista kuma svoga,
Jovan Hrista, a Hristos Jovana.
Od tade su krsta nastanula;
Sve za milost Boga velikoga,
Da ni bude vuzda na pomoći!

205.

Neblagorodni sin.

Rodi majka devet posobaca,
Izrodila, pak obudovila,
Sve i majka udova ranila,

Digitized by Google

Na preslicu i desnicu ruku,
Odranila, osam iženila;
Kad je stala devetog ženiti,
A on majku u goru opravlja:
»Idi, majko, u goru zelenu,
»Tu će meni sad svatovi doći,
»Pa će s' na te svati sagaditi,
»Jer si ti već stara krmeljiva;
»Idi, majko, u goru zelenu,
»Eda bi te namerilo zverje.«
S' štakom majka u goru otide,
Putem iduć' grozne suze roni.
Sretoše je dva mlada putnika:
»Ta Boga ti, ti starice stara!
»Kud si tako rano uranila?
»Uranila, da ti bereš bilje?«
Majka plače, ne mož' da govori,
Jedva plačuć' ovo probesedi:
»Rodila sam devet mili sina,
»Devet sina, devet posobaca,
»Izrodila, pak obudovila,
»Udova sam sve i odranila
»Na preslicu i desnicu ruku;
»Osam sam i iženila majka,
»Sad sam stala devetog ženiti,
»Deveti me u goru opravlja,
»Ne bi l' mene izelo zverinje.« —
Ali vele dva mlada putnika:
»Vrat' se natrag, ti starice stara,
»Te ti vidi tvoji devet sina.«
Kad se majka natrag povratila,

Digitized by Google

Devet sina devet kamenova, 35
Devet snaa devet ljuti zmija;
Pak se zmije po kamenju viju.

205.

Neblagodarni sinovi.

Rani majka devet mili sina
Sve s preslice i desnice ruke;
Svi je devet iženila majka,
A kad i je iženila majka,
Stali sini govoriti majci:
»Naša majka, naše poruganje;
»Već da oće, naša mila majka
»Da otide u goru zelenu,
»Da je uje kakvogod zverinje.«
To začula mila stara majka,
Pa je njojzi vrlo žao bilo,
Pak uzima štaku i pavlaku,
Pa otide u goru zelenu;
Za njom ne će nitko da izagje,
Doli jedna dva mlada unuka:
»Vrat' se natrag, naša stara majko!«
Ne ktede se natrag povratiti.
Susreo je sveti Dimitrija,
Pa besedi sveti Dimitrija:
»Vrat' se natrag, mila stara majko!«
Stara majka sveca poslušala.
Kad se ona natrag povratila,
Al' kod kuće devet mili sina,
Devet sina, devet kamenova,

Digitized by Google

Devet snaa, devet ladni stena,
Dva unuka, dva zlatna goluba,
Oni lete od stene do stene.

206.

Bećar Mara i Pero bugarin.

Bećar Mara u Bugare zašla,
Sve Bugare redom bratimila,
A najposle Peru Bugarina:
»Bogom brate, Pero Bugarine!
»Izved' mene iz zemlje Bugarske.«
To njoj Pero za Boga primio,
Povede je iz zemlje Bugarske;
Kad su bili nasred gore čarne,
Tu nagjoše studenu vodicu;
Stade Pero mrku kavu peći,
A Marija lice umivati;
Sinu lice, kao jarko sunce,
A gr'oce, kao mesečina.
Tad' govori Pero Bugarine:
»O' Marija, Bogom posestrimo!
»Ja ću tvoje lice obljubiti.«
Što rekao Pero Bugarine,
Što rekao, to i učinio.
Sinu munja iz neba vedroga,
Te udari Peru Bugarina
Ljuto kune Marija devojka:
»Bog ubio svakoga junaka!
»Koji ljubi Bogom posestrimu.«

Digitized by Google

XII.
Pjesme sljepačke.

U Srijemu, u Slavoniji, u Bačkoj i u Banatu slijepci naši slabo znadu junačkijeh pjesama, nego pred kućama stojeći pjevaju pjesmice pobožne, da bi njima ljude na podjelu pobudili, a na saborima (kako kod crkava i kod manastira, tako i po varošima i po selima na panagjurima i o praznicima) posjedaju na zemlju, pa kao pjevajući uz gusle mole, da im se što udijeli. Prve ove pjesmice zovu oni pretkućnice (ili pretkutnjice, što se pjevaju pred kućama), a druge klanjalice (kojima se ljudima kljanja ili moli). Slijepac Filip Višnjić, kad je čuo u Srijemu ove klanjalice, podsmijevao se, govoreći: »Vaši slijepci ne znadu ništa da pjevaju, nego samo bogorade uz gusle, i viču: »»podarujte, obradujte!««

207.

Ljuba Bogatoga Gavana. [70])

Zapovedi Gospod Bog
Dvema trima angjelom:

70) U manastiru Tronoši, u Jadru, bio je s desne strane kod dveri namalovat go starac, koga su guje opasale, te ga kolju i piju mu sise. Kao što obično roditelji različne ikone po crkvama i po manastirima djeci tumače, tako je i Vukov otac njemu kazivao da se onaj starac zvao Bogati Gavan, i da je pored svega prevelikoga bogatstva bio vrlo tvrd i nemilostivi, pa ga za to Bog onako osudio. Sad se upravo ne zna ili je ovo

Digitized by Google

»O vi moji angjeli!
»Tri nebeske vojvode!
»Sigj'te s neba na zemlju,
»Sadeljajte guslice
»Od suvoga javora,
»Pa pogjite po svetu,
»Kao pčela po cvetu,
»Od Božijeg prozora,
»Od sunčevog istoka,
»Te kušajte sve vere,
»I sve redom gradove,
»Znade l' svaki za Boga
»I za ime Božije.«

---

kakva crkvena istorija, ili samo narodna pripoviječka; ele u ovoj pjesmi o Gavanu gotovo nema ništa, nego samo o ženi njegovoj. Ovu je pjesmu pjevala uz gusle neka Jeca sljepica u Zemunu prosećí od kuće do kuće, t. j. kad dogje pred čiju kuću, ona počne uz gusle pjevati (da je čuju, da je pred kućom), pa kad joj se što udijeli, ili odgovori, da se ne nada ničemu, ona prestane ondje, dokle je ispjevala, pa ide dalje; a ko je zamoli, ona mu pjeva cijelu pjesmu, kao što je Vuku pjevala nekoliko puta. Od iste Jece sljepice ovu je pjesmu Vuk sa još nekolike junačke pjesme za ljubav prijateljsku prepisao i poslao, još 1826. godine, sadašnji zemunski paroh, čestnj. i visokoučeni G. Avram Živanović. Vuk ju je po tom (1838.) slušao i u Imoskome (u Dalmaciji) od ljudi, koji nijesu slijepci ni prosjaci. Ona je i po tom osobito znatna, što je po sadržaju i po dužini nalik na junačke pjesme, a stope i slogom jerje u njoj ženskijeh pjesama.

Digitized by Google

Pa sigjoše angjeli,
Sigjoš' s neba na zemlju,
Sadeljaše guslice
Od suvoga javora,
Pa pogjoše po svetu,
Kao pčela po cvetu,
Od Božijeg prozora,
Od sunčevog istoka,
Te kušaju sve vere,
I sve redom gradove;
Svaki znade za Boga
I za ime Božije.
Kad dogjoše pred dvore
Bogatoga Gavana,
A tako se dodesi
Baš u svetu nedelju,
I stajaše angjeli
Letnji danak do podne.
Tu i noge boleše,
Bele ruke trudiše
Od samsova braneći s';
Kad izigje Jelena
Ponosita gospogja,
Pred njom du dvorkinje,
A za njome sluškinje,
Na glavi joj pauni,
Krilima joj lad čine;
I iznese Jelena
Ponosita gospogja
Ogoreo kraj leba,
Što j' u petak mešeno,

Digitized by Google

U subotu pretano,
U nedelju vagjeno;
To ne dade Jelena,
Kako Gospod miluje,
Nego baci Jelena
S desne noge pašmagom:
»Eto vama božjaci!
»Kakovi je taj vaš Bog,
»Koj' ne može raniti
»Svoje sluge kod sebe,
»Već i šilje do mene?
»Imam Boga na domu, [71])
»Koji mi je stvorio
»Od olova dvorove,
»I srebrne stolove,
»Mlogu stoku i blago.«
Pa su pošli angjeli,
Susrete i Stevane,
Verna sluga Gavana,
I besede božjaci:
»Čuješ, brate, Stevane!
»Udel' štogod za Boga!«
A besedi Stevane:
»Čujte, braćo, božjaci!
»Nigdi ništa ne imam,
»Razma jedno jagnješce:
»Služio sam Gavana
»Puno devet godina,
»I ništa mi ne dade,

71) Gavana? Ili kakoga idola?

Digitized by Google

»Razma jedno jagnješce;
»Ja sam mleko prosio,
»Te sam jagnje ranio,
»Sada mi je jagnješce
»Od svi ovac' najbolje;
»Da mi j' ovde jagnješce,
»Ja bi vam ga sad dao,
»Zášto prete čobani,
»Da mi jagnje ukradu.«
Al' besede angjeli:
»Fala, brate, Stevane!
»Ako j' srce, k'o jezik,
»Sad će jagne biti tu.« [72])
Osvrte se Stevane
Ali ide jagnješce
Preko polja blejeći,
Raduje se Stevanu,
Kao svojoj majčici.
Uze Stevan jagnješce
Pa ga triput poljubi,
Pa ga dade božjaku:
»Eto, braćo, božjaci!
»Nek je vama podela,
»Men' pred Boga molitva.« —
»Fala, brate, Stevane!«
I odoše angjeli,
I odneše jagnješce.
Kad su došli angjeli
Na prestola Ristova,

72) Ova je četiri stiha slušao g. Vuk u Imoskome.

Digitized by Google

Pa kazuju Gospodu,
Kako j' bilo na zemlji
(Ono Gospod bolje zna
Nego oni što kažu),
Onda reče Gospod Bog:
»Čujete li, angjeli!
»Sigj'te s neba na zemlju,
»Pa idite ka dvoru
»Bogatoga Gavana,
»Na dvoru mu stvorite
»Balatino jezero,[73])
»Uvatite Jelenu
»Ponositu gospogju,
»Za grlo joj vežite
»To studeno kamenje,
»Za kamenje vežite
»Nečastive gjavole,
»Nek je voze po muci,[74])
»Kao šajku po moru.«

73) U Madžarskoj pripovijedaju, da se u jezern Balatunu, kad je nebo vedro i voda bistra, i sada vide zidine od Gavanovijeh dvora; u Imoskome imaju dva jezerca, od kojijeh se veće, koje nigda ne presiše, zove crljeno jezero (zašto je oko njege crveno kamenje), više ovoga na brijegu poznaju se zidine od nekakve zgrade, za koje se ondje pripovijeda, da su krajnji ostatak od Gavanovijeh dvora, pod kojima se zemlja provalila i ono jezero postalo.

74) t. j. po v e čno j muci.

Digitized by Google

208.

Majka svetoga Petra

Sveti Petar u raj pogje,
Za njim majka tekom teče,
Pa besedi stara majka:
»Stan' počekaj, sine Petre,
»Da ja s tobom u raj idem.«
Al' besedi sveti Petar:
»Vrat' se natrag, moja majko,
»Koliko si živovala,
»Nisi raja dostajala:
»Ni si gladnog naranila,
»Ni žednoga napojila,
»Nit si gole preodela,
»Niti bosa preobula,
»Nit si slepom udelila,
»Ni za dušu namenila,
»Veće jedno povesamce
»Na troje si rascepila,
»I triput si uzdanula:
»»Jao moje povesamce!
»»Kuda ćeš se povlačiti,
»»Po brdina po dolina,
»»Po slepačkim torbetina!««
Jošt besedi sveti Petar:
»Vrat' se natrag, moja majko,
»Te nastavljaj sve vlakance,
»Sve vlakance po vlakance,
»I po njemu u raj pogji.«
Povrati se stara majka,

Digitized by Google

Nastavljala sve vlakance,
Sve vlakance po vlakance;
Pošla majka po vlakancu,
Da bi raja dostajala,
Prekide se to vlakance,
Pade majka usred pakla.

209.

Najveći grijesi.

Raslo drvo sred raja
Plemenita dafina,
Plemenito rodila,
Zlatne grane spustila,
Lišće joj je srebrno;
Pod njom sveta postelja,
Svakog cveća nastrta,
Ponajviše bosiljka
I rumene ružice;
Na njoj svetac počiva,
Sveti otac Nikola,
K njem' dolazi Ilija
Mironosna vojvoda,
Pa besedi Ilija
Mironosna vojvoda:
»Ta ustani, Nikola!
»Da idemo u goru,
»Da pravimo korabe,
»Da vozimo dušice
»S ovog sveta na onaj.«
Al' besedi Nikola:

Digitized by Google

»Okan'der se, Ilija
»Mironosna vojvodo!
»Danas jeste nedelja,
»U njoj s' ništa ne delja,
»Već se krsti i venča,
»Ruse kose češlaju,
»Belo lice umiva.«
Opet veli Ilija
Mironosna vojvoda:
»Ustaj gore, Nikola!
»Da idemo u goru,
»Da pravimo korabe.«
Al' ustade Nikola,
Otšetaše u goru,
Napraviše korabe,
Prevezoše dušice
S ovog sveta na onaj,
A tri duše ne mogu:
Jedna duša griješna,
Kuma na sud vodila;
Druga duša griješna,
S komšijom se mrazila;
Treća duša najgrešnija,
Devojku je skudila.

210.

Rogjenje Hristovo.

Oda šta se potrese
Vedro nebo i zemlja? —
Rodi sveta Prečista

Digitized by Google

Rista Boga našega,
Koji nam je stvorio
Vedro nebo i zemlju,
I nas grešne na zemlji.
Što je vere u Boga,
Sve će doći pred Boga,
Sa straom će stajati,
I s oprezom gledati,
Gdi će Gospod suditi
Svim pravednim i grešnim.

211.

Molitva.

Spasi, Bože gospode!
Spasi, Bože, dušice,
Na prestolu Hristovom,
Gdino Božij' angjeli
Leturgiju pojaju,
Božje slovo [75]) slušaju.

212.

Molitva angjelima.

Oj angjeli Božiji!
Jedni Božij' učeni,
Kažite nam stazice

75) Slovo mjesto viječ uzeto je iz crkvenoga jezika; a i u ostalom je ova molitva mnogo po crkovnome načinu, i tome se nije čuditi, jer slijepci najviše prose kod crkava i kod manastira.

Digitized by Google

Do te svete vodice,
Da operem ručice,
Da se mašim ramena
Krista Boga ranjena.

213.

Šta da čini, ko misli Božij biti.

O čoveče pravedniče!
Jedan Božij službeniče!
Ako misliš Božij biti,
Čini dobro za života,
Poštuj brata starijega,
I tebe će mlagji tvoji;
U dobru se ne ponesi,
A u zlu se ne poništi,
Na tugje se ne lakomi;
Jer, čoveče pravedniče,
Kad čoveka samrt nagje,
Ništa s' sobom ne ponese,
Već skrštene bele ruke
I pravedna dela svoja,
Što za Boga udelite
I za dušu namenite,
Eda bi vam dobro bilo
Ovog sveta i onoga.

214.

Pred Bogom ćemo biti svi jednaki.

Ne znaju se kraljevi,
Ne poznaju carevi,

Digitized by Google

Ne nište se potrebni,
Ne ponose bogati,
Kad dogjemo na sudu,
Gdi će Gospod suditi
Svim pravednim i grešnim.

215.

Na saborima sjedeći.

Mili Bože na svemu ti fala!
Mili Bože i nedeljo mlada!
Mili Bože, pomozi svakome,
Svakom bratu i dobru junaku,
Koji ore, pa sirote rani,
I sirote, i crva i mrava.
Darujte me, ranitelji!
Ranitelji, roditelji;
Darujte me, braćo moja
Plemenita i čestita!
Braćo moja milostivua!
Nemojte me prolaziti,
Moga dara pronositi,
Moga dara ubogoga,
Ubogoga, malenoga;
Krajcara je malen darak,
Al' golema zadužbina;
Već podeli i nameni,
Svoje mrtve sve spomeni;
Molit ću vam molitvicu
Za sve kuće dobre sreće,
Za težaka i volaka,

Digitized by Google

Za putnika i vojnika,
Za pastira, granatira,
Zarad' gjaka učenika,
Radosna mu majka bila! —
Darujte me, mila braćo!
Tak' ovako ne gledali!
Slepa čeda ne imali
Ni u domu ni u rodu,
I u svet ga ne spremili,
Kano mene moja majka
Što je u svet opravila
(U neznanu tugju zemlju
A za tugjim očicama)
Da se bijem i prebijam
Od nemila do nedraga,
Kao voda o bregove. —
Vidiš, brate milostivi!
Mene vode tugje oči,
Mene rane vaše ruke,
Vaše ruke, teške muke;
Ja sam željan bela sveta,
Bela danka, žarka sunca,
Žarka sunca i meseca,
I po svetu pogledati,
I sve braće oko sebe,
Crne zemlje ispred sebe,
Vedra neba iznad sebe. —
Mene vode tugje oči,
Ja s' ne mogu sam pomoći
A bez vaše desne ruke:
Niti mogu uzorati,

Digitized by Google

Niti mog uskopati.
Što su vama beli dani,
To su meni tavne noći,
Tavne noći bez meseca. —
Vidiš, brate, sužničara,
Sužničara, tavničara,
Koj' ne vidi žarka sunca.
Vidiš, brate sužničara,
Sužničara, tavničara,
Jer ne vidim bela danka,
Teške pute da putujem,
Teške brode da brodujem,
Nit' kog znadem, ni poznajem,
Već se bijem i prebijam
Od drveta do drveta,
Od kamena do kamena,
Od nemila do nedraga,
Kao voda o bregove.
Sužan će se oprostiti,
Iz tavnice izoditi,
Ja slepoće ni do veka,
Ni do časa umrloga
I do konea samrtnoga.
Slepoća je teška muka,
Teška muka, teška patnja.
Vidite me očicama,
A čujte me ušicama,
Darujte me ručicama
Zarad' danka današnjega
Zarad' vaše dobre sreće;
Srećice se nanosili!

Digitized by Google

Lepa žitka naživili!
Dobre sreće naodili,
Dobre sreće, lepog zdravlja!

216.

To isto od drugoga slijepca.

Daruj, rode milostivi!
Milostivi, plemeniti!
Sretni bili, kud odili!
Ristos mi vam sreću dao!
I današnja svetkovina,
Sveta služba i molitva
Da vam bude u pomoći
I u danu i u noći,
Na svakome mestu, braćo!
Od Boga se radovali,
Zdravljica se nanosili,
Dobre sreće naodili,
Mladosti se mladovali,
Lepa žitka naživili!
Dobra braćo milostiva!
Ne bi li se duša našla,
Koja bi se smilovala,
I na Boga pogledala,
Mene slepa darivala
I mesecom obasjala,
Svoje mrtve spomenula,
I za zdravlje udelila,
Za očino i majčino,
I za vaši mili mrtvi,

Digitized by Google

I za vaši roditelja.
Ja vam molim molitvicu
Svako veče, svako jutro,
Za sve kuće dobre sreće,
Za sve malo i veliko,
Za svi vaši roditelja,
Koji su vas porodili,
Na spomenak ostavili;
Za putnika i vojnika,
Za orača i kopača,
Za pastira, granatira,
I za gjaka učenika,
Vesela mu majka bila! —
Vidite l' me, braćo moja!
Vidite l' me, ranitelji!
Da sam željan bela dana,
I po svetu pogledati,
Jarkog sunca i meseca,
Vedra neba više sebe,
Crne zemlje ispred sebe,
Svoje braće oko sebe. —
Darujte me, mila braćo!
Tak' ovako ne gledali!
Slepa čeda ne imali
U svom rodu i plemenu!
Ni ovako g' opravljali,
Kano mene moja majka
Na daleko opravila
U neznanu tugju zemlju
A za tugjim očicama,
Teške pute da putujem,

Digitized by Google

Teške brode da brodujem;
Tko me vidi, tko l' nevidi;
Tko me zovne, tko l' ne zovne;
Darujte me, braćo moja;
Darujte me ručicama
Za očiju vida svoga,
Za ručice rane svoje,
Zarad' sreće i napretka,
Zarad' Boga jedinoga,
I rad' časa umrloga!
Vidite l' me, braćo moja!
Vidite l' me očicama?
Čujete l' me ušicama?

217.

Opet to od jedne sljepice.

O rišćani, mila braćo!
I rišćanke, mile majke!
Podarujte, obradujte,
Porad' Boga jedinoga,
I rad' časa umrloga,
I tako vam Gospod dao,
I velika slava Božja,
I veliko krsno ime,
Tak' ovako ne gledali,
Slepa čeda ne imali,
U rodu ga ne gledali,
Ni ovako opravljali
U neznanu tugju zemlju,
K'o je mene moja majka

Digitized by Google

Od svojega od srdašca
Na daleko opravila
U neznanu tugju zemlju,
A za tugjim očicama,
Teške pute da putujem,
Teške brode da brodujem.
Ja se bijem i prebijam
Od drveta do drveta,
Od nemila do nedraga,
Od kamena do kamena,
Kano voda o bregove;
Tugju majku majkom zovem,
Tugjeg oca ocem zovem,
Tugjeg brata bracom zovem,
Tugju seku sekom zovem.
Odberi se, koja majko,
Koja majko, koji otac,
Odberi se, koji bratac,
Koji bratac, koja seko,
Od naroda rišćanskoga,
Od sabora Božijega. [76]) —
Ne prolaz' me, majko slatka!
Ne prolaz' me, otac dragi!
Ne prolaz'te mene slepu,
Mene slepu i nevoljnu!
Slatki brato! slatka seko!
Vidite li mene slepu,
Mene slepu i nevoljnu,
I u kalu i u prau?

76) t. j. Odberi se i u d i j e l i mi (?).

Digitized by Google

Ne prolaz'te mene slepu,
Mene slepu i nevoljnu,
Već udeli, pa nameni,
Svoje mrtve sve spomeni,
Svoje mrtve roditelje,
Koji su vas porodili,
Preko krila položili,
I na noge podigнuli.
Pruži, brato, desnom rukom,
Pred ubavom svojom dušom,
Jedan novčić mali darak,
A velika zadužbina,
Rajska vrata otvorena,
Duši mesto uvaćeno
Na prestolu Hristovome,
Gdino stoje dobra dela
I hristjanske zadužbine,
Što za Boga udelite
I za dušu namenite,
Angjel piše, Gospod gledi
U angjelska desna krila. —
Vidiš li me, brato slatki!
Mene slepu i nevoljnu?
Ja sam željna bela sveta,
I po svetu pogledati,
Naroda se nagledati,
Jarka sunka i meseca;
Što je vama beo danak,
To je meni tavna noćca,
Kao sužnu u tavnici;
Sužan će se oprostiti,

Digitized by Google

Iz tavnice izoditi,
Ja slepoće ni do veka,
Ni do časa umrloga.
Spomeni se, otac, majko,
Spomeni se, bratac, seko!
Ne prolaz'te mene slepu,
Mene slepu i nevoljnu,
Ne pronos'te moga darka,
Već udeli pa nameni;
Greota je mene proći,
Mene slepu i nevoljnu.

218.

Kad ko što udijeli.

Fala brate rišćanine!
Gospod mi te darivao
I velika slava Božja!
Gospod mi vam zdravlje dao
I sve vaše zadužbine,
Gdino stoje dobra dela
I rišćanske podelice,
Koje ste mi podelili
I na Boga namenili!
Zdravljica se nanosili!
Od malena do velika,
Od mladosti do starosti;
Mladosti se namladov'o!
Desnica vam cvećem cvala,
A dušica raj dopala, [77])

77) Mjesto d o p a l a jedni kažu d o s t a l a.

Digitized by Google

I u raju počivala
I kod Boga prebivala,
Rajske slave uživala
Ta u carstvu nebeskome
A do suda Božijega!

219.

Opet to, malo drukčije.

Fala mi ti, desna ruko!
Desnica ti cvetkom cvala,
Jarkim suncem obasjala,
A dušica raj dostala
(I očina i majčina,
Sviju vaši roditelja,
Koji su vas porodili,
Preko krila položili,
Za spomenak ostavili),
Božje lice celivala,
Slave rajske uživala
I u raju prebivala!

220.

Opet to malo drukčije.

Fala brato, fala rode!
Fala rode plemeniti,
Plemeniti i čestiti!
Čestit bio, kud odio!
Sretan bio, gdigod bio,
I na putu i na domu,
I u gori i u vodi!

Digitized by Google

221.

Opet to, malo drukčije.

Fala brate, fala rode!
Ja vam falim, blagodarim
Na vašemu slavnom daru,
Dariv'o vas car nebeski
I carica nebesnica
Lepim zdravljem, dobrom srećom,
Dobrom srećom i napretkom!

222.

Opet to, malo drukčije.

Fala rode milostivi!
Ja vam falim, blagodarim
Na vašemu lepom daru;
Koji Boga poznajete,
Koji mene darivate:
Ruka vam se posvetila,
Kojom ste me darivali!
Dariv'o vas car nebeski!
I carica nebesnica
Da vam bude u pomoći
I u danu i u noći,
I na svakom mestu, braćo! —

Digitized by Google

XIII.
Pjesme osobito mitologičke.

223.
Viline pjesme. [78])

a)

Da zna ženska glava,
Šte j' odoljan trava,
Svagda bi ga brala,
U pas ušivala,
Uza se nosila.

b)

Kad bi znala muška glava,
Što je nikom vode s' napit',
Nigda nebi nikom pila.

c)

Kad bi znala muška glava,
Što j' rukavom utrti se,
Nigda s' ne bi njim utrla. [79])

---

78) U Vukovaru jedan starac rodom iz Bosne s Tromegje pripovijedao je g. Vuku, kako je u Velebitu gledao vilu gdje sjedi na kamenu i ove pjesmice pjeva. On je ove pjesmice slušao i od drugijeh ljudi i žena, samo što ga niko drugi nije uvjeravao, da ih je od vile čuo.

79) Valja da radi nečistote, kao što se pripovijeda, da i kuga sudove, kad se uveče ostave neoprani, ili kad se dobro ne o-

Digitized by Google

224.

Vilina posestrima.

(iz gornjega primorja).

Rano rani gjevojčica
I danicu vjernu moli:
»O danice, o sestrice!
»Podaj mene svjetlost tvoju,
»Da naresim mladost moju.«
Imala je gjevojčica
B'jelu vilu posestrimu,
Koja j' l'jepo naresila:
Perom zlatnim zagladila,
I nje b'jeli vrat biserom,
Pak je vila pokliknula
Iz nje tanka b'jela grla:
»O lijepe ljepotice
»Ove mlade gjevojčice!
»Vod' je, vodi u ime Boga, [80])
»Nek ti bude u čas dobar!
»L'jepi će ti rod roditi,
»Koj'jem ćeš se podičiti,
»Kako paun zlatn'jem perom,
»A šenica ravn'jem poljem,
»A lozica bimber-grožgjem.«

---

peru, noću ingrebe i otruje. A za to valja da se misli i da nije dobro ni nikom (ničice — legnuvši potrbučice) vodu piti, da ne bi čovjek, ne videći, šta pije, popio kaku bubinu ili drugo što.

80) Rekao bi čovjek, da je odavde do kraja sve uzeto iz svatovske pjesme.

Digitized by Google

225.

Junak vilu ustrijeli

(iz gornjega primorja).

Progjoh goru, progjoh drugu,
Zagjede mi jasen klobuk,
Stegnuh konja, da ja vidim,
Ali vila na jasenu,
Zapeh str'jelu za tetivu,
Da ustr'jelim b'jelu vilu,
Stade vila zaklinjati:
»Ne str'jelaj me mlad junače!
»Do tri ću ti dobra dati:
»Prvo ću ti dobro dati,
»Da si stiman u družinu;
»Drugo ću ti dobro dati,
»Da imaš spenzu nebrojenu;
»Treće ću ti dobro dati,
»Da t' je ljubi ljepš' od mene.« —
»Mala t' fala, b'jela vilo!
»Ja sam stiman u družinu,
»Imam spenzu nebrojenu,
»Moja j' ljubi ljepš' od tebe:«
I ustr'jelih b'jelu vilu.

226.

Vila zida grad.

(iz Crne gore).

Grad gradila b'jela vila
Ni na nebo ni na zemlju,

Digitized by Google

No na granu [81]) od oblaka;
Na grad gradi troje [82]) vrata:
Jedna vrata sva od zlata,
Druga vrata od bisera,
Treća vrata od škerleta.
Što su vrata suha zlata,
Na njih vila sina ženi;
Što su vrata od bisera,
Na njih vila kćer udava;
Što su vrata od škerleta,
Na njih vila sama sjedi,
Sama sjedi, pogleduje,
Gje se munja s gromom igra,
Mila sestra su dva brata,
A nevjesta s dva gjevera;
Munja groma nadigrala,
Mila sestra oba brata,
A nevjesta dva gjevera.

---

81) Od jednoga momčeta iz Bačca (na Cetinju) čuo sam „na dele pod oblake (mjesto na granu od oblaka); no ono mi nije znalo kazati, šta je to delo (da nije na delu ili na dijelu; to jest, na brdu ili na brijegu?).

82) U nas bi kazali: troja vrata; ali se onamo tako govori i u ostalijem ovakijem događajima, n. p. dadoše mu dvoje opanakah (mjesto u nas što bi se reklo dvoje opanke).

Digitized by Google

227.

Moma i vila.

(Sarajevska).

Kiša pade, medna rosa u polju,
Zabrinu se mlada moma u dvoru:
»Pokisnut će moje drago u polju;
»Na njemu je mor-meneviš dolama,
»Pod dolamom od kadife gječerma,
»Pod gječermom od erica košulja;
»U njedrima zlatan sahat s bazima;
»Pod njime je dobar konjic nejahan.«
Al' govori b'jela vila iz gore:
»Muč', ne boj se, mlada moma u dvoru!
»Raspela sam svilen čador u polju,
»Pod čadorom tvoje drago zaspalo;
»Pokrilo se od samura ćurdijom,
»A po glavi sa zlaćanom maramom.«

228.

Prelja na vilinu bunaru.

Svilu prelo zlato materino,
Svilu prelo, 'brišim prepredalo;
Kad je zlatu žegjca dodijala,
Baci prelju pod zelenu jelu,
A vreteno u zelenu travu,
Pa otide, da vodice pije;
Al' povika nješto iz bunara:
»Ne pij, zlato, odovud vodice;
»Ovd' je vila čedo okupala,

Digitized by Google

»Da je muško, ne bih ni žalio,
»Već je žensko, ne bilo joj živo!«

229.

Sunce i mjesec prose djevojku

(*iz gornjega primorja*).

Pade magla po Bojani,
Sitna rosa po livadi,
Nitko rosu proć ne može,
Nego jedna bosa Mare;
Ni ona je proć' ne može,
Noga joj se popljužnula,
Prsten joj je oskočio,
Mare Marka potvorila:
»Ti mi, Marko, prsten nagje.«
Marko joj se kunijaše:
»Nijesam ti prsten naša',
»No sam sinoć s vojske doša',
»Puštah hrte i ogare,
»Puštah hrte niz livade,
»A ogare uz dubrave,
»Do Dunava dohodiše,
»Na Dunav se nadzirahu,
»Al' su u grad devet bratah, [83])
»Devetina sestru 'maju,
»No ih sestru sunce prosi,
»Ni jedan je brat ne daje,

83) Kao da se ovdje Dunav misli da je grad. Kranjci, Beč zovu Dunaj.

Digitized by Google

»Najmlagji je brat davaše,
»Ona braća govorahu:
»»A ne, brate, jedan bratę!
»»Jer je sunce ognjevito,
»»Sestru će ni izgoreti.««
»S druge strane mjesec prosi,
»Ni jedan je brat ne daje,
»Najsrednji je brat davaše,
»Sva ga braća poslušaše;
»Jer se mesec promjenjuje,
»Ona ima svojte dosta:
»Sve zvijezde za jetrve,
»Prehodnicu drugaricu
»A danicu zaovicu.«

230.

Ženidba sjajnoga mjeseca.

Falila se zvijezda danica:
»Oženit ću sjajnoga mjeseca,
Isprosit ću munju od oblaka,
»Okumit ću Boga jedinoga,
»Djeverit ću i Petra i Pavla,
»Starog svata svetoga Jovana,
»Vojevodu svetoga Nikolu,
»Kočijaša svetoga Iliju.«
Što se fali zvijezda danica,
Što se fali, to joj i Bog dao:
Oženila sjajnoga mjeseca,
Okumila Boga jedinoga,
Odjeveri i Petra, i Pavla.

Digitized by Google

Starog svata svetoga Jovana,
Vojevodu svetoga Nikolu,
Kočijaša svetoga Iliju.
Stade munja dare dijeliti:
Dade Bogu nebesne visine,
Svetom Petru Petrovske vrućine,
A Jovanu leda i snijega,
A Nikoli na vodi slobodu,
A Iliji munje i strijele.

231.

Opet ženidba mjesečeva.

Raduje se zvijezda danica,
Ženi brata sjajnoga mjeseca,
Isprosila munju od oblaka;
Ona kupi kićene svatove:
Kuma kumi Boga jedinoga,
A prikumka svetoga Jovana,
Starog svata svetoga Nikolu,
A djevera apostola Petra,
Prava svata svetog Panteliju,
Jengjibulu Ognjenu Mariju,
Kočijaša svetoga Iliju.
Kad ih stala darivati darom,
Kumu daje nebeske visine,
A prikumku te zimne cičine,
Starom svatu vode i brodove,
A djeveru te ljetne vrućine,
Pravom svatu tri sjajne svijeće,

Digitized by Google

Jengjibuli onaj oganj živi,
Kočijašu str'jele i gromove.

232.

Sunčeva sestra i paša tiranin
(*iz Crne gore*).

Izvirala studena vodica,
Na vodicu srebrna stolica,
Na stolicu lijepa gjevojka,
Žute su joj noge do koljenah,
A zlaćene ruke do ramenah,
Kosa joj je kita ibrišima.
Ono čudo po svijetu pogje,
I to začu paša tiranine,
Pa opravi svoje dvije sluge:
»Ajte, sluge, do vode studene,
»Da vidite lijepu gjevojku;
»Ako bude, kako ljugji kažu,
»Uzet ću je za vjerenu ljubu.«
Ondolen se podigoše sluge,
Kad dogjoše do vode studene
Al' istina, kako ljudji kažu,
Pa hojdoše, te paši kazaše.
Silne svate paša okupio,
On okupi svatah šes stotinah,
Te otole hojdoš' za gjevojku.
Kad ih vigje lijepa gjevojka,
Jeste mlada riječ govorila:
»Fala Bogu, čuda velikoga!
»Da li je se paša pomamio?

Digitized by Google

»Koga hoće da uzme za ljubu,
»Da on uzme sunčevu sestricu,
»Mjesečevu prvobratučedu,
»Daničinu Bogom posestrimu!«
Pa se mlada od zemlje podigla,
I bačila u džepove ruke,
Te izvadi tri jabuke zlatne,
I bači ih nebu u visine.
Natače se svatah šes stotinah,
Ko će prije ugrabit' jabuke;
No tri munje od neba pukoše:
Jedna gagja dva gjevera mlada,
Druga gagja pašu na dorina,
Treća gagja svatah šes stotinah;
Ne uteče oka za sjedoka,
Ni da kaže, kako pogiboše!

233.

Sunčeva sestra i car.

Tamo kažu goru javorovu
I u gori vodu Bosiljkovu,
I kod vode Bosiljku djevojku,
Kite kiti, podvezice plete:
Svaka kita od dukata zlata,
Podvezice careva arača;
To se čudo čak do cara čulo,
Posla care dva laka ulaka:
»Dovedite Bosiljku djevojku«.
Dovedoše Bosiljku djevojku.
Prije cara riječ govorila:

Digitized by Google

»Što si, care, za me poručio?
»Ja sam suncu rogjena sestrica,
»A mjesecu prvobratučeda.«
Lijepo je care darovao:
Dao njojzi dvanaest dukata:
Idi tamo, Bosiljka djevojko,
»Idi sjedi, gdje si i sjedila.«

234.

Car i djevojka.

Falila se lepota devojka:
»Presti ne ću, a ne umem vesti;
»Babi ne ću čuvati goveda;
»Nasred gore sagradit ću crkvu,
»Temelj ću joj od mermer kamena,
»A grede ću drvo šimširovo,
»A sleme ću drvo tamburovo.«
Ta se fala čak do cara čula,
Pa car šalje dva ulaka mlada,
Dva ulaka, dva svoja nećaka,
Da dovedu lepotu devojku.
A kad su je mladi ugledali,
Nisu smeli ni do dvora doći,
A kamo li dovesti devojku!
Ona sedi pred svoji dvorovi,
Pred dvorovi na zlatni stolovi,
Samur-kalpak na oči namiče
Golu sablju preko krila drži;
Pak odoše caru ujcu svome:
»Svetli care, ogrijano sunce!

Digitized by Google

»Svetli care, kruno pozlaćena!
»Eto sablje, evo naše glave:
»Ne smesmo joj ni do dvora doći,
»A kamo li da je dovedemo.«
To se caru sramota učini,
I car skupi svoju silnu vojsku:
Sto Tatara, dvesta Arapina,
Još k otome trista janičara,
Da dovedu lepotu devojku;
A kad i je mlada ugledala,
Ona ode u zelenu bašču,
Jelen rogom šarca osedlala,
Ljutom ga je zmijom zauzdala,
Još ga ljućom zmijom ošibuje;
Sama ide pred carevu vojsku:
Jednu vojsku buzdovanom bije,
Drugu vojsku britkom sabljom seče,
Treću vojsku na vodu natera;
A kad vidi care gospodine,
Beži care niza svoje dvore,
Za njime se žulum-čalma suče,
Pa se ne sme care da obazre,
A kamo li da obmota čalmu;
Al' povika lepota devojka:
»Stani, care, uteći mi ne ćeš.«
Živoga je cara uvatila,
Živom caru oči izvadila,
Pustila ga u goru zelenu,
Pa on ide od jele do jele,
Kako ptica od grane do grane.

Digitized by Google

235.

Nečuveni poslovi.

Aj gjevojko, dušo moja!
Što si tako jednolika
I u pasu tankovita?
Kan' da s' suncu kose plela,
A mjesecu dvore mela. —
Ni sam suncu kose plela,
Nit' mjesecu dvore mela,
Van stajala, te gledala,
Gje se munja s gromom igra;
Munja groma nadigrala
Dvjema trima jabukama
I četirma narančama.

236.

Osobiti orač.

Oj oraču! mlad oraču!
Ko ti dade mlade voke,
Mlade voke, vitoroge?
I jarmove javorove,
I palice šimširove,
I zavornje bosiljkove,
I bič kosu devojačku,
Ljutu guju ručkonošu? —
»Služio sam Božju majku,
»Te mi dala mlade voke,
»Mlade voke, vitoroge,
»I jarmove javorove,

Digitized by Google

»I palice šimširove,
»I zavornje bosiljkove,
»I bič kosu devojačku,
»Ljutu guju ručkonošu.«

237.

Izjeden ovčar.

Osu se nebo zvezdama,
I ravno polje ovcama,
Ovcama nema čobana,
Do jedno dete Radoje,
I ono ludo zaspalo;
Budi ga Janja sestrica:
»Ustani gore, Radoje!
»Ovce ti za lug zagjoše.« —
»Neka i, sejo, ne mogu;
»Veštice su me izele:
»Majka mi srce vadila,
»Strina joj lučem svetlila.«

238.

Ljuba ognjevita.

Otud leti jato sokolova,
Pak padoše dva siva sokola,
Pak padoše Stojku na dvorove,
Tad' izigje ljuba Stojkovica,
Pak upita dva siva sokola:
»'Tako v' Boga, dva siva sokola!
»Il' ste braća, ili bratučedi?«

Digitized by Google

Govore joj dva siva sokola:
»Ni smo braća, niti bratučedi,
»No dva druga iz zelena luga,
»Imali smo i trećega druga,
»Ludo, mlado, na dalek' zalete,
»Čak zalete preko mora čarnog,
»Tam' ga kažu i oženio se,
»Uzeo je ljubu ognjevitu,
»Kada hodi, kako vetar veje;
»Kad govori, kako sabljom seče;
»Ona dvori caru na večeru,
»Mesec greje caru na večeru;
»Ona kune jasnoga meseca:
»»O meseče, carev neverniče!
»»Zašto greješ caru na večeru,
»»Te ne greješ ajdukom u goru,
»»Da razdele blago dubrovničko?
»»Ej meseče, carev neverniče!
»»Zašt' ne greješ danju, kako noću?«

239.

Ljuba zmaja ognjenoga.

(*od Dubrovnika*).

Zmaj proleće s mora na Dunavo
I pod krilom pronese djevojku,
Pod jednijem lijepu djevojku,
A pod drugim ruho djevojačko;
Al' je zmaju žegja dodijala,
Ispod krila ispusti djevojku,
Pak je posla za goru na vodu;

Digitized by Google

Al' na vodi tri mlada bećara:
Jedan veli: »Lijepe djevojke!«
Drugi veli: »Da je upitamo.«
Treći veli: »Da je obljubimo.«
Al' govori lijepa djevojka:
»Progj'te me se, tri mlada bećara;
»Ja sam kćerca cara čestitoga,
»A sestrica paše bosanskoga
»Vjerna ljuba zmaja ognjenoga.«
Pak proleće preko ravna polja,
Kako zv'jezda preko vedra neba.

XIV.

Pjesme koje se pjevaju na prelu.

240.

Prelja i car.

(*pripijevaju prelje jedna drugoj*).

Prele su prelje s večera.
Koja je više naprela?
Majkina Ruža najviše;
Stigla je vala do cara,
Posla joj care povesmo:
»Naj tebi, Ružo, povesmo,
»Opredi meni šatore,
»Što od tog tebi ostane,
»Opredi sebi darove,
»U mom i dvoru derala!
»Na mojoj ruci spavala!«

Digitized by Google

Mudrija Ruža od cara;
Poslala caru srdačku:
»Naj tebi, care, srdačku,
»Načini meni stan od nje,
»Što od tog tebi preteče,
»Načini sebi dvorove,
»Po njima ja ti šetala!
»Na tvojoj ruci spavala!«

241.
Pripijeva se ženama
(u Crnoj gori).

Presličica [83]) na policu puna bisera,
Pri nju sjedi Stankovica [84]) vazda vesela,
Sreća joj se veselila s' Stankom zajedno!

242.
Prelja i kujundžija.

Dva se grada vrlo bijeljahu,
U jednom je Karanfile Jovo,
U drugom je šećerli djevojka.
Poručuje Karanfile Jovo,
Poručuje šećerli djevojci:
»Oj Boga ti, šećerli djevojko!

---

84) U Crnoj se gori, kao i onuda po primorju, presličica u govoru zove k u g j e l j a.

85) Tako se i ostalima redom pripijeva, koja je čija.

Digitized by Google

»Ja sam čuo, da si tankoprelja;
»Poslat ću ti misirsko povjesmo,
»Uz povjesmo šimširli vreteno:
»Opred' meni sto aršina platna,
»I k otome, što od tog ostaue,
»Opred' sebi tananu košulju,
»Te je nosi, mnome se ponosi.«
Kad to čula šećerli djevojka,
Otporuči Karanfilu Jovi:
»Oj Boga mi, Karanfile Jovo!
»Ja sam čula, da si kujundžija:
»Poslat ću ti sitnu trepetljiku,
»Sakuj meni statve i brdila,
»I ostalo, što stanu valjade,
» I od toga što tebi preteče,
»Sakuj sebi toke na jeleke,
»Toke nosi, mnome se ponosi.«

243.

Kujundžija i hitroprelja.

Što se sija kraj gore zelene:
Da l' je sunce, da l' je mjesečina?
Nit' je sunce, nit' je mjesečina, —
Već dva zlatna roga od jelena,
U njima su dva grada gragjena,
U jednom je kujundžija Janko,
U drugome Janja hitroprelja,
Poručnje kujundžija Janko,
Poručuje Janji hitroprelji:
»Oj Boga ti, Janjo hitropreljo!

Digitized by Google

»Da ti pošljem maleno povjesmo,
»Opredi mi šator i košulju,
»A što tebi od toga ostane,
»Ti opredi sebi u darove.«
Janja bila mudrija od Janka,
Poručuje kujundžiji Janku:
»Oj Boga ti, kujundžija Janko!
»Da ti pošljem malenu paricu,
»Sakuj meni v'jence i oboce,
»A što tebi od toga ostane,
»Potkuj tvoga dobra konja vranca,
»Neka ti je megju braćom fala.«

244.

Predi, momo, darove.

Pasla moma jelenke,
Na vodu ih navraća,
Jelenci joj pregjoše,
Al' ne može ta moma,
Osvrte se jelenak,
Uze momu na roge,
Pak je hita na brege.
Gdje je moma padnula,
Tu je rasla brekinja,
K njoj dohode čobani,
Podsjekoše brekinju,
Od nje prave svirale,
U svirale govore:
»Predi, momo, darove.«

Digitized by Google

XV.

Pjesme žetelačke.

245.

Nadžnjeva se momak i djevojka.

Nadžnjeva se momak i devojka:
Momak nažnje dvadest i tri snopa,
A devojka dvadest i četiri.
Kad u veče o večeri bilo,
Momak pije dvadest i tri čaše,
A devojka dvadeset i četiri.
Kad u jutru beo dan osvanu,
Momak leži ni glave ne diže,
A devojka sitan vezak veze.

246.

Kad žanju Turcima u nedjelju.

Vala Bogu! vala jedinome!
Gde mi vlasi žanju u nedelju!
Nad njima se tri oblaka viju:
Jedan oblak gromovit Ilija,
Drugi oblak Ognjena Marija,
Treći oblak sveti Pantelija.
Progovora sveti Pantelija.
»Udri gromom, gromovit Ilija,
»Udri ognjem, Ognjena Marija,
»Ja ću vetrom, sveti Pantelija.«

Digitized by Google

Al' govori Ognjena Marija:
»Nemoj gromom, gromovit Ilija,
»Nemoj vetrom sveti Pantelija,
»Ni ja ognjem, Ognjena Marija;
»Jer vlasima Turci ne veruju,
»A pšenica težatka ne čeka.«

247.

Mobi.

Na kraj, na kraj, moja silna mobo,
Na kraju je voda i devojka,
Voda ladna, a devojka mlada:
Vodu pijte, devojku ljubite.

248.

Opet mobi.

Naval', mobo, ja i moja žena:
Žena spava, a ja vodu nosim.

249.

Opet mobi.

Na kraj mobo, na kraju je torba,
I u torbi paučljiva proja.
Navalite, mobo moja, pod veče,
Bit će vama šugav jarac doveče.

Digitized by Google

250.

Saraorima.

Navalite pod noć, saraori,
Da otmemo iz mobe devojku;
Majka veli, još joj je nejaka,
Još joj nisu noge za pašmage,
Još joj nisu prsti za prstenje,
Ni bijelo lice za ljubljenje.

251.

Tri jetrve žetelice.

Žetvu žele tri jetrve,
Legoše mi pospavati,
Dok sa žita rosa spane;
Kad se one poprenule,
Ali sunce na zaodu;
Otud ide svekre Petre,
Da on vozi trudne snae,
Trudne snae i umorne;
Pa besjedi svekre Petre:
»Šta ste take mile snae!
»Kan' da su vas zmije pile,
»Zmije pile i gušteri?«
Al' besjede mile snae:
»Bre Boga mi, svekrve Petre!
»Duge njive i široke,
»Vazdan žesmo, kraj ne višmo.« [86])

86) Ne višmo mjesto ne vidjesmo ili ne vidismo!

Digitized by Google

252.

Ovčar i djevojka.

Zaspala devojka drenku na korenku,
Otud ide stado s dva mlada ovčara,
Jedan s mirom progje, drugi ne kte s mirom;
Govori devojci: »Ustani, devojko!
»Ajdemo tam' dole u to zlatno polje,
»Da žnjemo pšenicu, da se nadžnjevamo.
»Ako me nadžanješ, dat ću ti ja stado;
»Ako l' te nadžanjem, ljuba da si moja.«
Ustade devojka, metnu srp na rame,
Odoše tam' dole u to zlatno polje.
Žnjeli su pšenicu od jutra do mraka,
Za devojkom veže devet mile braće,
A za momkom veže devet mili druga.
Devojka nažnjela trista i tri snopa,
Momak je nažnjeo dvesta i dva snopa.
Govori devojka: »Čuješ li, čobane!
»Stado da mi dadeš, ja sam te nadžnjela.«
Moli se čobanin, pak joj progovara:
»Što će tebe stado s premlogim ovcama,
»Kad ti trave nemaš, stado da napaseš,
»A ni vodu ne znaš, stado da napojiš,
»Niti lada imaš, stado da planduje?«
Govori devojka: »Čuješ li čobane!
»Ja polja imadem, stado da napasem:
»Moja sitna kosa, zelena livada;
»A i vode imam, stado da napojim:
»Moje čarne oči, dva bistra kladenca;
»Ladak će im biti moje obrvice.«

Digitized by Google

253.

Opet ovčar i djevojka.

Žetvu žela lepota devojka
Zlatnom rukom i srebrnim srpom.
Kad je bilo oko pola dana,
Zapevala lepota devojka:
»Ko bi mene snoplje povezao,
»Dala bi mu moje belo lice;
»Ko li bi mi vodice doneo,
»Dala bi mu moje čarne oči;
»A ko bi mi ladak načinio,
»Ja bi njemu verna ljuba bila.«
Ona misli, niko je ne sluša,
Slušao je ovčar od ovaca;
Rogozom joj snoplje povezao,
Od leske joj ladak načinio,
I doneo lagjane vodice,
Pak besedi lepoti devojci:
»Daj, devojko, što si obećala.«
Al' devojka polukava bila,
Pak se ona mlada odgovara:
»Id' odatle, mladi čobanine!
»Ako si mi snoplje povezao,
»Tvoje ovce po strnjiki pasu;
»Ako si mi vodice doneo,
»I ti si se lagjane napio:
»Ako si mi ladak načinio,
»I ti si se pod njim odmorio.«

Digitized by Google

254.

Kad se hvataju slamke. [87])

Da s' vatamo tanke slamke tanke, tanane,
Da gledamo, ko će s kime da se ljubimo.
Vatajte se tanke slamke, tanke, tanane,
Da gledamo, ko će kome u sreći pasti.
Kome staro, kome mlado, kom' što sreća da;
Bilo staro, bilo mlado, ljubit ću ga ja.
Ko se ne će poljubiti, ubio ga Bog!
Ubila ga sveta Petka Paraskevija!
Puštajte se, bele ruke, ne držite se,
Ko se s kime uvatio, da se ljubimo.

255.

Poslije večere.

Domaćine, gospodine, puštaj nas doma;
Daleko su naši dvori preko lugova:
U koga je stara majka, zastarat će se;
U koga je muško čedo, uplakat će se;
U koga je mladi vojno, pokarat će ga.

---

87) Kad se njiva dožanje, onda se žeteoci hvataju slamke: jedan uzme onoliko slamki u pola, koliko ima žetelaca (da svakome po jedan kraj od slamke može dopasti), pa sve te slamke stisne rukom preko srijede; a žeteoci stanu oko njega, i ovu pjesmu pjevajući hvataju se svako po za jedan kraj od slamke. Kad se svi uhvate, onda onaj pusti slamke, pa se ljube, ko se s kim bude uhvatio.

Digitized by Google

XVI.

Pjesme igračke

(što se pjevaju u kolu).

256.

Kad se hvata kolo

(*iz gornjega primorja*).

Fatajte se, b'jele ruke,
Gledajte se, crne oči.
Ko ne ljubi crne oči,
Pada li mu san na oči,
Ol' mu jadi na srdahcu?
Jer od jada gora velme,
U gori je drobna ruža,
Drobna ruža, madžurana,
Madžurana govorila:
»Silu mene naberite,
»U kolo me ponesite,
»Mladićima razd'jelite,
»Mladići me dobro hoće
»Dobro hoće, bolje nose:
»Ljeti nose za kalpakom,
»A u zimu u njedarca.«

Digitized by Google

257.

Opet kad se hvata kolo.

(*iz Srbije*).

Sitno drago kamenje
Iz neba je padalo,
Te pobilo devojke,
Koje stoje kod kola,
Kao krave kod tora.

* * *

Sitno drago kamenje
Iz neba je padalo,
Te pobilo neveste,
Koje stoje kod kola,
Kao krave kod tora.

* * *

Sitno drago kamenje
Iz neba je padalo,
Te pobilo junake,
Koji stoje kod kola,
K'o volovi kod tora.

258.

Snaha i zaova.

Ajd' u kolo, sejo moja! —
»Nemam kade, snašo moja!
»Otiš'o mi brat na vojsku.« —
»Eda Bog da, te ne dogje!« —
»Ne kun', snašo, brata moga,

Digitized by Google

»Eda Bog da, te nam dogje!
»Donet će nam srebrn nožić
»I vezene papučice.«

259.

U početku igre.

(*Risanska*).

Skoči kolo, da skočimo!
Da bi nama u čas dobar!
Našoj kruni ćesarovoj!
S kapetanom risanskijem,
Sa svom braćom Rišnjanima!

260.

Opet tada.

(*Risanska*).

Skoči kolo, da skočimo!
Da vidimo, ko će bolje;
A ja vidim, ko ne more:
Ko se skoro oženio,
Svakog dobra poželio.
Kolovogja, diko naša!
Okom treni, kolom kreni.

261.

Bijeda na pravoga krivca.

Skoči kolo, da skočimo,
Da se doma popaštimo;

Digitized by Google

Doma mi je zla svekrva,
Sinoć me je potvorila,
Da sam, jadna, muža bila;
Nisam ga se ni dodela:
Ja mu reko sude prati,
A on ne kte sude prati,
A ja lonac, pa u glavu!
Puče lonac, puče glava.
Nije meni glave žao,
Već je meni lonca žao;
Skupo sam ga kupovala:
Za jabuku divljakinju
I za druge polovinu.

262.

Kad se igra u kolu.

O jabuko, tedena, zeleniko, redena! [88])
Što s' toliki rod rodila:
Na tri grane tri jabuke,
Na četvrtoj soko sedi,
Te on gleda nikom polju,
Gde junaci konje kuju:
Radoica i Gruica.
Radoičin konj s' izmače

88) Gdje se igra brzo (kao, n. p. u Mačvi), ondje se ovo t e d e n a i r e d e n a pripijeva u svakoj vrsti (t e d e n a u srijedi, a r e d e n a na kraju); a gdje se polako igra (kao, n. p. u Jadru), ondje se pjeva bez t e d e n a i r e d e n a, ali se svaka vrsta po dvaput pjeva.

Digitized by Google

Lepoj Mari u bosiljak.
Ljuto kune lepa Mara:
»Ote! konju, pust ostao!
»Strelica te ustrelila
»Kroz sedlašce u srdašce!
»Kroz uzdicu u gubicu!
»Kroz sve noge kroz četiri!«
Al' govori Radoica:
»Ne kun', Maro, konja moga;
»Ja ću tebe gore kleti:
»Ti se, Maro, ne udala!
»Ako li se i udala,
»Muška čeda ne rodila!
»Ako li ga i rodila,
»Za ruku ga ne povela!
»Ako li ga i povela,
»Na vojsku ga opremila!
»Sa vojske ti ne došao!
»Družina mu konj' dovela,
»(Konj' dovela, glas donela)
»I na konju bojno sedlo,
»I o sedlu britku sablju,
»I o sablji rukavice
»Crnom krvlju napunjene,
»Svakom svilom navezene,
»A najviše crnom svilom,
»Nek su majci crni danci,
»A sestrici godinice,
»Vernoj ljubi tavne noći.«

Digitized by Google

263.

Dragom ponude.

(kad se igra).

Op cup, cup cup, dragana!
Šta mi nisi kazala,
Da moj dragi boluje,
Da mu nosim ponude:
Od komarca rebarca,
Od mušice dušice,
I od raka dva kraka,
I čašicu rakije,
Da se dragi napije.

264.

Djevojka se nadmeće s momčetom.

(T *).

Rasla tanka jelika
Na dva brda velika.
To ne bila jelika,
Već djevojka velika,
S momčetom se nadmeće
Tri godine s očima,
A četvrtu s obrazom.
Momak curu potvori:
»Stan', djevojko, gjavole!
»Stala si mi na nogu
»I na čizmu crvenu.« —
»Nisam, dragi, na nogu,
»Već na čizmu crvenu:

Digitized by Google

»Dogj' doveče, dragane,
»Ja sam biser prosula,
»Pomozi mi nizati
»I u kitu kititi;
»Sutra ćemo u kolo,
»Ne stoj, dragi, kod mene,
»Sad su ljudi gjavoli,
»O svačemu govore,
»Ponajviše o nama,
»Da se dvoje ljubimo;
»A nijesmo, dragane,
»Nego sinoć i jutros;
»I dogji mi doveče
»Svekrvama pred oči,
»Zaovama u oči.«

265.

Bez dragoga ni u kolo.

Igralo kolo pod Vidin, pod Vidin; [89])
Pusti me, majko, da vidim. —
Eto ti brata, idi s njim. —
Neka mi brata, [90]) ne ću s njim.

---

89) U pjevanju svakoga se stiha posljednja stopa ovako po dva-put govori.

90) Mjesto: „Neka mi brata," i u ostalijem stihovima mjesto ovoga, jedni pjevaju: „Nije mi mio," a na kraju: „Jeste mi mio."

Digitized by Google

Igralo kolo pod Vidin;
Pusti me, majko, da vidim. —
Eto ti sestre, idi s njom. —
Neka mi sestre, ne ću s njom.

* * *

Igralo kolo pod Vidin;
Pusti me, majko, da vidim. —
Eto ti oca, idi s njim. —
Neka mi oca, ne ću s njim.

* * *

Igralo kolo pod Vidin;
Pusti me, majko, da vidim. —
Eto ti dragog, idi s njim. —
Neka mi dragog, oću s njim.

266.

Sekula i vila.

(u Risnu pjevaju momci igrajući u kolu.)

Šator penje Ugrin Jankô
Ukraj Save vode ladne
Na vilino igralište
Na junačko razbojište
I na vučje vijalište;
Dok eto ti b'jela vila
Ugrin-Janku govorila:
»Hod' otole, Ugrin-Janko!
»Ne penji mi šator tudar;
»Ako zapeh str'jele moje,
»Ustr'jelit ću tebe, Janko.«

Digitized by Google

Janko vili odgovara:
»Ne bojim se tebe, vilo,
»Dok su mene dva sestrića:
»Ban Sekule s Mijailom.«
U to doba ban Sekule
B'jelu vilu ufatio,
Pak je vodi ujku svome,
Ujku svome Ugrin Janku.
Bogom kumi b'jela vila,
Bogom kumi ban Sekula:
»Bogom brate [91]), ban Sekule!
»Ne vodi me ujku tvome,
»Ujku tvome Ugrin Janku,
»Do tri ću ti bilja kazat':
»Prvo ću ti bilje kazat',
»Da ti ljuba rodi sina;
»Drugo ću ti bilje kazat',
»Da ti sablja s'ječe Turke;
»Treće ću ti bilje kazat',
»Da si stiman u družinu.«
Sekul vili odgovara:
»Luda li si, b'jela vilo!
»Bila zdrava glava moja,
»Rodit će mi ljuba sina;

---

91) Kad se kaže: Bogom kumi," moglo bi se reći, da bi valjalo kazati: Bogom kume! a ne: Bogom brate! ali po onijem mjestima kumiti Bogom (i u običnom govoru) znači: vrlo moliti i zaklinjati, tako n. p. i sin rekne ocu, kad ga što vrlo moli: kumim te Bogom!

Digitized by Google

»Bila krepka miška moja
»A i oštra gjorda moja,
»Sjeći će mi sablja Turke;
»Bio sobom junak dobar,
»Bit ću stiman u družinu.«
On odvede b'jelu vilu,
Darova je ujku svome.«[92])

267.

Paun i kolo.

Paun pase, trava raste,
Paun moj, paun moj!

---

92) G. Vuk još je u Tršiću, kao dijete, slušao pjesmu, kako je Janko stao negdje raspinjati čador „kod zelena u gori jezera," pa mu kazala vila:

„Ču li mene, od Sibinja Janko!
„Ti ne penji bijela čadora
„Na mojemu divnu igralištu
„I na mojem divnu pjevalištu;
„Jera ću ti sve postrijeljati
„Vrane konje i dobre junake."

A kad se Janko na to poplašio, onda Sekula, razgovarajući ga i slobodeći, rekao:

„Daj ti mene dva ronca junaka,
„I daj mene dva bijela rta,
„I daj mene dva siva sokola,
„Živu ću ti vilu uvatiti."

Janko mu to da; kad vila pobjegne vodi u dubine, on pusti dva ronca junaka, te je istjeraju na suho; kad pobjegne preko polja ravna, on napusti dva bijela hrta; a kad se digne nebu pod oblake, on pusti dva siva sokola, i tako je savlada i uhvati.

Digitized by Google

Pauna nam noge bole,
Paun moj, paun moj!
Pauna nam glava boli,
Paun moj, paun moj!
Pauna nam legja bole,
Paun moj, paun moj!
Paun nam se timaruje,
Paun moj, paun moj!
Paun trepti, da poleti,
Paun moj, paun moj!
Na čije će dvore pasti?
Paun moj, paun moj!
Čiju l' ljubu obljubiti?
Paun moj, paun moj!

Igrači i igračice uhvate se upravo u kolo, a jedno metnu i srijedu, i ono se zove p a u n. Kad igrači pjevaju: P a u n p a s e, t r a v a r a s t e, onda se paun rukama maša za zemlju, kao da čupa travu; kad pjevaju: P a u n a n a m n o g e b o l e, on se hvata rukama za noge, i naginje se, kao da hramlje; kad se pjeva: P a u n a n a m g l a v a b o l i, on se uhvati rukom za glavu, kao da ga boli; kad pjevaju: P a u n a n a m l e g j a b o l e, on se previja, kao da ga legja bole; kad pjevaju: P a u n n a m s e t i m a r u j e, on prstima prihvata za svoje haljine, kao da ih od nešta čisti i ono baca na zemlju; kad pjevaju: P a u n t r e p t i, d a p o l e t i, on digne ruke, i njima čini, kao tica leteći krilima; a kad zapjevaju: N a č i j e ć e d v o r e p a s t i? Č i j u l' l j u b u o b l j u b i t i? on zagrli u kolu, koga hoće, i poljubi se s njime, pa se onda on uhvati u kolo a ono drugo ostane paun t. d. Ova je igra obična u Srbiji i u Bosni po varošima, kao u Srijemu, u Bačkoj i u Banatu j a s t u k.

Digitized by Google

268.

Kolo i Pavle. [98])

Poigraj, lepi Pavle, poigraj,
Dat ćemo ti mor dolamu,
Da nam poigraš,
Da nam poigraš. —
Igrao bi, skakao bi,
Rom sam na nogu,
Rom sam na nogu. —
Poigraj, lepi Pavle, poigraj,
Dat ćemo ti žute čizme,
Da nam poigraš,
Da nam poigraš. —
Igrao bi, skakao bi,
Rom sam na nogu. —
Rom sam nogu.
Poigraj, lepi Pavle, poigraj,
Dat ćemo ti svilen kalpak,
Da nam poigraš,
Da nam poigraš. —
Igrao bi, skakao bi,
Rom sam na nogu,
Rom sam na nogu. —
Poigraj, lepi Pavle, poigraj,
Dat ćemo ti lepu momu,
Da nam poigraš,
Da nam poigraš. —

---

98) Ovo se igra gotovo onako, kao p a u n i k o l o.

Digitized by Google

Igrat ću vam, skakat ću vam,
Zdrav sam na nogu,
Zdrav sam na nogu.

269.

Opet kolo i Pavle.

(od Dubrovnika).

Poigraj, Pavle, poigraj,
Dat ćemo ti mor dolamu,
Da nam poigraš,
Da nam poigraš. —
Bog ubio sve terzije,
Koji šiju mor dolame!
Igrao bih, al ne mogu,
Rom sam u nogu,
Sakat u pleću,
Igrat' ne mogu!

* * *

Poigraj, Pavle, poigraj,
Dat ćemo ti zlatan sahat,
Da nam poigraš,
Da nam poigraš. —
Bog ubio sahadžije,
Koji kuju zlatne sa'te!
Igrao bih, al' ne mogu,
Rom sam u nogu,
Sakat u pleću,
Igrat' ne mogu.

Digitized by Google

Poigraj, Pavle, poigraj,
Dat ćemo ti zlatne uože,
Da nam poigraš,
Da nam poigraš. —
Bog ubio kujundžije,
Koji zlate sve noževe!
Igrao bih, al' ne mogu,
Rom sam u nogu,
Sakat u pleću,
Igrat' ne mogu.

* * *

Poigraj, Pavle, poigraj,
Dat ćemo ti staru baku,
Da nam poigraš,
Da nam poigraš. —
Bog ubio stare djede,
Koji ljube stare bake!
Igrao bih, al' ne mogu,
Rom sam u nogu,
Sakat u pleću,
Igrat' ne mogu.

* * *

Poigraj, Pavle, poigraj,
Dat ćemo ti djevojčicu,
Da nam poigraš,
Da nam poigraš. —
Bog pomog'o, sve mladiće,
Koji ljube djevojčice!
Zdrav sam u nogu,
Zdrav sam u pleću,
Igrat' ja mogu.

Digitized by Google

XVII.

Pjesme, koje su se u Budvi pjevale na Spasov dan.

Do prije neko dvadeset godina bio je u Budvi običaj, da svake godine na Spasov dan rano u jutru izigje mnoštvo ženskinja i muškinja na brdo, koje se zove Spas. Svi, koji su tamo izlazili, bili su obučeni u stajaće haljine, a osim toga momci i djevojke s vijencima na glavi od različnoga cvijeća. Navrh toga brda imaju zidine od crkve, za koju se pripovijeda, da se zvala »Sveti Spas,« po čemu se i brdo sad tako zove; pred ovijem zidinama bilo je upravo za ovaj dan načinjeno (po običaju onijeh krajeva, kao što je napomenuto na 63. strani 31.) veliko gumno, koje se i danas, premda je već razvaljeno, zove: Vilino gumno. Kako bi Budljani na brdo izišli, odmah bi se mladež na gumnu uhvatila u kolo, pa bi muškarci, koji su svi jedan do drugoga pohvatani, zapjevali:

»Dobro jutro, b'jele vile!
I nama ga dajte!«

Pošto bi ovo ženskinje otpjevalo, onda bi svi pjevali ovu prvu pjesmu, a kad bi nju ispjevali i u govoru se malo odmorili, onda bi drugu, a tako po tom i treću. Poslije ovoga pjevanja počastili bi se čime, što sa sobom donesu, pa bi se onda mladež proigrala i prošalila, a po tom bi se vratili svako svojoj kući. Kao što je u početku rečeno, već ima oko dvaestina godina, kako je ovaj običaj prestao, a pjesama evo:

Digitized by Google

270.

Rano rani gjevojčica
Na veseli Spasov danak,
Nešto pred njom rosu trese.
Boga moli gjevojčica:
»Daj mi, Boże, da ja vidim
»Svako zv'jere s očicama,
»Razma zmaja planinskoga!«
Još te r'ječi ne izreče,
K njoj doleće plahi zmaje;
Savi mladu pod krilima,
I poletnu s gjevojčicom
U te spilje kamenite.
Tu je drža dugo vreme;
Kad je doša' Spasov danak,
Ljuto cmili gjevojčica,
Ljuto cmili, ne prestaje;
Ćešio je ljuti zmaje:
»Što m' je tebe, gjevojčice?« —
»Kako što je, plahi zmaje?
»Danas mi je Spasov danak:
»Sve gjevojke ružu beru,
»Ružu beru, v'jence viju,
»A ja jadna luda, mlada,
»Niti berem, niti vijem.«
Tu se zmaju ražalilo,
I pušti ju ružu brati,
Ružu brati, v'jence viti.
Al' jošt plače gjevojčica,
Ljuto plače, ne prestaje;

Digitized by Google

Ćešio je plahi zmaje:
»Što m' je tebe, gjevojčice?« —
»Kako što je, plahi zmaje?
»Danas mi je Spasov danak:
»Sve gjevojke v'jence nose,
»V'jence nose, majke diče,
»A ja jadna majke želim.«
Tu se zmaju ražalilo,
Gjevojci je govorio:
»Hol' mi, dušo, vjeru dati,
»Da ćeš k mene povratit' se?
»Puštit ću te tvojoj majci.«
Ona mu je vjeru dala,
Da će mu se povratiti;
Pušti zmaje gjevojčicu,
Da u majke svoje pogje.
Kad gjevojka k majci dogje,
Već za zmaja i ne haje.
Zmaje čeka gjevojčicu,
Čeka danas, čeka sjutra;
Puče zmaje na kamenu
Čekajući gjevojčicu. —

271.

Viša je gora od gore,
Najviša Lovćen planina;
U njoj je trnje i grablje,
U njoj su sn'jezi i mrazi
U svaka doba godišta;
Vilenski u njoj stanovi,

Digitized by Google

Svegj' vile tance izvode;
Junak mi konja jezdaše,
Predragu sreću iskaše;
Vile mi njega vigješe,
Junaka staše dozivat':
»Ovamo svraćaj, junače!
»Tvoja se sreća rodila,
»Sunčanom ždrakom povila,
»Mjesecem sjajnim gojila,
»Zv'jezdama sjajnim rosila.«

272.

Pala magla u primorje,
Al' se vidi krajem mora;
Mlado momče jezdi konja,
Koje nema ljube doma.
To gledala mlada moma
S b'jela dvora nje prozora,
Sama sobom govorila:
»Daleko je dvor od polja
»Rad' prostrana slana mora!
»Višnji! Višnji! razberi me!
»Snim li sanak, ili vidim:
»Jeli ono mlad na konja,
»Al' je ono sivi soko,
»Ne razbira moje oko.
»Ah! satvori ovo more
»U zeleno ravno polje!
»U košulji bosonoga
»Preigrat ću preko polja,

Digitized by Google

»Ako bude sivi soko,
»Reći ću mu: Pogled' s okom
»Put istoka udno polja,
»Tu ćeš vigjet' svakog lova;
»Ako bude mlad na konja,
»Reći ću mu: Vod' me doma.«

XVIII.

Pjesme, koje se pjevaju djeci kad se uspavljuju.

(*iz gornjega primorja*).

273.

Sanak ide uz ulicu,
Vodi Jova [94]) za ručicu;
Sanak Jovu govoraše:
»Hodi, Jovo, u bešiku,
»Da se sanka naspavamo,
»I u jutru podranimo,
»I vodice donesemo,
»Našu majku odm'jenimo.«

274.

Ninaj, ninaj, zlato moje!
Čuj gje mi te sanak zove;
San te ljubi i govori:
»Ušikaj se, drago moje.«

94) Ili kako bude ime djetetu.

Digitized by Google

275.

Jovo mi se sankom kara,
Kao da se razgovara,
Bolje sankom, nego s majkom: [95])
Sanak će ga umiriti,
A majka će poljubiti.

276.

Ninaj, Jovo, u bešici,
Majka tebe pjevat' hoće,
Dok ti sanak oči sklopi,
Ti si trudan i umoran.

277.

San me mori, san me lomi,
Spavala bih ja;
Ali mene sanak ne će,
Nego Jova mog;
Čuvaj, sanko, [96]) Jova moga,
Čuvao vas Bog!

278.

Iš, kokote, balabane,
Koj' u kući spiš!
Ne budi mi Jova moga,
Nek' mi se naspi.

---

95) Ili sestrom, ko ga uzljulja.
96) Sanko (mjesto sanče), kao sinko i posinko!

Digitized by Google

279.

Iš, o koke, kokorajko!
Ne kokoći, ne klopoći,
Ne budi mi Jova moga.

280.

O kokote, moj kokote!
Kad u zoru pjevat' načneš,
Ne udaraj kril'ma sebe,
Nek se goji zlato moje

281.

O sokole, moj sokole!
Ne leti mi uz prozore,
Ne lomi mi garofane,
Ne budi mi Jova moga;
Jer je trudan i umoran:
Sinoć mi je s puta doša',
A sjutra se na boj spravlja.

282.

Šikala se barka
Put svetoga Marka,
Puna barka šenice
I popove gječice.
Udri, pope, gječicu
Da ne gaze šenicu!

Digitized by Google

283.

Cucu, cucu, kobile,
Kudar ste mi hodile? —
Kroz begove doline;
Goru s nogam' kršile,
Jova moga budile.

284.

Kad se djeca cucajući na koljenu zabavljaju.

Cucu, cucu na konju,
Vuci t' majku zakolju
U šenici u polju!
Nemojt', vuci, za Boga!
Majka mi je draga,
Sisu [97]) mi je dala,
Drugu rekla dati,
Kad pogjemo spati.

---

97) Mjesto sisu jedni vele kolu, a u drugome stihu kažu sisu mjesto drugu.

Digitized by Google

XIX.
Ljubavne i druge različne ženske pjesme.

285.

Riba i djevojka.

Djevojka sjedi kraj mora,
Pak sama sebi govori:
»Ah, mili Bože i dragi!
»Ima l' što šire od mora?
»Ima l' što duže od polja?
»Ima l' što brže od konja?
»Ima l' što slagje od meda?
»Ima l' što draže od brata?«
Govori riba iz vode:
»Djevojko, luda budalo!
»Šire je nebo od mora,
»Duže je more od polja,
»Brže su oči od konja,
»Slagji je šećer od meda,
»Draži je dragi od brata.«

286.

Tica i djevojka.

(*iz Bosne*).

Sevdi, bego, tvoje sevdisanje,[98])
Ubilo te moje uzdisanje!
Jel' ti druga vezen jagluk dala?

98) Sevdisati turski znači kao jadikovati, melancholisiren.

Digitized by Google

Ja sam ti ga i ljepšega dala,
Što na njemu tridest i tri lava,
Na srijedi sofa od merdžana,
I na sofi drvce bademovo,
Na grančici tica sevdelija,**)
Turski sjedi, a turski besjedi:
»Što je šire od mora sinjega?
»Što l' je brže od konja viteza?
»Što l' milije od brata jedina?«
Na grančici tica delkušica,
Te se ona mlada razgovara
I od derta i od muhaneta,
Od srdaha jada velikoga:
»Bre ne luduj, tico sevdelijo!
Šire nebo od mora sinjega,
Brže oči od konja viteza,
»Milij' dragi od brata jedina.«

287.

Jovo i Marija.

(Sarajevska).

Vjetar ružu uz polje nosaše,
Na Jovov je šator nanosaše,
Gdjeno Jovov sa Marijom bješe:
Jovo piše, a Marija veze;
Nesta Jovu mrka murećepa
A Mariji zlata žeženoga,
Onda Jovo Mari govoraše:
»Oj Marija, draga dušo moja!
»Jeli tebi mila moja duša?

**) Tica sevdelija i tica delkušica t. j. žalostno a druga ugodno (veselo) pjevajuća.

Digitized by Google

»Jel' ti tvrda moja desna ruka?«
Mara njemu tiho odgovara:
»Vjeruj Jovo, i srce i dušo!
»Draža mi je, dragi, tvoja duša,
»Nego moja sva četiri brata;
»Mekša mi je tvoja desna ruka,
»Neg' četiri najmekša jastuka.«

288.

Ljuba pa ljuba.

Gjuragj kosi po pobrgju, lado le mile!
Konja penje po zalagju, oj lado, oj!
Gjurgju žegjca dodijala, lado le mile!
Gjuragj konju govorio: oj lado, oj!
»Vrisni, konju, dobro moje, lado le mile
»Ne bi l' čula moja majka, oj lado, oj!
»Ne bi l' vode donijela, lado le mile!
»Tebe vode, mene vina.« oj lado, oj!
Konjic vrišti, majka čuje, lado le mile!
Majka čuje, al' ne haje, oj lado, oj!

* * *

Gjuragj kosi po pobrgju, lado le le mile!
Konja penje po zalagju, oj lado, oj!
Gjurgju žegjca dodijala, lado le mile!
Gjuragj konju govorio: oj lado, oj!
»Vrisni, konju, dobro moje, lado le mile!
»Ne bi l' čula seja moja, oj lado, oj!
»Ne bi l' vode donijela, lado le mile!
»Tebe vode, mene vina.« oj lado, oj!

Digitized by Google

Konjic vrišti', seja čuje, lado le mile!
Seja čuje, al ne haje, oj lado, oj!

* * *

Gjuragj kosi po pobrgju, lado le mile!
Konja penje po zalagju, o lado, oj!
Gjurgju žegjca dodijala, lado le mile!
Gjuragj konju govorio: oj lado, oj!
»Vrisni, konju, dobro moje, lado le mile!
»Ne bi l' čula moja ljuba, oj lado, oj!
»Ne bi l' vode donijela, lado le mile!
»Mene vode tebe vina.« oj lado, oj!
Konjic vrišti, ljuba čuje, lado le mile!
Ljuba čuje, dobro haje; oj lado, oj!
Donijela konju vode, lado le mile!
Konju vode, Gjurgju vina oj lado. oj!

289.

Pavle Zećanin i majka mu.

(*iz Crne gore*).

Ovce pase Zećanine Pavle
Po široku polju ćemovskome.
Ondolen je ovce najavio
Pod stari grad na vodu Moraču,
Tu je Pavle napojio ovce,
I Pavlu je Bog i sreća dala,
Nagje Pavle sitnoga gjerdana,
U njem ima stotina dukatah,
Gje su bule lica umivale.

Digitized by Google

Pa ga Pavle u njedrima [100]) tura,
I povede ovce na dvorove,
Iz daleka zove staru majku:
»A nu hodi, moja stara majko!
»Da mi vrgneš u njedrima ruku,
»E sam spava' danas kod ovacah,
»Zmija mi je ljuta prionula,
»Ne bi li mi zmiju izvadila;
»Ne ostani bez sina tvojega.«
Majka mu je riječ govorila:
»Prestan', Pavle, bez tebe ostala!
»Radija sam bez jednoga sina,
»No bez moje ruke u ramena.«
Zove Pavle svoju milu seku:
»A bolj', sestro! ako Boga znadeš!
»Da m' izvadiš zmiju iz njedarah,
»Ne ostani bez brata tvojega.«
Hupnu sestra, bratu govorila:
»Čuli, brate, života mi tvoga!
»Ne bih ja tu zmiju dofatila,
»I da će ti oči izvaditi.«
A ne bješe ni negjelja danah,
Ka' se bješe oženio Pavle,
Vika Pavle vjerenicu ljubu:
»A bolj' k mene, moja vjerna ljubo!
»Ne bi li mi zmiju izvadila.«
Skoči ljuba od zemlje na noge,
Te mu stavi u njedrima ruku,

100) U njedrima mjesto u njedra ili njedarca; gledaj na 20. strani 12.

Digitized by Google

Ijetko je gjerdan dofatila,
I bači ga na zelenu travu,
Pa se sagnu, gjerdan dofatila,
Pod grlo ga mlada zapučila.
Kad Pavlova ugledala majka,
Ona sinu Pavlu govorila:
»U z'o čas te oženila majka!
»Brzo l' ti je omilila ljuba!«
A Pavle je majci besjedio:
»Ne kuni me, ostarala majka!
»Po tebe me zmija zaklat' hćaše,
»A kod ljube istom ne hoćaše.«
Istina je, što kažuju ljugji:
Da je ljuba vjernija od majke.
Majka sina dobro blagosilja:
»Neka ti je, nesretna ti bila!«

290.

Dragi pa dragi.

Biser Mara po jezeru brala,
Prema sebe svoga babu zvala:
»Dogji, babo, i dovezi lagju,
»Da vozimo biser iz jezera.«
Nema babe, ni doveze lagje.

* * *

Biser Mara po jezeru brala,
Prema sebe svoju majku zvala:
»Dogji majko, i dovezi lagju,
»Da vozimo biser iz jezera.«
Nema majke, ni doveze lagje.

Digitized by Google

Biser Mara po jezeru brala,
Prema sebe svoga brata zvala:
»Dogji brate, i dovezi lagju,
»Da vozimo biser iz jezera.«
Nema brata, ni doveze lagje.

* * *

Biser Mara po jezeru brala,
Prema sebe svoju seju zvala
»Dogji sejo, i dovezi lagju,
»Da vozimo biser iz jezera.«
Nema seje, ni doveze lagje.

* * *

Biser Mara po jezeru brala,
Prema sebe svoga draga zvala:
»Dogji, dragi, i dovezi lagju,
»Da vozimo biser iz jezera.«
Dogje dragi i doveze lagju,
I izveze iz jezera Maru.

291.

Dragi prima i cvijeće i Maru

(*od Dubrovnika.*)

Pod onom gorom visokom
Crljeno cv'jeće i modro,
Brala ga Mare vjerena,
Na skut ga babu metala,
Babo ga ne će, ter ne će:
»Ni moja Mare, ni cv'jeće.«

Digitized by Google

Pod onom gorom visokom
Crljeno cv'jeće i modro,
Brala ga Mare vjerena,
Na skut ga majci metala,
Majka ga ne će, ter ne će:
»Ni moja Mare, ni cv'jeće.«

* * *

Pod onom gorom visokom
Crljeno cv'jeće i modro,
Brala ga Mare vjerena,
Na skut ga bratu metala,
A brat ga ne će, ter ne će:
»Ni moja Mare, ni cv'jeće«

* * *

Pod onom gorom visokom
Crljeno cv'jeće i modro,
Brala ga Mare vjerena,
Na skut ga sestri metala,
Sestra ga neće, ter neće:
»Ni moja Mare, ni cv'jeće.«

* * *

Pod onom gorom visokom
Crljeno cv'jeće i modro,
Brala ga Mare vjerena,
Na skut ga dragu metala,
Dragi ga hoće, ter hoće:
»I moja Mare, i cv'jeće.«

Digitized by Google

292.

Djevojka rod kuša.

Oj šumica trnjana
I vodica lagjana,
Po njoj plovi devojka.
Ta ne plovi da tone,
Veće plovi da vidi,
Oće l' majka žaliti;
Majka ide na brode,
Pak se baca kamenom:
»Toni, toni, gjavole,
»Nisi moja ni bila.«

* * *

Oj šumica trnjana
I vodica lagjana,
Po njoj plovi devojka.
Ta ne plovi da tone,
Veće plovi da vidi,
Oće l' otac žaliti;
Otac ide na brode,
Pak se baca kamenom:
»Toni, toni, gjavole,
»Nisi moja ni bila.«

* * *

Oj šumica trnjana
I vodica lagjana,
Po njoj plovi devojka.
Ta ne plovi da tone,
Veće plovi da vidi,

Digitized by Google

Oće l' bratac žaliti;
Bratac ide na brode,
Pak se baca kamenom:
»Toni, toni, gjavole,
»Nisi moja ni bila.«

* * *

Oj šumica trnjana
I vodica lagjana,
Po njoj plovi devojka.
Ta ne plovi da tone,
Veće plovi da vidi,
Oće l' dragi žaliti;
Dragi trči na brode,
Pa on gaca u vodu:
»Odi k meni, dušice,
»Ti si moja i bila.«

293.

Miliji dragi od sveg roda.

(*iz Crne gore*).

Uzrasa' je zelen bor
Uz Alagin bijo dvor,
Tu je kmestvo i divor, [101])

---

101) Ovdje bi rekao čovjek, da je d i v o r (mjesto d i v a n) za to uzeto, da se složi sa d v o r; ali ima jedna pjesma, gdje se pjeva:

„Magjistore, moja medna usta uta!
„Ostala ti tvoja škola pusta puta!
„Puštaj gjake na d i v o r sokake.“

Digitized by Google

U kmestvu je svekar moj;
Milij' mi je svekar moj,
No rogjeni tata moj.

* * *

Uzrasa' je zelen bor
Uz Alagin bijo dvor,
Tu je kmetstvo i divor,
U kmestvu je gjever moj;
Milij' mi je gjever moj,
No rogjeni bratac moj.

* * *

Uzrasa' je zelen bor
Uz Alagin bijo dvor,
Tu je kmestvo i divor,
U kmestvu je robar [102]) moj;
Milij' mi je robar moj,
No sve selo i vas rod.

294.

S dragim su najkraće noći.

Vijor dolom duje,
Gradom poljuljuje,
Na gradu devojka

---

102) Ròbar mjesto ràbar! Tako je g. Vuku kazivalo jedno momče na Cetinju, samo što se i ono A (izmegju B i R) po crnogorski izgovara izmegju A i E, kao njemačko ä.

Digitized by Google

Vikom podvikuje:
»A vaj! duge noći!
»S babom spavajući
»Na devet dušeka,
»Na devet jastuka,
»Pod devet jorgana.«

* * *

Vijor dolom duje,
Gradom poljuljuje,
Na gradu devojka
Vikom podvikuje:
»A vaj! duge noći!
»S majkom spavajući
»Na devet dušeka,
»Na devet jastuka,
»Pod devet jorgana.«

* * *

Vijor dolom duje,
Gradom poljuljuje,
Na gradu devojka
Vikom podvikuje:
»A vaj! duge noći!
»S bratom spavajući
»Na devet dušeka,
»Na devet jastuka,
»Pod devet jorgana.«

* * *

Vijor dolom duje,
Gradom poljuljuje,

Digitized by Google

Na gradu devojka
Vikom podvikuje:
»A vaj! duge noći!
»S' sestrom spavajući
»Na devet dušeka,
»Na devet jastuka,
»Pod devet jorgana.«

* * *

Vijor dolom duje,
Gradom poljuljuje,
Na gradu devojka
Vikom podvikuje:
»A vaj! kratke noći!
»S dragim spavajući
»Na jednom dušeku,
»Na jednom jastuku,
»Pod jednim jorganom.«

295.

Muž pa muž.

Oj sinoć se duka Leka oženi,
A jutros mu sitna knjiga sustiže:
»Ajde duka, ajde Leka, na vojsku.«
Duka Leka sprema konja, da ide,
Verna ljuba drži konja i plače:
»Jao duka, jao Leka vojvoda!
»Ti opremaš dobra konja na vojsku,
»Na kom' mene ludu mladu ostavljaš?« —
»Ostavljam te tvojoj majci i mojoj.« —

Digitized by Google

»Jao Duka, jao Leka vojvoda!
»Teško mene kod dve majke bez tebe!«
Duka Leka sprema konja da ide,
Verna ljuba drži konja i plače:
»Jao Duka, jao Leka vojvoda!
»Ti opremaš dobra konja na vojsku,
»Kod kog' mene ludu mladu ostavljaš?« —
»Ostavljam te kod tvog oca i moga.« —
»Jao Duka, jao Leka vojvoda!
»Teško mene kod dva oca bez tebe!«
Duka Leka sprema konja da ide,
Verna ljuba drži konja i plače:
»Jao Duka, jao Leka vojvoda!
»Ti opremaš dobra konja na vojsku,
»Kod kog' mene ludu mladu ostavljaš?« —
»Ostavljam te kod tvog brata i moga.« —
»Jao Duka, jao Leka vojvoda!
»Teško mene kod dva brata bez tebe!«

296.

Ko najpravije dijeli.

Porani rano na vodu,
Od zlata nagjo jabuku,
Dado je ocu da deli,
Otac je krivo podeli:
Seb' uze više, neg' meni.

* * *

Porani rano na vodu,
Od zlata nagjo jabuku,

Digitized by Google

Dado je majci da deli,
Majka je krivo podeli:
Seb' uze više, neg' meni.

* * *

Porani rano na vodu,
Od zlata nagjo jabuku,
Dado je bratu da deli,
I brat je krivo podeli:
Seb' uze više, neg' meni.

* * *

Porani rano na vodu,
Od zlata nagjo jubuku,
Dado je sestri da deli,
Sestra je krivo podeli:
Seb' uze više, neg' meni.

* * *

Porani rano na vodu,
Od zlata nagjo jabuku,
Dado je dragom' da deli,
Dragi je pravo podeli:
Men' dade više, neg' sebi.

297.

Preči muž od matere.

Tužno tuži alajbegovica
Alajbegu kraj desna kolena:
»Alajbeže, dragi gospodaru!
»Evo danas već devet godina,

Digitized by Google

»Kako moju majku vid'la nisam,
»Rada bi sam u poode majki!«
Ražali se alajbegu mladom,
Pa besedi alajbegovici:
»Ti ustani pre neg' zora sine,
»Zora sine, i ograne sunce,
»I umesi prebele kolače,
»Pa ti idi u poode majki.«
Kad to čula alajbegovica,
Gjipila je rada i vesela,
Ustala je rano do zorice,
Umesiła prebele kolače,
Pa otide u poode majki.
Kad je bila na prvom konaku,
Glas je stiže, a dva sustigoše:
»Vrat' se natrag, alajbegovice,
»Umrle ti do dve kćeri tvoje.«
Al' besedi alajbegovica:
»Ja se ne ću natrag povratiti,
»Baš da umru i dva sina moja,
»Dokle moju ne poodim majku.«
Kad je bila na drugom konaku,
Glas je stiže, a dva sustigoše:
»Vrat' se natrag, alajbegovice!
»Umrla ti i dva sina tvoja.«
Al' besedi alajbegovica:
»Ja se ne ću natrag povratiti,
»Baš da umre i sam alajbeže,
»Dokle moju ne poodim majku.«
A kad bila na trećem konaku,
Glas je stiže, a dva sustigoše:

Digitized by Google

»Vrat' se natrag, alajbegovice!
»Umro ti i sam alajbeže.«
Kad je reči mlada razabrala,
Ne mož' njojzi na ino da bude,
Već se vrati belom dvoru svome;
A kad došla u bele dvorove,
Ona tuži, kano kukavica,
»A previja, kano lastavica:
»Moje kćeri, moj rani bosiljak!
»Moji sini, moji sokolovi!
»Alajbeže, najveća žalostiti!«
»To izusti, pa dušicu pusti.

298.

Brat i sestra i tugjinka.

Gorica listom listala,
U njojzi bratac i seja,
Sestrica brate govori:
»Zašto mi brate, ne dogješ?« —
»Ja bi ti, sejo, došao,
»Ali mi ne da tugjinka,
»Tugjinka, dobra devojka;
»Ja dobra konja osedlam,
»Tugjinka mi ga rasedla;
»Ja britku sablju pripašem,
»Tugjinka mi je otpaše:
»»Kuda ćeš, dragi, kuda ćeš?
»»Ravno je polje široko,
»»Mutna je voda duboka,
»»Ne idi, dragi, ne idi.««

Digitized by Google

299.

Rod je ženin miliji, nego sestra.

Sadila Mara vinograd
I b'jelu lozu vinovu;
Navadi joj se vran gavran,
Ozoba Mari vinograd.
Marija bratu poruči:
»Jovane, brate rogjeni!
»Pošlji mi sivog sokola,
»Da ćeram vrana gavrana.« —
»Marija, sestro rogjena!
»Skoro je u lov išao,
»Vitko je krilo slomio;
»Ne mogu ti ga poslati.«
Marija bratu poruči:
»Jovane, brate rogjeni!
»Zar nema one milosti?
»Štono je bila kod majke?« —
»Marija, seko rogjena!
»Sad nema one milosti;
»Ona se milost razvrgla
»Na moje svasti i šure,
»I moje slatke punice.«

300.

Ljuba je preča, nego sestra i snaha.

Oj za gorom za zelenom
Nešto jasno podvriskuje,
Baš k'o grlo gjevojačko.

Digitized by Google

Ode momče da obigje,
Al' gjevojče savezano
Tankom žicom ibrišima,
Pak se moli mladu momku:
»Odr'ješi me, mlad junače,
»Ja ću tebe seja biti.«
Momče njojzi odgovara:
»Imam seju i kod kuće.« —
»Odr'ješi me, mlad junače,
»Ja ću tebe snaša biti.«
Momče njojzi opet veli:
»Imam snašu i kod kuće.« —
»Odr'ješi me, mlad junače,
»Ja ću tebe ljuba biti.«
Onda momče nju poljubi,
Poljubi je, odr'ješi je
Odvede je b'jelu dvoru,

301.

Sestra kuša brata.

Šta s' ono čuje na onoj strani?
Il' zvona zvone, il' petli poju?
Nit' zvona zvone, nit' petli poju,
Već sestra bratu svom poručuje:
»Ja sam ti, brate, turska robinja,
»Iskup' me, brate, iz turski ruku;
»Za mene Turci mlogo ne ištu:
»Tri litre zlata i dve bisera.«
A bratac sestri otporučuje:
»Zlata mi treba konju na uzdu,

Digitized by Google

»Kada ga jedim, nek mi je lepo;
»Biser mi treba ljubi na grlo,
»Kada je ljubim, nek mi je milo.«
Al' sestra bratu otporučuje:
»Nisam ti, brate, turska robinja,
»Već sam ti, brate, turska carica.«

302.
Sestra otrovnica.

Sunce zagje megju dve planine,
Momak leže megju dve devojke;
Jednu ljubi, a drugu ne ljubi.
Al' govori lepota devojka:
»Ljub' i mene, momče neženjeno!«
Njoj govori momče neženjeno:
»Ljubio b' te, lepoto devojko!
»Ali ne smem od brata tvojega:
»U tebe je bratac kavgadžija,
»Kudgod ide, on zameće kavgu.«
Kad to čula lepota devojka,
Ona ide u goru zelenu,
Te premeće drvlje i kamenje,
Dok je našla guju otrovnicu,
Zaklala je zlaćenim prstenom,
Utočila po kondira jeda,
Ono drugo vinom dotočila,
Pa ga dala svom bratu rogjenom,
Te je svoga brata otrovala;
Pa otide momku neženjenu:
»Ljubi mene, momče neženjeno,

Digitized by Google

»Ja sam moga brata otrovala.«
Al' govori momče neženjeno:
»Id' odatle, jedna otrovnice!
»Kad si svoga brata otrovala,
»Otrovat ćeš i mene junaka.«

303.

Sestra sestri krvnica.

(*iz Risna*).

Dvorilo momče u popa Save,
Ni radi knjige, ni radi vjere;
Već radi dvije šćeri popove:
Rad' šćere Stane, i dilber Jane.
Podrani pope s gjakom u crkvu,
Zaboravi pope ključe od crkve,
Otide gjače, da ih donese.
Zakuca gjače alkom na vratima:
»Otvor' mi vrata, šećerli Stane!
»Šećerli Stane, i dilber Jane!«
Otide Stana vrata otvorit',
Krvave nože nosi u ruke;
Ali mi gjače Stani govori:
»Tako ti bora, šećerli Stane!
»Što su ti noži krvavi u ruke?
Ali mi Stana njemu govori:
»Jagnje sam klala, te sam krvava.«
Otide gjače ključe da uzme,
Kade mi nahodi dilber Janu,
Gje je zaklala šećerli Stana
Tankijem nožem po grlu b'jelu,

Digitized by Google

Ali mi momče tako govori:
»Da fala Bogu, fala jednome!
»Jel' ovo i gje u sv'jetu bilo,
»Da j' sestra sestru svoju zaklala
»Ni radi knjige, ni radi vjere,
»No radi mene tugjeg momčeta!«

304.

Najveća je žalost za bratom.

Sunce zagje za Neven za goru,
Junaci se iz mora izvoze,
Brojila ih mlada Gjurgjevica,
Sve junake na broj nabrojila,
Do tri njena dobra ne nabroji:
Prvo dobro Gjurgja gospodara,
Drugo dobro rûčnoga gjevera,
Treće dobro brata rogjenoga.
Za Gjurgjem je kosu odrezala,
Za gjeverom lice izgrdila,
A za bratom oči izvadila.
Kosu reže, kosa opet raste;
Lice grdi a lice izrasta;
Ali oči ne mogu izrasti,
Niti srce za bratom rogjenim.

305.

Cijena brata i dragoga.

Oj gjevojko imáš li dragoga? —
Imala sam brata i dragoga,

Digitized by Google

Pak sam oba na vojsku spremila. —
Jesil' rada, da ti koji dogje? —
Ja sam rada, da mi oba dogju. —
Šta bi dala, da ti za nji kažem? —
Za brata bi dala miskal zlata,
A za dragog' gjerdan ispod vrata.

306.

Teško sestri bez brata, a bratu bez sestre.

U Budimu gradu čudno čudo kažu,
Na zlo po junake, gore po devojke:
Junacima kažu tanku pregju presti,
Tanku pregju presti, sitan vezak vesti;
Devojkama kažu Budim grad zidati,
Budim grad zidati, kule izvoditi.
Blago onom bratu, koji ima seju!
Seja će za brata tanku pregju presti,
Tanku pregju presti, sitan vezak vesti;
Blago onoj seji, koja ima brata!
Bratac će za seju Budim grad zidati,
Budi grad zidati, kule izvoditi

307.

Sestre bez brata.

Dvije seje brata ne imale,
Pa ga viju od bijele svile,
Od bijele i još od crvene:
Struk mu meću drvo šimširovo,

Digitized by Google

Crne oči dva draga kamena,
Obrvice morske pijavice,
Sitne zube dva niza bisera;
Zalažu ga medom i šećerom:
»To nam jedi, pa nam probesjedi.«

308.

Brat i sestra.

Sunce mi se krajem vije, lalo le, mile!
To ne bilo jarko sunce, oj lado, oj!
Već to bio brat i seja, lado le, mile!
Seja bratu govorila: oj lado, oj!
»Pohodi me, mili brate!« lado le, mile!
Bratac seji odgovara: oj lado, oj!
»Ne ću t', sejo, pohoditi, lado le, mile!
»Dok ne rodiš muško čedo.« oj lado, oj!
Al' govori seja bratu: lado le, mile!
»Kad ja rodim muško čedo, oj lado, oj!
»Čeda ću se nanjijati, lado le, mile!
»Jarka sunca nagrijati, oj lado, oj!
»Za te ne ću ni mariti.« lado le, mile!

309.

Sestra bratu zarukavlje veze.

Devojka je sunce bratimila:
»Bogom sunce, Bogom brat da mi si![108])

---

108) „Da mi si" ovo je malo po bugarski, a srpski je obićnije: Da simi. Ovu je pjesmicu g. Vuk dobio od onoga Piroća-

Digitized by Google

»Počekaj me, sunce, na zahodu,
»Da navezem bratu zarukavje;
»Oba kraja krila paunova,
»A na sredi oči sokolove.«

310.

Dragi i nedragi.

Konj zelenko rosnu travu pase,
Za čas pase, za dva prisluškuje,
Gde devojka svoju majku moli!
»Ne daj mene, majko, za nedraga;
Volim s dragim po gori oditi,
Glog zobati, s lista vodu piti,
Studen kamen pod glavu metati,
Neg' s nedragim po dvoru šetati;
»Šećer jesti, u svili spavati.«

311.

Po srcu zima.

(Sarajevska).

Snijeg pade o Gjurgjevu danu,
Ne može ga tica preletjeti,
Djovojka ga bosa pregazila:
Za njom bratac papučice nosi:
»Jel' ti, sejo, po nogama zima?«

---

nina, od koga i onu 202. na strani 121., u kojoj takogjer ima: „Kum da mi si (mjesto· kum da si mi).

Digitized by Google

Nije meni po nogama zima,
Već je meni po mom srcu zima;
Al' mi nije sa snijega zima,
Već je meni s moje majke zima,
»Koja me je za nedraga dala.«

312.

To je blago, što je kome drago.

(*Sarajevska*).

Snijeg pade na behar na voće,
Da Bog dade svakom, tko što hoće!
A i meni, što je meni drago.
Volim drago, neg carevo blago!
Što će meni sve carevo blago,
Kad ja nemam, što je meni drago?

313.

Sta je blago?

(*Risanska*).

Oči moje, kud ste pogledale?
Srce moje, šta si požugjelo?
Da bi Bog d'o svakom, ko što hoće,
A i mene, što bi milo bilo!
Da mi s' hoće dragi smilovati,
Da se hoće sa mnom pomiriti,
To bi mene mnogo milo bilo;
E se na me rasrdio ljuto,
Da je za što, ne bih ni žalila,
Već za jednu granu ruzmarina;

Digitized by Google

Zašto sam je u subotu brala,
U negjelju drugom povigjela,
Pak se za to rasrdio na me.
A Boga mi, moje drugarice!
Nije blago ni srebro ni zlato,
Već je blago, što je kome drago.

314.

Duge noći.

Oj na ove duge noći
Ko ne ljubi crne oči,
Ne pada mu san na oči,
Već mu pada jad na srce.

315.

Radost iznenada.

Kol'ka je noćca noćašnja,
Svu noć ja zaspat' ne mogo
Slušajuć kolo i pesme,
U kolu moja dragana,
Sve moje pesme ispeva,
U svakoj mene pripeva.
Digo se, odo u kolo,
Ali se kolo raspusti,
Sve drago s dragim zaspalo;
A moja draga na samo,
Metnula kamen pod glavu.
Zade joj lale za glavu,

Digitized by Google

Metnu joj prsten na ruku,
Ljubnu je jednom i drugom;
U tom se draga probudi,
Pak sama sebe govori:
»Ah! mili Bože i dragi!
»Tko l' ovo mene probudi?
»Otkud mi lale za glavom?
»Otkud mi prsten na ruci?
»Da reknemo, da je od roda,
»Sirota roda ne imam;
»Da reknem, da je od dragog,
»Moje je drago daleko.«

316.

Opet to malo drukčije.

(*iz gornjega primorja*).

Koliko noćce noćas bi
Ne vrgoh sanka na oči,
Slušajuć' kolo gje igra,
U tom je kolu m'a draga,
Sve moje pjesme ispjeva,
U svakoj mene pripjeva,
Ne mogoh srcu odoljet',
Vec pogjoh dolje do kola,
Da vidim milo i drago;
Kad li se kolo razvrglo,
I sve su mlade pospale:
Sestrica svaka uz brata,
A svaka šćerca uz tajka,
Snašica svaka s gjeverom,

Digitized by Google

A moja jadna sama spi;
Tad' ubrah stručak ružice,
I vrgoh dragoj u njedra.
Kada se draga probudi,
Veljem se čudu začudi,
Kad nagje kitu u njedra,
Pak sama sobom promisli:
»Da mi je ovo od Boga,
Ovoga n'jesam dostojna;
Da mi je ovo od roda,
Sirota roda ne imam;
A da je kita od draga,
»Meni je dragi daleko.«
Pa kitu rukam' prigrli,
Celiva, stavi u njedra.

317.

Briga za dragim.

Kol'ka je noćca noćašnja,
Svu noć ja zaspat' ne mogo
Slušajuć' lepe lepote
Gde lepo poju devojke,
Med njima moja devojka,
Ona im pesme izvodi,
U svakoj mene pripeva:
»Ne dogje dragi, ne dogje!
»Ili mu konjic oronu,
»Ili ga glava zabole,
»Ili mu majka ne dade.

Digitized by Google

»Ako mu konjic oronu,
»Da Bog da, da mu prerone!
»Ako ga glava zabole,
»Da Bog da, da ga preboli!
»Ako l' mu majka ne dade,
»Duša joj raja ne vid'la!«

318.

Jedno drago, i to na daleko.

(T *).

Tavna noći, puna ti si mraka!
Srce moje još punije jada.
Jad jadujem, nikom ne kazujem:
Majke nemam, da joj jade kažem,
Ni sestrice, da joj se potužim;
Jedno drago, i to na daleko:
Dokle dogje, pola noći progje,
Dok probudi, p'jevci zapjevaju,
Dok poljubi, saba zora bude:
»Saba zora, ajde, dragi, doma.«

319.

Djevojka ružici.

Ah! moja vodo studena!
I moja ružo rumena!
Što s' tako rano procvala?
Nemam te kome trgati:
Ako b' te majci trgala,
U mene majke ne ima;

Digitized by Google

Ako b' te seji trgala,
Seja se moja udala;
Ako b' te bratu trgala,
Brat mi je oš'o na vojsku;
Ako b' te dragom trgala,
Dragi je od men' daleko:
Preko tri gore zelene,
Preko tri vode studene.

320.

Hvala ljubičici.

Ljubica je sama rekla,
Da je prvi cv'jet od ljeta;
Ako i jest kriva vrata,
Ama lijep miris dava.
Kad bi znale djevojčice,
Što je miris od ljubice,
Sve bi cv'jeće potrgale, [104])
Ljubicu bi poljevale.

321.

Mana ljubičici.

Ljubica se sama fali,
Da je cvijet na 'vi svijet
Najglavniji i najljepši;
Al' joj ruža govorila:

---

104) Mjesto potrgale govori se i pomorile; a mjesto poljevale uzgojile.

Digitized by Google

»Istina je, ljubičice,
»Da si cvijet nad cvjetov'ma,
»A i jošt bi ljepša bila,
»Da ti nije mala mana:
»Što je tebi kriva glava.«

322.

Djevojka se tuži ljubičici.

Ljubičice, ja bih tebe brala,
Nemam draga, kome bi te dala;
Ako bih te Ali-begu dala,
Ali-beg je ponosita glava;
On ne nosi cv'jeća svakojaka,
Osim jednu ružu i karanfil.

323.

Djevojka je bolja od udovice.

(T *).

Adž'-Alijću, žalosna ti majka!
Kad se ženiš, jer se ne oženiš?
Tvoj se babo triput oženio,
A ti jednom, i to udovicom!
Udovice lice obljubljeno,
Djevojačko jako za ljubljenje,
Udovice ruho poderano,
Djevojačko jako za deranje.

Digitized by Google

324.

Ne pij vode, ne ljub' udovice.

O moj Mijo, gje si sinoć bio? —
Draga moja, boljela me glava. —
Nisam li ti, Mijo, govorila:
Ne pij vode, ne ljub' udovice!
Jer je voda svaka grozničava,
Udovica srca žalostiva;
Već pij vino, a ljubi gjevojku.

325.

Radul-begovica i njezin pobratim.

(od Dubrovnika).

Pošetao bego Jovan-bego
Ispod dvora Radul-begovice,
Gledala ga Radul-begovica,
Gledala ga, pak je govorila:
»Mili Bože, čuda velikoga!
Lijep ti je Jovo momče mlado!
Da ja imam seku na udaju,
Ja bih njemu moju seku dala,
Seku dala, njega svakom zvala;
Da ja imam šćercu na udaju,
Ja bih njemu moju šćercu dala,
Šćercu dala, ter ga zetom zvala;
Nemam seke, da ga svakom zovem;
Nemam šćerce, da ga zetom zovem;
Pobratit ću Jova momče mlado,

Digitized by Google

Pobratit ću, te ga bratom zvati.«
Što je rekla Radul-begovica,
Što je rekla, to je učinila:
Pobratila Jova momče mlado,
Pobratila, ter ga bratom zove.
Moli joj se udovica Angja:
»Gospogjice, Radul-begovice!
Pokloni mi tvoga brata Jova.«
Al' govori Radul-begovica:
»Ne ću Bog me, udovice Angjo!
Ne ću brata ženit' udovicom,
Nit' ću brata pojiti vodicom:
Bunar voda svaka glavoboljna,
Udovica svaka samovoljna;
Već ću brata ženiti djevojkom,
I pojiti vinom rumenijem:
Od vina je lice rumenije,
U djevojke srce veselije.«

326.
Mladoženja s udovicom.

Cvati, ružo, ti ne gledaj na me!
Ja sam ti se junak oženio
Udovicom, mojom neprilikom;
Kudgod ide, prvog vojna žali:
»Prvi vojno, prvo dobro moje!
Dobro ti mi kod tebe bijaše!
Rano legnem, a docne ustanem;
Kad me budiš, u oči me ljubiš:
Ustan', srce rodilo se sunce,

Digitized by Google

Ustala je naša stara majka,
Dvor pomela i vode donela.«

327.

Udovica momku neprilika.

(*od Dubrovnika*).

Porastao Lijer momče mlado,
Spored njega Ruža cavtijaše,
Mali Ruži Lijer govoraše:
»O za Boga, rumena Ružice!
Kad si rasla, na što si gledala?
Al' na tanku jelu ponositu?
Al' na moga brata smišljajući?
Al' na mene Lijer momče mlado?«
Al' govori rumena Ružica:
»Ni sam rasla na bor gledajući,
Ni na tvoga brata smišljajući,
Neg' na tebe Lijer momče mlado.«
Ali Lijer Ruži odgovara:
»Rasti, Ružo, ti negledaj na me;
Jer je mene oženila majka
Udovicom neprilikom mojom;
Ja nju ljubim, ona mene ne će,
Neg' sve žali prvog gospodara:
»»A oh mene, prva srećo moja!
Dok bijaše, dobar ti bijaše.««

Digitized by Google

328.

Udovica prvog muža žali.

(*od Dubrovnika*).

Za jade me oženila majka
S hudom srećom, udovicom mladom!
Ja nju ljubim, ona mene ne će,
Nego žali prvog gospodara:
»A oh mene, prva srećo moja!
Dok mi bješe, dobar li bijaše!
U večer me rano lijegaše,
A u jutro docna ustajaše;
Kad me ćaše budit', gospodare,
U b'jelo me lice celivaše:
»»Ustani se, moja dušo draga!««
A ti sade, huda srećo moja!
Docna ležeš, rano me ustaneš,
Kad me budiš, kandžijom me ljubiš.«

329.

Utjeha udovici.

Udovičice, golubičice!
Ne roni suze, ne kvari lice,
Već ajde za mnom u moju zemlju.
U moju zemlju, tam' biser rodi,
Majka ga bere, u krilo meće,
U krilo meće, snasi ga čuva:
Kad milu snahu u dvor dovede,
Da miloj snasi na grlo niže.

Digitized by Google

330.

Smiljana i vijenac.

Smilj Smiljana pokraj vode brala,
Nabrala je nedra i rukave,
Izvila je tri zelena venca:
Jednoga je sebi ostavila,
Drugi svojoj drugarici dala,
A treći je niz vodu pustila,
Pa je njemu tijo besedila:
»Plovi, plovi, moj zeleni venče!
Te doplovi do Gjurgjeva dvora,
Pa zapitaj Gjurgjevu majčicu:
Oćeš, majko, oženiti Gjurgja?
Ne ženi ga mladom udovicom,
Već ga ženi lepotom devojkom.«

331.

Marino pravdanje.

(*od Dubrovnika*).

Majka Maru i bije i kara,
Gje je bila od jutra do po dna.
Mara majci plaho odgovara:
»Majko moja, na vodu sam bila,
»Iduć' s vode cvijeće sam brala,
»Nabrala sam skuce i rukavce,
»Savila sam do četiri kite.« —
»Kučno šćeri, kome si ih dala?« —
»Majko moja, pravo ću ti kazat':
»Jednu kitu milu bratu mome,

Digitized by Google

»Drugu kitu milu dragu mome,
»Treću kitu u njedra stavila,
»A četvrtu tebe donijela.«

332.
Opet to, malo drukčije.
(*iz Rusna*).

Majka Maru preko mora zvala:
»Šćeri Mare, jesi li oprala?« —
»N'jesam, majko, još'te ni počela.« —
»Kučko šćeri, da što si činila?« —
»Majko moja, drobnu ružu brala.« —
»Kučko šćeri, kuda si je gjela?«
»Majko moja, tri v'jenca savila.« —
»Kučko šćeri, kome si ih dala?« —
»Jedan, majko, milu bratu mome;
»Drugoga sam niz vodu pustila,
»I ladnu sam vodu zakiinjala:
»Nosi, vodo, mog zelenog v'jenca,
»Donesi ga u Mletke bijele
»A na ruke milu dragu mome;
»A treći sam sebe ostavila!«

333.
Uzdarje za vijence.
(*od Dubrovnika*).

Gjevojke su ružu brale,
Ododoljeno,
Odumiljeno,

Digitized by Google

Od struk bosilja,
Od nevesilja,
Od kalopera,
Od tratora granatoga,
Od nevena okatoga,
Od ružice rumenite,
Od vijojle plemenite;
Poj Ajke, dušo moja, poj! [105])
Drobnu ružu i vijojlu,
Nabrale su pune skuce,
Pune skuce i rukavce,
V'jence viju, kite vežu;
Jedna šalje bratu svome,
Druga šalje gjeverima,
Treća sprema dragu svome;
Koja posla bratu svome,
Brat njoj žuti kavad posla;
Koja posla gjeverima,
Gjeveri njoj zlaćen prsten;
Koja posla dragu svome,
Dragi njojzi drobni biser.

334.

Kita cvijeća od drage.

(*iz Risna*).

Mlada Ana rano podranila,
Oko grada cvijeće pobrala,
A najviše cv'jeća ljubidraga,

195) Ovako se u pjevanju pripijeva uza svaku vrstu.

Digitized by Google

Ona mi ga u kitu savija,
Pa je šilje Petru vjereniku,
Uz kitu mu poručuje mlada:
»O moj Petro, o moj vjereniče!
»Ja ti šiljem kitu ljubidraga,
»Ne nosi je, Petro, po sunašcu,
»Da ti ne bi kita uvenula.«
Kad je Petru kita dopanula,
Ma je Petro meće za klobuka,
Nosi Petro kitu po sunašcu,
Al' što nosi kitu po sunašcu,
To mu ljepša kita dolazaše.
Ide Petro dvoru bijelome,
Majka mi ga s pendžera gledaše,
Gledaše ga, te mu govoraše:
»O ti Petro, sinko, dobro moje!
»Otkle tebe kita ljubidraga?«
Mali Petro majci govoraše:
»Ovo mi je vjerenica dala;
»Ako ti je tvome srcu draga,
»Ne ću ti je zimovat' kod majke,
»Vodit ću je dvoru bijelome.« —
»Neka, Petro, sretna tebe bila!« —
»I ti, majko, dugo živa bila!«

335.

Kita ružice.

Oj djevojko dušice!
Na ti kitu ružice,
Kad ti kita uvene,

Digitized by Google

Dogji, dušo, do mene,
Da ti drugu uberem.

336.

Sila ljubavi.

(Sarajevska).

Kolika je Jahorina planina, zlato!
Zlato l' moje planina planina! [105])
Kroz nju teče tiha voda rijeka,
Na njoj sjede dva dilbera lijepa;
Kakve su im šainove obrve,
Zaniješe moju pamet do mrve:
Kad ja sjedem večerati večeru,
Čini mi se ta večera čemerna;
Kad ponesem šimšir-kašu ka grlu,
Čini mi se sindžir-gvožgje na grlu;
Kad ja pogjem preko praga u sobu,
Čini mi se negve su mi na nogu;
Kad ja pogjem u ložnicu spavati,
Čini mi se ta ložnica tavnica;
Kad ja pogjem u džamiju klanjati,
Čini mi se, džamija se poklanja.

---

106) Ovako se u pjevanju kod svake vrste dodaje na kraju zlato, i pripijeva se zlato l' moje govoreći posljedaja tri sloga dvaput.

Digitized by Google

337.

Najbolja godina.

(T *).

Čudna ti mi godinica dogje!
Kad mi dragi ispred dvora progje,
I pogleda uz pendžere moje,
Čini mi se, do mora je moje.
Kad ja vidim dragog u gječermi,
Baš kakono mulu u mešćemi.
Kad ja vidim dragog u belnuku,
Baš kakono pašu u begluku.
Opas'o se pasom mukademom,
Mukademu rese objesio:
Kad mu vidim mukademu rese,
Poda mnom se crna zemlja trese.
Kad ja vidim svoga draga oči,
Ev' umrijeh, evo duša skoči.
Kad mu vidim ruku u mišici,
Pane meni muka na zličici.
Kad ja vidim svog dragoga pleća,
Čini mi se, ja narastoh veća.
Kad mu vidim nogu u topuku,
Čini mi se, poletjeti mogu.
Vita jelo! istina je bila,
Ja se dragom u njedra savila!
U njedrima srma-džuzdan bila,
Gdjeno stoje groši i dukati;
A u jutru kafa u fildžanu,
Ne bi li me u kafi popio,

Digitized by Google

Ne bi li mu na srdašce pala,
Da ja vidim svoga nevjernika.

338.

Momak opčinjen obrvama.

Oj devojko, selen velen!
Ne uzvijaj obrvama,
Ne zadaji jad momcima;
I meni si jad zadala:
Konja vodim, peše odim;
Čizme nosim, a bos odim;
Leba nosim, a gladan sam;
Vodu gazim, a žedan sam.

339.

Momak se zagledao u obrve djevojačke.

Oj devojko i obrve tvoje!
Ja prodado sve volove moje
Gledajući na obrve tvoje. —
Ne gledaj i, ne uzdaj se u me,
Ja sam mlada davno isprošena
Za kneževa sina najmlagjega.

340.

Smrt drage i dragoga.

Majka kara sina Mihaila:
»Sine Mišo, gdje si sinoć bio?« —
»Ne karaj me, moja stara majko!

Digitized by Google

»Ja sam bio s trima djevojkama:
»Jedna mi je tanka i visoka,
»Druga mi je b'jela i rumena,
»Treća mi je crn'oka djevojka;
»Koja mi je tanka i visoka,
»Za onom me boli glava, majko;
»Koja mi je b'jela i rumena,
»Za onom me srce boli, majko;
»Koja mi je crn'oka djevojka,
»Za onom ću, majko, umrijeti.
»Metni mene na laka nosila,
«Pa me nosi pored dvora njena,
»Ne bi l' vid'la crn'oka djevojka.«
To izusti, a dušu ispusti.
Majka njega meće na nosila,
Pa ga nosi pored dvora njena;
Vidjela ga crn'oka djevojka,
Pa govori svojoj staroj majci:
»Ja umrijeh, moja stara majko!
»Metni mene na laka nosila,
»Pa me nosi za mrtvacem onim;
»Poredo nam rake iskopajte,
»I kroz rake ruke sastaviti.«

341.

Opet smrt drage i dragoga.

Dva se draga vrlo milovala,
Na jednoj se vodi umivala,
O jedan se peškir otirala.
Jedno ljeto niko ih ne znade,

Digitized by Google

Drugo ljeto svatko ih saznade;
Saznade ih i otac i majka.
Majka ne da, da se dragi ljube,
Već rastavi i milo i drago.
Dragi dragoj po zv'jezdi poruči:
»Umri, draga, dockan u subotu,
»Ja ću junak rano u nedjelju.«
Što rekoše, to i učiniše:
Draga umre dockan u subotu,
Dragi umre rano u nedjelju.
Ukopaše jedno do drugoga,
Kroz zemlju im ruke sastaviše,
A u ruke zelene jabuke.
Malo vreme za tim postajalo,
Više dragog zelen bor izraste,
A viš' drage rumena ružica;
Pa se vije ruža oko bora,
Kao svila oko kite smilja.

342.

Smrt Ivana i Jeline. [107])

(*iz Sinja — u Dalmaciji.*)

Dva se draga iz mala gledala:
Ive jedno, a Jelina drugo;

---

107) Ova pjesma i sve tri za njom idu megju pjesme junačke, ili barem megju one izmegju ženskijeh i junačkijeh.

Digitized by Google

Kad su dragi za ljubljenje bili,
Onda Ive Jelini govori:
»O Jelino, draga dušo moja!
»Prosiću te, oćeš za me poći?«
A Jelina njemu govorila:
»O Ivane, draži od očiju!
»Ti me prosi, ja ću za te poći;
»Ma ću pitat' mile moje majke,
»Oće li me majka dati za te.«
Ide Jela dvoru bijelome.
Paka kaže miloj majki svojoj:
»O starice, mila moja majko!
»Mene prosi Ive dite mlado,
»Oćeš li me dati za Ivana?«
Majka njojzi jeste govorila:
»Nut', ne luduj, Jelina divojko!
»Tebe će dat' majka za boljega,
»Za boljega i bogatijega.«
Ide Jela stadu u planinu,
Kaž' Ivanu, što je i kako je,
Da joj ne da svoja mila majka,
Pak je njemu Jela govorila:

---

narodu različno pjevaju. Smrt Omera i Merime (Merjeme ili upravo, Mejreme) ja sam prvi put čuo u Trščću 1803. godine od jednoga turskoga Ciganina iz Bosne, koji ju je na gusle pjevao; po tom sam je slušao od mnogo žena i djevojaka u Madžarskoj, i imao sam je sad prepisanu od mnogo ruku, iz kojijeh sam izabrao ove tri; no sve mi se čini, da ni jedna nije onako dobra, kao što sam je prvi put čuo.

Digitized by Google

»Nut' Ivane, moji dragi dragane!
»Prosi Mandu moju bratučedu,
»Od mene je i viša i lipša,
»I bijelim ruvom bogatija.«
Na to njojzi Ive govorio:
»Muč', ne luduj, draga Jele moja!
»Nek je Manda i lipša i viša,
»I bijelim ruvom bogatija;
»Kada nije mome srcu mila.«
Pak on ide dvoru bijelome,
Tere prosi Mandu dijevojku,
Prosio je, i dadoše mu je,
I kićene svate sakupio.
Idu svati po lipu divojku;
Kad su bili isprid bili dvora,
Isprid dvora Jeline divojke,
Ali Jela na bilom pendžeru,
I ugleda svate Ivanove,
Pak je milu majku dozivala:
»Nut' ti boru, moja mila majko!
»Da me budeš za Ivana dala,
»Sad bi ono moji svati bili.«
Kad projdoše svati mimo dvora,
Zajauka gizdava divojka:
»Brzo k meni, mila majko moja!
»Vrlo me je zabolila glava,
Daj ti meni od sanduka ključe,
»A od srca da duša izajde;
»Da ja sebi tražim likarije«
Privari se majka divojačka,
I dade joj ključe od sanduka:

Digitized by Google

Ide ona gori u čardake,
Paka najde dva zlatna gajtana,
Pak se viša kuli o pendžere.
Zove majka Jelinu divojku,
Ali joj se Jela ne odziva.
Kad pogleda kuli uz pendžere,
Al' se mlada obisila Jela
Od žalosti za svojim Ivanom.
Trči majka u kulu bijelu,
T'er prisica dva zlatna gajtana;
Pade Jela na crnu zemljicu;
Misli majka, da je zanimila,
Al' se Jela s dušom razdilila.
Kada vidi majka divojačka,
Načini joj lisena nosila,
Pak je nosi putu na raskršće.
Kud će proći svati Ivanovi.
Kad su tuda svati izodili,
Megju sobom oni govorili:
»Lipa dana, milom Bogu fala!
»Kad sm' ovuda jučer proodili,
»Ovog greba ovdi nije bilo.«
Od svata se nitko ne dosića,
Već se siti Ive gjuvegija,
Pak je njima tijo govorio:
»Ajte naprid, gospodo svatovi,
»Ovo je greb pobratima moga,
»Idem se zanj Bogu pomoliti.«
Osta Ive na grebu Jeline,
Idu svati dvoru u naprida.
Al' s' od Ive niko ne dosića,

Digitized by Google

Veće Manda njegova divojka
Pak je ona tijo besidila:
»Nut', divere, zlatni moj prstene!
»Stid je mene na te i gledati,
»Kamo l' nije s tobom besiditi:
»Gdi je nama Ivan gjuvegija?«
Onda svati natrag se vratili,
I nagjoše Ivana mlagjana;
Misle oni, da je zanimio,
Al' se Ive s dušom razdilio
Od žalosti za Jelinom svojom.
Tu mu lipi grebak iskopaše,
Pored Jele Ivu ukopaše,
Kroz zemljicu ruke sastaviše,
A u ruke rumenu jabuku,
Nek se znade da su dragi bili.
Maleno je vrime postojalo,
Iz momka je zelen bor nikao,
Iz divojke vinova lozica
I fata se boru za ogranke,
Ka' divojka momku oko vrata.
Mili Bože, na daru ti fala!
Bog ubio i stara i mlada,
Ko rastavlja dva mila i draga!

343.

Smèrt Omera i Merime.

Dvoje su se zamilili mladi:
Omer momče, Merima devojka,
U proleće, kad im cveta cveće,

Digitized by Google

Kad im cveta zumbul i karanfil;
Upazi i jedna mala straža
Mala straža Omerova majka,
Pa besedi Omerova majka:
»Mili sine, Omer momče mlado!
»Ti ne ljubi Merime devojke,
»Lepšom će te oženiti majka,
»Lepom Fatom novoga serdara;
»Još je Fata od roda bogata,
»I tebe će potpomoći blagom.«
Al' besedi Omer momče mlado:
»Progji me se, moja mila majko!
»Nije blago ni srebro ni zlato,
»Već je blago, što je srcu drago.«
To ne sluša Omerova majka,
Već na silu oženila sina,
I na silu dovela devojku.
Kad je bilo večer po večeri
I mladence u ložnicu sveli,
Al' besedi Omer momče mlado:
»Ao Fato, ala ti si lepa!
»Moja Mera nije tako lepa,
»Al' je Mera srcu mome draga.
»Oj Boga ti, Fatima devojko!
»Donesi mi divit i artije,
»Da napišem do dve do tri reči;
»Jer je moja pobedljiva majka,
»Pa će reći, da si m' umorila.«
Kad je majki knjigu napisao,
On govori Fatimi devojki:
»Oj Boga ti Fatima devojko!

Digitized by Google

»Kupajte me gjulom rumenijem,
»Prones'te me pokraj moje Mere,
»Nek me Mera mrtvoga celiva,
»Kad me nije živog poljubila.
»Oj Boga ti žalostna devojko!
»Ne pust' glasa do bijela dana,
»Nek se moja naveseli majka
»I sestrice kola naigraju
»I u kolu pesme napevaju.«
To izusti, pa i dušu pusti.
Kad u jutru beli dan osvanu,
Uranila Omerova majka,
Nosi kitu sitnoga bosiljka,
Da probudi dvoje mladenaca;
Ciknu, viknu Fatima devojka;
»Oj Boga mi, mila moja majko!
»Sinoć ti je Omer počinuo«.
Al' besedi Omerova majka:
»Bog t' ubio, Fatima devojko!
»Ti si mi ga umorila mlada.«
Al' besedi Fatima devojka:
»Nisam, majko, života mi moga!
»Neg' evo ti do dve do tri reči,
»Što je tebi Omer ostavio.«
Čita reči Omerova majka,
Čita reči pa suze proliva.
Kupaše ga gjulom rumenijem,
Poneše ga Merinome dvoru;
Al' besedi Merima devojka:
»Gjul miriše, mila moja majka,
»Gjul miriše oko našeg dvora,

Digitized by Google

»Čini mi se, Omerova duša.«
Al' besedi lepe Mere majka:
»Muč', ne luduj, Merima devojko!
»Muč', ne luduj, kad budala nisi;
»Sad tvoj Omer drugu dragu ljubi,
»A za tebe mladu i ne mari.«
Al' besedi Merima devojka:
»Gjul miriše, mila moja majko,
»Gjul miriše, Omerova duša.«
Ona strča dole niz čardake
Pa istrča na sokak na vrata,
Vidi granu sitnoga bisera,
Bogom brati do dva pobratima:
»Čija li je grana od bisera?«
Al' besede do dva pobratima:
»To je grana mladoga Omera.«
Al' besedi Merima devojka:
»Bogom braćo, do dva pobratima!
»Spustite ga pred moje dvorove,
»Da ga jadna mrtvoga celivam,
»Kad ga nisam živa poljubila.«
Spuštiše ga pred Merine dvore,
K njemu Mera živa primaknula,
Mrtva Mera crnoj zemlji pala.
Sabljama joj sanduk satesaše.
Kad Omera od dvora poneše,
Tada Meru u sanduk spustiše;
Kada Omera na groblje doneše,
Tada Meru od dvora poneše,
Kad Omera u raku spustiše,
Tada Meru na groblje doneše;

Digitized by Google

Kad Omera zemljicom posuše,
Tada Meru u raku spustiše.
Tu se tuku do dve stare majke
I prokljinu i staro i mlado,
Ko rastavi i milo i drago.

305.

Opet to, malo drukčije.

Omer ljubi Merimu devojku,
Omeru je govorila majka:
»Oj Omere, da moj mili sine!
»Ti ne ljubi Merime devojke,
»Lepšom će te oženiti majka,
»Lepom Fatom, sestrom Atlagića;
»I lepša je i viša od Mere,
»I belja je i rumenija je.«
A to Omer ništ' nesluša majku,
Već on ljubi Merimu devojku.
Na silu ga oženila majka,
Oženila Fatom Atlagića,
I dovela Fatimu devojku.
Kad je bilo veče po večeri,
Da mladence svedu u ložnicu,
Omer uze sedefli tamburu,
Pa on ode Merimi pod pendžer,
On pod pendžer, Merima na pendžer:
»Blago mene, evo moje zlato!«
Al' za njime trči stara majka:
»Vrat' se natrag, Omer-beže sine!
»Vrat' se natrag, želila te majka!

Digitized by Google

»Kod kuće je Fatima devojka,
»Suze roni na mekoj postelji.«
Omeru se na ino ne može,
Već on ode belu dvoru svome,
Al' devojka sedi na postelji,
Suze roni niz bijelo lice.
Tambur' bije Omer-beže mladi,
Tambur' bije, uz tambur' popeva:
»Sad će mene reći moja Mera,
»Da devojki svilen kaftan skidam;
»Nisam, dušo, života mi moga!
»Života mi i moga i tvoga!
»Sad će mene reći moja Mera,
»Da devojki beo duvak skidam;
»Nisam, dušo, života mi moga!
»Života mi i moga i tvoga!
»Sad će mene reći moja Mera:
»»Sad moj Omer legao s devojkom,
»»Pak devojki belo lice ljubi!««
»Nisam, dušo, života mi moga!
»Života mi i moga i tvoga!
»I našega prvog milovanja!
»I sunce će u oblake zaći,
»A ja verom prevrnuti ne ću.«
Pa otide lepoti devojki,
Podiže joj duvak sa obraza,
Sinu lice, kao s gore sunce,
Crne oči, kao kamen dragi;
Al' govori Omer-beže mladi:
»Dušo moja, vrlo ti si lepa!
»Da si tela, rano, moja biti,

Digitized by Google

»Ne bi tako vrlo lepa bila.«
Prevari se Omer-beže mladi,
Poljubi je megju oči čarne,
Poljubi je i dva i tri puta,
Da ko broji, bila b' i stotina,
Pa govori Fatimi devojki:
»Daj mi, dušo, divit i artiju,
»Da napišem do dve do tri reči.
»Da te moja ne obedi majka.«
Pa on piše staroj majki svojoj:
»Načini mi sanduk od šimšira,
»Nakiti me cvećem svakojakim,
»Ponajviše cvećem karanfilom;
»Nosioce momke neženjene,
»Pronesi me Šefteli sokakom;
»Kad budete kod Merina dvora,
»Skinite me na zelenu travu,
»Nek me vidi Merima devojka!"
To napisa, pa se rasta s dušom.
Kad u jutru beo dan osvanu,
Visoko je oskočilo sunce,
Ćudila se Omerova majka,
Da joj Omer nedolazi dole;
Ona ide gore na čardake,
Pa udara pašmagom u vrata:
»Ustaj gore, Omer-beže sine!
»Visoko je oskočilo sunce!
»Nisi li se naljubio lica
»Lepe Fate sestre Atlagića?«
Kad devojka otvorila vrata,
Suze roni niz bijelo lice;

Digitized by Google

Al' govori Omerova majka :
»Što, Omere, želila te majka!
»Što devojka grozne suze roni?«
Al' govori Fatima devojka:
»Ne kuni ga, draga neno moja!
»Jošte si ga sinoć poželila,
»Kako si ga silom oženila.«
Pa joj daje belu knjigu čitat';
Knjigu čita Omerova majka,
Knjigu čita, grozne suze roni
Načini mu sanduk od šimšira,
Nakiti ga cvećem svakojakim,
Ponajviše cvećem karanfilom,
Nosioce momke neženjene,
Pronese ga Šefteli-sokakom;
Al' Merima sedi na pendžeru,
Vezak veze, grozne suze roni,
Pak materi potijo govori:
»Što je ovo, moja mila majko!
»Gjul miriše, ide moje drago«
Majka njojzi potijo govori:
»Ne budali, draga kćeri moja!
»Sad tvoj dragi lepu Fatu ljubi.«
Ona skoči, kan' da se pomami:
»Nije dobro, moja mila majko!
»Gjul miriše, tu je moje drago.«
Ona strča avliji na vrata,
Al' Omera nose na nosila;
Ona tuži kao kukavica:
»Nosioci, braćo nerogjena!
»Nerogjena, kao i rogjena!

Digitized by Google

»Spustite ga na zelenu travu,
»Da ga vidi Merima devojka,
»Jesu l' ruke, kao što su bile;
»Jel' u ruku sedefli tambura:
»Oće l' dragoj pod pendžere doći«.
Živa pade, mertvu je digoše.
Ljuto kune Merimina majka:
»Bog t' ubio, Omerova majko!
»Kad i nisi žive sastavila,
»A ti ćeš i mrtve sastaviti;
»Ja ću stara na veki plakati.«

345.

Opet to, još drukčije.

Dvoje mili u milosti raslo,
Omer momče s Merimom djevojkom,
Iz malena od tri godinice.
Kad je Omer na ženidbu bio,
I Merima bila na udaju,
Al' besjedi Omerova majka:
»Oj Omere, moje milo perje!
»Ajd' Omere, rano materina,
»Ajde rano, da te ženi majka;
»Ti se mani Merime djevojke;
»Ljepšom će te oženiti majka,
»L'jepom Fatom, Atlagića zlatom,
»Kojano je u kavezu rasla,
»Ni je vid'la sunca ni mjeseca,
»Niti znade, na čem' žito raste,
»Na čem žito, na čemu li trava;

Digitized by Google

»Niti znade, što je muška glava.«
Na to Omer ni slušati ne će:
»Ne ću, bome, moja mila Majko!
»Ne ću Fate za života moga,
»Već ja oću Merimu djevojku.«
On ogrće kolastu azdiju,
Pod azdiju sedefli tamburu,
Pa on ide Merimi na pedžer:
»Dušo Mero! otvori mi vrata,
»Jali vrata, jali staklen pendžer.«
Al' se majci ne može na ino,
Neće majka prositi Merimu,
Već mu prosi Atlagića zlato,
Isprosi mu i prstenova mu.
Malo joj je roka ostavila,
Malo roka za nedjelju dana,
Dok je ona svate sakupila,
Sakupila, odje po djevojku:
»Ajd' Omere, moje b'jelo perje!
»Ajde rano, po tvoju djevojku;
»Majka ti je Fatu isprosila,
»Isprosila i prsten joj dala.«
Ne će Omer majke poslušati,
Već on osta u b'jelome dvoru;
Ode Majka Fati sa svatovi.
Pred nju šeće Atlagića zlato,
Pa je ljubi u desnicu ruku:
»Oj starice, Omerova majko!
»Kakav danak brez jarkoga sunca?
»Kakva j' noćca brez sjajna mjeseca?
»Kakvil' svati brez mlada ženika,

Digitized by Google

»Brez ženika, brez Omera tvoga?«
Al' besjedi Omerova majka:
»Oj Boga ti, Atlagića zlato!
»Ti s' ne brini za mlada ženika,
»Za ženika, za sina mojega;
»Ogje kažu goru vilovitu,
»I u gori zagorkinju vilu,
»Koja skida zlato sa konjica;
»Ja se bojim za mojega sina,
»Ustr'jelitće mog sina jedina,
»Sina moga, Omer momče mlado!«
Kad su došli Omerovom dvoru,
Svi svatovi konje odsjednuli,
Ne odsjeda Atlagića zlato;
Al' besjedi Omerova majka:
»Odsjed' konja, mila snao moja!«
»Ne ću, bome, Omerova majko,
»Dok mi Omer konjica ne primi,
»Dok ne primi, i s konja ne snimi!«
Ode majka gore na čardake,
Pa besjedi Omer-mladoženji.
»Ajd' Omere rano materina!
»Ajde snimi zlato sa konjica'« —
»Neću bome, moja mila majko!
»Ta tvrgja je vjera od kamena.«
Vadi majka svoju b'jelu dojku,
Pa zaklinje svojom b'jelom dojkom:
»Prokleta ti moja rana bila,
»Ako zlato sa konja ne snimiš!«
To s' Omeru na ino ne može,
Već on gjipi na noge lagane,

Digitized by Google

Gjipio je, ide pred djevojku,
Pak on prima zlato na konjicu,
On ga prima i na zemlju skida.
Sad su Božij zakon savršilî.
Kad je bilo veče o večeri,
Večeraše kićeni svatovi,
I svedoše dvoje mladenaca,
Leže zlato u meke dušeke,
Sjede Omer na šaren' sanduke;
Sam se svlači, a sam raspasuje,
A sam vješa ruo i oružje;
Sam govori, a sam odgovara:
»Sada će mi moje zlato reći:
»»Omer ljubi Fatimu djevojku,
»»A na mene sada i ne misli.««
»Ne ću tužan vjere izgubiti,
»Makar znao izgubiti glavu!«
Al' besjedi Atlagića zlato:
»Bog ubio Omerovu majku!
»Što rastavi i milo i drago,
»A sastavi nemilo nedrago!«
Al' besjedi Omer momče mlado:
»Oj boga ti, Atlagića zlato!
»Dovati mi divit i artiju,
»Da ti pišem do dv'je do tri r'ječi,
»Da te moja ne ob'jedi majka.«
Kad je sitnu knjigu napisao,
On govori Fatimi djevojci:
»Ču li mene, Atlagića zlato!
»Ne pust' glasa do bijela dana,
»Dok se braća vina ne napiju

Digitized by Google

»I sestrice kola naigraju,
»Stara majka pjesme ne napjeva!«
To izusti, pa dušicu pusti.
Kad u jutru bijo dan osvanu,
Dan osvanu i sunce ogranu,
Ode majka da budi mladence;
Ali mlada plače i jauče,
Ona kuka, kano kukavica,
A uzdiše, kano udovica,
Pišti, plače kano i djevojka;
Al' besjedi Omerova Majka:
»Moj Omere, moje milo perje!
»Ne Omere, ako Boga znadeš!
»Nemoj tući prvi danak ljube;
»Od ljudi je zazor i sramota,
»A od Boga velika grijota.«
Ali Omer ništa ne govori,
Već on leži mrtav na zemljici;
Pisnu, vrisnu, Omerova majka,
Pisnu vrisnu svoju snau kune:
»Bog t' ubio, Atlagića zlato!
»Što učini od Omera moga,
»Od Omera, od sina jedina?
»Šta učini? da od Boga nagješ!
»Zašt' g' udavi? ne bilo te majci!«
Al' besjedi Atlagića zlato:
»Ne kuni me, Omerova majko!
»Ja ti nisam sinka udavila;
»Već evo ti sitne knjige male,
»Što je meni Omer ostavio.«
Knjigu štije Omerova majka,

Digitized by Google

Knjigu štije, grozne suze lije.
Sitna knjiga njojzi ovo kaže:
»Skupi meni, moja mila majko!
»Skupi meni mlade nosioce,
»Nosioce momke neženjene,
»Pratioce djeve neudate;
»Obuc'te mi tananu košulju,
»Što j' Merima u milosti dala;
»Vežite mi vezenu maramu,
»Što j' Merima u milosti vezla;
»Kitite me cv'jećem karanfiljem,
»Čim je mene Merima kitila;
»Pak me nos'te Šepteli sokakom
»Pokraj b'jela Merimina dvora;
»Nek me vidi Merima djevojka,
»Nek me vidi i nek me celiva,
»Kad me nije živog celivala.«
Što je rek'o Omer momče mlado,
Što je rek'o, to su učinili:
Skupili mu mlade nosioce,
Nosioce momke neženjene,
Pratioce djeve neudate,
Obukli mu tananu košulju,
Što j' Merima u milosti dala;
Vezali mu vezenu maramu,
Što j' Merima u milosti vezla;
Kitili ga cv'jećem karanfiljem,
Čim je njega Merima kitila;
Nosili ga Šepteli sokakom
Pokraj b'jela Merimina dvora.
Vezak vezla Merima djevojka

Digitized by Google

Na pendžeru na debelom latku;
Za glavom joj dva rumena gjula,
Obadva joj na gjergjef padoše;
K njoj dolazi najmlagja snašica,
Al' besjedi Merima djevojka:
„Bogom tebi, mila snao moja!
„Dva mi gjula na gjergjef padoše,
„Bog bi dao, da bi dobro bilo!
„Vrlo miri cv'jeće karanfilje,
„A još većma zamirisa kosa
„Čini mi se mog milog Omera.“
Al' govori mila snaa njena:
„Da Boga ti, mila zaovice!
„Zar ti ne znaš za Omera tvoga?
„Omer ti se drugom oženio,
„Baš Fatimom lijepom djevojkom;
„Sade Omer za te i ne znade,
„Već on ljubi Atlagića zlato.“
Ražljuti se Merima djevojka,
Od ljutine sva je prebl'jedila,
Od žestine malo potavnila,
A od tuge veće izumrla;
Vezuć' prebi iglu od biljura,
I zamrsi šest pasama zlata,
Pa oblači na noge pašmage,
Ona oće avliji na vrata;
Al' joj snaa mila govorila:
„Ne ljuti se, mila zaovice!
„Omer ti se jeste oženio,
„Al' je jadan noćas izdanuo
„Od žalosti za tobom djevojkom;

Digitized by Google

„Sada mrtva Omera ti nose,
„Ta nose ga mladi nosioci,
„Nosioci momci neženjeni,
„Pratioci djeve neudate,«
Briznu plakat' Merima djevojka,
Pa izlazi pred bijele dvore,
Al' Omera na nosila nose.
Ona brati mlade nosioce,
Nosioce momke neženjene:
„Bogom braćo, mladi nosioci!
„Spustite ga na zemljicu čarnu,
„Da ga jadna ja mrtva celivam,
„Kad ga nisam živoga ljubila!"
To su oni za Boga primili,
Mrtvo t'jelo na zemlju spustiše,
Tri je jada nad njim izjadila,
Živa nikla, a mrtva odnikla.
Dok Omeru raku iskopaše,
Dotle sanduk Merimi stesaše,
U jednu i raku saraniše,
Kroz sanduke ruke sastaviše,
I u ruke zelene jabuke.
Malo vr'jeme za tim postajalo,
Iz Omera zelen bor nikao,
Iz Merime zelena borika;
Borika se oko bora vila,
Kano svila oko kite smilja;
Čemerika oko obadvoga.

Digitized by Google

346.

Želja i po smrti.

(T *).

Razbolje se Mejra
Na neninu krilu,
U neninu dvoru;
Pitala je majka:
»Što je tebi, Mejro?« —
»Ne pitaj me, neno!
»Umrijeti hoću,
»Preboljeti ne ću;
»Kad ja umrem, neno,
»Zovi meni, neno,
»Moje drugarice:
»Na poklon im, neno,
»Svi ašici moji,
»Mrtva ne dam, neno,
»Ljepotice Muja.
»Zovi meni, neno.
»Hodže i adžije,
»Umij mene, neno,
»Gjulsijom vodicom,
»A utri me, neno,
»Rumenom ružicom;
»Ne kopaj me, neno,
»Gdje se meit kopa,
»Već me kopaj, neno,
»Kod Mujina stana [108]),

---

108) Osim ostaloga, što ova riječ u narodu znači, u primorju

Digitized by Google

»Gdjeno Mujo spava:
»Kad se Mujo budi,
»Neka Mejru ljubi.«

347.

Djevojke pripijevaju momcima.

(*Sarajevska*).

Razbolje se Jovo jedini u majke,
Pitala ga majka: »Što je tebi, Jovo? —
»Ne pitaj me, majko hoću umrijeti;
»Ukopaj me, majko, kod Marina stana,
»Kod Marina stana, gdjeno Mara spava:
»Kad se Mara budi, neka mene ljubi.«

348.

Momci pripijevaju djevojkama.

(*Sarajevska*).

Da li mi je, jado! jedna litra zlata,
Da pozlatim, jado! Bogdanova [109]) vrata,

(okolo Spljeta) stan znači kuću ili ono mjesto, gdje ko živi ili stoji, stane ili se stani (die Wohnung). Ovo stan znači i u onoj poslovici: „Gje mu je ban, tu i stan“ (t. j. nema svoje kuće, nego služi drugoga, pa gdje mu je gospodar, ondje mu je i kuća.) Od ovoga je i stanak (kao umalitelno), koje se i u Srbiji govori gotovo u ovome istome značenju, n. p. nema tu njemu više stanka.

109) Ili kako bude ime onome, koji ima djevojku; a koji su turskog zakona, oni pjevaju imena turska (i ocu i djevojci).

Digitized by Google

I kaldrmu, jado! kud mu Ruža šeće,
Kud mu Ruža šeće, i pleima kreće;
Da ne kalja, jado! kajsarli papuča,
Da ne praši, jado! tura od šalvara,
Da ne truni, jado! zlato od kavada,
Da ne mete, jado! burundžuk-košulje,
Da ne ščepa, jado! dibe i kadive.

349.

Hvala Edemova.

(Sarajevska).

Zafali se, jado! Edem momče mlado
U kavani, jado! megju jaranima:
»Kupio sam, jado! jednu litru zlata,
»Da pozlatim, jado! Omarijna vrata,
»I kaldrmu, jado! kud Abiba šeće,
»Da ne kalja, jado! čohali papuča,
»Da ne truni, jado! zlato od kavada,
»Da ne mete, jado! burudžuk-košulje
»Da ne ščepa, jado! dibe i kadive.«

350.

Želja djevojčina.

Da sam jadna studena vodica,
Ja bi znala, gdi bi izvirala,
Izvirala b' dragu pod pendžerom,
Gdi se dragi svlači i oblači;
Ne bi l' me se dragi napojio,
Ne bi li me na srcu nosio.

Digitized by Google

351.

Opet želja djevojčina.

Tužna jadna, da sam voda ladna!
Ja bi znala, gdi bi izvirala:
Ukraj Save, ukraj vode ladne,
Kud prolaze žitarice lagje;
Da ja vidim moje milo drago,
Cvati li mu ruža na kormanu,
Vene li mu karanfil u ruci,
Što sam tužna u subotu brala,
U nedelju mome dragu dala.

352.

Dodijalo se sjedeći na prozoru.

(*od Dubrovnika*).

Već se mene dodijalo
Sve sjedeći na prozoru,
Gledajući sinje more,
Sinje more, ravno polje,
Jedri li mi drago moje,
Vije li mu bandijera,
Udara li tamburica,
Poje li mi uz tamburu.

353

Draga bratimi javor.

Oj javore, moj rogjeni brate!
Puštaj grane do zelene trave,
Da se penjem tebi u vrhove,

Digitized by Google

Da ja gledam niz more galije;
Sjedi l' moje drago na galiji,
Vije l' mu se jagluk na ramenu,
Kojino sam tri godine vezla,
Uvezla sam tri dukata zlata
I četiri svile gjuvezlije.

354.

Molitva djevojčina.

(T *).

Djevojka je tiho govorila:
»Daj mi, Bože, diziju dukata,
»Da ja kupim igłu od biljura,
»Da sašijem jorgan od behara;
»Da ja vidim, kako bećar spava:
»Bećar spava očiju ne sklapa.«

355.

Pava i Rade.

Lepa Pava u kovilju spava,
Njoj se Rade kroz kovilje krade:
»Lepa Pavo, oćeš poći za me?« —
»Lepi Rade, šta ćeš dati za me? —
»Lepa Pavo, dat ću blago za te.« —
»Lepi Rade, ne će braća blaga.« —
»Lepa Pavo, dat ću čou za te.« —
»Lepi Rade, ne će braća čoe.« —
»Lepa Pavo, dat ću konja za te.« —
»Lepi Rade, ne će braća konja.« —

Digitized by Google

»Lepa Pavo, dat ću sebe za te.« —
»Lepi Rade, dat će mene za te.« —

356.

Rastanak i kletva.

Dva se draga u selu gledala,
Zumbul momče, Karanfil devojče;
Gledali se, al' se ne sastali:
U najbolje doba od godine [110])
Zumbul momče ode na krajinu,
A devojče ostade kod majke.
Glas dopade dragoj sa krajine:
»Bogme ti se oženio dragi.« —
»Nek se ženi, želila ga majka!
»Njega majka, a on devojaka!«

357.

Kletva na dragoga i njegove roditelje.

Drag' se dragoj na vodici fali:
»Draga moja! mene ženi majka.« —
»Nek te ženi, željela te majka!
»Tebe majka, a ti djevojaka!« —
»Draga moja! ja se šalim s tobom.« —
»Šalio se, il' se ne šalio,
»Ne bi mio, kao što si bio.
»Sad su meni dvoji, troji jadi:
»Jedni jadi, ženi mi se dragi;

110) t. j. u jesen, kad se najviše ženi i udaje.

Digitized by Google

Drugi jadi, mojom drugaricom;
„Treći jadi, što taji od mene:
„Da me hoće u svatove zvati,
„Ja bih pošla i dar ponijela:
„Svekru babi od svile košulju,
„Svile mu se kosti od bolesti!
„Što me ne šće za sina uzeti;
„A svekrvi čember i okrugu,
„Oko nje se zemlja okružila!
„Što me ne šće za sina uzeti.“

358.

Žao za sramotu.

(*od Dubrovnika*).

Dvoje mi se drago milovalo:
Jovo momče i Mara djevojka.
Koliko se mnogo milovali,
Na jednoj se vodi umivali,
O jedan se jagluk otirali.
To dušmani gledat' ne mogoše,
Učiniše, te ih omraziše:
Za godinu ne sastodoše se,
A za drugu ne nasmijaše se,
A treće se oni sastadoše,
Mara Jova vodom poljevala,
Jovo Mari tiho odgovara:
»Dušo Maro, nesugjenje moje!
»Moje srce već ne haje za te,
»Moje oči ne gledaju na te,
»Moja usta već ne ljube tebe;

Digitized by Google

»Mene babo drugu isprosio,
»I ljepša je i bolja od tebe,
»Još djevojka sitnu knjigu znade.«
Ali Mara odgovara Jovu:
»A ti Jovo, nesugjenje moje!
»Moje srce već ne haje za te,
»Moje oči ne gledaju na te,
»Moja usta ne ljube takoga;
»Mene babo za boljega dao,
»Baš u Mletke za Bojova sina;
»Ako li mi tome ne vjeruješ,
»Sutra će mi djeverovi doći,
»A preksutra ostali svatovi,
»U tvom dvoru konak učiniti,
»Uz pendžere barjak prisloniti,
»Ti ćeš njima konje provagjati,
»A ja ću ti mlada govoriti:
»»Horjatine i horjatski sine!
»»Tako li se konji provagjaju
»»I gospoda svati dočekuju!««

359.

Najveća žalost.

(*Sarajevska*).

Svi dilberi, mog dilbera nema;
Da li mi je čuti, jal' vidjeti,
Il' boluje ili ašikuje!
Volim čuti i da mi boluje,
Neg' da s drugom dragom ašikuje;

Digitized by Google

Bolujući i kad će mi doći,
Ašikujuć' nikad ni do v'jeka.

360.

Srdačna briga.

Ah moj Bože blagi!
Gdi l' je sad moj dragi!
Ili put putuje,
Ili vince pije?
Ako put putuje,
Srećno putovao!
Ako l' vince pije,
Na zdravlje mu bilo!
Ako l' drugu ljubi,
Od mene mu prosto!
Od mene mu prosto,
Od Boga prokleto!

361.

Žalost drage.

(od Dubrovnika).

Poraslo je cmilje i bosilje,
Cmilje raste pokraj mora slana,
A bosilje pokraj vode ladne,
Naslonja se cmilje na bosilje,
Svaka draga na svojega draga,
A ja jadna nemam na kojega,
Dragi mi je u Mletke pošao,
Pisat ću mu listak knjige tanke,

Digitized by Google

Da ne d'jeli ljubav s Mletkinjama,
I da ide dvoru bijelome;
A ako li doma doći ne će,
Ja ću mlada za drugoga poći,
Za ljevšega i boljeg od njega.

362.

Blagosov.

Svu noć mi soko prepjeva
Na Milanovu pendžeru:
»Ustani gore, Milane!
»Gjevojka ti se udaje,
»I tebe zove na svadbu;
»Ako joj ne ćeš na svadbu,
»A ti joj pošlji blagosov.« —
»Neka je, nek se udaje!
»Ići joj ne ću na svadbu,
»Nego joj šaljem blagosov:
»Muškoga čeda nemala!
»Koliko ljeba pojela,
»Toliko jeda imala!
»Koliko vode popila.
»Toliko suza prolila!«

363.

Pravedna kletva.

Devojčica ružu brala, pak je zaspala,
Njoj dolazi mlado momče iz Novog sada:
»Ustan', ustan', devojčice, što si zaspala?

Digitized by Google

„Ruža ti je uvenula, što si nabrala;
„Dragi ti se oženio, kom' si mislila.“ —
„Nek se ženi, nek se ženi, prosto da mu je!
„Vedro nebo zagrmilo, grom ga ud'rio!“

364.

O p r o š t a j.

Višnjičica rod rodila viši od roda,
Pod njom sedi mlad gospodar i s njim gospogja,
Pred njima je kondir vina i ogledalo:
Napiju se, poljube se, ogledaju se.
Ševe ptice nebom lete, sitno žubore,
Da je lepši mlad gospodar, nego gospogja.
Tad' govori mlad gospodar svojoj gospogji.
„Čuješ, gospo, čuješ, dušo, ptice što vele,
„Da ja uzmem ljubu lepšu nego što si ti?“ —
„Uzmi, dušo, uzmi, dragi, prosto da ti je!
„Uzrasla su dva drveta tanka visoka,
„Jedno raslo na Dunavu, drugo na moru;
„Kad se ona dva drveta vr'om sastala,
„Sastao se onda i ti sa drugom ljubom!“

265.

Djevojka kune oči i dragoga.

Djevojka je crne oči klela:
„Crne oči, vi ga ne gledale!
„Sve gledaste, danas ne vigjeste,
„Gje moj dragi mimo dvore progje
„I pronese cvijet u rukama,

Digitized by Google

Na ramenu vezenu maramu,
„Koju mu je druga draga dala,
„Na njojzi su grane svakojake.
Koliko je na marami grana,
„Toliko mu na srdašcu rana!
„Koliko li po granama kuka,
„Toliko mu na srdašcu muka!“

366.

Bolan Jovo i Jela.

Bolan Jovo po gori hodio,
Na vitu se jelu naslonio:
„Vita jelo, mene boli glava.“ —
„Bolan Jovo, ne boli te s mene,
Već te boli s triju djevojaka,
Koje su ti zarukavlje vezle;
Jedna vezla, dvije tebe klele:
„„Koliko je na rukavu grana,
Tol'ko bilo na Jovanu rana!
Koliko je po granama kuka,
Tol'ko bilo na Jovanu muka!
Koliko je u rukavu žica,
Toliko ga ud'rilo str'jelica.““

367.

Bolan Asan-aga i jela
(*od Dubrovnika*).

Asan-aga kroz goru jahaše,
Na vitu se jelu naslonjaše:

Digitized by Google

»Vita jelo, mene boli glava.« —
»Asan-aga, s mene li te boli?« —
»Vita jelo, ja ne velim na te,
Već na ono troje djevojaka:
Jedna, jelo, tanka i visoka;
Druga, jelo, b'jela i rumena;
Treća, jelo, crnije očiju;
Ona, jelo, tanka i visoka,
Od one me glava zaboljela.
Ona, jelo, b'jela i rumena,
S one me je i srce i glava;
Ona, jelo, crnije očiju,
Ona mi je i pamet zan'jela;
Vita jelo, istina je bila.«

368.

Kletve djevojačke.

Umre Konda jedini u majke.
Žao majci Kondu zakopati,
Zakopati daleko od dvora,
Već ga nosi u zelenu bašču,
Te ga kopa pod žutu naranču.
Svako ga je jutro oblazila:
»Sine Konda, jel' ti zemlja teška?
»Il' su teške daske javorove?«
Progovara Konda iz zemljice:
»Nije meni, majko, zemlja teška,
»Nit' su teške daske javorove,
»Već su teške kletve devojačke:
»Kad uzdišu, do Boga se čuje;

Digitized by Google

«Kad zakunu, sva se zemlja trese;
«Kad zaplaču, i Bogu je žao.»

369.

Jelen i djevojka.

(T *).

Crna gora listom urodila,
Sitnim listom i zelenom travom,
Nju mi pase ljeljenče zvijere,
Sahat pase, a dva osluhuje.
Pitala ga lijepa djevojka:
«A Boga ti, ljeljenče zvijere!
«Što ti paseš travu na sahate?» —
«Projdi me se lijepa djevojko!
«Imadijah jednu košuticu,
«Sinoć mi ju lovci ufatiše.» —
«Ej ljeljenče! jedne ti smo sreće!
«Imadijah dragog prema sebi,
«Premami ga moja šegrtica,
«Šegrtica, dilber Ajkunica,
«Kojuno sam vezu naučila;
«Eda Bog da, š njim se pomamila!
«Te pomamna po gori hodila.»

370.

Jeden i vila.

Jelen pase po zagorju travu,
Za dan pase, za drugi boluje,
A za treći jade jadikuje.

Digitized by Google

Pitala ga iz gorice vila:
«O jelene, šumsko gorsko zvere!
«Kakva ti je golema nevolja,
«Te kad paseš po zagorju travu,
«Za dan paseš, za drugi boluješ,
«A za treći jade jadikuješ?»
Jelen vili potijo besedi:
«Sestro moja iz gorice vilo!
«Mene jeste velika nevolja:
«Ja sam im'o moju košuticu,
«Pak j' otišla za goru na vodu,
«Otišla je, pak mi nedolazi;
«Il je gdegod s puta zalutala,
«Ili su je lovci uvatili,
«Ili me je sa svim ostavila,
«I jelena drugog preljubila.
«Ako bude s puta zalutala,
«Da Bog dade, da me skoro nagje!
«Ako l' su je lovci uvatili,
«Bog neka im moju sreću dade!
«Ako li me sa svim ostavila,
«I jelena drugog preljubila,
«Da Bog da je lovci uvatili!»

371.

Najveći grijeh.

Milane, prvo gledanje!
Za malo ti se gledasmo!
Za malo, dvije godine;
Ko l' nam se sastat nedade,

Digitized by Google

Nego nas mlade rastavi?
Duša mu raja nevid'la!
Nego se vila i vila,
Nasred se pakla savila!

372.

Blagosov i kletva.

(T *).

Sve jezero sve zeleno,
Naokolo pozlaćeno,
Ni gdje plota, ni potoka,
Već sve smilje i bosilje;
U smilju se sastajasmo
U bosilju rastajasmo.
Ko nas dvoje sastavio,
Bog ga s dinom sastavio!
A i s dinom i s imanom!
Ko nas dvoje rastavio,
Bog ga s dinom rastavio!
A i s dinom i s imanom!

373.

Kletva kudiocima.

(T *).

Oj Cetinjo, tiha vodo ladna!
Tiho teci, sela ne zanesi,
U selu je moja jauklija,
Kude mi je troji kudioci:
Jedni vele sauljiva djevojka,

Digitized by Google

Drugi vele, ljuta, kano guja,
Treći vele, neljupka je roda.
Koji vele, sanljiva djevojka,
Ne imali u bolesti sanka!
Koji vele, ljuta, kano guja,
Guje im se na srce savile!
Koji vele, neljupka je roda,
Ne ljubili od srca evlada!

374.

Konj se srdi na gospodara.

Oj devojko, dušo moja!
Jesi l' vid'la konja moga? —
Nit' sam glala, ni videla;
Sinoć sam mu zveku čula:
Sedlom bije o javorje,
A kopitom o mramorje;
Konjic ti se rasrdio,
Što ti ljubiš dve devojke:
Aliveru i Todoru;
Alivera sina rodi,
A Todora suze roni.

375.

Djevojka hoće momke da nadigra.

Neven vene, le, za goricom, le, le leljo le!
Mene zove, le, da ga berem, le, le leljo le!
Ja ga nemam, le, kade brati, le, le leljo le!
Junaci su, le, k igri došli, le, le leljo le!

Digitized by Google

Ili ću i, le, nadigrati, le, le leljo le!
Ili mene, le, neće biti, le, le leljo le!

376.

Kaloper Pero i vita Jela.

Kadoper Pero, leljo!
Kaloper Pero! —
Što zoveš, vita Jelo?
Što zoveš, Jelo! —
Otvori vrata, Pero,
Otvori vrata. —
A što će vrata, Jelo?
A što će vrata? —
Da progje vojska, Pero!
Da progje vojska! —
Čija je vojska, Jelo?
Čija je vojska? —
Stevana bana, Pero!
Stevana bana. —
Iz koga grada, Jelo?
Iz koga grada? —
Iz Carigrada, Pero,
Iz Carigrada.

377.

Sila Boga ne moli.

Imam kolo i kolo, i kolo. —
Dajte nama do jedno, do jedno. —
Mi ne damo ni jedno, ni jedno. —
A mi ćemo na silu, na silu. —

Digitized by Google

Sila Boga ne moli, ne moli,
Vetar gore oblomi, oblomi. —
Križna vrata otvoraj, otvoraj. ! —
Otvorena s večera, s večera. III).

378.

Božur i ruža.

Ja posadi vinograd,
Ja posadi, dragu ljubim, vinograd 112).
Tamo dole pod zapad;
Ja ne odo za dva dni,
A kad treći ja odo,
Al' vinograd listao,
I lozicu pustio,
I pod lozom božur cvet:
«Oj ti ružo rumena!
«Da je meni tvoj miris,
«Na mlogo bi dospeo:
«Junacima za kalpak,
«Devojkama za kosu,
«Nevestama u nedra.»

III) Ova je pjesma mnogo nalik na onu iz početka po broju drugu, i može biti da je ili ova od one, ili ona od ove postala, a nijedna još (osobito na kraju) da nije, kao što bi valjalo i kao što je u početku bilo.

112) Ovako se u pjevanju svaka vrsta po drugi put govori.

Digitized by Google

379.

Paun i slavuj.

(Iz Risna).

Divno ti je pod noć pogledati,
Gje gospoda piju vino ladno,
Ljeljenko im uz koljeno šeta,
Na ramenu paun pero zlatno,
A na drugo slavuj grlo jasno;
Ali veli paun pero zlatno:
«Ču li mene, slavuj grlo jasno!
«Da j' u mene tako grlo jasno,
«Dvije-tri bih pjesme ispjevao,
«Svu gospodu redom pripjevao.»
Ali veli slavuj grlo jasno:
«Ču li mene, paun pero zlatno!
«Da s' u mene tako pera zlatna,
«Ja bih moja pera povadio,
«Svu gospodu redom darovao.»

380.

Dar djevojački.

Ranila devojka lava i labuda,
Lava i labuda, i sivog sokola;
Njojzi mi dolaze prekupci trgovci:
«Prodaj nam, devojko, lava i labuda
«Lava i labuda, i sivog sokola.» —
«Idite odatle prekupci trgovci!
«Ja lava tog ranim kumu venčanome,
«Beloga labuda deveru ručnome,
«Sokola sivoga tom dragu mojemu.»

Digitized by Google

381.

Troji jadi.

Majka Maru u postelji budi:
«Ustan', Maro, ustan', kćeri moja!
«Došli su ti premlogi darovi:
«Od svekra ti crven kavad došo,
«Od svekrve zelena kadifa,
«Od gjevêra zlatni prstenovi,
«O jêtrva biser-ukosnice,
«Od zaôva zlatne narukvice,
«A od dragog krilo od bisera.»
Mara joj se malo podizaše:
«Oj čuješ li, moja stara majko!
«Mome babu crven kavad dajte,
«Tebe, majko, zelena kadifa,
«Mojoj braći zlatni prstenovi,
«Mojim sejam' biser-ukosnice,
«Mojim snaham' zlatne narukvice,
«Krilo dragom natrag povratite,
«Nek su njemu dvoji-troji jadi
«Jedni jadi, gje se ne vigjesmo,
«Drugi jadi, gje se ne sastasmo,
«Treći jadi, gje se ne ljubismo.»

382.

Dilber Stojna Bugarka.

Biser momče prodavalo Bugarče,
Kupuje ga dilber Stojna Bugarka;
Na njojzi su od sedefa nalune,

Digitized by Google

Po nalunam' sandal-gaće panule;
Po gaćama od erira košulja,
Po košulji svilen pojas tkanica,
Za pojasom od bisera noževi,
Po noževim' sitne igle ćimlije;
Na vratu joj tri nizije dukata,
Jedna niza po pojasu panula,
Druga niza po belima dojkama.

383.

Tri Grkinje i tri Grčeta.

Pošetale tri devojke, sve tri Grkinje:
Jedna nosi zlatan gjergjef, oće da veze;
Druga nosi sitan biser, oće da niže;
Treća nosi tanko platno, oće da beli.
Otud idu tri momčeta, sva tri Grčeta:
Jedno nosi zlatnu arfu, idë da svira;
Drugo nosi žute čižme, ide da igra;
Treće ide, da obljubi sve tri Grkinje.

384.

Ljuba Al-agina.

Lepa ti je u Al-age ljuba!
Te lepote u svoj Bosni nema,
U svoj Bosni i Ercegovini,
Zalud njojzi sva lepota njena,
Kad Al-aga i ne gleda na nju,
Već on ljubi Omerovo zlato,
Kojeno je u kavezu raslo;

Digitized by Google

Nit' je vid'lo sunca ni meseca,
Niti znade, na čem' žito rodi,
Na čem' žito, na čem' rujno vino.

385.

Koja majke ne sluša.

Majka Maru sitno plela,
Od petero, devetero,
Pletući je sjetovala:
«Čuješ, Maro, kćeri moja!
«Kad ti pogješ dol' u polje,
«Dol' u polje, dol' u kolo,
«Ne vataj se do Tomaša;
«Tomaš momče neženjeno,
«A ti Mara neudata.»
Mara majke ne slušala:
Ona ode dol' u polje,
Dol' u polje, dol' u kolo,
Uvati se do Tomaša.
Tomaš kolom uzmahuje,
A na sluge namiguje:
«Prikučite konje kolu,
«I alata i dorata.»
Tomaš uzja na alata,
Maru baci na dorata,
Pak se manu preko polja,
Kao zv'jezda preko neba.

Digitized by Google

Kad je bio na kraj polja,
Tomaš Mari govorio:
«Vidiš, Maro, suvi javor?
«Ongje ću te objesiti,
«Vrane će ti oči piti,
«A orlovi kril'ma biti.»
Stade Mara jaukati:
«Jao mene i do Boga!
«'Vako bilo svakoj druzi!
«Koja majke ne slušala.»
Tješio ję Tomaš momče:
«Ne boj mi se, Maro moja!
«Nije ono suvi javor,
«Već su ono b'jeli dvori;
«Ongje ćeš mi ljuba biti,
«Ongje ćeš mi dvore mesti.«

386.

Ponude dragoj.

Razbolje se mlado neudato,
Dolazi mu mlado neženjeno:
«Boluj, dušo, al' nemoj umreti,
«Ja ću tebi ponude doneti:
«S mora smokve, iz Mostara grožgje,
«S jablan' drva jablanski jabuka,
«Suvi šljiva sa sirovi grana,
«Ševtelija za rose nabrani,
«I jabuka zubom zagrizeni, 113)

113) I sad je u Srbiji običaj, kad se jabuka kome svome šalje, da se malo zagrize, samo da se poznaju zubi.

Digitized by Google

«Zagrizeni, al' neizjedeni:
«Uzmi, draga, te osladi usta.»

387.

Djeverske ponude.

Razbole se prošena devojka,
Deveri joj ponude nosili:
Žute gunje u medu kuvane
I jabuke za rose uzbrane.
Boga moli prošena devojka:
«Pridigni me, Bože, od bolesti,—
«Da ja vratim dever'ma ponude:
«Žute gunje u medu kuvane
«I jabuke za rose uzbrane.»
Što molila to joj Bog i dao:
Pridigla se ona od bolesti,
Vratila je dever'ma ponude:
Žute gunje u medu kuvane
I jabuke za rose uzbrane.

388.

Zaručnica natrag udara.

(Od Dubrovnika).

Razbolje se dilber Sofijana
Pod prstenom u matere svoje,
Dolaze joj dva gjevera mlada,
Te oblaze dilber Sofijanu
I donose gospodske ponude:
Šećer s mora, smokve iz Mostara.,

Digitized by Google

Gurabije na suncu pečene,
I aršlame u medu kuvane,
I jagnjeta prije pramaljeća,
I ostale gospodske ponude;
Sofijani gjeveri govore:
«Snaho naša, dilber Sofijano!
«Jesi l' lasna, hoćeš preboljeti?
«Da tražimo lagahne ećime;
«Ne bi li nam, snaho, preboljela!
«Snaho naša, nemoj umrijeti!»
Al' govori Sofijana mlada:
«A Boga mi, dva gjevera moja!
«Il' umrla, ili preboljela,
«Ja ne mislim vaša snaha biti;
«Vaša me je potvorila majka,
«Da sam vašeg brata občinjela;
«Života mi moga i vašega!
«Nijesam ga nikad ni vigjela,
«Nego jednom na vodi studenoj,
«Gje on poji dobra gjoga svoga,
«Ja se šetah po bašči zelenoj;
«Ja mu dadoh kitu bosioka,
«A on meni od zlata jabuku.»

389.

Bolesna ljuba Markova.

(Od Dubrovnika).

Sinoć majka oženila Marka,
Jutros mu se ljubi razboljela,
Niti hoće pića, ni jestiva,

Digitized by Google

Nego ište grožgja bimberova
Iz careva nova vinograda,
Što je care skoro posadio
I srebrnom trkljom zatrkljao
I zlaćenom žicom povezao.
Kad je Marko ljubu razumijo,
Donese joj grožgja bimberova
Iz careva nova vinograda,
S čim je Marko ljubu isc'jelio.

390.

Kletva.

(T *)

Djevojka je livadu gojila,
Po livadi bostan posijala,
Po bostanu cvijet svakojaki,
Svako jutro cvijet oblazila;
Jedan danak ona g' ne obišla;
Navadi se Mujo čelebija,
Djevojci je cvijet potrgao,
Njega klela lijepa djevojka:
«Eda Bog da, ljeti bolovao!
«Ja ti mlada ponude nosila:
«Šećer s mora, smokve iz Mostara,
«I janjeta prije pramaljetja,
«Zeljanice prije kukavice,
«Karašlame u medu kuhane:
«Zabun asta! maj, osladi usta.»

Digitized by Google

391.

Dragi dragoj štetu čini.

(Od Dubrovnika).

Progjoh dragoj mimo dvor
Proz zeleni pelovoj,
Naslonih se na javor,
I pogledah uz prozor,
Kad li draga sama spi,
U njedra joj dunja zdri,
Svrnuh joj se u džardin,
Potrgah joj gjelsamin,
I tri dunje nezdrele,
I četiri jabuke,
I naranču s listima,
I lozicu s grozdima.
Kad se draga razbudi,
Stade suze roniti,
Ja je junak tješiti:
«Ne boj mi se dušice!
«Kad moj džardin sazdrene,
«Vrnut ću ti gjelsamin,
«I tri dunje nezdrele,
«I četiri jabuke,
«I naranču s listima,
«I lozicu s grozdima.»

392.

Djevojka se tuži gjulu.

Gjul-djevojka pod gjulom zaspala,
Gjul se kruni, te djevojku budi,

Digitized by Google

Djevojka je gjulu govorila:
»A moj gjule, ne kruni se na me,
«Nije meni, do štano je tebi,
«Već je meni do moje nevolje:
«Mlad me prosi, za stara me daju.
«Star je vojno trula javorina,
«Vjetar duva, javorinu ljulja,
«Kiša ide, javorina trune;
«Mlad je vojno ruža napupila,
«Vjetar duva, ruža se razvija,
«A od kiše biva veselija,
«Sunce sija, ona rumenija.»

393.

Muka i nevolja svakojako.

Popevajte mi ptičice,
Sad vam je vreme pevati,
A meni tužnoj plakati:
Star mi je zasp'o na krilu,
Meni ga vele ljubiti,
A ja ga volim buditi,
Nego l' ga stara ljubiti.
Popevajte mi ptičice,
Sad vam je vreme pevati,
A meni tužnoj plakati:
Mlad mi je zasp'o na krilu,
Meni ga vele buditi,
A ja ga volim ljubiti,
Nego l' ga mlada buditi.

Digitized by Google

394.

Što mora biti, biti će.

Bacala Toda jabuku:
Na koga padne jabuka,
Onoga Toda da ljubi.
Na starca pade jabuka;
Ne te ga Toda ljubiti,
Veće ga šalje na vodu;
Ne bi l' ga voda odnela;
Al' eto starca gde ide,
I nosi Todi vodice
»Ljubi me, Todo, Todice,
»Ljubi me, dušo i srce.«
Toda ga ne te ljubiti',
Veće ga posla u drva,
Ne bi l' ga drvo ubilo;
Al' eto starca gde ide;
I nosi Todi drvaca:
»Ljubi me, Todo, Todice,
»Ljubi me, dušo i srce.«
Toda ga ne te ljubiti,
Veće ga posla na vojsku,
Ne bi l' ga sablja posekla;
Al' eto starca gde ide,
I nosi sablju u ruci:
»Ljubi me, Todo, Todice,
»Ljubi me, dušo i srce;
»Što mora biti, biti će.«

Digitized by Google

395.

Djevojka i lice.

Devojka je kraj gore stajala,
Sva se gora od lica sijala,
Devojka je licu govorila:
»Davor' lice! davor' brigo moja!
»Da ja znadem, moje belo lice,
»Da će tebe star vojno ljubiti,
»Ja bi išla u goru zelenu,
»Sav bi pelen po gori pobrala,
»Iz pelena b' vodu izvijala,
»Te bi tebe, lice, umivala
»Kad star ljubi, neka mu je gorko.
»A da znadem, moje belo lice,
»Da će tebe mlad vojno ljubiti,
»Ja bi išla u zelenu bašču,
»Svu bi ružu po bašči pobrala,
»Iz ruže bi vodu izvijala,
»Te bi tebe, lice, umivala,
»Kad mlad ljubi, neka mu miriše.«

396.

Opet djevojka i lice.

Devojka je lice umivala,
Umivajuć' licu besedila:
»Da znam, lice, da će te star ljubit',
»Ja bi išla u goru zelenu,
»Sav bi pelen po gori pobrala,
»Iz njega bi vodu iscedila,

Digitized by Google

»I njom bi te svako jutro prala;
»Kad star ljubi, neka mu je gorko.
»A da znadem, da će mlad ljubiti,
»Ja bi išla u zelenu bašču,
»Svu bi ružu po bašči pobrala,
»Pak bi vodu iz nje iscedila,
»I njom bi te svako jutro prala;
»Kad mlad ljubi, neka mu miriše,
»Nek miriše, i nek mu je drago.
»Volim s mladim po gori oditi;
»Neg' sa starim po bijelu dvoru;
»Volim s mladim na kamenu spati,
»Neg' sa starim u mekanoj svili.«

397.

Gajtan i djevojka.

Sjedi moma na visoko,
Na visoko, na široko,
Svilu prede, gajtan plete,
S gajtanom se razgovara:
»Da ja znadem, moj gajtane!
»Da će tebe mlad nositi,
»Svilom bi te opletala,
»Zlatom bi te uvijala,
»A biserom nakitila;
»A da znadem, moj gajtane!
»Da će tebe star nositi,
»Likom bi te opletala,
»A rogozom popletala
»Koprivama nakitila.«

Digitized by Google

398.

Za stara nije, a za mlada jest.

Tekla voda tekelija,
Nad njom rasla ševtelija,
Pod njom sjedi Angjelija
Otud ide star delija:
„Božja pomoć, Angjelija!
„Pije li se tekelija?
„Jede li se ševtelija?
„Ljubi li se Angjelija?“ —
„Id' odatle, star delija!
„Ne pije se tekelija,
„Ne jede se ševtelija,
„Ne ljubi se Angjelija.“

* * *

Tekla voda tekelija,
Nad njom rasla ševtelija,
Pod njom sjedi Angjelia,
Otud ide mlad delija:
„Božja pomoć Angjelija,
„Pije ti se tekelija?
„Jede li se ševtelija?
„Ljubi li se Angjelija?
„Božij bio, mlad delija!
„I pije se tekelija,
„I jede se ševtelija,
„I ljubi se Angjelija.“

Digitized by Google

399.

Opet to, ali drukčije

(Od Dubrovnika).

Izvor voda izvirala bistra studena,
Izmetala struk bosiljka zimi zelena,
Čuvala ga dilber Mara b'jela rumena,
To nalazi star na konju, stara delija:
„Božja pomoć, dilber Maro, b'jela rumena!
„Pije li se ladna voda bistra studena?
„Bere li se struk bosiljka zimi zelena?
„Ljubi li se dilber Mara b'jela rumena?"
Al' govori dilber Mara b'jela rumena:
„Ajde s Bogom star na konju, stara delijo!
„Ne pije se ladna voda bistra studena,
„Nit' se bere struk bosiljka zimi zelena,
„Nit' se ljubi dilber Mara b'jela rumena."

* * *

Izvor voda izvirala bistra studena,
Izmetala struk bosiljka zimi zelena,
Čuvala ga dilber Mara b'jela rumena,
Tu nalazi mlad na konju, mlada delija:
„Božja pomoć dilber Maro, b'jela rumena!
„Pije li se ladna voda bistra studena?
„Bere li se struk bosiljka zimi zelena?
„Ljubi li se dilber Mara b'jela rumena?"
Al' govori dilber Mara b'jela rumena:
„Ah Boga mi, mlad na konju, mlada delijo!
„Ako hoćeš vodu piti, dogji u jutru,
„U jutru je svaka voda bistra studena;

Digitized by Google

„Ako hoćeš brat' bosiljak, dogji u podne,
„U po dana svaki cvijet l'jepo miriše;
„Ako l' hoćeš Maru ljubit, dogji do veče,
„Jer u veče svaka draga sama uzdiše."

400.

Stara neće, a mlada hoće

(Od Dubrovnika).

Tekla zv'jezda danica,
Da preteče mjeseca,
Ne more ga pretećі,
Dok zajedno zagjoše
Za visoku planinu,
Za zelenu goricu,
Za studenu vodicu;
Na vodici djevojka,
Crpa [114]) ljeva vodicu
Sa zlaćenom maštrafom
I bijelom ručicom.
Tu dolazi star na konju, stara delija,
„Božja pomoć, djevojčice, b'jela rumena!
„Hoću li ti doć' pomoći crpat, vodicu?
„Idi s Bogom, star na konju, stara delijo?
„Volim sama i do noći, nego s tvojom pomoći."

* * *

Tekla zv'jezda danica,
Da preteče mjeseca,

114) Pravilnije je crpe, nego crpa; ali je ovdje tako na četiri mjesta.

Digitized by Google

Ne more ga pretećí,
Dok zajedno zagjoše
Za visoku planinu,
Za zelenu goricu,
Za studenu vodicu;
Na vodici djevojka,
Crpa, ljeva vodicu
Sa zlaćenom maštrafom
I bijelom ručicom.
Tu dolazi mlad na konju, mlada delija:
„Božja pomoć, djevojčice, b'jela rumena!
„Hoću li ti doć pomoći crpat vodicu?"
„Dobro došo, mlad na konju, mlada delijo!
„Dogji meni ti, pomozi crpat vodicu."

401.

Falisava i star djedina

(T *).

Falila se Falisava:
„Neću stara ni bradata,
„Veće mlada golobrada."
To začuo star djedina,
On obriči b'jelu bradu
I oboji te brčine,
Pak on ode Falisavi:
„Srce, dušo, Falisavo!
„Evo tebi golobrada."
Zaprosi je, isprosi je,
Odvede je svome dvoru.
Kad je bilo od po noći,

Digitized by Google

Govorio star djedina:
„Falisavo, dušo moja!
„Prostri meni pokraj peći,
„Pokraj peći, a na vreći.“
Osjeti se Falisava,
Nabra njemu stranu smilja
Stranu smilja i bosilja,
Privali mu uz legjine,
Pa pobježe Falisava,
Ode pravo svome dvoru.

402.

Dilber i ugursuz.

Duva vjetar od sjevera vrlo studeni,
A na njima ponjavčina na obadvoma.
Obrni se, zagrli me, umrijeh ti ja. —
Lezi tamo, ne digla se! da što ću ti ja?
Doći će ti Gjurgjev danak, ogrijat će te;
Doći će ti mila majka, poljubit će te;
Doći će ti mili bratac, zagrlit će te. —
Savi skute i rukave, ode niz polje;
Susrete je mili gjever s vojske idući:
„Vrat' se natrag, mila snaho, karat ću ga ja.“ —
„Il' ti karat', il' ne karat', ne vratih se ja;
„Traži njemu ugursuza, kao što je on;
„A dilbera ja ću mene, kao što sam ja.“

Digitized by Google

403.

Djed i djevojke.

Posija djede po dolu dinje,
Navadiše se do tri djevojke,
Te pokradoše djedove dinje.
Uvati djede do tri djevojke;
Jednu mi djede pod glavu meće,
Drugu mi djede za legja meće,
Treću mi djede pod noge meće.
Koju mi djede pod glavu meće,
Ona djevojka majci poruči:
„Smrdi mi, majko, djedova duša.“
Koju mi djede za le gja meće,
Ona djevojka majci poruči:
„Bodu me, majko, djedove kosti.“
Koju mi djede pod noge meće,
Ona djevojka majci poruči:
„Odbi mi, majko, nogam' bubrege.“

404.

Djevojka ječam proklinje.

Djevojka je ječam žito klela:
„Ječam žito, u Boga ljepota!
„Ja te žela, a ja te ne jela!
„Svatovski te konji pozobali!“

Digitized by Google

405.

Djevojka moli Gjurgjev dan.

Devojka je Gjurgjev dan molila:
„Gjurgjev danče, kad mi opet dogješ,
„Kod matere mene da ne nadješ,
„Jal' udata, jali ukopata;
„Pre udata, nego ukopata!"

406.

Samoj se dosadilo

(T *).

A stoborje, ti se oblomilo!
A čardače, ognjem izgorio!
Veće si mi mladoj dodijao
Šetajući sama po čardaku,
Spavajući sama u dušeku:
Okreni se s desna na lijevo,
Ni kog' s desna, ni koga s lijeva;
Oko sebe studen jorgan svijam,
A u jorgan sve jade zavijam,
Al' valaha! sirotovat ne ću:
Da bih dala ruho na telala,
Kupovat ću konja i sokola,
I na konja, štogod konju valja,
Ja ću ići ka Stambolu gradu,
Dvorit cara devet godin' dana,
I izdvorit devet agaluka,
Ja ću biti paš' u Sarajevu.
Čudan bih ti adet postavila!

Digitized by Google

Po groš momak', po dukat djevojka,
Udovice po lulu duvana:
Udov'čine razbjene lončine.

407.

Djevojka i konj momački.

Gdjeno sinoć na konaku bjesmo,
Gospodsku ti večer' večerasmo!
Lijepu ti djevojku vidjesmo!
Za glavom joj od bisera lale.
Ja joj dadoh konja provagjati,
Ona konju tiho govoraše:
„Oj dorate grive pozlaćene!
„Jeli ti se gospodar ženio?"
Konjic njojzi vriskom odgovara:
„Oj Boga mi, lijepa djevojko!
„Nije mi se gospodar ženio,
„Nego misli tobom o jeseni,
„O jeseni, koja prva dogje."
Tad' djevojka doru govoraše:
„Da ja znadem da je to istina,
„Ja bih moje pavte raskovala,
„Pa bih tvoju uzdu okovala,
„U čisto bih srebro okovala,
„A gjerdanom mojim pozlatila.

Digitized by Google

408.

Budljanka djevojka i konj.

(Iz gornjega primorja).

Od kad sam se rodio od majke,
N'jesam ljevše gjevojke vidio,
Što sam danas u kolo Budljansko:
Ja u kolo, a ona iz kola,
Ja mlidijah, da od mene bježi,
Ona ide, da mi konja prima,
I još konju tako govoraše:
„Tako t', konju, zdravo putovati!
„I natrag se doma povratiti!
„Jeli ti se gospodar vjerio?
„Al' vjerio, ali oženio?"
Al' joj konjic vriskom odgovara:
„Tako mene zdravo putovati
„I natrag se doma povratiti!
„Nije mi se gospodar vjerio,
„Ni vjerio, niti oženio,
„Nego misli s tobom, ako Bog da!"
„Mol' mi Boga, konju, dobro moje!
„Da ti budem u dvor za gospogju,
„Ranit ću te bijelom šenicom,
„I pojiti crvenijem vinom."

409.

Mlada žali djevovanje.

Gjevovanje, moje carovanje!
Car ti bijah, dok gjevojkom bijah:
Da li mi se natrag povratiti,
Umjela bih sada gjevovati.

Digitized by Google

410.

S djevovanjem progje mnogo koješta

(T *)

Kam', djevojko, mama i pomama?
Dok bijaše u mile majčice,
Sve bijaše mamom pomamila,
I ženjeno, i neoženjeno:
Oženjeno žene puštavalo,
Neženjeno ženiti se ne će.

411.

S djevovanjem progje i veselje

(T *).

Da igramo, da pjevamo,
Doka vojna ne imamo;
A kada ga uzimamo,
Vrzi pjesme na policu,
A turćije u kutiju,
Krpi gaće i košulju;
Što ga vragu većma krpiš,
To sotona većma dere.

412.

Ruža sam, dok nemam muža.

Ruža sam ruža,
Dok ja nemam muža;
Kad uzimam muža,
Opade mi ruža.

Digitized by Google

Cveće sam cveće,
Dok ja nemam dece;
Kad uzimam dece,
Uvenu mi cveće,

413.

Smilj se tuži na nevjeste.

Oj Lazare, livadare!
Ko ti dade tu livadu
Oko kraja pokošenu,
A u sredi smilj rodio?
Lepo cveće, al' je retko;
Poslaše me, da ga berem:
Za dan, za dva gde struk, gde dva,
Za nedelju jedva kitu,
I ta kita progovara:
„Ne dajte me nevestama,
„Neveste me ružno nose:
„Danju nose za šamijom
„A u veče čedu dadu,
„Čedo mene u pra baca,
„Te ja cveće većma venem."

* * *

Oj Lazare, livadare!
Ko ti dade tu livadu
Oko kraja pokošenu,
A u sredi smilj rodio?
Lepo cveće, al' je retko;
Poslaše me, da ga berem:
Za dan, za dva gde struk, gde dva,

Digitized by Google

Za nedelju jedva kitu,
I ta kita progovara:
„Podajte me devojkama,
„Devojke me lepo nose,
„Lepo nose, pa s' ponose:
„Danju nose za smiljevcem,
„A u veče u ćašicu,
„U čašicu, u vodicu,
„Te ja cveće većma cvatim.“

414.

Udaja na daleko.

Pod onom gorom zelenom
I pod najvišom planinom
Vrani se konji igraju,
Pod sobom jame kopaju,
Srebrna sedla lomljau,
Zlaćene uzde trgaju;
Dalek' se putu nadaju
Po lepu Janu devojku,
A Jana sedi, te plače;
Teši je mila snašica:
„Ne plači, Jano, zaovo!
„Kada su mene gledali,
„Onda su višnje sagjene;
„Kada su mene prosili,
„Onda su višnje cvatile;
„Kada su mene vodili,
„Onda su višnje zobane.“

Digitized by Google

415.

Opet to, malo drukčije

(iz gornjega primorja).

Pod onom gorom zelenom
A pod planinom visokom
Vrani se konji igrahu,
Od igre, koje igrahu,
Srebrna sedla lomljahu,
Zlaćene uzde kidahu,
A britke sablje lomljahu,
Na dalek' gje se spravljahu
Po ćercu bana Jovana,
Po ljubi cara Šćepana;
Kad svati za nju igjahu,
Želene višnje trgahu,
Na konja nevi davahu,
Neva ih liskom prosiplje,
Na konja ljuto cmiljaše,
Ali je ćeši za'vica,
Šćepana cara sestrica,
Ovako njojzi govori:
„Nevjesto, što mi cmiluješ?
„Mene su dalje vodili:
„Kada su za me hodili,
„Zelene višnje sadili;
„Kad su se sa mnom vraćali,
„Zorene višnje trgali,
„Zorene i prezorene,
„Na konja mene davali.“

Digitized by Google

416.

Djevojka i sunce.

Devojka se suncu protivila:
»Jarko sunce, lepša sam od tebe,
»I od tebe i od tvoga brata,
»Od tvog brata, sjajnoga meseca,
»Od sestrice zvezde preodnice,
»Što preodi preko vedra neba,
»Kao pastir pred belim ovcama.«
Jarko sunce Bogu tužbu dalo:
»Što ću, Bože, s prokletom devojkom?«
A Bog suncu tijo odgovara:
»Jarko sunce, moje čedo drago!
»Bud' veselo, ne budi ljutito,
»Lasno ćemo s prokletom devojkom:
»Ti zasijaj, preplani joj lice,
»A ja ću joj udu sreću dati,
»Udu sreću, sve sitne devere,
»Zlu svekrvu, a svekra gorega;
»Setit će se, kom se protivila.«

417.

Udomljena u zlu kuću.

(Od Dubrovnika).

Kupih konja za hiljadu,
Poigrah ga niz livadu,
Poigrah ga do vodice;
Kad na vodu, tri gjevojke:
Jedna skoči, konja prima;

Digitized by Google

Druga skoči, vode davat',
Treća sjedi, usjela se!
Koja skoči konja primat',
Tu ja uzeh sam za sebe;
Koja skoči vode davat',
Tu ja uzeh baš za brata;
Koja sjedi, usjela se!
A i tu sam udomio
U zlu kuću pokapljivu,
I na čeljad pokorljivu,
Gje se svekri kotlom biju,
A svekrve vaganima,
A gjeveri motikama,
A zaove kugjeljama,
Zla gječica ožicama.

418.

Zao svekar, a svekrva još gora.

Sinoć malu momu dovedoše,
A jutros je na vodu poslaše.
Svekar veli: »Ne bi snahe s vode;«
A svekrva: »Da ti i ne dogje!«
Djever sjedi, te je ogovara:
»Dugo polje, a voda daleko;
»Teška vedra, a nejake ruke.«
Al' to snaša sluša ispred dvora,
Pa ulazi u bijele dvore,
Daje svekru studene vodice:
»Naj ti vode, ne bilo ti bolje!
»Ni od vode, ni od moje ruke;

Digitized by Google

»Svekrva mi dugovječna bila:
»Od nedjelje do ponedjeljnika!
»A djeveri skoro s' iženili,
»I lijepi porod izrodili:
»Rane ćeri, a pozne sinove;
»Da zaove snahe ne zastaju,
»Da se dva zla u dvor' ne sastaju.«

419.

Tužba na svekrvu.

(Od Dubrovnika).

Konja kuje mladi Pavle,
A ljubi mu dodavaše
Sitne čavle i potkovi;
Ljubi mu je užućela,
Ma je pita mladi Pavle:
»Što si, ljubi, užućela?
»Ali ti je što do mene,
»Al' do moga vrana konja,
»Al' do moje britke sablje,
»Al' do moje mile braće,
»Al' do moje drage sele
»Al' do moje stare majke?«
Ljubi Pavlu odgovara:
»O tako mi, mladi Pavle!
»Nije mene što do tebe,
»Ni do tvoga vrana konja,
»Ni do tvoje britke sablje,
»Ni do tvoje mile braće,
»Ni do tvoje drage sele;

Digitized by Google

»Neg' do tvoje stare majke:
»S večer' vodu prolijeva,
»U ponoći ište piti:
»»Dig' se, snaho, daj mi vode.««
»Skočih jadna iz dušeka,
»Da dam vode svekrvici,
»Kad l' u kuću, vode nema;
»Uzeh kond'jer, pak na vodu;
»Kad na vodu, zmaj ognjeni;
»Stadoh mišljet' i razmišljat':
»Al' ću zmaja preskočiti,
»Ali ću ga probuditi;
»I ne šćeh ga probuditi;
»Nego zmaja ja preskočih,
»I zavatih kond'jer vode,
»Pak otidoh b'jelu dvoru,
»Davah vode svekrvici:
»»Na ti vode, majko moja!««
»Ona meni odgovara:
»»Hod' otole, kučko snaho!
»»Ta je voda otrovana,
»»Preko zmaja prenešena.««
»Ne šće piti ladne vode.«

420.

Tugja majka zla svekrva.

Lepa Maro, lepa ti si!
Zalud' tebi što si lepa,
Kad te daju za Nenada;
U Nenada kuće nema,

Digitized by Google

U Nenada tugja kuća,
Tugja kuća, tugja majka;
Tugja majka zla svekrva:
S večer' vodu sve proliva,
U komšiluk dovikuje,
Da u dvoru vode nema.

421.

Jane i Milenko.

(Od Dubrovnika).

Zaprosi mladi Milenko
Lijepu Jane u majke,
Sva mu je braća dadoše,
Ma ne da bratac najmlagji,
Najmlagji bratac Manojlo,
I on se u lov spravljaše,
Doziva Janu sestricu:
»O Jane, moja sestrice!
»Nikome dvor ne otvoraj,
»Dokle ja dogjem iz lova,
»Dok metnem ruku na prozor.«
Manojlo pogje u lovu,
Milenko dogje pred dvore,
Dozivlje Janu gjevojku:
»O Jane, moja sestrice!
»Otvori meni dvorove.«
Ma veli Jane gjevojka:
»Priček' me, brate Manojlo!
»Rusu sam kosu puštala,
»A drobni biser prosula.«

Digitized by Google

Ma veli mladi Milenko:
»O Jane, moja sestrice!
»Ti skupi kosu na rame,
»A drobni biser u njedra,
»Otvori meni dvorove!«
Kad začu Jane gjevojka,
Otvori njemu dvorove;
Kad vigje, da n'je Manojlo,
Neg' mlado momče Milenko,
Uteče mlada u dvore,
A za njom mladi Milenko,
Uvati Janu gjevojku,
Stavi je za se na konja,
Š njom ode gorom zelenom,
Kad bješe gorom zelenom,
Pušta se grana od jele,
Da digne Jane koprene;
To vigje mladi Milenko,
Povadi nože od pasa,
Da ud'ri jelu po grani;
Ne ud'ri jelu po grani,
Neg' mladu Janu po glavi.
Mudra je Jana gjevojka,
Koprenom ranu pokrila.
Odoše gorom zelenom,
Sreta ih bratac iz lova,
Božju mu pomoć naziva:
»Božja ti pomoć, Milenko!
»Oklen ti l'jepa gjevojka!
»Ka' da je Jane sestrica.«
Ali mu Jane govori:

Digitized by Google

»O jadan brate Manojlo!
»Oli me poznat' ne možeš?
»Nit' je godina ni dvije,
»Neg' ljetni danak do podne.«
Kad vigje mladi Manojlo,
Govori Jani sestrici:
»Pogji mi s Bogom, sestrice!
»Rodila devet sinova,
»Deseti bio, ka' i ja!«
Otolem oni pogjoše,
Ugleda majka Milenka,
Bliže ih majka susreta,
Milenku majka govori:
»O mili sinko Milenko!
»Oklen ti l'jepa gjevojka?«
Milenko kada u dvore
Uljeze s mladom Janicom,
Milu mi majku doziva:
»O moja majko rogjena!
»Prostri mi meka dušeka,
»Gje će mi Jane počinut.«
Milenku majka govori:
»O jadan sinko Milenko!
»Rano li išteš večeru!
»Ranije jošte postelju!
»Kakve su i to nevjeste?«
Milenko majci govori:
»O moja majko rogjena!
»Plava je konja jezgjela,
»Zelenu goru hodila,
»Neka mi Jane počine.«

Digitized by Google

Počinu Jane ranjena,
U večěr tužna umrije,
U jutro mladi Milenko;
Kopaju jedno do drugog;
Na Janu ružu sadiše,
Milenku lozu vinovu;
Savi se loza vinova
Okolo ruže rumene,
Kako bi Jane s Milenkom.

422.

Momak i djevojka.

Oj devojko, pitoma ružice!
Kad si rasla, na što si gledala?
Il' si rasla na bor gledajući,
Il' na jelu tanku ponositu,
Il' na moga bratu najmlagjega? —
Oj junače, moje jarko sunce!
Nit' sam rasla na bor gledajući,
Ni na jelu tanku ponositu,
Nit' na tvoga brata najmlagjega;
Već sam mlada prema tebi rasla.

423.

Djever i snaha.

Rasla jela nasred Sarajeva,
U širinu polu Sarajeva,
U visinu do vedroga neba,
Pod njom sjedi djever i snašica;

Digitized by Google

Djever snaši svilen kavad kroji,
Kavad kroji, a u snašu gledi:
»Oj snašice rumena ružice!
»Il' si rasla na bor gledajući,
»Il' na jablan drvo plemenito?
»Il' na moga brata smišljajući?«
Sna' djeveru tiho odgovara:
»Oj djevere, moj zlatni prstene!
»Nit' sam rasla na bor gledajući,
»Ni na jablan drvo plemenito,
»Nit' na tvoga brata smišljajući;
»Već sam bila jedina u majke,
»Ranila me medom i šećerom;
»S večera me vinom umivala,
»U po noći slatkom medovinom,
»U prozorje ml'jekom i rakijom,
»Da joj budem b'jela i rumena;
»Budila me tananom šibljikom,
»Da joj budem tanka i visoka.«

424.

Djevojka momcima vino služi.

Lepo ti je pod noć pogledati
Tamo dole kraj tija Dunava
Gdi s' junaci šator razapeli,
I pod njime piju rujno vino,
Njima služi lijepa devojka:
Kako kome čašu dodavaše,
Svaki joj se u nedra mašaše;
Al' govori lijepa devojka:

Digitized by Google

»O junaci i gospodičići!
»Ako svima mogu biti sluga,
»Ja ne mogu svima biti ljuba;
»Nego jednom, kog mi srce ljubi.«

425.

Djevojka kune ogledalo.

Djevojka je ogledalo klela:
»Ogledalo, ti ga ne gledalo!
»Ti si mene majci opadalo,
»Da ja ljubim četiri junaka:
»Dva ženjena, a dva neženjena;
»Živ mi bratac! nisam do jednoga,
»I to jedno mlado neženjeno
»Koje nigda ljubit' prestat ne ću,«

426.

Što je milo, mora biti lijepo.

Kad će ono krasno vreme doći
I momci se prošavati poći!
Za dva plava ne bi groša dala,
Za mlinara ne bi ni dinara;
A za jedno mlado crnooko,
Dala b' zanjga iljadu dukata.
Jao tužna! griješnu ti reko!
U moga su draga oči plave!
Jesu plave, al' su meni drage.
Druge moje molite se za me,
Vrlo malo, ako vam je drago;
Ja sam mlada, molit ću ga sama.

Digitized by Google

427.

Prevareni zet.

Oj devojko, dušo moja!
Što ti veli majka tvoja?
Oće l' tebe meni dati,
I meneka zetom zvati? —
Ne nadaj se, mlad junače,
Mene majka ne da za te,
Nego me je drugom dala,
Koji nosi mor dolamu,
Na dolami zlatna puca,
Nek zloradu srce puca.

428.

Ti se moja vazda zvala.

(Od Dubrovnika).

O gjevojko, dušo moja!
Što govori majka tvoja?
Hoće li te meni dati?
Misli l' mene zetom zvati?
Oli dala, ol' ne dala,
Ti se moja vazda zvala?

429.

Drina se ponijela.

Drino vodo, što s' se ponijela,
Što si moje drago zanijela?
Ako si mi drago zanijela,

Digitized by Google

Bolji si mi šićar donijela,
Donijela od merdžana lagju,
I u lagji momče Bijograče.
Što će meni momče Bijograče,
Kad mi može zapast' Sarajevče?
Sarajlije zlatne amajlije,
Što djevojke nose u njedrima,
U njedrima na b'jelim dojkama.

430.

Voda bez brodu.

Oj Cetinjo, vodo ponosita!
Ti se sinoć krivo kunijaše,
Da na tebe nigje broda nema,
A ja jutros i podocne pogjoh,
I na tebe do tri broda nagjoh:
Na jednome kićeni svatovi,
Na drugome momak i gjevojka,
A na trećem bratac i sestrica;
Seja bratu zarukavlje veze,
Bratac seji mor dolamu šije;
Seja bratu tiho govoraše:
»Udri, braca, puca niz njedarca,
»Da ne može ni jabuka proći,
»A kamo li tugjeg brata ruka.«
Bratac seji tiho odgovara:
»Sejo moja, ti si jošte luda;
»Kad tu dogje tugjeg brata ruka,
»Sama će se puca raspinjati.«

Digitized by Google

431.

Čast gostima.

Domaćinu dobri gosti dogjoše,
Zastara se domaćine u domu:
»Čim ćemo mi naše gosti častiti?«
Besedi mu domaćica u domu:
»Mi imamo do tri lovca u dvoru:
»Jednog ćemo mi poslati u goru,
»Nek ulovi zlatnoroga jelena;
»Drugog ćemo mi poslati u more,
»Nek ulovi jednu ribu morunu;
»Trećeg ćemo mi poslati u Peštu
»Nek dovede pod prstenom devojku:
»S otim ćemo naše goste častiti;
»Devojka će pod prstenom služiti.«

432.

Najbolji lov.

Sinu zora, a ja još kod dvora,
Dan prevali, a ja u lov pogjoh,
Ja na brdo, a sunce za brdo;
Al' na brdu pod jelom zelenom
Tu bijaše zaspala gjevojka;
Pod glavom joj snopak gjeteline,
U njedrima dva b'jela goluba,
A u krilu šareno jelenče;
Ja tu ostah noćcu prenoćiti:
Vezah konja za jelu zelenu,
A sokola za jelovu granu;

Digitized by Google

Konju dadoh snopak gjeteline,
A sokolu dva b'jela goluba,
Mojim rtom šareno jelenče,
A men' osta lijepa gjevojka.

433.

Lov od volje.

(Iz Perasta.)

Sokoloviću, najljevši tiću!
Što lov ne loviš! neg' tako stojiš?
Patke ti paše u sinje more,
A prepelice u ravno polje;
Odber', sokole, što ti j' od volje. —
Od volje mi je mlada gjevojka,
Podajte mi je, ne drž'te mi je;
Dobar sam junak i dobre volje,
Ma kad mi svrne, ni vjetar s gore. [115])

434.

Opet to, malo drukčije.

(Iz gornjega primorja.)

Sokoloviću, najljevši tiću!
Što lov ne loviš, neg' zalud' stojiš?
Pale su patke u slano more,
A prepelice u ravno polje,
A jarebice u rudinice,

115) T. j. nije onako zao, kao ja (kad me rasrde).

Digitized by Google

Male tičice u lominice;
Biraj, sokole, što ti j' od volje. —
Od volje mi je l'jepa gjevojka.

435.

Opet lov.

Lepo ti je rodio jablane!
Sve biserom i dragim kamenjem,
Ali ga je soko okrunio
Dolećući jutrom i večerom,
Dolećući, u goru gledeći,
Gdi dva brata itar lovak love;
Stariji je bratac ulovio,
Ulovio srnu i košutu,
I jelenče zlaćeni rogova;
A mlagji je bratac ulovio,
Ulovio Sosu zlatokosu.
Stariji je mlagjem govorio:
»Ajde, brate, da lovak delimo.«
A mlagji je star'jem besedio:
»Na čast tebi srna i košuta,
»I jelenče zlaćeni rogova,
»A menika Sosa zlatokosa.«

436.

Bolje je zlato i staro, nego srebro novo.

Soko leti preko Sarajeva,
Traži lada gdje će ladovati,
Nagje jelu nasred Sarajeva,

Digitized by Google

I pod jelom studena vodica,
Na vodici Zumbul udovica,
I djevojka pitoma Ružica.
Stade soko misli razmišljati:
Il' će ljubit' Zumbul udovicu,
Il' djevojku pitomu Ružicu.
Sve mislio, na jedno smislio,
Pa je onda tiho govorio:
»Bolje zlato i poizderato,
»Nego srebro iznova kovato.«
Pa on ljubi Zumbul udovicu.
Ljuto kune Ružica djevojka:
»Sarajevo, cvalo, ne rodilo!
»Zašt' običaj u tebi postade,
»Mladi momci da ljub' udovice,
»Stari starci lijepe djevojke?«

437.

Opet to isto.

(Od Dubrovnika.)

Soko leti preko Sarajeva,
Traži lada, gje će počinuti,
Nagje jelu nasred Sarajeva,
A pod jelu sofru od merdžana
A pod sofrom studenu vodicu,
A za sofrom Sumbul udovicu,
I gjevojku rumenu Ružicu.
Stade soko mišljat' i razmišljat':
Al' će ljubit' Sumbul udovicu,
Al' gjevojku rumenu Ružicu;

Digitized by Google

Sve mislio, na jednu smislio:
»Bolje zlato na pola derato,
»Nego srebro iz nova kovato.«
Stade ljubit' Sumbul udovicu;
Ljuto kune ljepota djevojka:
»Sarajevo, ognjem izgorjelo!
»Po vrhu te oganj opalio!
»A po dnu te voda zanijela!
»Po srijedi kuga umorila!
»Što u tebe zli zakon postade,
»Da se ljube bule udovice,
»Ostavljaju lijepe djevojke!«

438.

Opet to isto.

(Od Dubrovnika).

Rasla jela nasred Sarajeva,
Pod njom sjedi Sarajlija Mujo,
Na ruke mu dvije jaranice:
Jedno mi je bula udovica,
A drugo je pod prsten gjevojka;
Stade mišljet' Sarajlija Mujo:
Al će ljubit' bulu udovicu,
Ali onu pod prsten gjevojku.
Ma govori bula udovica:
»Bolje zlato na pola trgato,
»Nego srebro iz nova kovato.«
Sve mislio, na jednu smislio,
Stade ljubit' bulu udovicu.
Ljuto kune pod prsten gjevojka:

Digitized by Google

»Sarajevo, ognjem izgorjelo!
»Što u tebe zli zakon postade!
»Da se ljube bule udovice,
»Ostavljaju pod prsten gjevojke! —
»A oh jadan, Sarajlija Mujo!
»Zaludu ti moje govorenje:
»»Ne pij vode, ne ljub' udovice,
»»Jer je voda svaka grozničava,
»»Udovica svaka samovoljna;
»»Neg' pij vince, a ljubi gjevojke:
»»Od vinca je lice rumenije,
»»Od gjevojke srce veselije.««

439.

Najmilija košulja.

Oj devojko, draga dušo moja!
Draga mi je i košulja tvoja,
I košulja, i ti u košulji,
Štono si je pod oraom vezla,
Pod oraom i pod ševtelijom,
Uvezla si tri dukata zlata,
I četiri svile Carigradske.

440.

Djevojci u košulji tankoj.

Oj devojko u košulji tankoj!
Da li mi te rastaviti s majkom!
Jali s majkom, jal' s košuljom tankom!
Volju s majkom, neg' s košuljom tankom.

Digitized by Google

441.

Konj vode ne će da pije.

Oj devojko, plava peruniko!
Jesi l' moga konja napojila? —
Ja ga pojim, a on vode ne će,
Već on gleda s onu stranu Save,
Gdi junaci rujno vino piju,
A devojke vence spletavaju.

442.

Momak prevaren od djevojaka.

Pod noć pogjoh gledat' gjevojaka,
Al' gjevojke sjele večerati,
Dadoše mi lučem svijetliti:
»Sv'jetli, momče, dokle nama drago,
»Pak ti ljubi, koju tebe drago.«
Lake mi se noge uštapiše,
B'jele ruke u smolu obliše;
U tom svanu i sunce ogranu,
I gjevojke mene prevariše.

443.

Momak kune djevojku.

Oj devojko, ti se ne udala!
Dok na mome krilu ne zaspala;
Ako li se mlada i udala,
A ti muška čeda ne rodila!
Mlogo si me mlada izvarala:

Digitized by Google

Danas, sutra: »Oću poći za te;«
A kad vreme sastajanja dogje,
Ti, nevero, oćeš za drugoga.

444.

Ništa se sakriti ne može.

Dva se draga na livadi ljube,
Oni misle, niko ih ne vidi;
Al' njih gleda zelena livada,
Pa kazuje stadu bijelome,
Stado kaza svojemu pastiru,
Pastir kaza na putu putniku,
Putnik kaza na vodi vozaru,
Vozar kaza orahovoj lagji,
Lagja kaza studenoj vodici,
A vodica gjevojačkoj majci.
Ljuto kune lijepa gjevojka:
»A livado, ne zelenila se!
»B'jelo stado, poklali te vuci!
»A pastiru, posjekli te Turci!
»A putniče, noge t' usanule!
»A vozaru, voda t' odnijela!
»Laka gjola, vatra t' izgorela!
»A vodice, ti ga usanula!«

445.

Morski trgovac.

Čuješ devojko, čuješ lepoto!
Tvoje su oči morske trnjine,

Digitized by Google

A ja sam junak morski trgovac,
Što prekupljuje morske trnjine.
Čuješ devojko, čuješ lepoto!
Tvoji su zubi biser sićani,
A ja sam junak morski trgovac,
Što prekupljuje biser sićani.
Čuješ devojko, čuješ lepoto!
Tvoje su ruke pamuk mekani,
A ja sam junak morski trgovac,
Što prekupljuje pamuk mekani.

446.

Djevojka sama sebe opisuje.

Oj devojko Smederevko!
Okreni se amo dole,
Da ti vidim lice tvoje. —
O junače rumen bio!
Jesi l' iš'o u čaršiju?
Jes' video list artije?
Onako je lice moje.
Jesi l' iš'o kad u krčmu?
Jes' video rujno vino?
Onake su jagodice.
Jes' išao niz to polje?
Jes' video trnjinice?
Onake su oke moje.
Jesi l' iš'o pokraj mora?
Jes' video pijavice?
Onake su obrvice.

Digitized by Google

447.

Šta bi koja najvolila?

Zasp'o Ranko pod jablanom,
Otud idu tri devojke.
Megju sobom govorile:
»Šta bi koja najvolila?«
Najstarija govorila:
»Ja bi prsten najvolila;«
A srednja je govorila:
»Ja bi pojas najvolila;«
Najmlagja je govorila:
»Ja bi Ranka najvolila;
»Prsten će se razlomiti,
»Pojas će se poderati,
»Ali Ranko moj, moj pak moj.«

448.

Opet to, malo drukčije.

Zaspa Janko pod jablankom,
Pirgito!
Pirgitanče!
Povratanče!
Zelen bor!
Borkoviću!
Zarukavje!
Sitni tanče moj![116])
Na Janku je svilen pojas,

116) Ovako se pripijeva uza svaku vrstu.

Digitized by Google

Na ruci mu sjajna burma;
Tud' se dala tanka staza,
Njome idu tri djevojke,
Najstarija govorila:
»Da je meni svilen pojas!«
A srednja je govorila:
»Ja bi burmu najvoljela;
Najmlagja je govorila:
»Oj vi druge, lude li ste!
»Ja bi Janka najvoljela;
»Svilen pojas poderat će s',
»Burma će se raspojiti
»A moj Janko do vijeka.«

449.

Opet to, malo drukčije.

Pala magla na livadu,
Maglo, maglice moja!
Razvijaj mi se, maglo, razvijaj. [117])
U toj magli tri devojke,
Jedna drugoj govorila:
»Šta bi koja najvolila?«
Najstarija govorila:
»Ja bi blago najvolila.«
A srednja je govorila:
»Ja bi ruo najvolila.«
Najmlagja je govorila:
»Ja bi draga najvolila;

117) Pripjev uza svaku vrstu.

Digitized by Google

»Ti ćeš blago potrošiti,
»Ti ćeš ruo poderati,
»Ja ću s dragim živovati.«

450.

Šta bi koja najvolija.

(Od Dubrovnika).

Tekla Sava ispod Bijograda,
Izmetala lagju od merdžana,
I u lagji do tri adigjara:
Jedno Mara bijeloga vrata,
Drugo Ana od bisera grana,
Treće Angja kutija dukata;
Veli Mara bijeloga vrata:
»Šta bi sade koja najvolija?
»Ja bih mlada sade najvolija,
»Da ja imam gjerdan od dukata,
»Oli ćenar od suhoga zlata.«
Veli Ana od bisera grana:
»Ja bih sade mlada najvolija,
»Da ja imam iglu od biljura,
»Da navezem jorgan od behara,
»Da pokrijem sebe i bećara,
»Da ja vidim, kako bećar spava.«
Veli Angja kutija dukata:
»Ja bih mlada sade najvolija,
»Da mi hoće Mićo sugjen biti.«

Digitized by Google

451.

Opet to, malo drukčije.

(Od Dubrovnika).

Sigjele su tri gjevojke,
Na ridu, na kamenu,
A u lugu zelenome,
A u lugu bumbul poje,
Poj, Ajke, dušo moja, poj: [118])
Medju sobom govorile,
Šta bi koja najvolija;
Najstarija govorila:
»Ja bih gjerdan najvolija.«
A srednja je govorila:
»Ja bih kavad najvolija.«
A najmlagja govorila:
»Lude li ste, druge moje!
»Šta je gjerdan pri dobroti?
»Šta li kavad pri ljubavi?
»Ja bih dragog najvolija.«

452.

Opet to, malo drukčije.

(Od Dubrovnika.)

Sigjele su tri gjevojke,
Pavle, gjavle, ne gledaj me,
Ne smij se na me. [119])

---

118) Ovako se u pjevanju pripijeva uza svaku vrstu.
119) Pripjev uza svaku vrstu.

Digitized by Google

Jedna drugoj govorila,
Što bi koja najvolija;
Najstarija govorila:
»Ja bih brata najvolija.«
A druga je govorila:
»Ja bih gjerdan najvolija.«
A najmlagja govorila:
»Lude li ste, drugarice!
»Ja bih draga najvolija;
»Dragi će mi gjerdan kupit',
»A svakako brata imam.«

453.

Djevojka je imanje do vijeka.

Sedi moma u gradini,
Brazdu brazdi, vodu mami,
Da namami u gradinu,
Da zaliva rano cveće,
Rano cveće, bel bosiljak,
Bel bosiljak, žut karanfil.
Gde brazdila, tu zaspala:
Vrgla glavu u bosiljak,
Vrgla ruke u karanfil,
Vrgla noge u vodicu,
Pokrila se tankom krpom
Izbila je sitna rosa,
Kao letnju prepelicu,
K'o jesenju lubenicu.
Otud ide ludo mlado,
Ludo mlado neženjeno,

Digitized by Google

Uvati se za dva koca,
Pa preskoči u gradinu,
Pa govori ludo mlado:
„Da l' da berem kitu cveća?
„Da l' da ljubim mladu momu?
„Kita cveća mal do podne,
„Mlada moma mal do veka."

454.

Opet to, malo drukčije.

(Od Dubrovnika.)

Rano rani djevojčica,
Brazdu brazdi, vodu mami,
Da namami na mladini,
Da zaljeva rano cv'jeće,
Rano cv'jeće, b'jel bosiljak.
Gdje mamila, tu zaspala,
Viš' glave joj kondir vina,
A u ruci kita cv'jeća;
Tud' prolazi mlado momče,
Mlado momče neženjeno,
Stade mislit' mlado momče:
„Il' ću brati kitu cv'jeća?
„Il' ću piti kondir vina?
„Il' ću ljubit mladu momu
„Kita cv'jeća dan do podne,
„Kondir vina toga časa,
„Mlada moma do vijeka."
Stade brati rano cv'jeće,

Digitized by Google

Stade piti kondir vina,
I ljubiti mladu momu.

455.

Uslišena molitva.

Progjoh goru, progjoh drugu i treću,
Kada dogjoh u četvrtu borovu,
Al' u gori zelen bore listao,
I pod borom posteljica mekana,
Na postelji moja draga zaspala.
Nemogoh je od žalosti buditi,
Nit' je mogoh od radosti ljubiti,
Već se stadoh višnjem Bogu moliti:
„Daj mi, Bože, vijar vjetar od mora,
„Da odbije jedan listak od bora,
„Da on padne mojoj dragoj na lice."
Bog mi dade vijar vjetar od mora,
Te odpade jedan listak od bora,
I on pade mojoj dragoj na lice,
Probudi se moja mila i draga,
Ljubismo se i grlismo do zore;
Nit' je znala moja majka, ni njena,
Osim jedno vedro nebo nad nama,
I mekana posteljica pod nama.

456.

Mlada pod narančom.

(iz gornjega primorja).

Visoka jela do neba,
Široke grane podvila,

Digitized by Google

Sve ravno polje prekrila,
U polju mi je vinograd,
U vinogradu džardini,
A u džardinu naranča,
A pod narančom postelja,
A na postelji mlada spi
Malahnim [120]) čedom na ruci,
Niko je ne sm'je buditi:
Ni mila majka, ni tajko,
Ni mila braća iz lova;
Majka joj Boga moljaše,
Da puhne vjetar s planine,
D' obruni cv'jetak s naranče,
Da pane mladoj na lice.
Puhnu mi vjetar s planine,
Obruni cv'jetak s naranče,
I pade mladoj na lice.
Plaho se mlada probudi,
Naranču stade proklinjat':
„Narančo, vojko, nevojko!
„Ti puno cv'jeta ćetala,
„A malo roda rodila!
„Jer mi se ne daš naspati
„Malahnim čedom na ruci?"

457.

Zavjetovanje.

Devojka se klela
Cveće da ne nosi,

120) Malahnim mjesto S malahnim, gledaj 28 na strani 56.

Digitized by Google

Cveće da ne nosi,
Vino da ne pije,
Vino da ne pije,
Dragog da ne ljubi;
Devojka se klela,
Pak se raskajala:
„Cveće ja da nosim,
„Ja bi lepša bila;
„Vino ja da pijem,
„Vesel'ja bi bila;
„Dragog ja da ljubim,
„Milost bi imala.“

458.

Opet to, malo drukčije.

(Iz gornjega primorja).

Klela se gjevojka,
V'jenca ne nositi,
I vinca ne piti,
Ni rabra ljubiti;
Al' kad mi je doša'
Ves'o Gjurgjev danak,
Kaja se gjevojka
V'jenca ne nositi:
„Ah! teško si meni
„Mladoj neudatoj!
„Što se zavjetovah
„V'jenca ne nositi.“
A kad mi je došlo
L'jepo vinoberje,

Digitized by Google

Kaja se gjevojka
Vinca da ne pije:
„Ah! teško si meni!
„Ludo l' s' zavjetovah,
„Da vinca ne pijem!"
A kad mi pak doše [121])
Duge zimske noći,
Kaja se gjevojka
Rabra da ne ljubi:
„Ah, teško si meni,
„Moj ludi zavjete!
„Što l' se zavjetovah
„Rabra ne ljubiti!"

459.

Nestašna snaša.

Kad sam bila kod majke devojka,
Lepo me je setovala majka,
Da ne pijem crvenoga vina,
Da ne nosim zelenoga venca,
Da ne ljubim tugjina junaka.
Kad se jadna ja promisli sama:
Nema lica bez crvena vina,
Ni radosti bez zelena venca,
Ni milosti bez tugja junaka.

121) Doše skraćeno od dodjoše.

Digitized by Google

460.

Nema ljepote bez vijenca.

Mlada neva vodu nela,
Na vodu se nadvodila,
Sama sebe besedila:
„Jao jadna! lepa ti sam!
„Još da mi je zelen venac,
„Još bi jadna lepša bila;
„Ljubila bi čobanina,
„Čobanina Kostadina,
„Koji šeće pred ovcama,
„Kano mesec pred zvezdama.“

461.

Angjelina i Ali- beg.

(Iz gornjega primorja.)

Angjelina ruže brala
Povrh grada Dubrovnika,
Divnu kitu nakitila,
Do Dunava dohodila,
Na Dunav se nadzirala,
U vodi se ogledala,
Sama sobom besjedila:
„Fala Bogu velikome!
„Divna li sam i rumena!
„Još da imam crno oko,
„Sve bih Turke premamila
„I u gradu Ali- bega.“
To začule begu sluge,

Digitized by Google

Begu pravo kaževahu;
Bego njima govoraše:
»O Boga vi, vjerne sluge!
»Vi uzmite moga mača,
»Ufatite mladu momu,
»Mjerite joj kosu s mačem;
»Ako bude duž' od mača,
»Biće mene draga ljuba;
»Ako bude suproć mača,
»Biće mene mila snaha.«
Sluge Bega poslušale,
I uzeše ostra mača,
I podjoše do Dunava,
Ufatiše mladu momu,
Izmjeriše kosu s mačem,
Ona bješe duž' od mača,
Begu j' u dvor povedoše,
I uze je za ljubovcu.

462.

Mirko i tri Karlove šćeri.

(Od Dubrovnika).

Tri su gore u poredu rasle:
Jedna gora od bili-biljura,
A druga je od mavi-piruza:
A tretja je od ckrli-merdžana:
Koja gora od bili-biljura,
U tu goru snijeg do koljena;
Koja li je od mavi-piruza,
Tu se tići jalkunići legu;

Digitized by Google

Koja li je od ckrli-merdžana,
Tudar pasà Mirko vojevoda
I provede tri šćeri Karlove:
Jedno mi je dugokosa mlada,
A drugo je pod prsten djevojka,
A tretje je dijete nejako.
Kojano je dugokosa mlada,
Ona rusu kosu kuniaše:
»Bog t' ubio, moja koso rusa!
»Što sam tebe gojila zaludu
»Za popruge konja Mirkovoga.«
Koja li je pod prsten djevojka,
Ona zlatni prsten kunijaše:
»Bog t' ubio, moj zlatni prstene!
»Što sam ti se veselila mlada,
»Za potkove konja Mirkovoga.«
Koja li je dijete nejako,
Ona cmili jutrom i večerom;
Tešio ih Mirko vojevoda:
»Ne boj te se, tri šćeri Karlove!
»Ti, koja si dugokosa mlada,
»Tebe ć' uzet' za vjernu ljubovcu;
»Koja li si pod prsten djevojka,
»Uzeću te za Duku sinovca,
»Koja li si dijete nejako,
»Poslaću te na tragove majci,
»Da staricu obeselìš [122]) majku.«

---

122) Obeseliš mjesto obveseliš, kao objesiti mjesto obvjesiti, obladati mjesto obvladati i t. d.

Digitized by Google

463.

Momak kune majku djevojačku.

Oj ti Cveto, lepo cvetje!
Bog ubio majku tvoju!
Koja tebe taku rodi,
I posla te nasred sela,
Gde junaci vino piju,
Mladi momci kamen metju;
Gde neveste kolo vode,
A djevojke pesme poju;
Te ja tebe onde vide,
Da me u vek srce boli.

464.

Djevojci, da kaže majci.

Idi reci, jadna, tvojoj majci,
Idi reci tužna, mori, tvojoj majci, [123])
Da nerodi, jadna, drugo čedo,
Drugo čedo, jadna, kao tebe,
Kao tebe, jadna, beloliku,
Beloliku, jadna, crnooku;
Da ne vara, jadna, sirotinju,
Sirotinju, jadna, kao mene,
Koji nema, jadna, dvije pare,
Da popije, jadna, crnu kavu,
Crnu kavu, jadna, i rakiju.

123) Ovako se svaka vrsta govori po drugi put, kad se pjeva.

Digitized by Google

465.

Djevojka sa tri ljubovnika.

Kaži Rado, kaži brati,
Ko'ko imaš ljubovnika? —
Ja gi[124]) imam do trojicu:
Jedan mi je u zagorju,
Drugi mi je u Polomlju,
Tretji mi je ukraj dvora;
Koji mi je u Zagorju
Zagorje ga izgorelo!
Koji mi je u Polomlju,
Polomlje ga polomilo!
Koji mi je ukraj dvora,
Ukraj dvora, ukraj srca,
Živ da mi je! mil da mi je!

466.

Budila zora Lazara.

Budila zora Lazara:
»Ustani gore, Lazare!
»Žedan ti konjic vodice.«
Ali mi djipi Lazare,
Pa uze konja za uzdu,
Te mi ga vodi na vodu;

---

124) Gi mjesto ih, to je malo po Bugarski, kao i u posljednjoj vrsti mil mjesto mio ili drag. Ja sam ovu pjesmu čuo u Negotinu od jednoga Turčina po imenu Derviš-hega, koji je za Pazmandžijna vremena bivao subaša po Timoku.

Digitized by Google

Ali na vodi djevojka;
Stade joj nogom na nogu,
Ljubi joj crne očice,
Meće joj ruku u nedra.

467.

Što je milije, nego i carev vezir biti.

S one strane Save vode
Detelina do kolena,
Ćemerika svr čoveka;
Pod njom sede tri devojke;
U jedne su, u devojke,
Crne oči, belo lice,
Voleo b' je poljubiti
Nego s carem večerati;
U druge su, u devojke,
Žute čizme do kolena,
Voleo b' i izuvati,
Nego s carem u lov iči;
U treće je, u devojke,
Zlatno puce pod grocem,
Voleo b' ga raspinjati,
Nego carev vezir biti,

468.

Andja kapidžija.

Visoko se soko vije,
Još su viša gradu vrata;
Andja im je kapidžija:

Digitized by Google

Suncem glavu povezala,
Mesecom se opasala,
A zvezdama nakitila.

469.

Kralj i ban kod kola.

(Iz gornjega primorja.)

Pod onom gorom visokom,
Pod njom igra divno horo,
U to horo sve junaci,
Medju njima banovica,
Lijepo je odjevena:
U sunce je obučena,
A mjesecem opasana,
Zviszedama zapučena,
Na glavu joj zlatna kruna,
Na ruku joj prsten zvekće,
Na glavu joj kruna trepti;
Ma je kralje skraja gleda,
Kralje banu pošiljaše:
»Podaj mene banovicu,
»Ja ću tebe kraljevicu
»I dva sina kraljevića,
»I dva grada nešetane,
»I dva konja nejahane
»I dv'je sablje nenošene.«
Banovica pošiljaše:
»Ne fala ti, kralje, ništa!
»Kraljica ti udovica!
»A kraljići siračići!

Digitized by Google

»Gradovi ti opustjeli!
»Konje nema ko' jahati!
»Sablje nema ko' nositi!
»Tebe ne bih ja uzela
»Za svu tvoju kraljevinu.«

470.

Lijepa Mara kod cara.

Listak pade na livadu, čija j' livada? —
Livada je lepe Mare, al' je odbegla;
Odbegla je žalosnica caru pod šator,
Pa se igra s carevići ispod šatora.
Car joj daje zlatnu burmu, da s' snjim poigra,
A carica zlatnu krunu, da s' snjim ne igra.

471.

Draga se rasrdila.

I sinoć sám sam sedeći mislio:
Nisam dràge za godinu vidio.
Ja pošeta dole, gore sokakom,
Svakog draga na pendžeru stajaše,
Moja draga na vratima čekaše;
Ja joj reko: »Dobar veče, dilberče!«
Ona mene: »Dodj doveče, biserče.«
Ja ne odo one veče, već drugo;
Na mene se moja draga rasrdi,
I od mene bele dvore zatvori.
Ne srdi se, moja draga, na mene,
Srezaću ti crven kaftan do zemlje,
Kupiću ti kovan pojas od zlata.

Digitized by Google

472.

Drago se rasrdilo.

Sadi ružu nasred Novog sada.
O ružice, o žalosti moja!
Ni te berem, ni te dragu dajem:
Ter se na me drago rasrdilo,
Pa prolazi pokraj dvora moga,
Kao roblje mimo Tursko groblje.

473.

Srdi da se ne srdi.

Srdo moja, ne srdi se na me;
Jer ako se ja rasrdim na te,
Sva nas Bosna pomirit' ne može,
Ni sva Bosna, ni Ercegovina.

474.

Momče i Jana.

Momčić ide strančicom,
Nakiti se grančicom,
Pa pogleda niz brdo
Kako Jana mete dvor:
»Oj ti Jano, biser' moj!
»Odkud tebe prsten moj?« —
»Dao mi ga bratac tvoj,
Ako Bog da, ðever moj!«

Digitized by Google

475.

Opet to, malo drukčije.

(Od Dubrovnika).

Momčić ide strančicom,
Zakićen je grančicom,
Ter on gleda niz brdo,
I ugleda Maricu,
Teno plaho mete dvor;
Momčić Mari govori:
»O ti Mare biser moj!
»Oklen tebi prsten moj?«
Mara njemu govori:
»Dao mi ga bratac tvoj,
»Ako Bog da djever moj.«

476.

Budi mlada sobom dobra, bićeš gospodja.

(Iz Perasta.)

U djevojke crne oči, kako maginja,
Vidjela je Bogdu [125]) dvore, pa govorila:
Da mi j' ovdje samoj biti mlada gospodja! —
Budi mlada sobom dobra, bićeš gospodja.

---

125) Bogdan je, mlad i lijep momak iz Perasta, pored mene sjedio, kad sam ovu pjesmu pisao, pa ga pjevačica ovdje pripjevala, kao i na drugiem mjestima domaćina i domaćicu.

Digitized by Google

477.

Izgovor.

Zora zori, petli poju,
Pustaj me, dušo, da idem. —
Nije zora, već je mesec,
Pospavaj, jagnje, kod mene. —

Krave riču oko kuće,
Puštaj me, dušo, da idem. —
Nisu krave, već su ale,
Pospavaj, jagnje, kod mene. —

Turci viču na džamiji,
Puštaj me, dušo, da idem. —
Nisu Turci, već su vuci,
Pospavaj, jagnje, kod mene. —

Deca viču ispred dvora,
Puštaj me, dušo, da idem. —
Nema dece ispred dvora,
Pospavaj, jagnje, kod mene. —

Majka viče na vratima,
Puštaj me, dušo, da idem. —
Nije majka na vratima,
Pospavaj, jagnje, kod mene. —

478.

Svakom poruga, osim djevojci.

(Iz gornjega primorja).

Sadih krušku ukraj puta,
Ja mljah, jabuka je;

Digitized by Google

Pod njom sjedi stari starac,
Ja mljah, jarac da je.

* * *

Sadih krušku ukraj puta,
Ja mljah jabuka je;
Pod njom sjedi stara baba,
Ja mljah, da je klada.

* * *

Sadih krušku ukraj puta,
Ja mljah, jabuka je;
Pod njom sjedi oženjeni,
Ja mljah, da je obješeni.

* * *

Sadih krušku ukraj puta,
Ja mljah, jabuka je;
Pod njom sjedi udovica
Ja mljah da je gubavica.

* * *

Sadih krušku ukraj puta,
Ja mljah jabuka je;
Pod njom sjedi djevojčica
Ja mljah, da je prepelica.

479.

Djevojka, udovica i baba.

Junak zasp'o u travi na strani,
Pokrio se dolamom po glavi.

Digitized by Google

Tud' se dala tanana stazica,
Po njoj šeta mlada devojčica;
Spotakla se, pala na junaka,
Junak misli, da je golubica
Kad se trže, ali devojčica;
Poljubi je i dva i tri puta,
Pa je metnu na desnicu ruku.

Junak zasp'o u travi na strani,
Pokrio se dolamom po glavi.
Tud' se dala tanana stazica,
Po njoj šeta mlada udovica;
Spotakla se, pala na junaka,
Junak misli, da je prepelica,
Kad se terže, ali udovica;
Poljubi je i dva i tri puta,
Pa je metnu na desnicu ruku.

Junak zasp'o u travi na strani,
Pokrio se dolamom po glavi.
Tud' se dala tanana stazica,
Po njoj šeta stara babetina
Spotakla se, pala na junaka,
Junak misli, da je kladetina;
Kad se trže, ali babetina.

480.

Babina osveta.

Ja poseja gra po dolu,
Ne obidjo za tri leta,

Digitized by Google

Za tri leta, za četiri;
Kad ja odo da obidjem,
Al' u grau devojčica,
Prevrnu je, obrnu je,
Obrnu je, poljubi je.
O radosna u gra pošla!
Poljublena kući došla!

* * *

Ja poseja gra po dolu,
Ne obidjo za tri leta,
Za tri leta za četiri;
Kad ja odo, da obidjem,
Al' u grau udovica,
Prevrnu je, obrnu je,
Obrnu je, obljubi je.
O radosna u gra pošla!
Obljubljene kući došla!

* * *

Ja poseja gra po dolu,
Ne obidjo za tri leta,
Za tri leta, za četiri;
Kad ja odo da obidjem,
Al' u grau babetina,
Obrnu je, prevrnu je,
Prevrnu je, popluva je,
Pa je turi u koprive.
O radosna u gra pošla!
Popluvana doma došla!
Ž'o se babi učinilo.
Ode baba u brdine,

Digitized by Google

U brdine, u doline,
Da nabere kostoloma,
Kostoloma, vratoloma;
Kad nabrala kostoloma,
Kostoloma, Vratoloma,
Pristavila u lončiće,
Lončić krči, momak trči, [126])
Ka'no pašče, preko bašče.
Kad je bio blizu dvora,
A on babu dovikuje:
»Otvor' vrata, sedmakinjo,
»Materina vrsnjakinjo.«
Al' mu baba odgovara:
»Počekaj me, kurvin sine,
»Rasplela sam rusu kosu,
»Rusu kosu, do pojasa.«
Kad mu vrata otvorila,
Ognjištu ga domamila,
Očima je zažmirio,
Dok je babu poljubio;
Kad to baba opazila,
Žarilom ga izvijala,
Pa mu onda besedila:
»Idi sada kud ti drago!
»Dosta meni što si došo,
»I ljubio, što si pluvao.«

126) I pripovida se, da vračare pristave lončić s činima k vatri pa kad on stane vreti, onda onaj, za koga se čini, mora odmah doći, makar gdje bio: ako je vrlo na daleko, on dodje na trsci (mjesto konja) jašući.

Digitized by Google

481.

Osobiti bolesnik.

Ja se pope na Vršačke planine,
Te ugleda Bečkerečke ravnine,
Gdi jeleni s košutama planduju,
Mladi momci s devojkama igraju;
Ja se maši u svilene džepove,
Te izvadi iz džepova strelicu,
Da ustrelim kod jelena košutu;
Ne pogodi kod jelena košutu,
Već ustreli pod prstenom devojku.
Dadoše mi tog bolnika, da lečim;
Ja mu šaljem s mora smokve da jede,
A on neće s mora smokve da jede;
Ja mu šaljem šećer-šerbe da pije,
A on neće šećer-serbe da pije;
Već on oće s jedne ruke na drugu. [127])

482.

Ustrijelen momak.

Što ću junak, ustreli me streta,
Dušo jeco, iz tvog belog lica?
Oči tvoje to su strele moje,
Tvoje ruke to su moje muke.
Dodji dušo, u dvorove moje,
Da mi lečiš moje grdne rane:

---

127) Mjesto ove posledaje vrste jedni i ovako pevaju: „Veće oće jedna usta da ljubi."

Digitized by Google

Zavijaj i belim ispod grla,
A ispiraj mednijem ustima.

483.

Žalostiva draga.

S večera je kiša udarila,
U po noči poledica pala;
Ja se digo, da potražim draga,
I ja nadjo zelenu livadu,
Na livadi mog draga dolama,
Na dolami svilena marama,
Na marami srebrna tambura,
Kod tambure zelena jabuka.
Ja razmišla misli svakojake:
Ako bi mu dolamu uzela,
Mlad je zelen, bojim se ozepšće;
Ako bi mu maramu uzela,
Maramu sam u milosti dala;
Ako bi mu tamburu uzela,
Tamburu su moja bratja dala;
A ja mislim sve na jedno smisli:
Zagrišću mu zelenu jabuku,
Neka znade, da sam dolazila.
Da sam moje drago oblazila.

484.

Majka i Nera.

Jaša [128]) konja adžamiju,
Nanese me na vlainju,

128) Jaša mjesto jaa (upravo jahah) ova pogrješka ide medju

Digitized by Google

U vlainje tri devojke,
Jednu majka tajno kara:
»Kučko Nero! gde si bila?« —
»Ne karaj me, mila majko!
»Ja sam bila na Dunavu,
»Gledala sam mlade Nemce.
»Al' što vide jedno Nemče,
»Da mi oće svekar biti,
»Dala bi mu košuljicu,
»Da je dere za života;
»Štono vide drugo Nemče,
»Da mi oće děver biti,
»Dala bi mu zlatan jagluk,
»Da ga dere za života:
»Al' što vide treće Nemče,
»Da mi oće dragi biti,
»Dala bi mu càrne oči,
»Da i ljubi za života.«

485.

Ajde, dušo, da se milujemo.

Ajde, dušo, da se milujemo,
Gdi reknemo, da se sastanemo:
Il' u tvome, il' u mome dvoru;

---

one, što se govori (n. p.) premećati (mjesto premetati), pužati (m. puzati) i t. d. u Srijemu, u Bačkoj i u Banatu mjesto jahati jašem govori se: jašiti jašim (to je upravo, kao: mirišiti mirišim, mjesto mirisati mirišem).

Digitized by Google

Il' u tvojoj, il' u mojoj bašči;
Il' u tvome, il' u mom dućanu.
Ti se stvori u dućanu alva,
Ja ću biti u dućanu kalfa,
Pa ću doći, da tebeka ljubim;
Reći ćedu izokola ljudi,
Da ja jedem u dućanu alvu,
A ja ljubim potajno devojku.
Stvor' se, dušo, u gradini ružom,
Ja ću s' stvorit' u bela leptira,
Pa ću pasti na rumenu ružu;
Reći ćedu izokola ljudi,
Da ja grizem u gradini ružu,
A ja ljubim potajno devojku.

486.

Žalost i nadežda

(od Dubrovnika.)

Dušo Maro, da se ne varamo,
Dje rečemo, da se sastanemo,
Jal' u mome, jal' u tvome dvoru,
Jal' u bašči pod žutom narančom,
Djeno cavti čemin i ružica,
Čemin s ružom lijepo miriše,
Teško onom, ko za kim uzdiše!
Kako dušo i ja za tobome,
Dje te gledam, ljubit te nemogu;
Ali hoću brže, ako Bog da!
U nedjelju, koja prva dodje,
U mom dvoru, a na krilu mome.

Digitized by Google

487.

Ne misle se ubiti, već ljubiti.

Momče ide planinom,
A devojka gradinom;
On se meće gloginjom,
A devojka trnjinom;
Ne misle se ubiti,
Već se misle ljubiti.

488.

Da mi se s njom sastati, niko me nebi rastavio

(iz Perasta.)

U djevojčice crne očice,
A u junaka ruse kosice
Je li dje ko moj?
Sastavi me šnjom!
Za vas život moj
Ne rasta-me šnjom.

489.

Hvala nevjestina.

(iz Perasta.)

Nevjesta se bani
I veoma fali,
Da j' pošteno hrani
Nje gospodar dragi,
Da bi u veselju

Digitized by Google

Danke provodila
I šnjim vazda u ljubavi bila.

490.

Da j' u mene, što j' u cara blago.

Da j' u mene, lale Lazo! što j' u cara blago,
Ja bi znala, lale Lazo! šta bi kupovala:
Kupila bi, lale Lazo! ukraj Save bašču.
Ja bi znala, lale Lazo! šta b' u nju sadila:
Sadila bi, lale Lazo! zumbul i karanfil
Da j' u mene, lale Lazo! što j' u cara blago,
Ja bi znala, lale Lazo! šta bi kupovala:
Kupila bi, lale Lazo! neženjena Lazu,
Da mi bude, lale Lazo! baščovan u bašči.

491.

Djevojka moli kujundžiju.

Kujundžija, tako ti zanata!
Sakuj meni od zlata junaka;
Maziću ga, k'o rodjena majka,
Ljubiću ga do samoga mraka,
A grliti do sutrašnjeg danka.

492.

Majka ćerku čuva.

U gospodje majke lepu ćerku kažu:
Ne da je viditi suncu ni mesecu,
Ni mutnom oblaku, ni mladom junaku.

Digitized by Google

Junak se zakleo, da će je viditi.
Da će je viditi, i s njom besediti,
U zelenoj bašči pod žutom narandžom,
Pod žutom narandžom, u srebrnu stolu.

493.

Ilina šći
(od Dubrovnika).

U Ilije, u djidije, lijepa je šći,
Skrojio joj žuti kavad do samijeh tli,
Napravio mali žbanjić od tisovine,
Pa je posla na vodicu od ljepotice,
Da donese ladne vode sa Rajevine,
Navrani se mlado momče, Leka, teržiju sin,
Slomio joj mali žbanjić od tisovine,
I prosu joj ladnu vodu sa Rajevine.

494.

Popova šćerca
(od Dubrovnika).

U popove šćerce
Crne mi oke kažu,
Živa mi, džano, bila!
Pogledaj me šnjima!
A sad velim, ter velim
Sirotice moja!

U popove šćerce
Biser mi zube kažu,
Živa mi, džano, bila!

Digitized by Google

Ugrizni me šnjima!
A sad velim, ter velim,
Sirotice moja!

U popove šćerce
Medna mi usta kažu,
Živa mi, džano, bila!
Cjelivaj me šnjima!
A sad velim, ter velim,
Sirotice moja!

U popove šćerce
Duge mi ruke kažu,
Živa mi, džano, bila!
Zagrli me šnjima!
A sad velim, ter velim,
Sirotice moja!

U popove šćerce
B'jele mi dojke kažu,
Živa mi, džano, bila!
Podoji me šnjima!
A sad velim, ter velim,
Sirotice moja!

495.

Dilber Soka u maike.

Polećela dva bijela goluba,
I pali su na dva bora zelena,
Pitala ih do dva bora zelena:
»Oj Boga vam, dva bijela goluba!
»Jeste l' skoro od te Bosne ponosne?
»Jeste l' vid'li dilber Soku u majke?

Digitized by Google

»Nosi l' Soka od sedefa nanule,
»Po nakulam' purli gaće panule,
»Po gaćama burundžukli košulja,
»Po košulji sija-jelek do bedre,
»Po jeleku terlidiba do zemlje,
»A po dibi soj-srmali tkanica,
»Pri tkanici soj-srmali noževi?«

496.

Čija je ono djevojka.

Čija je ono djevojka,
Što rano rani na vodu,
Te plete kosu široko,
A nosi fesak nad oko,
A brodi vodu duboko,
Uzdiže skuce visoko?

497.

Radost, briga i domisao.

Ah moj Mijo, gdi si sinoć bio? —
Gdi sam bio, dobro mi je bilo:
Vidio sam lepotu devojku.
Okrenu se, nasmeja se na me,
Čini mi se, da bi pošla za me.
Isk'o bi je, al' je neda majka;
Ukr'o bi je, al' je čuva straža.
Pred kućom joj badem drvo raste,
Popeću se bademu na grane,
Zakukaću, kao kukavica,

Digitized by Google

Previjaću, kao lastavica,
Uzdisaću, kao udovica,
Zaplakaću, kao i djevojka:
Ne bi l' joj se majka smilovala,
Ne bi li je meni poklonila.

498.

Amajlija za djevojke
(T *).

A moj dragi amber-dušom diše,
B'jelom rukom i kalemom piše
Djevojkama sitne amajlije.
Što s' u jednoj amajliji piše:
»Ko te neće, ne nameći mu se;
»Ko te hoće, ne reci mu: ne ću.«

499.

Sve, kako valja.
(T *).

Ja usadi višnju na igrištu,
I zagleda konu u mahali,
I izjavih stado na planinu,
Pa ja odoh na carevu vojsku,
Bih na vojsci devet godin' dana;
Kad deseta godina nastala,
Junaci mi iz Bosne dolaze:
»Usala ti višnja na igrištu,
»Ovce ti se sve pometiljale,
»Kona ti se za drugog udala.«

Digitized by Google

Ja nemogoh srcu odoljeti,
I ja odoh šeher Sarajevu,
Al' mi višnja jako za trganje,
Al' mi kona jako za ljubljenje,
A ovce mi sve se izjanjile.

500.

Sve drukčije, nego se govori

(iz Crne gore.)

Ja usadih vitu jelu
Tamo gore na planinu,
Suproć jele žutu dunju,
A navrnuh žuber-vodu,
Stavih stražu mladu momu;
Tu ne dodjoh za godinu.
Često glasi gredijahu:
Usanula vita jela,
Uvenula žuta dunja,
Preciknula žuber-voda,
Preminula [139]) mlada moma.
Sedlah konja dobra musja,
Pak ja podjoh na planinu,
Ne mogoh se primaknuti
Od visine vite jele,
Od mirisa žute dunje,
Od brzine žuber-vode,
Od ljepote mlade mome.

---

139) Mjesto preminula slušao sam od drugijeh poružnjela oružnjela.

Digitized by Google

501.

Opet to, malo drukčije

(od Dubrovnika.)

Sadih jelu na planinu,
Presadih je žutom dunjom,
Navrnuh joj žuber-vodu,
Stavih stražu mladu momu,
Ne poh [130], tamo za godinu,
Kad me glasi dopadoše,
Da je dunja uvenula,
Žuber voda presanula.
Mlada moma preminula,
Sedlah konja, podjoh tamo,
Bliž' po bliže, približih se;
Kada dodjoh na planinu,
Al' ne mogah pristupiti
Od mirisa žute dunje,
Od valova žuber-vode,
Od ljepote mlade mome;
Ja se napih žuber-vode,
Namirisah žute dunje,
A naljubih mlade mome.

502.

Opet to, malo drukčije.

Ja posadih vitu jelu
I uza nju vinu lozu,

130) Ne poh skraćeno od ne podjoh.

Digitized by Google

I uz lozu struk bosiljka;
Ja postavih djevojčicu,
Djevojčicu čuvaricu,
Ne obidjoh za godinu;
Meni glasi dodijaše:
Vita jela posječena,
Vina loza ozobana,
A počupan struk bosiljka
I djevojka oblubljena;
Ja njih podjoh da obidjem,
Al' ne mogu do njih doći.
Od višine vite jele,
Od rodine vine loze,
Od mirisa struk-bosiljka,
Od ljepote djevojačke.

503.

Ne utoni, ne zakolji.

Voda leti, brege dere,
Na njoj Janja noge pere,
Prema njoj se Jovo dere:
»Ne utoni, moj dilbere!
»Ne utoni, ne zakolji!
»Ak' utoneš, vadiću te,
»Ak' izvadim, ljubiću te;
»Ne ću ljubit, gola vrata,
»Već ću kupit' litru zlata,
»Pa ću svezat' oko vrata,
»Pa ću ljubit' oko zlata,
»Kano čela oko sata.«

Digitized by Google

504.

Najlošija godina.

Godinice, loša ti mi dodje!
A i meni, a i konju mome:
Mome konju ne rodi livada,
A meni se preprosi djevojka.

505.

Ne otimlji, već me mami.

Boga moli mlado momče:
»Daj mi, Bože, zlatne roge
I srebrne paroščiće,
»Da probodem boru koru,
»Da ja vidju, šta j' u boru.«
Bog mu dade zlatne roge
I srebrne paroščiće,
Te probode boru koru;
Al' u boru mlada moma,
Pak zasija, kano sunce.
Njoj govori mlado momče:
»Oj čuješ li, mlada moma!
»Prosio b' te, ne dadu te;
»Mamio b' te, poći ne ćeš;
»Otim'o b' te, sam ne mogu.«
Al' govori mlada moma:
»Oj Boga mi, mlad junače!
»Ne prosi me, ne dadu me;
»Ne otimlji, poginučeš:
»U men' ima devet braće,

Digitized by Google

»I toliko bratučeda,
»Kad pojašu vrane konje,
»A pripašu britke sablje,
»Pak nakrive vuči-kape,
»Straota je pogledati,
»A kamo li dočekati;
»Grijota je poginuti,
»A sramota pobjegnuti;
»Već me mami, ja ću poći.«

506.

Dizdareva Javra

(T *)

Kolika je na Bembaši trava,
Još je ljepša dizdareva Javra,
Kad izidje pred grad na salandžak;
Kad se njine, od nje sunce sine,
Ispod grla jasna mjesečina,
Iz njedara dvije jasne-zv'jezde;
Gledao je Dženetiću Ibro,
Gledajući tiho govorio:
»Srce, dušo, dizdareva Javro!
»Da te prosim, bi li pošla za me?«
Govorila dizdareva Javra:
»A Boga mi, Dženetiću Ibro!
»Nit me prosi, nit' ću poći za te.«
Kad to čuo Dženetiću Ibro,
Uze Javru po svilenu pasu,
Šnjom pobježe niz to ravno polje,
Kano zv'jezda preko vedra neba,

Digitized by Google

I on ode gradu nad kovače.
Vita jelo! istina je bila,
Ona s' Ibri u njedra savila.

507.

Ne prosi me, ne ću za te
(T *).

Ljiljan goro ljiljanova!
Der podigni ljiljan listak,
Da ja prodjem i provedem
Divno kolo djevojaka,
Djevojaka i momaka,
U tom kolu lipa Mejra,
U momcima lijep Mujo;
Pa govori lijep Mujo:
»A Boga ti, lipa Mejro!
»Da te prosim, hoćeš za me?«
Govorila lipa Mejra:
»A Boga mi, lijep Mujo!
»Ne prosi me, ne ću za te.«

508.

Majka me tebi ne da, te ne da
(T *).

U jelovcj gorici
Na studenoj vodici
Tu djevojke dolaze,
B'jelo platno bijele:
Jednoj ime Rumena,

Digitized by Google

Drugoj ime visoka,
Trećoj ime kal'oka,
Njoj dolazi momčeto:
»A djevojko, kal'oko!
»Id' upitaj majkato,
»Hoće l' tebe meni dat'.«
Govorila djevojka:
»Ajd' otale, momčeto!
»Majka kuću globu da,
»Mene tebi baš ne da,
»Baš ne da, te ne da.«

509

Namamiću i koga hoću i koga ne ću.

(T *).

Namamiću, koga hoću,
Nek izdere jemenije;
Koga ne ću, i većma ću,
Nek izdere i četvere.
Dajana, Mujo, dajana!

510.

Mujo jadoviti.

(T *).

Crna goro, žao mi je na te,
U tebi je kamen stanoviti,
Pod njim sjedi Mujo jadoviti,
Suze roni, a godine broji:
»Evo danas devet godin' dana,

Digitized by Google

»Kako ištem zlato od matere,
»Ja je ištem, a majka je ne da;
»Dadoh majci divu u ćagetu,
»Majka dade, a babo ne dade;
»Dadoh babu čohu nerezanu,
»Babo dade, a bratja nedadu;
»Dadoh bratji konje nejahane,
»Bratja dadu, a seke ne dadu;
»Dadoh sekam' zlatne belenzuke,
»Seke dadu, a rod je ne dade;
»Dadoh rodu mestve i papuče,
»Rod je dade, a djevojka ne će.
»Bog ubio svakoga junaka!
»Koji ište od roda djevojku,
»Te ne ište od Boga jednoga.«

511.

Dragi i Gorinka.

Čubar bilje, beru l' te djevojke? —
Zašto mene brat' ne će djevojke,
Kad od mene sva gora miriše,
I po gori stanovno kamenje?
Na kamenu mlado momče stoji,
Ono stoji, te godine broji:
»Evo mene dvadeset godina,
»Još 'voliko ženiti se ne ću,
»Dok ne ljubim Gorinku djevojku.«
To začula braća Gorinćina,
Uvatiše Gorinku djevojku,
Zatvoriše u bijelu kulu.

Digitized by Google

Boga moli Gorinka djevojka:
»Daj mi, Bože, vjetra sa planine,
»Da otvori bjeloj kuli vrata,
»Da ja vidim, kud mi drago šeta:
»Il' je boso, il' je raspojaso;
»Il' je golo, il' je gologlavo;
»Il' je žedno, il' ljeba gladno.«
Što molila Boga, umolila:
Bog joj dao vjetra sa planine,
Te otvori b'jeloj kuli vrata;
Ona gleda, kud joj drago šeta:
Nit' je boso, nit' je raspojaso;
Nit' je golo; nit' je gologlavo;
Nit' je žedno, nit' je ljeba gladno;
Već' je željno Gorinke djevojke.

512.

Dragojlo i Smiljana.

Nema lepšeg grada od Budima,
Ni debljega lada od jablana,
Pod njim spava neženjen Dragojlo.
Prikrade se Smiljana devojka,
Te se pope jablanu na grane;
Odroni se suza od obraza,
Ona pade Dragojlu na lice,
Dragojlo se trže iza sanka:
»Jao mene, do Boga miloga!
»Vedro nebo, grozna kiša pada!
»Nit' sam ženjen, ni ću se ženiti,
»Dok ne uzmem Smiljanu devojku.«

Digitized by Google

To začula braća Smiljanina,
Pa Smiljanu u grad zazidaše;
Al govori Smiljana djevojka:
»Oj Boga vam, moja mila braćo!
»Ostav'te mi pendžerić na gradu,
»Da ja gledam, kud Dragojlo šeta:
»Nosi li mu konj visoko glavu;
»Jel' izdro zlaćenu moramu,
»Kojuno sam tri godine vezla,
»A sve mlada krijući od majke;
»Nit' je kogod drugi za nju znao,
»Osim moje najmlagje snašice,
»Koja mi je zlato kupovala.«

513.

Uslišena molitva.

Boga moli lepota djevojka:
»Daj mi, Bože, vijar vetar ladan,
»Da obori kulu kamenitu,
»Da ja vidim Grčića Manojla:
»Igra li mu vidra na kolenu,
»Stoji li mu soko na ramenu,
»Cvati li mu ruža za kalpakom.«
Što molila Boga, umolila:
Dunuo je vijar vetar ladan,
Oborio kulu kamenitu,
Te vidila Grčića Manojla:
Igra njemu vidra na kolenu,
I stoji mu soko na ramenu,
I cvati mu ruža za kalpakom.

Digitized by Google

514.

Oči sokolove i djavolove.

(T *)

U mene su oči sokolove,
S očiju sam svemu rodu draga,
Ponajviše džanum Osman-agi.
Poručuje Osman-age majka:
»Kurvo kučko, lijepa djevojko!
»Ne bijeli lica, ne rumeni,
»Ne mami mi sina Osman-age;
»Ja ću ići u goru zelenu,
»Načiniću dvore javorove,
»Svog ću sina u dvor zatvoriti.«
Govorila lijepa djevojka:
»Anum' Anko, Osman-age majko!
»U mene su oči djavolove,
»Otvoriću dvore javorove
»Ja ću unić' tvome Osman-agi.«

515.

Ne uzmi mi dragu.

(Od Dubrovnika).

Jovo brate, žao mi je na te,
Moja draga hoće pojti za te,
Sama mi se sablja vadi na te,
Ne uzmi je, moj po Bogu brate!
Svemu mi je rodu omiljela:
Mome babu dvorbom i ugodbom,
Mojoj majci rodom i plemenom,

Digitized by Google

Mojoj braći stasom i uzrastom,
Mojim sekam' dugijem kosama,
Men' junaku crnijem očima;
Ne uzmi je, moj po Bogu brate!

516.

Znaci dobrijeh djevojaka.

Sarajevo rano zatvoreno,
A u jutru zorom otvoreno,
Otvora ga Lazar momče mlado.
Lazara je majku setovala:
»Oj Lazare, da moj mili sine!
»Kad ti staneš gledat' djevojaka,
»Ne gledaj im skuta ni rukava:
»Već im gledaj hoda i pogleda:
»Kako hode, kako l' pogledaju «

517.

Ne gleda se ruho u orušje. već stas i obras.

(Od Dubrovnika).

Igra kolo u Ercegovini
Pred dvorove bega Jovan-Bega,
U tom kolu nema muške glave,
Do djevojke i nevjeste mlade;
Otud ide neznam dobar junak,
Na njemu je djuzel odijelo,
A na njemu i konju njegovu:
Na plećima zelena dolama:
Na njojzi je trideset putaca;

Digitized by Google

Po dolami kadifli dječerma,
Na dječermi toke od tri oke;
Na nogama kovče i čakšire,
Na glavi mu kalpak i čelenka,
O bedrici sablja dimiskija,
Na kojoj su tri balčaka zlatna
I u njima tri kamena draga.
Stade kolo gledati junaka.
Al' govori neznan dobar junak:
»Igraj, kolo, a ne gledaj na me,
»Ja ne gledam zlata ni bisera,
»Ni lijepe svile ni kadife.
»Veće gledam lijepu djevojku,
»I lijepa stasa i uzrasta,
»I lijepa hoda i pogleda.
»Šta ću majci u dvore dovesti,
»Čim će mi se ponositi majka.«
Al' govori iz kola djevojka:
»A ne luduj, mlado neženjeno!
»Ni mi mlade konja ne gledamo,
»Ni na konju rahta ni pusata,
»Već gledamo lijepa junaka
»Za kim ćemo ostaviti majku
»I lijepo carstvo djevojastvo.«

518.

Djevojka prevarena na haljine.

(T *)

Oj golube, moj golube!
Ne padaj mi na maline,

Digitized by Google

Dok maline zrele budu,
I same će opadati,
Kano suze nevjestine,
U koje je hudo vojno,
Hudo vojno i nevoljno.
Govorile drugarice:
»Jer ga nisi razgledala
»I u polju i u kolu,
»U majkinu b'jelu dvoru?«
»Bogme sam ga razgledala
»I u polju i u kolu,
»U majkinu b'jelu dvoru.
»Koja fajda turdja ruba?
»Ja se mlada prevarila,
»Esabila, njegova je;
»Kada mene dovedoše,
»Jedni viču iznad kuće,
»Drugi viču izpod kuće:
»»Ponesite te haljne««
(»Na ognju vam izgorjele!)
»Odnesoše te haljne,
»Osta rdja u košulji,
»Ni šta prati, ni krpiti,
»Ni o plotu objesiti.«

519.

Negledaj me gola, bosa,

Oj devojko, karakosa!
Ne gledaj me gola, bosa;
U Boga je svašta dosta,

Digitized by Google

Ponajviše sirotinje:
Devojaka i momaka.

520.

Devojka momku prkosi.

Čuj, dragane, odoh za drugoga,
Za drugoga, za života tvoga;
Ako li mi, dragi, ne vjeruješ,
Sjutra ću ti mimo dvore proći,
I pred dvorom barjak udariti,
U tvom dvoru konak učiniti,
Ti ćeš moga konja provadjati,
A ja ću ti s pendžera viknuti:
Horjatine, i horjatski sine.
Tako li se konji provadjaju
I ovaki svati dočekuju!

521.

Preprošena draga.

Sadih višnju, a prosih djevojku,
Neka raste višnja i djevojka.
Punu vjetar, slomi višnji grane,
A djevojku drugi preprosiše.
Neka bi je junak preprosio,
Neg' mi s dvora kučka poručuje,
Da će mi se udavati mlada
Na mom konju: u kavadu mome,
A ja sam joj junak poručio:
»Udaji se, udala se jadna!

Digitized by Google

»S moga konja nogu salomila!
»A moj kavad u jadu nosila!«

522.

A najposle, ja ne marim zanjga.

Drugarice, mog draga sestrice!
Pozdrav' brata, i poljubi za me:
Uputaj ga, što se srdi na me;
A najposle, ja ne marim zanjga:
Ima dosta gore nesječene,
I gospode mlade neljubljene;
Zlatu će se kujundžia naći,
I meni će moj sudjenik doći.

523.

Tužba Pembe-Amše.

(T *)

Protužila Pembe-Amša:
»Dertlija sam, nego paša.
»Odkud ne ću dertli biti?
»Kuga mori, paša robi,
»Dragi mi se razbolio,
»I na me se rasrdio.
»Da se hoće osrditi,
»Dala bih mu vezen jagluk;
»Ako li se ne osrdi,
»Ja ću ići svom Garibu,
»Nek me Garib razgovori
»Cimanetom i šarkijom,

Digitized by Google

»I svojijem turčijama,
»Nek zapjeva zeljanicu
»Mome dragom na sramotu.«

524

Pjevala bih, al' ne mogu sama.

Pjevala bih, al' ne mogu sama,
Dragog mi je zaboljela glava,
Pak će čuti, te će zažaliti,
I reći će da ne hajem zanjga,
A ja hajem i dušicu dajem;
Kudgodj hodim, na srcu ga nosim,
Kao mati čedo premaleno.

525.

Čisto srdačna ispovijest.

Devojčice, zlato materino!
Što mi tebe biju i karaju?
Da ja znadem, draga dušo moja,
Da mi tebe biju i karaju,
Sa mojega česta dolaženja,
Ja bi tebi češće dolazio,
Ne bi li te majka oterala,
I mom belom dvoru doterala.

526.

Ne gledaj me što sam malena.

Devojčiće, sitna ljubičice!
Ljubio b' te, ali si malena. —

Digitized by Google

Ljub' me, dragi, biću i golema:
Maleno je zrno biserovo,
Al' se nosi na gospodskom grlu;
Malena je tica prepelica,
Al' umori konja i junaka.

527.

Djevojka izbira momka.

Oj san me lomi, san me mori,
San zaspat' ne mogu,
Misleć', mene mati moja
Za koga će dati. —
Podji, kćeri, za kozara,
Dobro će ti biti. —
Ne ću, majko, za kozara,
Ne će dobro biti;
Kozar hodi po kamenju,
Vrat će salomiti.

* * *

San me lomi, san me mori,
San zaspat' ne mogu,
Misleć', mene mati moja
Za koga će dati. —
Podji, kćeri, za ovčara,
Dobro će ti biti. —
Ne ću, majko, za ovčara,
Ne će dobro biti;
Ovčar hodi po planini,
Uješćega ga vuci.

Digitized by Google

San me lomi, san me mori,
San zaspat' ne mogu,
Misleć', mene mati moja
Za koga će dati. —
Podji, kćeri, za trgovca,
Dobro će ti biti. —
Ne ću, majko, za trgovca,
Ne će dobro biti;
Trg'vac hodi po svijetu,
Doma ne dolazi.

* * *

San me lomi, san me mori,
San zaspat' ne mogu,
Misleć', mene mati moja
Za koga će dati. —
Podji, kćeri, za krojača,
Dobro će ti biti. —
Ne ću, majko, za krojača,
Ne će dobro biti,
U krojača tanka igla,
Gladna su mu djeca.

* * *

San me lomi, san me mori,
San zaspat' ne mogu,
Misleć', mene mati moja
Za koga će dati. —
Podji, kćeri, za ratara,
Dobro će ti biti. —

Digitized by Google

Hoću, majko, za ratara,
Dobro će mi biti,
U ratara crne ruke,
A b'jela pogača.

528.

Momak moli majku.

Moja majko, oženi me mlada,
Dok me nije obuzela brada,
Obuzela brada i brkovi;
Pak će onda da reku djevojke,
Kad me svojoj majci uskazuju:
»Nuto, majko, iz medje medjeda;«
Ili: »Nuto iz kupusa zeca.«

529.

Kletva za kletvom.

Devojka se u Drenovcu kupa:
Baci suknju u zelenu travu,
A košulju kraj vode Drenovca;
Prikrade se ovčar od ovaca,
Te ukrade košulju devojci,
Ljuto kune Drenovka devojka:
»Ko to moju košulju ukrade?
»Triput mu se iljadile ovce!
»A konji mu polje prekrilili!
»Pšenica mu po dolju polegla,
»A po bregu na srp navalila.«
To začula ovčareva majka:

Digitized by Google

»Ko to kune mojega ovčara?
»Do jeseni u mom dvoru bila!
»A do druge i čedo rodila!
»Ja mu baba košulju spravila!«

530.

Kletva djevojčina.

(Od Dubrovnika).

O djevojko ne mlogo lijepa!
Ni lijepa, ni roda velika!
Što si tako mome srcu draga?
Blizu tebe življeti ne mogu,
Već ću gradit' dvore na Zagorje,
I omastit'[131]) sve odjelo moje,
Osim pasa i košulje tanke:
Ne ću pasa rad' junačkog glasa,
Ni košulje radi jaranica,
Da mi budeš s' srca, ka' i s oči.
Al' mu mlada ona odgovara:
»O junače,' Božij suludnjače!
»Što ćeš gradit' dvore na Zagorje?
»Što l' omastit' sve odjelo tvoje?
»Nego dodji, kad mi zaspi majka,
»Al' ne nosi sa sobom sokola,
»Il' mu skini zlaćena praporca.«
To je momče jedva dočekalo,

131) Omastiti ovdje znači obojiti (crnom bojom); tako se u Dubrovniku i bogadžije zovu Mastioci, a otuda je i u nas mastilo.

Digitized by Google

Jedva čeka dok mu noćca dodje,
I otide djevojčinu dvoru,
S' sobom nosi sivoga sokola,
Zaboravi skinut' mu praporca,
Sjko letnu, a praporac zveknu,
Glas začula djevojčina majka,
Ter s pendžera kule govoraše:
»Ko lov lovi oko dvora moga,
»Lov lovio, nogu salomio!
»Jer ja nemam šćercu od udaje,
»No malahnu od deset godina.«
Al' djevojka majki govoraše:
»Kuni, majko, obje da kunemo:
»Crn mu obraz, ka' na gori sunce!
»Sve mu polje prekrilile ovce!
»Rodila mu bjelica šenica!
»A ja, majko, do godine sina!«

531.

Marina kletva.

Majka Maru kroz tri gore zvala,
Kroz tri zvala, kroz četiri dala;
Mara joj se kroz devet odziva:
»Jesi l', Maro, ubelila platno?« —
»Nisam, majko, ni do vode došla,
»A kamo li ubelila platno!
»Jovo mi je vodu zamutio;
»Kun' ga, majko, i ja ću ga kleti:
»Eda Bog da, te se obesio!
»O zlu drvu o mom belu grlu;

Digitized by Google

»Eda Bog dà, tavnice dopao!
»Tavnica mu moja nedra bila,
»Eda Bog da, sindžira dopao!
»Sindžir bile moje bele ruke;
»Eda Bog da, voda ga odnela!
»Moja majko, na me ga nanela!«

532.

Mara bjeljarica.

(Od Dubrovnika.)

B'jelila Mara darove
Na velju r'jeku na more,
Utopi prsten u more,
Za njime mlada plovila,
A grozne suze ronila,
A ljuto sebe kun'jaše:
»Ah! pusti moji darovi!
»Kome mi ćaste ostati?
»Al' mome tajku, al' bratu?
»Al' mojoj hudoj maćehi?
»Koja me često kun'jaše:
»»Ne stekla, Mare, srećice!
»»Kolik' ni paun kućice!««

533.

Zejnina kletva.

Vezir Zejna po bostanu vezla,
Po bostanu i po djulistanu,
Majka Zejnu na večeru zvala:

Digitized by Google

»Odi, Zejno, večer' večerati,
»Večerati šećerli baklavu.«
Zejna majci tijo odgovara:
»Večerajte, mene ne čekajte,
»Nije meni do vaše večere,
»Već je meni do moje nevolje:
»Danas mi je dragi dolazio,
»I veliki zulum počinio:
»Po bašči mi cveće počupao,
»Na djerdjefu svilu zamrsio.
»Kun' ga, majko, obe da kunemo:
»Tavnica mu moja, nedra bila!
»Ruke moje sindžir oko vrata!
»Usta moja oči mu ispila!«

534.

Žalosna djevojka.

(Od Dubrovnika).

Majka šćercu na večeru zvala:
»Hodi šćerce, da mi večeramo.«
Srdito joj šćerca odgovara:
»Večerajte mene nečekajte,
»Nije mene do vaše večere,
»Već je mene do moje nevolje:
»Jer sam čula, ženi mi se dragi:
»Bud' se ženi, zlosrećno mu bilo!
»Što i mene nezva na veselje?
»Divne bih mu ponijela dare:
»Tri jagluka, tanka bokčaluka,
»I suviše tri kite cvijeća:

Digitized by Google

»Jednu kitu nevena cvijeća,
»Da on vene iz srdakca svog;
»Drugu kitu tratora cvijeća,
»Da on traje u jadu godine;
»Treću kitu maka bijeloga,
Da se smakne s ovoga svijeta.«

535.

Osveta djevojke nad momkom.

Prodjoh kroz goru, ne znam kroz koju;
Nadjoh djevojku, ne znam čija je;
Stadoh na nogu, ne znam na koju;
Stade je vriska (ne znam, što joj je):
»Nuto djidije, gdje namiguje!
»Valja mu dati, jagnje pečeno,
»Jagnje mu dati, noža nedati,
»Neka djidija zubima čupa,
»Neka se muči, dok s' ne nauči;
»Valja mu dati pun kondir vina;
»Vino mu dati, čaše ne dati,
»Neka djidija kondirom pije,
»Neka se muči, dok s' ne nauči,
»Valja mu dati mene djevojku,
»Mene mu dati, ne dat' postelje,
»Neka djidija na zemlji spava,
»Neka se muči, dok s' ne nauči.«

Digitized by Google

536.

Alajbeg Jergeče i kaurkinja djevojka.

U livadi bijel šator razapet,
Pod šatorom sitna trava zelena,
I na travi ibrišima serdžaza,
Na serdžazi mor kadife jastuci,
Na njim sjedi alajbego Jergeče:
Tud' prolazi kaurkinja na vodu,
Al' besjedi alajbego Jergeče:
»Ne ran rano, kaurkinjo na vodu,«
Al' besjedi kaurkinja djevojke:
»Meni moja stara majka govori,
»Da uranim svako jutro na vodu.« —
Kad je posla drugo jutro na vodu,
Ufati je alajbego Jergeče:
»Stani more, kaurkinjo djevojko!
»Da ti vidim čarne oči trnjine,
Da ti ljubim b'jelo lice, k'o sunce,
»Da besjedim s tvojim ustma šećernim,«
Al' besjedi kaurkinja djevojka:
»Gdje su mojih devet brate junaka,
»Da ufate alajbega Jergeče,
»Da mu metnu težko gvožđje na noge?
»Ako li ga sažalujù, što je mlad,
»Nek' ga đadu meni mladoj u ruke,
»Metat ću ga na zle muke, na ruke.«

Digitized by Google

537.

Žalostiva Ajka.

(T *)

Mujagini konji
Za grad zavedeni,
Za smilj povezani,
Srebrom potkovani,
Zlatom obuzdani,
Srmom pokriveni;
Tri dni i tri noći
Niti trave jedu,
Niti vode piju,
Niti zopcu zoblju.
Gledala ih Ajka
S visoka čardaka,
Dozivala majku:
»Hodi vidi, majko!
»Mujagini konji
»Za grad zavedeni,
»Za smilj povezani,
»Srebrom potkovani,
»Zlatom obuzdani,
»Srmom pokriveni;
»Tri dni i tri noći
»Niti trave jedu,
»Niti vode piju,
»Niti zopcu zoblju;
»Hoću l' ići, majko,
»Za grad na livadu

Digitized by Google

»Trave nakositi,
»Vode napojiti,
»Zopcu ustaknuti?« —
»Ajde, ajde, šćeri,
»Ama brže dodji.«
I skoči mi Ajka
S visoka čardaka,
Trave nakosila,
Zopcu ustaknula.
Ufati je Mujo
Iz zelene trave,
Uze Ajku po svilenu pasu.
Ud'ri šnjome u zelenu travu,
Ljubi Ajku tri bijela dana;
Kad četvrti danak osvanuo,
Pusti Ajku žutu izgrizenu.
Kad je došla svom bijelu dvoru,
Ona zove svoje drugarica:
»Druge moje, ne hodile lude!
»Nedržite vjere u junaku;
»Muška glava i šušnjata grana:
»Udri granom po zelenoj travi,
»List opadne, a grana ostane;
»Onaka je vjera u junaka.«

538.

Opominjanje,

Znaš li, došo, kad si moja bila,
Na mom krilu grozne suze lila,

Digitized by Google

Suze lila, kroz plač govorila:
»Bog ubio onu svaku drugu!
»Koja drži vjeru u junaku;
»Kao što je ono vedro nebo,
»Časom vedro, a časom oblačno,
»Onaka je vjera u junaka:
»Dok te ljubi: »»Uzetću te, dušo;««
»Kad obljubi: »»Čekaj do jeseni.««
»Jesen prodje a zima nastane,
»A on s' onda s drugom razgovara «

539.

Svjet Fate Čengijića.

(Od Dubrovnika).

Vezak vezlo dridest djevojaka,
Medju njima od Čengijića Fate,
U ruke joj od zlata šibika,
Su što šiba po rukam' djevojke:
»Vez' te brzo tridest djevojaka,
»Vez' te brzo, u jadu ga vezle!
»Nemećite oke na junake,
»Junaci su vjera i nevjera:
»Doklen ljube, dotlen vjeru daju,
»Kad neljube, družini se fale,
»Ka' je mene dizdar Begoviću, [132])

---

132) Može biti, da je jedna riječ Dizdarbegović, (prezime), ali ja sam uzeo dvije.

Digitized by Google

»Ljubio me i darovao me,
»Divne mi je poklonio dare:
»Tri kavada od svile crljene,
»I četiri od suhoga zlata,
»I jabuku zubom nagrizenu,
»I naranču biserom kićenu,
»I tri lakta vela od Mletaka,
»I škatulu grožđja od Levanta;
»Otlen podje put Stambola grada,
»Pak mi otlen sitnu knjigu piše:
»»Dušo moja, od Čengijća Fate!
»»Vrni blago, koje sam ti dao.««
»A ja sam mu mlada otpisala:
»»O kurviću, dizdar Begoviću!
»»Vrni likce, koje priged bilo,
»»Ja ću tebe za trojinom blaga.
»»Ali neznaš, prokleto ti bilo!
»»Kavade sam kod majke razdrla,
»»Naranču sam tvojoj sestri dala,
»»Jabuku sam u njedra nosila,
»»Mirisala i mene i tebe,
»»Veletu sam na likce razdrla.
»»A grožđje sam s tobom izobala.««

540.

Tri mane.

Uzabra stručak do zemlje,
Dado ga dragoj do sebe,
Zakle je nebom i zemljom,

Digitized by Google

Ljubi li još kog' do mene.
»Tako mi neba i zemlje!
»Ne ljubim nikog' do tebe,
»A od sada neću ni tebe;
»Na tebi kažu tri mane:
»Jedna je mana na tebi,
»Što si mi malen, premalen;
»Druga je mana na tebi,
»Što si mi tanak, pretanak;
»Treća je mana na tebi,
»Što si mi bledjan, prebledjan.« —
»Ako sam malen, premalen,
»Momu sam konju lagahan;
»Ako sam tanak, pretanak,
»A ja sam roda gospodska;
»A što sam bledjan, prebledjan,
»Mnoge sam škole učio.«

541.

Pranje bez vode i bez sapuna.

Paslo konja mlado momče,
Paslo konja spram mjeseca,
Prepade se od mjeseca,
I zabježe za goricu:
Al' za gorom oganj gori,
Oko ognja kolo igra,
U tom kolu djevojčica;
On se vata do djevojke.
Umori se, oznoji se;
Pak se maši u njedarca,

Digitized by Google

Te izvadi svilen jagluk,
Utr sebe, pa djevojku;
Rak djevoja jagluk dade:
»Naj ti, dušo, svilen jagluk,
»Oper' mi ga, u b'jel' mi ga.«
Suze roni djevojčica,
»Kako ću t' ga u b'jeliti?
»Raki-sapun poskupio,
»Bistra voda presanula,
»Jarko sunce pomrčalo.«
Al' govori mlado momče:
»Oj Boga mi, djevojčice!
»Raki-sapun ruke tvoje,
»Bistra voda suze tvoje
»Jarko sunce njedra tvoja.«

542.

Tri najveće tuge.

Slavuj ptica mala svakom pokoj dala,
A meni junaku tri tuge zadala [133])
Prva mi je tuga na srdašcu mome,
Što me nije majka oženila mlada,
Druga mi je tuga na srdašcu mome,
Što moj vranac konjić poda mnom ne igra;
Treća mi je tuga, ah! na srcu mome,

---

133) Mjesto ove prve dvije vrste jedni pjevaju i ovako:
Mrak na zemlju pade, svakom pokoj dade,
A meni junaku tri tuge zadade.

Digitized by Google

Što se moja draga na me rasrdila. —
Kopajte mi raku u polju široku
Dva koplja široku, četiri dugačku;
Više moje glave ružu usadite,
Sniže moji nogu vodu izvedite:
Koje mlado prodje, nek se rušom kiti,
Koje l' stari prodje, neka žedju gasi.

542.

Opet to, malo drukčije.

(od Dubrovnika.)

O djevojko mala,
Svakom pokoj dala,
A mene junaku
Tri tuge zadala:
Jedna mi je tuga
Na srdakcu mome,
Dje mi vranac konjic
Po polju neskače;
Druga mi je tuga
Na srdakcu mome,
Dje me nije majka
Oženila mlada;
Treća mi je tuga
Na srdakcu mome:
Dje se moja draga
Rasrdila na me. —
Od ove tri tuge
Umr'jet ću ti, dušo:

Digitized by Google

Ukopajte mene
U polje široko,
U polje široko,
Na sablju duboko,
A više mi glave
Koplje posadite,
A za koplje moje
Dora privežite,
Zobi mu dajte,
Piti mu ne dajte,
Nek me žali doro,
Kada draga reće.

544.

Žalosni djever.

Sinoć meni kara haber dodje,
Kara haber, a u kara doba,
Da se moja draga preprosila;
Da za koga, ni po jada moga,
Već u selo za mog pobratima,
Mene pobro u djeverstvo zove;
Kako ću joj tužan djever biti!
Kad joj stanem času nazdravljati,
Il' ću reći: zdrava, snaho moja,
Il' ću reći: zdrava, draga moja?
Ako reknem: zdrava, snaho moja,
Ja ne mogu srcu odoljeti:
Ako l' reknem: zdrava, draga moja,
Mom ću pobru volju pokvariti.

Digitized by Google

Jadi poći, a dvoji nepoći;
Al' ću poći, makar ću nedoći.

545.

Crna knjiga, u crno doba.

(od Dubrovnika.)

Sinoć mene crna knjiga dodje,
Crna knjiga, a u doba crno,
Crnom biješe bulom zabulana,
A krvavim slov'ma napisana;
Knjiga glasi od moje djevojke,
Da se skoro misli udomiti
Za nekakvim Begić Asan-agom,
Pak i mene zove na veselje;
Kako ću joj tužan tamo poći!
Kad mi dadu zlatni pehar vina,
Da napijem sreću za udaju,
Ko će tada srcu odoljeti?
Al' ću reći: zdravo moja draga!
Al' ću reći: zdravo nevjernice!

546.

Nevalja gubiti vrijeme.

Zima prodje, dušice moja![134] a proljeće dodje,
Ptice poju, cvetaju ružice;

134) Ovako se u pjevanju dodaje dušice moja u svakoj vrsti poslije druge stope. Ja bih rekao, da je ova pjesmica pjevana u novija vremena negdje u Srijemu ili u Bačkoj u varoši.

Digitized by Google

Sve se ljubi, i vreme negubi;
A ti, zlato, neljubljeno drago,
Vreme gubiš, a mene neljubiš.

547.

Najveća sladost.

Koje li je doba noći?
Rekla mi je draga doći,
Rekla doći, pak ne dodje;
Ja je čeka do pó noći,
Od po noći podjo kući,
Sreto dragu nasred mosta,
Poljubi je jednom dosta,
Ostaše mi medna usta,
Baš k'o da sam šećer jeo.
Šećer jeo, šerbe pio.

548.

Sud djevojački.

Tri devojke cveće posejale,
Brdom smilje, a dolom kosilje.
Navadi se momče neženjeno,
Te počupa cveće devojkama:
Al' devojke mrežu ispletoše,
Ufatiše momče neženjeno;
Jedna veli: »Da ga sažežemo;«
Druga veli: »Da ga proteramo;«
Treća veli: »Da ga obesimo,«

Digitized by Google

Al' govori momče neženjeno:
»Nisam zlato, da me sažežete;
»Nit' sam kurva, da me proterate;
»Već sam junak, da me obesite
»O zlu drvu, devojačkom grlu.«

549.

Opet to, malo drukčije.

(Od Dubrovnika.)

Djevojke su bostanj posadile
Oko ana i oko amama,
U bostanju tri sofe sadile:
Jednu sofu crven' garofilja,
Drugu sofu sitna bosioka,
Treću sofu rumene ružice;
Navrani se momče neženjeno,
Djevojkama bostanj pogazio.
Ljuto kùnu ljepe djevojke,
Ko je njima bostanj pogazio;
Medju sobom mlade vijećale:
»Da ištemo svilu po veziljah
»I ibrišim konce po terzijah,
»Da spletemo mrežu plemenitu,
»Da zapnemo okolo amama,
»Ne bi l' smo ga živa ufatile.«
Kako rekle, tako učinile;
Zaiskaše svilu po veziljah
I i brišim konce po terzijah,
Sapletoše mrežu plemenitu,
Zapeše je okolo amama:

Digitized by Google

Pak je njima Bog i sreća dala,
Ufatiše ono momče mlado,
Što je njima bostanj pogazio,
Medju sobom vijeć' učinile,
Kojom će ga smrti umoriti:
Jedna veli: »Da ga zakoljemo;«
Druga veli: »Da ga utopimo;«
Treća veli: »Da ga ubijemo;«
Al' govori jadno momče mlado:
»N'jesam jagnje, da me zakoljete;
»Nit' sam riba, da me utopite;
»Nit' sam zmija, da me ubijete;
»Neg' sam junak, da me obesite,
»O zlu drvu, djevojčinu grlu.«

550.

Koja usta rekla, ona i odrekla.

(Od Dubrovnika.)

Djevojka je cvijeće sadila,
Sadila je cmilje i bosilje,
Pokraj puta druma carevoga:
Tud' prodjoše sluge despotove,
Pobraše joj cmilje i bosilje;
Ljuto cmili lijepa djevojka,
To kazuje despot' gospodaru;
»A da vidiš, despot gospodare!
»Ja posadih cmilje i bosilje,
»Tvoje sluge pobraše mi cmilje,
»Pobraše mi cmilje i bosilje.«
Govori joj despot gospodare:

Digitized by Google

»A ne boj se, lijepa djevojko!
»Sad će sluge iz lova mi doći,
»U kog bude ponajviše cv'jeća
»Onoga ću tebi pokloniti.«
Još to oni u riječi bjehu,
Al' dodjoše sluge đespotove,
U svakoga po kitica cv'jeća,
U Maksima sina despotova,
U njeg' bjehu tri kitice cv'jeća,
Još na glavi v'jenci savijeni;
Kad to vidje lijepa djevojka,
Pod Maksimom konja ufatila;
Ali veli despot gospdare:
»Pusti konja, lijepa djevojko!
»Pod Maksimom, pod mojiem sinoom,
»Uzmi slugu, koga tebi drago.«
Ljuto cmili lijepa djevojka:
»Mili Bože, velike nepravde!
»Despot sudi, a despot rasudi,
»Ne ću tebe sluge ni-jednoga.«

551.

Pravdanje.

Majka Božu jutro veče kara:
»Sine Božu, živ ne bio majci!
»Štogod steče, sve devojci dade.« —
»Oj Boga ti, moja stara majko!
»Šta sam stek' o, šta li sam joj dao?
»Litru zlata i trista dukata,
»I maramu od suhoga zlata,
»I na njojzi stotinu dukata.«

Digitized by Google

552.

Pravda pred kraljem od Trogira.

(Od Dubrovnika.)

Ja poigrah dobra konja moga
Od Trogira te do Šibenika,
U svem' putu ne sretoh nikoga,
Nego jednu vjerenu djevojku,
Ja joj rekoh: »Ukloni se s puta.«
A ona se ne šće okloniti,
Zape joj se potkov od konjica
Za njezina žutoga kavada,
Ja se skidoh, da kavad otpučim,
Uvjedoh [135]) je pod grlo bijelo
Mala joj se rana napravila,
I ta joj se rana po zlu dala,
Djevojka me na pravdu pozvala
U onoga od Trogira kralja:
»Sudi pravo od Trogira kralju!
»Ako li mi sudit' pravo nećeš,
»Ja sam bosa do Trogira došla,
»Ja ću bosa i do cara poći,
»A za tebe dobro biti ne će.«

---

135) Uvjedoh mjesto ujedoh. Sadašnji Hrvati (oko Zagreba) imaju u početku riječi svuda V, gdje mi imamo U: gdjekoji pak, koji su na blizu sa Srbima, uzmu naše U na njihovo V, pa govore, n. p. vubiti, vu Zagrebu i t. d. tako je ovdje uzeto najprije naše U pred Hrvatko V. (Uvjedoh mjesto po Srpskome ujedoh, a po Hrvatskome vjedoh.)

Digitized by Google

553.

Ljubavni rastanak.

Dva cvijeta u bostanu rasla:
Plavi sumbul i zelena kada.
Plavi sumbul ode na Doljane,
Osta kada u bostanu sama.
Poručuje sumbul sa Doljana:
»Dušo moja, u bostanu kado!
»Kako ti je u bostanu samoj?«
Odgovara iz bostana kada:
»Što je nebo, da je list artije,
»Što je gora, da su kalemovi,
»Što je more, da je crn murećep;
»Pak da pišem tri godine dana,
»Ne bi moji izpisala jada.

554.

Žalosni rastanak.

Povila se b'jela loza vinova
Ispod b'jela ispod grada Budima;
To ne bila b'jela loza vinova,
Već to bio l'jepi Jovo i Mara.
Oni su se iz malena gledali,
Iz malena, do golema djeteta;
Kad bi vreme, da se mladi sastanu,
Rastavi ih kurva kučka Budimka:
Ode Jovo i odigra alata,
Osta Mara držeći se za vrata.

Digitized by Google

Jovo Mari polazeći govori:
»S' Bogom ostaj, moja ružo rumena!« —
»Poš'o s' Bogom, moj siv-zelen sokole!
»Pred tobom su do tri gore zelene,
»U jednoj je bunar voda studena,
»U bunaru jedna čaša srbrna,
»I u čaši jedna gruda snijega,
»Ti je uzmi, pak je metni u njedra,
»Pa kad prodješ jedno selo i drugo,
»Ti zagledaj sebi, dušo, u njedra:
»Kako s' topi ona gruda snijega,
»'Nako s' topi srce moje za tobom.«

555.

Opet to, malo drukčije,

Obvila se bela loza vinova
Oko grada oko bela Budima;
To ne bila bela loza vinova,
Već to bilo dvoje mili i dragi,
Oni su se u mladosti sastali,
A sada se u nevreme rastaju,
Jedno drugom na rastanku govori:
»Podji, dušo, podji, srce, u napred,
»Ti ćeš naći jednu bašču gradjenu,
»I u bašči bokor ruže rumene,
»Ti uzberi jedan stručak ružice,
»Pa ga metni u nedarca do srca:
»Kako vene onaj stručak ružice,
»'Nako vene srce moje za tobom.«
Ono drugo na rastanku govori:

Digitized by Google

»A ti podji malo, dušo, u natrag,
»Ti ćeš naći jednu goru zelenu
»I u gori bunar voda studena,
»U bunaru jedan kamen mermera,
»Na kamenu jedna čaša srebrna
»I u čaši jedna gruda snežena;
»A ti uzmi onu grudu snežanu,
»Pa ju metni u nedarca do srca:
»Kako kopni ona gruda snežena;
»'Nako kopni srce moje za tobom.«

556.

Žalost za dragim.

Dilber Mara izgubila dragog,
Žalila ga tri godine dana:
Za godinu lice ne umila,
A za drugu kosu ne češljala,
A za treću kosu odrezala,
Pa je šalje u Novi ujaku,
Ujak kosu u srebro okiva,
A ujna je biserom potkića;
Na gradska je vrata prikovali.
Kogod prodje, svak se čudu čudi:
»Bože mili, čuda velikoga!
»Ko l' je ovo koga ožalio?
»Il' je majka jedinoga sina?
»Ili sestra brata rodjenoga?
»Ili snaha ručnoga djevera?«
Nije majka jedinoga sina,
Nije sestra brata rodjenoga,

Digitized by Google

Nit' je snaha ručnoga djevera,
Već djevojka prvog zaručnika.

557.

Kako žali djevojka.

Pod Budimom ovce plandovale,
Otisla se st'jena od Budima,
Te pobila svilorune ovce,
I ubila dva mlada ovčara:
Šećer-Marka i Andriju Zlato.
Marko žali i otac i majka,
A Andriju ni otac ni majka,
Nego jedna iz sela djevojka;
Žalila ga, pa je govorila:
»Jaoj, Andro, moje čisto zlato!
»Ako bih te u pjesmu pjevala,
»Pjesma ide od usta do usta,
»Pa će doći u pogana usta;
»Ako bih te u rukave vezla,
»Rukav će se odmah izderati,
»Pa će tvoje ime poginuti;
»Ako bih te u knjigu pisala,
»Knjiga ide od ruke do ruke,
»Pa će doći u pogane ruke.«

558.

Posestrima žali pobratime.

(od Dubrovnika).

Sidjeli su do tri pobratima
Pod Oridom gradom bijelijem,

Digitized by Google

Odvali se ruda od Oruda,
I ubila sva tri pobratima;
Jednog žali majka i sestrica,
A drugoga vjerena ljubovca,
A trećega nema ko žaliti,
Neg' iz sela Bogom posestrima;
Ona žali sva tri pobratima:
»Aoh njojzi, do tri pobratima!
»Ne znam jadna vas kako žaliti:
»Već da bih vas u jagluku vezla,
»Jagluk ide od ruke do ruke,
»Dopanuće zlotvoru u ruke;
»Ne će reći, da smo pobratimi,
»Neg' će reći, da smo se ljubili;
»A da bih vas u pjesnu pjevala;
»Pjesna ide od usta do usta,
»Dopanuće zlotvoru u usta,
»Ne će reći, da smo pobratimi,
»Već će reći, da smo se ljubili.«

559.

Damljan i ljuba njegova.

U Omera više Sarajeva
Zelena mu gora oko dvora,
I u gori zelena livada,
Na livadi kolo uvaćeno,
U tom kolu ljuba Damljanova;
Sve je kolo glavom nadvisila,
I ljepotom kolo zanijela.
Progovara iz kola Nikola:

Digitized by Google

»Pokrij lice, ljubo Damljanova;
»Danas će ti Damljan poginuti
»Sa tvojega lica bijeloga.«
Još to oni u rijeći bíli,
Puče puška iz gore zelene,
Te udari u kolu Damljana.
Damljan pade, a ljuba dopade:
»Moj Damljane, moje jarko sunce!
»L'jepo ti me bješe obasjalo!
»Al' mi brže za goricu zadje.« —
»Ljubo moja, pitoma ružice!
»L'jepo ti mi bješe procvatila!
»Al' zaludu, kad s' ne kitih tobom!«

560.

Vojno je ljubi sunce.

(iz Perasta.)

A mala ti fala, moj jasni mjeseče,
Na istoku žarka sunca,
Ja imadem mlada St'jepa gospodara,
On je meni moje žarko sunce,
A koje mi sunce nigda ne zahodi,
Sinju mi moru magla ne zapada. [136])

561.

Plač za Budimskom ladjom.

Odkide se ladja od Budimskog grada,
Plakala devojka za Budimskom ladjom;

136) Ovaj poslednji stih já dobro ne razumijem.

Digitized by Google

Pitala je majka: »što plačeš, devojko?« —
»Nepitaj me, majko, što ti plačem tužna,
»Već me pitaj, majko, kom' sam ruku dala,
»Kom' sam ruku dala, i srco predala.«

562.

Najljepši miris.

Oj devojko, dušo moja!
Čim mirišu nedra tvoja?
Ili dunjom, il' nerančom,
Ili smiljem, il' bosiljem? —
Oj Boga mi, mlad junače!
Moja nedra ne mirišu
Niti dunjom, ni nerančom,
Niti smiljem, ni bosiljem,
Veće dušom devojačkom.

563.

Opet to, malo drukčije.

(Od Dubrovnika.)

Oj devojko, dušo moja!
Čim mirišu njedra tvoja?
Oli dunjom, ol' narančom?
Ol' gorskijem fesligenom?
Oli parom od junaka?
Djevojka mu odgovara:
»Nit' je dunjom, ni narančom,
»Ni roškijem fesligenom,

Digitized by Google

»Niti parom od junaka,
»Nego parom djevojačkom.«

564.

Radast i opominjanje.

Draga moja, jesi l' se udala? —
Jesam, dragi, i čedo rodila,
Tvoje sam mu ime nadenula,
Kad ga zovnem, da me želja mine;
Ne zovem ga: Odi k meni, sine;
Već ga zovem, Odi k meni, dragi.

565.

Soko i djevojka.

Doleti soko iz Bosne,
Devòjci pade na rame,
Pitala ga je devojka:
Kakav je adet u Bosni?
Kakvisu momci Bošnjaci?
Devojçi soko govori:
»Dobar je adet u Bosni,
»Dobri su momci Bošnjaci,
»Pozdravio te tvoj dragi,
»Da mu ti ideš na svadbu.« —
»Idi ti kaži mom dragom,
»Da mu ja doći ne mogu;
»Muško sam čedo rodila,
»Tanku sam predju navila:

Digitized by Google

»Muško mi čedo plačljivo,
»Tanka mi predja kidljiva.«

566.

Slavuju, da nepjeva rano.

Slavulj pile, mori, ne poj rano,
Ej Nedeljo, mori, dilbero! [137]
Ne budi mi gospodara:
Sama sam ga uspavala,
Sama ću ga i buditi:
Otići ću u gradinu,
Uzabraću struk bosiljka,
Ud'riću ga po obrazu:
»Ustaj, ago, ustaj, drago!«
I on će se probuditi.

567.

Srce puno jada.

Ćarnagoro, puno ti si lada!
Srce moje, puno ti si jada!
Gledajući prema sebi draga,
Gledajući, al' ga ne ljubeći.

568.

Joka kod stada i soko sa grada.

Zaspala Joka kod stada,
Savi se soko sa grada,

137) Ovako se pripijeva uza svaku vrstu. Po svoj prilici ovo će biti Bugarska pjesma, pa posrbljena.

Digitized by Google

Nasu joj zlata u njedra.
Kada se Joka prenula,
Sama se sebe čudila,
Odkud joj zlato u njedri.

569.

Soko budi djevojku.

Zaspala devojka drenku na korenku,
Nju mi oko budi: »Ustani, devojko!
»Sunce obasjalo, lice potavnilo.«
Ustade devojka, al' ne sija sunce,
Veće došlo momče, poljubit' devojče
U rumeno lice i u bele dojke.

570.

Svjet dragogu dragoj.

(Iz gornjega primorja).

Usnula djevojka
Drenku na kor'jenku,
Lozi na granici;
Tudijer mi minu
Mlad junak na konja,
Govori djevojci:
»A Boža ti pomoć,
»Gizdava djevojko!
»Jesi l' se naspala,
»I u sanku snjela. [138])

138) Snjela (ili, upravo, šnjela) mjesto snila. Tako se po onijem krajěvima i u više glagola naklon, neopred izgo-

Digitized by Google

»Da češ biti moja,
»Ali brata moga?«
Djevojka mi njemu
Tiho odgovara:
»A mini mi s Bogom!
»Ja sam se naspala,
»I u sanku snjela,
»Da ću biti tvoja;
»Al' m' u tebe kažu
»Majku presrditu,
»Braću ognjevitu,
»Sestre ponošljive.«
Junak mi djevojci
Tiho odgovara:
»Ne boj mi se, dušo,
»Ja ću te sjetovat',
»Kako češ mi, dušo,
»Majci ugoditi:
»Kad majka uskara,
»Ti ne odgovaraj,
»Kada l' moja braća
»Iz lova dohode,
»Ti ih l'jepo sretaj,
»Oruže im primaj,
»I njima govori:
»»A dobri mi došli,
»»Moj' mladi djeveri!

---

vara na njeti i ljeti mjesto na niti i liti, n. p. činjeti (m. činiti), mišljeti (m. misliti) i t. d.

Digitized by Google

»»Moj' zlati prsteni!««
»A kad moje sestre
»U rodbinu idu,
»Daleko ih sretaj,
»Kol'jevke im primaj
»I njima govori;
»»A dobre mi došle,
»»Mile zaovice,
»»Kako i sestrice!««
»Tako ćeš mi, dušo,
»Svjema ugoditi.«

571.

Djevojka na gradskim vratima.

Soko leti visoko,
Krila nosi široko,
Na desno se okrenu,
Gradu vrata ugleda;
Al' na vrati djevojka,
B'jelo lice umila:
Obrvama uzvija,
Grlo joj se bijeli,
Kao snijeg u gori;
Momče stoji prema njoj,
Pak joj tiho govori:
»Oj djevojko, dušice!
»Sapni puce pod grlom,
»Da se grlo ne b'jeli,
»Da me srce ne boli.«

Digitized by Google

572.

Markov soko.

(iz gornjega primorja).

Soko leti preko Budve grada,
Žute mu se noge do koljena,
Zlatne mu se krila do ramena,
A na glavu zlatna perjanica;
Pitale ga Budljanke djevojke:
»O tako ti, naš sivi sokole!
»Ko je tebi noge požutio!
»Ko li ti je krila pozlatio?
»Ko li ti je perjanicu dao?«
Kril'ma leti, kljunom progovara:
»O tako Budljanske djevojke!
»Služio sam dobra gospodara,
»Gospodara, Kraljevića Marka,
»U Marka su dvije sestre mlade,
»Jedna mi je noge požutila,
»Druga mi je krila pozlatila,
»Marko mi je perjanicu dao.«

573

Djevojka Boga moli.

Devojka mi, Rado! kosu češlja, rode moj![139])
Kosu češlja, Boga moli:
»Daj mi, Bože, dobru sreću,

139) Ovako se kod svake vrste pripijeva, u srijedi Rado, a na kraju rode moj.

Digitized by Google

»I u sreći dobra rabra
»I u rabra mlogu braću,
»Mlogu braću, mloge sestre;
»Kad ja podjem rodu mome,
»Dva devera konje prežu,
»A dva oće sa mnom poći;
»Dve jetrve kolač viju,
»A dvi oće sa mnom poći;
»Dve zaove venac viju,
»A dve oće sa mnom poći.«

574.

Tužba udate za jedinca,

Tekla voda Sava i Morava,
Sava vozi drvlje i kamenje,
A Morava od oraa-ladju.
U njojzi je momak i djevojka;
Momak spava a devojka veze,
Devojka ga iglicom budila;
Gledale je s brega beljarice,
Beljarice, njene drugarice,
Pa besede s brega beljarice:
»Blago tebi, u ladji devojko!«
Odgovara iz ladje devojka:
»Ovo blago mojoj majci bilo,
»Koja me je za jedinca dala!
»Kad u kolo, kano udovica,
»Kad iz kola, kano puštenica;
»Svaki dever svojoj šnai daje
»Po jedinu crvenu jabuku,

Digitized by Google

»A menika tudjin divljakinju,
»Ozgo žuta, a u sredi ljuta.«

575.

Želja momačka.

Šajo moja, oko sokolovo!
Reci majci da me zetom zove,
Ili zetom, ili prijateljem;
Volim zetom, nego prijateljem.

576.

Majka i djevojka.

»Momče mi promče kroz selo,
»Tavnina bješe, ne vidjeh,
»Mučno mi dodje, pogiboh;
»Zovni ga, majko, na konak,
»Zovni ga, majko, Boga ti!« —
»Prodji se, kćeri, momčeta,
»Ono je momče gradjanče;
»Momčetu valja rakija,
»Momčetu valja večera,
»I gradska meka postelja.« —
»Zovni ga, majko, na konak,
»Zovni ga, majko, Boga ti!
»Moje mu oči rakija,
»Moje mu lice pogača,
»A b'jelo grlo zaslada;
»Rosna mu trava postelja,
»Vedro mu nebo pokrivač,

Digitized by Google

»A moja ruka uzglavlje;
»Zovni ga, majko na konak,
»Zovni ga, majko, Boga ti!«

577.

Žedno i željno momče.

(Od Dubrovnika).

Žedno momče gorom jezdiaše,
Žedno vode, a željno djevojke,
Od jada se na mač naslonjaše;
A od sunca perom zaklonjaše;
Gledala ga s pendžera djevojka,
Ter je svoju dozivala majku:
»Majko moja, vrlo dobro moje!
»Žedno momče čarnom gorom jezdi,
»Žedno vode, a željno djevojke;
»Od jada se na mač naslonio,
»Hoću li mu vode iznijeti?«
Majka šćerci tiho odgovara:
»Sramota je vode iznijeti,
»Nego uzmi u kondijer vina,
»Jedan vina, drugi vode ladne.«
Brže šćerca majku poslušala,
Utočila u kondijer vina,
Jedan vina, drugi vode ladne,
Ja iznosi na drum pred junaka;
Ne će momče vodu ni gledati,
Neg' djevojku za bijelu ruku,
Pak ju metnè za se na konjica;
Koliko je njemu mila bila,

Digitized by Google

Tri puta je pasom opasao,
A četvrtom od mača kaišom,
Šnjom uteče gorom i planinom.

578.

Leventa i Latinka.

S one strane Morave,
Bela dudo!
S one strane Morave,[140])
Beo čador razapet,
Pod njim sedi Leventa,
Na krilu mu Latinka,
Latinski mu govori,
Arbanaski zanosi:
»Ljubi mene, Leventa.« —
»Ne ću, Bogme, Latinka!
»U men' ima devet grad',
»I deseti Beograd,
»U svakome po ljuba,
»Svaka njija po sina,
»A najmladja devojku,
»Nju mi prose svatovi,
»Devetori banovi,
»I najposle Jerko ban;
»Majka daje, te daje,
»A ja ne dam, te ne dam;
»Dok ne zida ćupriju
»Od svog dvora do moga

140) Ovako se Bela Dudo pripijeva uza svaku vrstu.

Digitized by Google

»Od kamena mermera,
»I biserom potkiti:
»Kad je stanu voditi,
»Neka kamen zvekeće,
»Neka biser trepeće.«

579.

Velika rosa.

Devojka moja!
Napoj mi konja. —
Ne mogu bosa,
Pala je rosa
Konju do samara,
Meni do djerdana;
Konju do nosa,
Meni do pasa.

580.

Majkin svjet.

(Od Dubrovnika).

Umrijeh, majko, za mladom,
Za njenom rajskom ljepotom.
Majka mu smjerno veljaše:
»Ne umri, sinko, za bora!
»Ja ću mi tebe sjetovat':
»Ogradi tanke djemije,
»A u djemije mrnare;
»Postavi trga svakoga,
»Najviše svile zelene

Digitized by Google

Udari ližbu u grade,
»Tu će ti doći žudjenje,
»Vozi je dvoru svojemu«
Kada sin majku razumje,
Sagradi tanke djemije,
A u djemije mrnare,
Sakupi trga svakoga,
I metnu svile svakoje,
Najviše modre zelene,
Udari ližbu u grade,
I tu mu doše djevojke
I medju njima žudjenje;
A kad ugleda žudjenje,
Zaveze tanka ves'oca,
Pa podje s dragom na dvore.

581.

Smrtna bolest.

Ah što ću, što ću!
Nespavam noću,
Srce mi gori,
Muka me mori,
Umreti ću
Za tobom, dušo.

582.

Znanje.

Oj devojko, oj Mila!
Sedi meni kraj kolena;

Digitized by Google

Ni mi nismo divlji ljudi,
I mi znamo, gdi se ljubi:
Udovice medju oke,
A devojke medju dojke.

583.

Barjaktar djevojka.

Kad Ali-beg novi beg bijaše,
Djevojka mu barjak nosijaše;
Danju nosi zelena barjaka,
Noću spava s begom u dušeku.
Ali-begu momci govorahu:
»Prodj' se, bego, barjaktar-djevojke,
»Jer ćemo te svi odustanuti.«
Mlad Ali-beg momkom odgovara:
»Ne prodjoh se barjaktar-djevojke,
»Da bi ste me svi odustanuli;
»Duga Bosna, mene slugu dosta,
»Barjaktara nema do mostara.«

584.

Prsten je zalog prave ljubavi.

U livadi pod javorom voda izvire,
Tu dolazi mlada moma, vodu zavata,
Beogradu pod zidove vodu donosi,
Mirko joj se s grada baca zlatnom jabukom:
»Uzmi, moma, tu jabuku, moja ćeš biti.«
Moma je je uzimala, pak natrag baca:
»Nit' ću tebe, ni jabuke, okani me se«

Digitized by Google

U livadi pod javorom voda izvire,
Tu dolazi mlada moma, vodu zavata,
Beogradu pod zidove vodu donosi,
Mirko joj se s grada baca zlatnim djerdanom:
»Uzmi, moma, ovaj djerdan, moja ćeš biti.«
Moma djerdan uzimala, pak natrag baca:
»Nit' ću tebe, ni djerdana, okani me se.«

* * *

U livadi pod javorom voda izvire,
Tu dolazi mlada moma, vodu zavata,
Beogradu pod zidove vodu donosi,
Mirko joj se s grada baca zlatnim prstenom:
»Uzmi, moma, ovaj prsten, moja ćeš biti.«
Moma prsten uzimala, na prst natiče:
»Oću tebe, i tvoj prsten, i ja sam tvoja.«

585.

Čij je prsten, onog i djevojka.

Tri putnika putem putovaše,
Putujući sretoše devojku,
Stadoše je darom darivati:
Jedan dade struk sitna bosiljka,
Drugi dade zelenu jabuku,
Treći dade zlatan prsten s ruke.
Koji dade struk sitna bosiljka,
Onaj veli: »moja je devojka;«
Koji dade zelenu jabuku,
Onaj veli: »moja je devojka;«
Koji dade zlatan prsten s ruke,

Digitized by Google

Onaj veli: »ajdemo sudiji,
»Da vidimo, čija je devojka.«
Ead dodjoše na sud pred sudiju:
»Sudi nama, čestiti sudija!
»Mi trojica putem putovasmo,
»Putujući sretosmo devojku,
»Stadosmo je darom darivati:
»Jedan dade struk sitna bosiljka,
»Drugi dade zelenu jabuku,
»Treći dade zlatan prsten s ruke;
»Sudi nama, čija je devojka?«
Al' govori čestiti sudija:
»Bosiljak se od mirisa daje,
»Jabuka se od milosti daje,
»A prsten se daje po zakonu;
»Čij je prsten, onog i devojka.«

586.

Cijena prstena.

(Od Dubrovnika).

Ja podranih jutros rano,
Aj djidi, sarum de!
Ja podranih jutros rano,
Rano dobro je.[141])
Pošetah se niz livadu,
Kad l' ugledah djevojčicu,
Dje djevojka ružu bere,
I nazvah joj Božju pomoć,

141) Ovako se u pjevanju pripijeva uza svaku vrstu.

Digitized by Google

Ona mene ni riječi;
Upitah joj kitu cv'jeća,
Ona mene ni pogledom;
Ja joj pružih zlatan prsten,
I rekoh joj: »Uzmi prsten,
»Pruž' mi ruku, bićeš moja.«
Pogleda me, nasmja se,
Ruku pruža, cv'jeće dava,
I reče mi: »Biću tvoja.«

587.

Pravedni ukor.

(Od Dubrovnika).

Zarekoh se i zafalih
Ja dobar junak,
Da ja ne ću nikad poći
Djevojci pred dvor.
Bog navede, konj nanese
Baš dragoj pred dvor,
Kad djevojka ruže bere
U svoj pelivoj,
I nazvah joj: »Božja pomoć,
»Dragi i mila!«
Ona mene odgovara:
»Dobar neznani!«
Rasrdih se i naljutih,
Rekoh djevojci:
»Neznala te majka tvoja!
»Kako me ne znaš?
»Kamo oni zlatni prsten,

Digitized by Google

»Što ti darovah?
»Kamo oni slatki cjelov,
»Što ti nekad dah?«
Pogledala na rukama,
Nasmjenula se,
Pak pritrča brže k mene,
Triš me cjelovala,
Darova mi kitu cv'jeća
Stavi u njedra,
I reče mi: »Drž' miriši
»Na mjesto mene.«

588.

Zaova vara snahu.

Sunce zadje, mrak na zemlju pade,
Jetrve se u dvor dozivaju:
»Kome reda na vodiću ići?«
Red dopao prošenoj djevojci;
Puti su joj pokraj dvora dragog;
Al' dragoga dvori otvoreni,
U dvorima konji osedlani,
I kod konja pod perjem junaci.
Boga moli ljepota djevojka:
»Daj mi Bože i Bogorodice!
»Da ja koga na vodi sastanem:
»Il' vojnovu majku, il' sestricu;
»Da ja pitam, kud se vojno sprema,
»Te s' u dvoru konji osedlani,
»I kod konja pod perjem junaci.«
Što molila, Boga umolila,

Digitized by Google

Ona našla vojnovu sestricu:
»Zaovice, vojnova sestrice!
»Što su b'jeli dvori otvoreni,
»I u dvoru konji osedlani,
»I kod konja pod perjem junaci?« —
Oj Boga mi, snaho nesudjena!
»Moj se bratac sprema po djevojku,
»Ali ne će po te, već po drugu.«
Cvili, tuži gizdava djevojka:
»Izići ću mladu gologlava,
»Gologlava, kose razpletene,
»Kada junak podje po djevojku;
»Neka mu je nesrećna djevojka.«
Ona ode svom bijelu dvoru,
Ona u dvor, a svati pred dvore.

589.

Stidno momče i milostivo djevojče.

Višnjičica rod rodila,
Od roda se podlomila,
Nema niko da je bere,
Nego momče i devojče;
Stidnje momče, neg' devojče,
Ispod stida progovara:
»Daj devojko, jedno oko.«
Ona kučka milostiva
I na srcu žalostiva,
Pak mu dade i obadva.[142])

142) Tako se i po drugi put pjeva:
Daj, devojko, jednu ruku i t. d. —

Digitized by Google

590.

Tužba i kletva na majku.

Devojčice ružičice,
Ružo rumena!
Što ti sa mnom ne besediš,
Usta medena? —
Ja bi s tobom besedila,
Ne smem od majke. —
A gdi ti je tvoja majka?
Ne bilo ti je! —
Eno mi je u gradini
Gdi neven bere;
Uvenulo njeno srce,
K'o što je moje!
A moje je uvenulo,
Većma ne može.

591.

Ja bih s tobom besjedila, al' mi ne daju.

(od Dubrovnika).

Djevojčice ljubičice, ružo rumena!
Što ti sa mnom nebesjediš, usta medena? —
Ja bih s tobom besjedila, al' mi ne daju. —
Ko to ne da, kol' to smeta, Bog nam ga smeo! —
Bogme tajko, braća moja, i mila majka,
Veleći mi, da ne ljubim nikog tugjina,
Nego moju rodnu braću, i roditelje,
I onoga, koga Bog mi u sreću dadne.

Digitized by Google

592.

Želja oboga.

Devojčica vodu gazi
Noge joj se bele,
Za njom momče konja jaše,
Grootom se smeje:
»Gazi, gazi, devojčice,
»Ne bi l' moja bila!« —
»Kad bi znala i videla,
»Da bi tvoja bila,
»Mlekom bi se umivala,
»Da bi bela bila;
»Ružom bi se utirala;
»Da b' rumena bila;
»Svilom bi se opasala,
»Da bi tanka bila.«

593.

Što jedno hoće, drugo ne mrzi.

(iz Crne gore.)

Djevojčice narandžice! čija li si ti? —
Ja sam Rada iza grada gizdareva ćer. —
Ja sam Milić mamin djetić, uzmimo se mi! —
Ja sam rada i vesela, tek ak' hoćeš ti.

594.

Gotov posao.

Oj devojko, rumena ružice!
Ni sadjena, ni presadjivana,

Digitized by Google

Ni studenom vodom zalivana;
Ni trgana, ni omirisana;
Ni ljubljena, ni omilovana;
Da li mi te, dušo, poljubiti! —
Mo'š, junače, koliko ti drago:
Bašča moja kod livade tvoje;
Ja ću doći cveće zalivati,
A ti dodji konje prepinjati;
Ljub', junače, koliko ti drago,
Al' me nemoj po licu isklati,
Da mi majka ne pozna na licu.

595.

Rdjavo naplačena služba.

Dve se vode putem preticale:
Jedno Sava, a drugo Morava.
Sava nosi drvlje i kamenje,
A Morava šajku okovanu,
I u majci brata i sestricu:
Bratac spava, a sestrica veze;
Seja brata iglicom budila:
»Ustan', brate, Beograd izgore.«
Bratac seji kroz san odgovara:
»Neka gori, ognjem izgoreo!
»U njemu sam tri ljeta služio:
»Jedno leto za svetlo oružje,
»Drugo leto za dobra konjica,
»Treće leto za lepu devojku;
»Kad oružje staše dijeliti,
»Men' dadoše staro zardjalo;

Digitized by Google

»Kada konje staše dijeliti,
»Men' dadoše staro izjahano;
»Kad devojke staše dijeliti,
»Men' dadoše staro obljubljeno.«

596.

Kako žena muža cijeni.

Pile su mi vince do tri jetrvice,
Slatko je vince, medno je vince,
Al' je medna godina,
Koja ga je rodila [143]).
Prva je popila tanan baćor s glave,
Druga je popila zlatan prsten s ruke,
Treća je popila svoga gospodara.
Prva je popila, pak je govorila:
»Imam seju mladu i prelju i tkalju,
»Otkaće mi vaćov i tanji i lepši.«
Druga je popila; pak je govorila:
»Imam hrata mlada dobra kujundžju,
»Skova će mi prsten i veći i lepši.«
Treća je popila, pak je govorila:
Dok je moje glave, biće gospodara.«

597.

Majka seja i ljuba.

Mlad se Jovo po čardaku šeće,
Pod njime se čardak prolomio,

143) Ovaj se pripjev (Slatko je vince itd.) pripjeva uza svaku vrstu.

Digitized by Google

Te on slomi svoju desnu ruku;
Brzo mu se ljekarica nadje,
Ljekarica, iz gorice vila,
Ali mlogo ište ljekarine:
Od matere b'jelu desnu ruku,
Od sestrice kosu s upletnjakom,
A od ljube djerdan od bisera.
Majka dade svoju desnu ruku,
Seja dade kosu s upletnjakom;
Ljuba ne da djerdan od bisera:
»Ne dam, Bogme, mog bisera b'jela,
»Ja sam njega od oca don'jela.«
Ražljuti se zagorkinja vila,
Pa otvora ranu Jovanovu,
Umre Jovo, žalosna mu majka!
Zakukaše do tri kukavice:
Jedna kuka, nikad ne prestaje,
Druga kuka jutrom i večerom,
Treća kuka, kad joj na um pade;
Koja kuka, nikad neprestaje,
To je jadna Jovanova majka;
Koja kuka jutrom i večerom,
To je tužna Jovanova seja;
Koja kuka, kad joj na um padne,
To je mlada Jovanova ljuba.

598.

Tudja majka.

Igrali se vrani konji
Kraj Morave na obali,

Digitized by Google

Medju sobom govorili:
»Daj nam, Bože, vojevati,
»A Morave ne broditi;
»Morava je plaovita:
»Sinoć momka zanijela,
»A jutros ga na breg baca.
»Da j' u momka svoja majka,
»Za dan bi mu glase čula.
»A za drugi razabrala,
»A za treći na grob došla;
»Al' j' u momka tudja majka,
»Za godinu glase čula,
»A za drugu razabrala,
»A za treću na grob došla;
»Al' po grobu trava raste:
»Detelina do kolena;
»Po njoj pasu dva pauna,
»I dve tice paunice,
»I četvoro paunčadi;
»Devojka im čobanica,
»Na njoj kratka kabanica
»I srebrna tkaničica.«

599.

Srpska djevojka.

U Milice duge trepavice,
Prekrile joj rumen' jagodice,
Jagodice i bijelo lice;
Ja je gledah tri godine dana;
Nemogoh joj oči sagledati,
Crne oči ni bijelo lice,

Digitized by Google

Već sakupi kolo djevojaka,
I u kolu Milicu djevojku,
Ne bih li joj oči sagledao.
Kada kolo na travi igraše,
Bješe vedro, pak se naoblači,
Po oblaku zas'jevaše munje,
Sve djevojke k nebu pogledaše,
Al' ne gleda Milića djevojka,
Već preda se u zelenu travu.
Djevojke joj tiho govoraše:
»Oj Milice, naša drugarice!
»Il' si luda, il' odviše mudra,
»Te sve gledaš u zelenu travu,
»A ne gledaš s nama u oblake,
»Gdje se munje viju po oblaku?«
Al' govori Milica djevojka:
»Nit' sam luda, nit' odviše mudra,
»Nit' sam vila, da zbijam oblake,
»Već djevojka, da gledam preda se.«

600.

Ispunjena želja.

Boga moli momče neženjeno,
Da se stvori kraj mora biserom,
Gdi devojke na vodu dolaze;
Da ga kupe sebi u njedarca,
Da ga nižu na zelenu svilu,
Da ga meću sebi pod groca,
Da on sluša, što koja govori:
Govori li svaka o svojemu,

Digitized by Google

Govori li draga i o njemu.
Što molio, to mu Bog i dao:
Stvorio se kraj mora biserom,
Gdi devojke na vodu dolaze,
Kupile ga sebi u nedarca,
Nizale ga na zelenu svilu,
Metale ga sebi pod groca,
Slušao je, šta koja govori;
Govorila svaka o svojemu,
Govorila draga i o njemu.

601.

Ona je moja, te moja.

Pod noć podjo niz polje,
O janje moje! niz polje, [144])
Niz zelene livade,
Za mnom prista devojka,
Obazre se, reko joj:
»Vrat' se natrag, devojko;
»Pred nama je gorica
»I studena vodica,
»Sešćemo se ljubiti,
»Ljubeći se grlitit,
»Grleći se zaspati;
»Zlotvor će nas videti,
»Majci će nam kazati,
»Majka će nas karati,
»Karajući izbiti.«

144) Ovako se pripijeva uza svaku vrstu.

Digitized by Google

»Karaj je, majko, ne karaj;
»Udri je, majko, neudri:
»Ona je moja, te moja.«

602.

Ti si moja svakojako.

Oj đevojko, dušo moja!
Oćeš li mi ljuba biti? —
Ne budali, mlad junače!
Od tog ne će ništa biti;
Volim ići ja u krčmu,
Pa se stvorit' zlatnom čašom,
Nego tvoja ljuba biti. —
A ja junak mladi krčmar,
Pa ćeš opet moja biti. —
Ne budali, mlad junače!
Od tog ne će ništa biti;
»Volim ići u kavanu,
Pa se stvorit' zlatan fildžan,
Nego tvoja ljuba biti. —
A ja junak kavedžija,
Pa ćeš opet moja biti. —
Nebudali mlad junače!
Od tog ne će ništa biti;
Volim ići ja u polje,
Pa se stvorit' prepelicom,
Nego tvoja ljuba biti. —
A ja junak itri lovac,
Pa ćeš opet moja biti. —
Ne budali, mlad junače!

Digitized by Google

Od tog ne će ništa biti;
Volim ići ja u more,
Pa se stvorit' belom ribom,
Nego tvoja ljuba biti. —
A ja jnnak tanka predja,
Pa ćeš opet moja biti.
Il' ti tako, il' ovako,
Ti si moja svakojako;
Il' ti tamo, il' ovamo,
Ti si moja, od' ovamo.

603.

Starac djévojke ne ostavlja.

(od Dubrovnika.)

Stari sjedi na oranje,
Pogleduje na djevojku:
»O djevojko, bićeš moja.« —
»Majde ne ćeš, stari djede!
»Provrć' ću se jagnjičicom« —
»A ja starac mrki vuče,
»Pa ću doći u livadu,
»Ufatiću jagnjičicu,
»Prosuću joj jarinicu.« —
»Majde ne ćeš, stari djede!
»Provrć' ću se prepelicom.« —
»A ja starac surli orle,
Ufatiću prepelicu,
»Slomiću joj kobilicu.« —
»Majde ne ćeš, stari djede!
»Provrć' ću se ružičicom«

Digitized by Google

»A ja starac romi jarac,
»Kudecaću uz ulicu,
»Ter ću ogrist' ružičicu.«

604.

Ponos ljepotice.

Djevojka je kraj gore stajala,
Sva se gora od lica sijala,
A od lica i zelena venca;
Tud' prolazi sva careva vojska,
Sva joj vojska Božju pomoć daje,
Al' ne daje mlado neženjeno,
Već dogoni konja do devojke.
»Ljubi mene, lepoto devojko,
»Ljubi mene, dok ja nisam tebe.«
Al' govori lepota devojka,
»Id' odatle, mlado neženjeno!
»Ja ne ljubim ni bolji junaka,
»A kamoli carevi vojnika![145])

605.

Kletva i želja.

Oj devojko, moj Budimski vezire!
Što mi šetaš, kao jelen po gori?
Eda Bog da, te te lovac ulovi,
I menika siromau pokloni!

145) Mjesto ove dvije posledne vrste jedni pjevaju:
Ne ljubi se na drumu carevu
Već u dvoru na meku dušeku.

Digitized by Google

606.

Zimovnik.

Da li mi se muom pretvoriti!
Ja bi znao, gde bi zimovao.
Udovici pao bi na lice,
Jal' devojci na bijele dojke.

607.

Dragi zavidi bosiljku.

(Od Dubrovnika).

Od kako me rodi moja majka,
N'jesam nikad po noći hodio,
Ni pod tudji pendžer dohodio,
A noćas sam po noći hodio,
I pod tudji pendžer dohodio,
I na pendžer vidio djevojku,
Na prozor joj stračak bosioka,
Sam sam sobom junak besjedio:
»Blago tebe, struče bosioče.
»Koji raštež dragoj na pendžere,
»Gledaš dragu jutrom i večerom,
»Kad se draga svlači i oblači,
»I kad ćera buve proz košulju.
»Ah! da mi se buvom prometnuti!
»Ja bi znao dje bih zimovao,
»Zimovao, dje li ljetovao,
»Ljetov'o bih medju oči čarne,
»Zimovao medju b'jele dojke.«

Digitized by Google

608.

Majke su krive.

S one strane Save vode
Momče odi, konja vodi,
A u ruci kalpak nosi,
A u kalpak suze lije,
Pak proklinje Savu vodu:
»Bog t' ubió, Savo vodo!
»Ni te mogu pregaziti.
»Ni te mogu preplivati;
»Da obljubim devojčicu.«
Al' besedi devojčica:
»Oj Boga ti, mlado momče!
»Ti ne kuni Savu vodu,
»Nije tebi Sava kriva,
»Već je tebi majka kriva,
»Tebi tvoja, meni moja:
»Tvoja majka govorila:
»»Ne dam sina do proleća;««
»A moja je govorila:
»»Ne dam kćeri do jeseni.««

609.

Nesrećna djevojka.

Devojka junaku prsten povraćala:
»Naj ti prsten, momče, moj te rod neljubi,
»Ni otac, ni majka, ni brat, ni sestrica;
»Al' me nemoj, momče, na glas iznositi
»Jer sam ja sirota nesretna devojka:

Digitized by Google

»Ja bosiljak sejem, meni pelen niče.
»Oj pelen, pelenče, moje gorko cveće!
»Tobom će se moji svati nakititi,
»Kad me stanu tužnu do groba nositi.«

610.

Djevojka domamljena na jabuku.

(Sarajevska.)

Junak mami djevojku
Na zelenu jabuku;
Umami je u čardak,
Razvija joj žut kavad
I vezenu košulju,
Prosu biser na grlu.
Stade zlato plakati,
Mlad je junak tješiti:
»Šuti, dušo, ne boj se:
»Imam brata terziju,
»Srezaće ti žut kavad;
»Imam seju vezilju,
»Navešće ti košulju;
»Ja ću biser nizati
»S tobom, dušo, i sa mnom.«

611.

Kletva na kupinu.

(Sarajevska.)

Sitna trava zelena
Do čadora bijela,

Digitized by Google

Pod čadorom djevojka,
Šije, veze darove
B'jelom svilom i zlatom;
Otud ide mlad momak,
Ugleda ga djevojka,
Savi skute, pobježe.
Za njom trči mlad momak;
Zadje joj se kupina,
Za svilenu košulju,
Bogom sestri mlad momak:
»Bogom sestro, kupino!
»Pridrži mi djevojku,
»Dok ja dodjem do tebe.«
Ljuto kune djevojka:
»Bog t' ubio, kupino!
»Jera mene dodrža
»Do junaka plav'oka?
»Plakala mu i majka,
»Koja ga je rodila,
»Men' djevojci gojila!«

612.

Kad je draga daleko.

(Sarajevska.)

S večer' sjala sjajna mjesečina,
Obasjala zelenu livadu,
Po njoj pasu dva gospodska konja,
Čuvala ih dva gospodičića:
Ban Stijepo, i kapetan Jovo.
Ban Stijepo Jovu govorio:

Digitized by Google

»Da moj brate, sjajne mjesečine!
»Blago, brate, onome junaku!
»Koga nije na daleku draga;
»A moja je draga na daleku,
»Istrunu mi jagluk i marama:
»U marami grozdje odnoseći,
»A jaglukom suze utirući
»Sa mojom se dragom rastajući.«
Al' govori Jovo kapetane:
»I moja je draga na daleku,
»Al' kad meni na um padne draga,
»Ja ne gledam tavnoj noći doba,
»Nit' moj konjic mutnoj vodi broda:
»Putem idem, za njim praha nema,
»Vodu gazim, za njim brčka nema.«

613.

Radost o nadeždi

Šetale su tri devojke
Tamo dole u Bugare,
Jedna prede, druga veze,
Treću mila majka kara:
»Gde si bila? Ne odila!« —
»Ne karaj me, mila majko!
»Ja sam bila kraj Dunava,
»Gledala sam šajku ladju,
»I u šajci tri junaka
»Jedan, majko, ponajviši,
»Ponajviši, ponajlepši,
»Tanka brka, crna oka

Digitized by Google

»On me reče, mila majko!
»Il' uzeti, il' umreti.«

614.

Što omilje, ne omrznu.

Jelu sadi Erdeljska bauica,
Jelu sadi, a jeli govori:
»Rašti, jelo, nebu u visine,
»Spuštaj grane do zelene trave;
»Kad se popnem ja na tebe, jelo,
»Da ja vidim beloga Budima,
»U Budimu Budimliju Jovu:
»Nosi li se, k'o što se nosio,
»Vije l' mu se za kalpakom perje,
»Nosi li mu konj visoko glavu.«
Ona misli, niko je ne sluša,
Slušao je od Erdelja Bane,
Slušao je, pa je besedio:
»Oj Boga ti, gospodja banice!
»Što je lepši Budim od Erdelja?
»Što l' od mene Budimlija Jova?«
Al' govori Erdeljska banica:
»Nije lepši Budim od Erdelja,
»Ni od tebe Budimlija Jova;
»Al' je Jova prva sreća moja:
»Puna sreća, puna čaša cveća,
»Druga sreća, puna čaša vina,
»Treća sreća, puna čaša jeda.«

Digitized by Google

615.

Budimski kralj i kraljica.

(Iz Sinja.)

Vino pije kralju od Budima
A s kraljicom svojom gospojicom,
Vino pije, kraljici govori:
»Kaži pravo, kraljice gospojo!
»Kaži pravo, što ću tu pitati,
»Kaži pravo, tako bila zdravo!
»A evo ti tvrdu viru dajem,
»Da ti ništa učiniti ne ću.«
A veli mu gospoja kraljica:
»Kad me pitaš, kralju gospodaru,
»Kad me pitaš, kazaću ti pravo,
»Oću pravo, tako bila zdravo!«
Onda joj je kralju govorio:
»Vira moja, kraljiće gospojo!
»Ti s' se do sad triput udavala:
»Najprije si bila za Milošem,
»Pak si poslim za vojvodom Jankom,
»A sad za mnom od Budima kraljem;
»Kaži pravo, tako bila zdravo!
»Od nas triju kom bi najvolila?«
A ona je njemu govorila:
»Tebi, mome kralju od Budima.«
A on joj je junak besidio:
»Kaži pravo, tako bila zdravo!
»A evo ti tvrdu viru dajem,
»Da bi ništa učinîti ne ću.«
Kad je ona riči razumila.

Digitized by Google

Onda mu je tijo govorila:
»Vira moja, kralju gospodaru!
»Ja sam najpri bila za Milošem:
»Gdi je sopra, tu je dolibaša;
»Gdi je vojska, tu je arambaša;
»Gdi je krvca, tu je delibaša.
»U Miloša ne bijaše blaga,
»Nit' bijaše ni srebra ni zlata:
»Što bi za dan na vojski dobio,
»Za noć bismo ja i on popili.
»Kad sam bila za vojvodom Jankom;
»U Janka je dosta pusta blaga,
»K'o i u teb' od Budima kralja;
»Ali da je meni na povrate,
»Ja bi tebe i vojvodu Janka
»Za Miloša muštuluka dala.«
A veli joj kralju gospodaru!
»Moli Boga, kraljice gospojo.
»Da sam tebi tvrdu viru zad'o;
»Ja bi tebe danas pogubio.«
A ona je njemu besidila:
»Vira moja, svitla kruno moja!
»Prva j' srića u cvitu savita,
»A druga je u suzam' salita,
»A treća je čemerom nalita;
»Sad promisli, draga kruno moja!
»Jeli pravo, da pogubiš mene.«

Digitized by Google

616.

Ukor i svjet Fati.

(T *)

A ti Fato, tursko zlato,
I kaursko ogledalo,
U što si se zagledala!
Baš u mlado u težače,
Što po vas dan plugom pluži,
A po svu noć pružen leži,
A za Fatu i ne znade!
Jer ne gledaš ono momče,
Što po vas dan knjigu piše,
A po svu noć Fatu ljubi?

617.

Pelivani.

(T *).

Pelivani Savu preletješe:
U petak su gradiškome došli,
U subotu tenefe penjali,
U nedelju vas dan preigrali.
Igru igra pelivan Asane,
Gledalo ga malo i veliko,
Dvij' unuke Ćerić kapetana,
Prelijepa Borića Begzada,
I Ajkuna kroz kitu ljubice,
I Fatima kroz zrno bisera.

Digitized by Google

618.

Mujo i Uma.

(T *).

Zafali se Mujo momče mlado:
»Ljubio sam u majke jedinu:
»Često sam joj slao armagane:
»Dvije dibe, četiri kadife,
»I dva čurka kunom postavljena,
»I dva fesa bišerom kićena,
»Dva kićena, a dva nekićena;
»I dva pasa, nek je više glasa;
»Još da znadem, da su crne oči,
»Još bi dao nebi zažalio.«
Pa pošeta niz mermer-sokake,
Dozivao Umu ljepoticu:
»Izidjider, Umo, izidjider, dušo!
»Pogledaj me, Umo, crnijem očima.«
Prevari se Uma, ujede je guja,
Pa pogleda Uma plavijem očima;
Kada vidje Mujo, da su plave oči,
Govorio Umi: »Udaji se Umo,
»Udaji se Umo, ti ne čekaj mene.«
Govorila Uma: »Ajde, ajde, Mujo!
»Sad na tebi, Mujo, zelena dolama,
»Do dan do dva, Mujo, zelena travica!
»Sad na tebi, Mujo, svilena košulja,
»Do dan do dva, Mujo, bijela astara!
»Na glavi ti, Mujo, fesak finofesak,
»Do dan do dva, Mujo, bijela saruka!«

Digitized by Google

Kako Uma reče, i Muju se steče:
I umrije Mujo, žalosna mu majka!

619.

Lijepo, ljepše, najljepše.

Zafali se žuti limun na moru:
»Danas nema ništa ljepše od mene.«
To začula zelenika jabuka:
»Mala t' fala, žut limune na moru,
»Danas nema ništa ljepše od mene.«
To začula nekošena livada:
»Mala t' fala zeleniko jabuko, —
»Danas nema ništa ljepše od mene.«
To začula nežnjevena všenice:
»Mala t' fala, nekošena livado,
»Danas nema ništa ljepše od mene.«
To začula neljubljena djevojka:
»Mala t' fala nežnjevena všenice,
»Danas nema ništa ljepše od mene.«
To začuo mlad neženjen junače:
»Mala vama, svima fala kod mene,
»Danas nema ništa ljepše od mene:
»Ja ću obrat' žuti limun na moru,
»I otrešću zeleniku jabuki,
»Pokosiću nekošenu livadu,
»Požnjeti ću nežnjevenu všenicu,
»I obljubit' neljubljenu djevojku.«

Digitized by Google

620.

Najljepši cvijet na svijetu.

(Iz Crne gore.)

Falila se žuta dunja na more,
Da je cvijet na 'vi svijet najlevši;
To začula zelenika jabuka:
»Što se fališ, žuta dunjo na more?
»Ja sam cvijet na 'vi svijet najljevši.«
To začula šeničica šestoredica:
»Sto se fališ, zeleniko jabuka?
»Ja sam cvijot na 'vi svijet najljevši.«
To začula vita loza vinova:
»Što se fališ, šeničice šestoredice?
»Ja sam cvijot na 'vi svijet najljevši.«
To začula mlada moma skoro vjerena:
»Što se fališ, vita lozo vinova?
»Ja sam cvijot na 'vi svijet najljevši.«
To začulo mlado momče skoro vjereno:
»Što se fališ, mlada moma vjerena?
»Ja sam cvijet na 'vi svijet najljevši:
»Mirisaću žutu dunju na more,
»A gristi ću zeleniku jabuka,
»A jesticu šeničicu sestoredicu,
»A popiću vitu lozu vinovu,
»A ljubiću mladu momu skoro vjerenu.«

Digitized by Google

621.

Vojvodić i djevojka.

(Od Dubrovnika.)

O javore, zelen bore!
Divan ti si rod rodio!
Na dv'je grane dv'je jabuke,
A na treću soko sjedi,
Soko sjedi, terno gledi,
Gje vojvoda objeduje,
Vojvodić mu konja drži
U sindžiru poslaćenu,
Sindžir puče, konj uteče,
Otud ide djevojčica,
Vojvodić joj govorio:
»Drž', djevojko, konja moga!
»Ti ćes biti snaha moja.«
Veli njemu djevojčica:
»Oklen ću ti snaha biti,
»Kad ja neznam brata tvoga?« —
Lasno ti ga poznavati:
»Pred vojskom je arambaša,
»Na glavi mu samur-kapa,
»A za kapom do tri pera
»Jedno pero godinica,
»Drugo pero mjesec sjajan,
»Treće pero žarko sunce;
»Koje pero godinica,
»To je pero za šenicu;
»Koje pero sjajan mjesec,
»To je pero za vojnike;

Digitized by Google

»Koje pero žarko sunce,
»To je pero za junake,
»A junaci za djevojke.«

622.

Najljepše uzglavlje.

Raslo drvo bademovo tanko visoko
Pod njim spava Memed-aga s Fatom djevojkom,
Dušek im je crna zemlja i rosna trava,
Jorgan im je vedro nebo i sjajne zv'jezde,
A uzglavlje b'jele ruke jednog drugome.

623.

Ko pokvario, onaj i načinio.

U junaka svilen pojas, svilom nakićen,
S djevojkama igrajući iskidao ga.
Stadoše se dovijati, da ga nakite:
Koja konac, koja novac, nakitiše ga.

624.

Binjiš i dolama.

Mor dolama al binjiša pita:
»Al binjišu, gdje si sinoć bio? —
»Mor dolamo, na svadbi sam bio.« —
»Al binjišu, šta najljepše bješe?« —
»Mor dolamo, momci i djevojke:
»Momci srebro, a djevojke zlato.
»Hoće srebro da se pozlaćuje;

Digitized by Google

»Ne će zlato srebro svakojako,
»Veće hoće po izbor' kovato.«

625.

Prstenci i djevojke.

(Iz Perasta.)

Prstenci zvone na nova brda,
Djevojke su im vjeru zadale,
Da ih ne nose brez pozlaćenja,
Brez pozlaćenja, brez junačkoga.

526.

Djevojka se zagledala u djače.

Udaralo u tamburu djače:
Tambura mu od suvoga zlata,
Žice su mu kose djevojačke,
A terzijan pero sokolovo.
Gledala ga s čardaka djevojka,
Gledala ga, pa je besedila:
»Bože mili! da čudna junaka!
»Da li mi ga Bog u sreći dade!
»Pod njega bi karanfil sterala
»A pod glavu rumenu ružicu;
»Nek miriše, nek se često budi,
»Neka moje belo lice ljubi.«

Digitized by Google

627.

Tri djevojke i djače.

Vezak vezle tri lepe devojke
U gradini pod sladkim bademom,
Otud ide djače samouče,
Samouče, al' je vragolasto,
Odlomi im granu od badema,
Nestade im lada nad djerdjefom,
Ljuto kunu tri lepe djovojke:
»Bog t' ubio, djače samouče!
»Zašt' odlomi granu od badema?
»Nestade nam lada nad djerdjefom.«
Al' govori djače samouče:
»Ne kun'te me, tri lepe devojke,
»Granu ću vam srebrom prikovati,
»A lišće ću zlatom pozlatiti:
»Biće vama lada nad djerdjefom.

628.

Lijepa Julijana.

Odvila se grana jergovana,
Pod njom sedi lepa Julijana,
Pred njome je djerdjef od merdžana
Na djerdjefu Sarajevsko platno;
U ruci joj igla od biljura,
I u igli Vedeničko zlato:
Puni zlato po bijelu platnu.
Pitale je njene drugarice:
»Oj Boga ti, lepa Julijana!

Digitized by Google

»Otkud tebi djerdjef od merdžana?
»Otkud tebi Sarajevsko platno?
»Otkud tebi igla od biljura?
»I otkud ti Vedeničko zlato?«
»Al' govori lepa Julijana:
»Imam ujca na moru trgovca,
»Doneo mi djerdjef od merdžana:
»Imam majku, kupila mi platno:
»Imam seju, iglu mi je dala;
»Imam brata, kupio mi zlato.«

629.

Junak konju govori.

Junak ide uz brdo,
Pod njim konjic žut-beo,
Junak konju govori:
»Stani, konju, živ ti ja!
»Dok devojci gunju dam,
»I uz gunju celivam.«

630.

Šta je konju najteže.

Konj junaka ostavio
Na zlu mestu u Kosovu
Junak konju govorio:
»Oj konjicu, dobro moje!
»Zašto mene ti ostavi
»Na zlu mestu u Kosovu?
»Šta je tebi dodijalo?

Digitized by Google

»Ili ti je dodijalo
»Bojno sedlo šimširovo?
»Ili ti je dodijala
»Težka uzda iskićena?
»Ili su ti dodijali
»Česti puti na daleko?«
Konj junaku govorio:
»Ni je meni dodijalo
»Bojno sedlo šimširovo,
»Niti me je dodijala
»Teška uzda iskićena,
»Niti su mi dodijali
»Česti puti na daleko;
»Veće su mi dodijali
»Česti puti u meanu:
»Mene svežeš za meanu,
»A ti ideš u meanu,
»U meani tri devojke:
»Jednoj ime Ljubičica,
»Drugoj ime Grličica
»Trećoj ime Gondjelale;
»Ti se igraš s devojkama:
»»Ljubičice, ljubi mene!
»»Grličice, grli mene!
»»Gondjelale, lez' kod mene!««
»A ja konjic žedan, gladan,
»Kopam zemlju do kolena,
»Grizem travu do korena,
»Pijem vodu sa kamena.«

Digitized by Google

631.

Poljubac se na licu ne poznaje.

Oj devojko, morska trnjinice!
Trne moje srce za tvojijem. —
Id' odatle, jedan lažljivice! —
A što sam ti, dušo, izlagao?
Ako sam te jednom poljubio,
Nisu usta na licu ostala.

632.

Po čemu sam duša tvoja?

(T *).

A djevojko, dušo moja! —
Po čemu sam duša tvoja?
Il' po Bogu, il' po rodu? —
Ni po Bogu, ni po rodu,
Već što sam te poljubio. —
Gdje, junače? Bog t' ubio!
U mahali u zastavi. —
Ako si me poljubio,
A ti si mi dukat dao;
Dukat dao, al' je zao;
Ja sam njega poharčila,
Sve za svilu i za zlato,
Dok sam jagluk teb' navezla.

Digitized by Google

633.

Dojčin Petar i kralj Matijaš.

Vino pije Dojcin Petar Varadinski ban,
Popio je trista dukat' sve za jedan dan
I još k tome vrana konja, zlatan buzdovan.
Karao ga kralj Matiaš zemlji gospodar:
»Bog t' ubio, Dojčin Petre, Varadinski ban!
»Bud ti popi trista dukat' sve za jedan dan,
»Zašto popi vrana konja, zlatan buzdovan?«
Al besedi Dojčin Petar Varadinski ban:
»Ne karaj me, kralj Matijaš, zemlji gospodar!
»Da si bio ti u krčmi, gde sam pio ja,
»I ljubio krčmaricu, kojuno sam ja,
»Popio bi ravnu Peštu i sav Budin grad.«

634.

Jankovica i zaova Jana.

Platno beli mlada Jankovica
I sa njome zaovica Jana;
Tud' prolazi Rumenilović,
Sna' zaovi potijo besedi:
»Da lep ti je Rumenilović!
»Ne bi ga se za dan nagledala,
»Ni za tavnu noćcu naljubila.«
Ona misli, niko je ne sluša;
Slušao je Janko gospodaru,
Slušao je, pa je govorio:
»Koja vas je ono govorila:
»»Da lep ti je Rumenilović!

Digitized by Google

»»Ne bi ga se za dan nagledala
»»Ni za tavnu noćcu naljubila?««
Sna' zaovu papučicom čepa,
Ne bi li se ona dosetila,
Ne bi l' svome bratu otkazala.
Doseti se zaovica Jana,
Doseti se, pa bratu govori,
»Oj Boga ti, moj rodjeni brate!
»Jesi l' bio mlado neženjeno?
»Jel' ti, brate, mlada mila bila?
»Kada vidiš mladu neudatu,
»Boga moliš, da ti ljuba bude;
»Tako, brate, i ja sad devojka,
»Kada vidim mlado neženjeno,
»Boga molim, da mi rabar bude.«
Al govori Janko gospodaru:
»Moli Boga, moja verna ljubo!
»Moli Boga, za zaovu Janu;
»Ti se ne bi nanosila glave.«

635.

Podmićena s obje strane.

(od Dubrovnika.)

Polegla je bjelica šenica
Od Kupčića do begova dvora,
Žnijeve je Kupčića robinja
Desnom rukom, srebrnijem srpom;
Tudar pasa Biglić Useine,
Božju joj je pomoć nazivao:
»Božja pomoć, Kupčića robinjo!

Digitized by Google

»Jeli dobra bjelica šenica?
»Jeli kakva Kupčića kaduna?«
Odgovara Kupčića robinja:
»Lijepa je bijela šenica,
»Još je ljebša Kupčića kaduna;
»Da je vidiš, razbolio bi se,
»Da je ljubiš bolan od groznice,
»Po ljublenju ti bi prebolio.«
Al' govori Biglić Useine:
»Čin' mi, čin' mi, Kopčića robinjo,
»Da ja ljubim Kopčića kadunu,
»A tebe ću darovati divno.«
Kad to zaću Kopčića robinja,
Baci mlada srebrnoga srpa,
Pa otide dvoru bijelome,
I doziva Kupčića kadunu:
»Da t' je vidjet', moja gospodjice!
»Divan ti je Biglić Useine!
»Da ga vidiš razboljela bi se;
»Da ga ljubiš bolje bi ti bilo.«
Kad to ćula Kopčića kaduna.
Robinji je tako besjedila:
»Čin' mi, čin' mi, moja robinjice!
»Da me ljubi Biglić Useine;
»Do sad si mi robinjica bila,
»A od sad ćeš po Bogu sestrica.«
Kad to ćula tanana robinja,
Ona zove Biglić Useina,
Ter uzima od Biglića mito,
Dvaput više od svoje kadune.

Digitized by Google

636

Čelebija Ramo i Ljubovića kaduna.

(Od Dubrovnika.)

Pošetale careve delije,
Ispred dvora hega Ljubovića,
Pred njima je čelebija Ramo,
Gledala ga begova kaduna,
Gledala ga, pa je besjedila:
»Mili Bože, na svemu ti fala!
»Divan ti čelebija Ramo!
»Crna oka, a bijela lica,
»Crna brka, rojajli perčina;
»Rud mu perčin bio vrat prekrio,
»Kao da je crn vrane panuo!
»Blago majci, koja ga rodila,
»Divna li je sina porodila!
»I sestrići, koja ga je gojila,
»Divna ti je brata uzgojila
»Na čištome skutu djevojčinu!
»I ljubovci, koja mu se nada!
»Divna će ti ljubit' gospodara,
»Gospodara čelebiju Rama!«
Na Rama je ašik učinila,
Pak je nogom u tavan ud'rila,
Dva tavana nogom prolomila,
Na treći se jedva ustavila;
Pak doziva svoju robinjicu:
»Podji dolje u rosne livade,
»Pozdravi mi čelebiju Rama,
»Nek doveče na večeru dodje,

Digitized by Google

»No ne vodi druga ni jednoga.«
Robinja je brže poslušala,
I otide u rosne livade,
Pak je Ramu tiho besedila:
»Pozdrav tebe, čelebija Ramo,
»Od kadune moje gospodjice,
»Da doveče na večeru dodješ,
»No nevodi druga ni jednoga.«
Kad je Ramo r'ječi raslušao,
Od radosti na noge skočio
Jedva čeka, dok mu noćca dodje,
Pak pogleda put žarkoga sunca
Pak se s' suncem Ramo razgovara:
»Sunce žarko, imadeš li majku?
»Čeka li te na večeru majka,
»Kao mene seja Senkovića
»A ljubovca bega Ljubovića?«
Kad je večer o večeri bilo,
Brže ide dvoru Ljubovića.
Večeraše gospodske večere,
I svu mrklu noćcu prenočiše;
A kad jutro u zorici bilo,
Progovara begova kaduna;
»O tako ti, čelebija Ramo!
»Nemoj tvojoj družbi kaževati,
»Dje si bio, šta li si činio.«
Ramo joj se kune i preklinje:
»Ne ću, kado, života mi moga!«
A u srce, tako pomisljaše,
Da će, kako u družinu dodje.

Digitized by Google

637.

Janko Sibinjanin i Jela udovica.

Čador penje Sibinjanin Janko
Blizu dvora Jele udovice.
Besedi mu Jela udovica:
»Oj Boga ti, Sibinjanin-Janko!
»Ne penj' čador blizu dvora moga;
»U mene su kćeri neudate,
»Mile snae skoro dovedene.«
Al besedi Sibinjanin Janko:
»Ne budali, udovice Jelo!
»Ne budali, kad budala nisi;
»Ako su ti kćeri neudate,
»Razudaj i za koga ti drago,
»Pa nek ljube, za koga otidu,
»Mile snae, za koga su došle;
»Ja ću tebe Jelu udovicu.«

638.

Želja djevojčina.

(Od Dubrovnika).

Konja igra čelebija Jovo
Ispred dvora tasta i punice,
Gledala ga prelijepa Mare
Sa pendžera od babova dvora,
Metnu mu se dunjom i jabukom,
Dunja mu je u pas udarila,
A jabuka u njedra panula;
Ma govori čelebija Jovo:

Digitized by Google

»Mil dušo, Bog te milovao!
»Od kako sam tebe zaručio,
»Svaka mi je dobra sreća bila:
»Tri puta sam na vojsku hodio,
»Sva tri puta zdravo dohodio,
»Dovodio roba i robinje;
»Al ćeš dušo, prelijepa Mare!
»Da te dvori u babovu dvoru?
»Ali, dušo, u dvoru mojemu?«
Ma govori prelijepa Mare:
»Ne fala ti, čelebija Jovo!
»Ja sam mlada dvoriću se sama,
»Neg', tako ti zdravo glava bila!
»Nemoj mene zimovat' u majke.«

639.

Jovo i draga.

Jovo konja na moštu kovaše,
Gledala ga draga sa pendzera,
Gledajući ružom posipala,
Posipljući tiho govorila:
»O moj dragi! opaši se tvrdo,
»Da ti ruža kroz pas ne propadne,
»Da ti draga drugom ne dopadne;
»Jer sam noćas čudan san usnila:
»Doro ti se sam po polju voda,
»Kalpak ti se po mejdanu valja;
»Str'jele ti se po putu posule.«
Jovo dragoj potiho govori:
»Miluj, miluj, draga dušo moja!

Digitized by Google

»Kako si me stala milovati,
»Od onda me svaka sreca srela,
»I u putu, i u trgovanju.«

640.

Draga dragome san tolkuje.

Kiša ide i pomalo sn'jega,
Teško onom, ko konaka nema!
Dragi dragoj na vrati stajao:
»Mila draga, otvori mi vrata,
»Jali vrata, jali staklen pendžer,
»Jali pruži tvoju desnu ruku;
»Sinoć sam ti čudan sanak snio,
»Da je trava po avliji nikla,
»I po travi čudna rosa pala,
»I po rosi str'jele popanule.«
Draga dragom tiho odgovara:
»Ne boj mi se, moje milo drago!
»Što je trava po avliji nikla,
»To su jadi i tvoji i moji,
»Tvoji za mnom, a moji za tobom;
»Što je rosa po travi popala,
»To su suze i tvoje i moje
»Tvoje za mnom, a moje za tobom;
»Što su str'jele po rosi popale,
»To su kose i tvoje i moje,
»Tvoje za mnom, a moje za tobom.«

Digitized by Google

641.

Tri utopljenika.

(Od Dubrovnika).

Djuzel Ana lice umivala
Na Neretvi na vodi studenoj,
Tu Ivan-beg dobra konja poji;
Zadješe se oči Anetine
A va zlatne toke Ivanove,
Omče joj se mestva po papuči:
A papuča po mermer-kamenu,
Pade Ana u vodu Neretvu.
Tu dolazi Filip momče mlado,
Bratimi ga bego Ivan-bego:
»Bogom brate, Filip momče mlado!
»Izvadi mi iz vode djevojku,
»Evo tebi tri stotin' dukata.«
Al' govori Filip momče mlado:
»Pobratime, bego Ivan-bego!
»Ne smijem ti po vodi plivati,
»Jer sam noćas čudan san usnio,
»Gje moj kalpak pliva po Neretvi,
»A moj djogo igra po mejdanu;
»Da sam majci sanak kaživao,
»Ne b' mi dala ni u dućan doći,
»A kamo li na vodu Neretvu.«
Opet veli bego Ivan-bego:
»Bogom brate, Filip momče mlado!
»Izvadi mi iz vode djevojku,
»Evo tebi tri stotin' dukata,
»I još više čitluk na Zagorju.«

Digitized by Google

Prevari se, žalostna mu majka!
Ne vara se Filip na dukate,
Već na l'jepi čitluk na Zagorju;
Te zapliva u vodu Neretvu,
Uze Anu za bijelu ruku,
Voda mutna, a djevojka kruta,
Te potonu Filip i Aneta.
Kad to vidje bego Ivan-bego,
On zapliva u vodu Neretvu,
Uze Anu za bijelu ruku
I Filipa draga pobratima,
Al' je njemu loša sreća bila,
Voda mutna a djevojka kruta,
I potonu bego Ivan-bego,
Iz vode se ništa ne vidjaše,
Do zlaćene toke Ivanove,
I bijele ruke Anetine
Oko gojna grla Ivanova.

642.

Tkanje prorokuje.

(Od Dubrovnika).

Platno tkala lijepa djevojka
U subotu u oči nedjelje,
Al' je njojzi loša sreća bila:
Ne mogu joj nitu ustajati,
Ni srebrno brdo udarati,
Ni zlaćeni čunak prolaziti;
Pak je svojoj majci besjedila:
»O ti-majko, milo dobro moje!

Digitized by Google

»Što će reći, mila moja majko!
»Ne mogu mi niti ustajati,
»Ni srebrna brdo udarati,
»Ni zlaćeni čunak prolaziti?
»Što će reći, moja mila majko?«
Majka sćerci tiho odgovara:
»Muči šćerce, u jadu kukala!
»Ti imadeš brata jedinoga,
»On je tebe na vojsku carevu,
»Strah je mene, biče poginuo«
Al' djevojka majci govoraše:
»Nije mene, ni do toga, majko;
»Imam Imbra obrečenje moje,
»I on mi je na vojsku carevu,
»Strah je mene, biće poginuo.«
U riječi, kojom obje bjahu,
Pogledala na daleko mlada,
Ugledala Omera djevera,
Vas u crno, a na konja crna,
U bliže ga susretala mlada,
Ruke šire, u lica se ljube,
Za zdravlje se oni upitaše:
»Jes' li zdravo, Omere djevere?
»Jes' li zdravo, jesi li veselo?«
Ali Omer snahi govoraše:
»Zdravo sam ti, moja snaho draga,
»Zdravo sam ti, al' n'jesam veseo,
»Imbro mi je bratac u ranama,
»Al' je jošte malo u životu,
»I tebe je ranjen poručio,
»Da ga vidiš jednom za života.«

Digitized by Google

643.

Vračanje Materino.

Majka sina svoga sjetovala,
Da se čuva i da se sačuva
Od ujamka i od ureznika,[146])
Od subote i od utornika.[147])

644.

Ljubavno vračanje.

Uzori, Maro, ravnine,
Te posij svoje jadove:
Ako ti nikne žut neven,
Uveni, dušo, za mnome;
Ako ti nikne bosiljak,
Dodji mi bosa po noći;
Ako l' ti nikne ljubica,
Ljubićemo se doveče.

645.

Desetoro bilje.

Pošetala dilber Andjelija,
Pošetala gradu Beogradu;
Ona bira poredom junake;

146) T. j. Da ne nosi na sebi ništa, što je šiveno ujamkom (onijem koncem, kojijem se što ujamči kad se šije) ili ureznikom.

147) Valja da, da ništa ne počinje u subotu i u utornik,

Digitized by Google

Izabrala vojevodu Pavla,
Izabrala, i sama mu došla;
Vekovaše, porod ne imaše;
Pitala je svoja miła majka:
»Kćeri moja, dilber Andjelia!
»Kako tebe ne otera Pavle,
»Kad ti nemaš od srca poroda?«
Al' govòri dilber Andjelija:
»Ne budali, moja stara majko!
»Kako bi me oterao Pavle!
»Kad sam prvu večeru donela,
»U večeri devetora bilja:
»Milodua, da se milujemo;
»Kalopera, da me ne otera;
»Ljubičice da me svagda ljubi;
»Karanfila, da se ne karamo;
»Čubra cveća, da me dobro čuva;
»Bosioka, da m' ne smeće s oka;
»A nevena, da mu srce vene;
»Samdokasa i okoločepa.«

646.

Čini Stojanove.

L'jepo ti je pod noć pogledati
Če junaci rujno vino piju,
Medju njima postidan Stojane;
On ne pije vina ni rakije,
Veće kavu iz zlatna fildjana.
Tud' prolaze na vodu djevojke,
Medju njima seja Ivanova;

Digitized by Google

Kad je vidje postidan Stojane,
On se na nju ašik učinio,
Pa se baca gunjom, i jabukom.
Ljuta bila seja Ivanova:
Žutu gunju u travu bacila,
A jabuku nogom oturila:
Gunja pade u zelenu travu,
A jabuka u vodu studenu.
Kad to vidje postidan Stojane,
To je njemu vrlo mučno bilo;
Brže skoči na noge lagane,
Pa otide dvoru bijelome,
Pa uzima divit i hartiju:
Čini čini seji Ivanovoj,
Upisuje u četiri knjige:
Jednu piše, u vatru je baca:
»Ne gor', knjigo, negori jazijo,
»Veće pamet seje Ivanove.«
Drugu piše, u vodu je baca:
»Ne nos', vodo, knjige ni jazije,
»Veće pamet seje Ivanove.«
Treću piše, u vjetar je baca:
»Ne nos', vetre, knjigeni jazije,
»Veće pamet seje Ivanove.«
A četvrtu pod uzglovlje meće:
»Ne lez', knjigo, ne lezi jazijo,
»Sa mnom legla seja Ivanova!«
Malo vreme za tim postojalo,
Stade zveka alke na vratima,
Al' etoti seje Ivanove:
»Otvor' vrata, ako Boga znadeš!

Digitized by Google

»Otvor' vrata, vatra me zapali.«
Stojan čuti, ništa ne besjedi.
Opet viče seja Ivanove:
»Otvor' vrata, voda me odnese;
»Otvor' vrata, ako Boga znadeš!
»Odnese me vjetar u oblake.«
Tada skoči postidan Stojane,
Otvori joj šimširova vrata,
Pa je uze za bijelu ruku,
Odvede je u bijele dvore.

647.

Cini Imbra Čelebije. [148])

(Iz Risna.)

Mili Bože, čuda velikoga,
Što carica ne ima poroda,
Ni muškoga ni djevojačkoga!
Boga moli carevica mlada,
Da joj Bog da od srca poroda
Jal' muškoga, jal' djevojačkoga.
Boga moli, umolila ga je:
Bog joj dade od srca poroda,
Ne muškoga, već djevojačkoga.
Topi biju za nedjelu dana,
Će se caru rodila djevojka;
Za dvije joj ime izbiraći,

148) I ovo je pjesma više junačka, nego ženska; ali je ja ovdje mećem, kao što sam metnuc i 242, 243, 244 i 245.

Digitized by Google

Dok su divno ime izabrali,
Divno ime, Materino zlato.
Kada su joj ime izabrali,
Skovaše joj srebernu bešiku,
Na bešiku od zlata sokola,
Kad je sama, da se razgovara.
Rani majka Materino zlato
Dok je zlato do kudjelje bilo;
A kad zlato do kudjele bilo,
Skovaše joj srebernu kudjelju, [149])
Pri kudjelji od zlata vreteno,
Na vreteno prsten od bisera;
Rani majka Materino zlato
Dok je zlato do djerdjefa bilo;
A kad zlato do djerdjefa bilo,
Kupila joj djerdjef od merdžana
I lijepu iglu od biljura,
Tanka beza od grada Mostara,
Svake svile baš od Sarajeva
I lijepa Mnetačkoga zlata;
Dozvala joj devet drugarica,
Da je uče na djerdjefu vesti
Pod narančom u rosne livade.
Kad bijaše na zapadu sunce,
Ma se diže Materino zlato,
Stade šetat' niz rosne livade
A pored nje devet drugarica,
Te joj nose skuce i rukavce,
Skuce nose, da se ne obrose,

149) T. j. preslicu. Gledaj 84 na strani 165.

Digitized by Google

A rukavce, da se ne otrune;
U to doba čelebija Imbro
Šetajući uz rosne livade,
Pa joj Imbro Božju pomoć zvaše:
»Božja pomoć, Materino zlato!«
A ona mu pomoć prifataše:
»Bog da' dobro, čelebija Imbro!«
Ode Imbro dvoru bijelome,
Pa je staru dozivao majku:
»O starice, moja mila majko:
»Ajde, majko, u aareve dvore,
»Prosi za me Materino zlato;
»Ako ti se ne oženim njome,
»Nikad ti se oženiti ne ću,
»Ni djevojkom, niti udovicom
»Već ti, majko, hoću zemljom crnom,«
Ali majka Imbru govoraše:
»Sinko Imbro, vrlo dobro moje!
»Tebe će mi zabavit' djevojka.«
Ali opet Imbro veli majci:
»Ajde, više ne govori, majko!
»Nego ajde, te prosi djevojku.«
Ma se majci ino ne mogaše,
Od Imbrova straha ne smijaše,
Nego ode u careve dvore.
Kada dodje na avlijiska vrata,
Zakucala alkom na vratima,
Vidješe je devet drugarica,
Što učahu Materino zlato,
Što učahu na djerdjefu vesti,
Staše mrazit' Materinu zlatu

Digitized by Google

A onoga čelebiju Imbra,
Da je Imbro roda horjatskoga,
Da je Imbra horjatka rodila.
Al' izlazi carevica mlada,
Te starici otvorila vrata,
Pa je vodi u nove kamare,
Šećerli joj kafu donosila,
Kafu piše, dokle je popiše;
Ali veli mlada Imbra majka:
»O Boga ti, carevice mlada!
»Nit' me pitaš, ni ja tebe kažem,
»A što sam se stara zamučila
»Od mojega dvora do tvojega:
»Poslao me čelebija Imbro,
»Poslao me, i pozdravio te:
»Hol' mu dati tvoje čisto zlato,
»Hol' je njemu dati za ljubovcu?«
Ali veli carevica mlada:
»Pričekaj me, mlada Imbra majko,
»Dok ja podjem u rosne livade,
»Da upitam moje čisto zlato,
»Hoće l' uzet' mlada Imbra tvoga.«
Kad carica pod naranču došla,
Svojemu je govorila zlatu:
»Zlato moje, holi uzet' Imbra?«
Ali zlato govoraše majci:
»Prodji me se, moja mila majko!
»Ja ga ne bih ni za slugu mlada,
»A nekmoli za mog gospodara;
»E je Imbro roda horjatskoga,
»I Imbra je rodila horjatka.«

Digitized by Google

Kad to čula mlada Imbrą majka
Ne šće čekat' caricu gospodju,
Dok s haberom iz livade dodje,
No iz dvora na brzihu bježi.
Daleko je Imbro ugledao,
A još malo bliže susretao,
Pa je staroj besjedio majci:
»Jesi li mi za muštuluk majko?«
Srdito mu odgovara majka:
»Prodji me se, Imbro, jadan sinko!
»Ma je tebe govorila majka,
»Da če tebe zabavit djevojka;
»Ona ti je govorila, sinko,
»Da si, sinko, roda horjatkoga
»Da je tebe rodila horjatka.«
Kad je Imbro majku razumio,
On je staroj besjedio majci:
»A ne boj se, moja stara majko!
»Da bi mene ne rodila majka,
»Već kobila, koja ata moga,
»Ako joj se osvetiti ne ču,
»Prijed saba i zore bijele!«
Kad u veče o večeri bilo,
Večeraše i sofru diljoše,
Svako leže, dje je mjesto kome,
Mladi Imbro u nove kamare;
Na nesan se bješe njemu dalo,
Pa on uze divit i hartije,
Te napisa list knjige bijele,
Vijaru je meće od planine,
Knjigu meće, a vijara kumi:

Digitized by Google

»Ne nosi mi pismo i hartiju,
»Nego pamet Materina zlata,
»Da mi dojdje u bijelu kulu.
»Prije saba i zore bijele
»Sama gola, u košulji tankoj,
»Sama bosa, u pačmage žute,
»Gologlava, u marami maloj.«
Pa je drugu knjigu nakitio,
Pa je meće u vodu studenu,
Pa je vodu Bogom zaklinjao:
»A za Boga, moja vodo ladna!
»Ne nosi mi pismo ni hartiju,
»Nego pamet Materina zlata,
»Da mi dojdje u bijele dvore
»Prije saba i zore bijele
»Sama gola, u košulji tankoj,
»Sama bosa, u pačmage žute,
»Gologlava, u marami maloj.«
Pa je treću knjigu nakitio,
Pa je meće na tu vatru živu,
Živu vatru Bogom zaklinjaše:
»A za Boga, moja vatro živa!
»Ne gori mi pismo ni hartiju,
»Nego pamet Materina zlata,
»Da mi dojdje u bijele dvore
»Prije saba i zore bijele
»Sama gola, u košulji tankoj,
»Sama bosa, u pačmoge žute,
»Gologlava, u marami maloj!«
U tome ga sanak prevario.
Malo bilo, za dugo ne bilo,

Digitized by Google

Al' su teško rti navalili,
Bije neko alkom na vratima:
»Otvor' vrata, čelebija Imbro!
»Otvor' vrata, ostala ti pusta!«
U tome se Imbro probudio,
On se skoči, ka' da se pomami,
Hitro trči, te otvori vrata,
Al' na vrat'ma Materino zlato!
Kad je vidje čelebija Imbro,
Ka' da ga je ogrijalo sunce;
Prigrnu je čurkom zelenijum,
Ušetaše u bijele dvore
I odoše u nove kamare.

648.

Dilber Ilija.

Dunavom plovi ladja lagana,
U njojzi sedi dilber Ilija,
Na ruci drži siva sokola;
On lice grdi, sokola rani;
On suze roni, sokola poji;
Sokolu tici tijo besedi:
»Sokole sivi! ja te ne ranim,
»Ja te ne ranim, čime se rani;
»Ja te ne pojim, čime se poji;
»Ja lice grdim, tebeka ranim;
»Ja suze ronim, tebeka pojim;
»Ja te ne ranim, da t' u lov nosim,
»Veće te ranim, da t' u dvor pošljem,
»Da mi ti vidiš ljubeznu moju:

Digitized by Google

»Jeli mi ljuba zdravo i mirno,
»Jeli mi muško čedo rodila.«
Knjigu mu meće pod desno krilo:
»Kako doletiš, pod pendžer padni,
»Pod pendžerom je ruža rumena,
»A moja draga na pendžer' sedi,
»Na pendžer' sedi, sitan vez veze;
»Ti mi pozdravi ljubeznu moju:
»»Sinoć sam bio s dilber-Ilijom,
»»Sinoć sam bio, i vino pio.««
Odleti sokol dvoru Ilijnu,
Ljuba mu uze tu sitnu knjigu,
Ona je gleda, sokolu veli:
»Ti mi pozdravi dilber-Iliju,
»Neka ne oda, dvoru nek ide;
»U bašči cvati ruža rumena,
»Nemam je mlada s kime trgati;
»Soko mi peva u belu dvoru,
»Nemam ga mlada s kime slušati.«

649.

Tužba napolje.

Ravno polje, žao mi je na te,
Gdi moj dragi otide niza te,
On ne reče: S Bogom ostaj, draga,
Već on klobuk na oči namiče,
Crne oči u zemlju obara,
Desnu ruku na srdašce meće.
Što on klobuk na oči namiče,
To on veli: S Bogom ostaj, draga;
Što on oči u zemlju obara,

Digitized by Google

To on veli: Draža od očiju:
Što on ruku na srdašce meće,
To on veli: Ostavit' te ne ću.

650.

Tv'rdja Srbina u vjeri.

Vezak vezla seja teftedara
Na čardaku na delebu ladu,
Tud' prolazi Rade neimare,
Veli njemu seja teftedara:
»Lijep ti si, Rade neimare!
»Da l' se hoćeš junak poturčiti,
»Dala bih ti pola Sarajeva,
I po blaga brata teftedara.«
Al' govori Rade neimare:
»Oj Boga mi, sejo teftedara!
»Ne bih ti se junak poturčio,
»Da mi dadeš i sve Sarajevo:
»I sve blago brata teftedara.«

651.

Opet tvrdja u vjeri.

(T *).

Št' ono cvili u Glamogu gradu?
Il' je vila, il' je ljuta guja?
Nit' je vila, nit' je ljuta guja,
Već je ono Emina djevojka;
Ako cvili, jest joj za nevolju,
Jer je bane Emku zarobio,
Hoće bane da prekrsti Emku,
A ne će se Emka da prekersti,

Digitized by Google

Voli skočit niz bijelu kulu.
Ona vara bana kaurina:
»Stan' počekaj, bane kaurine,
»Dok ja odem na gornje čardake.«
Ode Emka na gornje čardake,
One gleda sa bijele kule,
Ugledala svoga babe dvore
I kod dvora bijele mejtefe,
Pa govori Emina djevojka:
»Babin dvore, moj veliki jade!
»Moj mejtefe, moj veliki strahu! [150])
»Dosta ti sam straha podnijela,
»Dok sam sitnu knjigu naučila.«
I savila b'jelu anteriju,
Zaboravi sadžbag zu kosama,
I skočila niz bijelu kulu,
Zapeo joj sadžbak za mušebak.

---

150) Pravilnije bi bilo straše, nego strahu, ali sam ja od pjevačica tako čuo, i čini mi se, da je sad tako običnije, i mislim, da su tome dva uzroka: prvo, što se H u nas sad slabo izgovara, a po mnogijem mjestima ne izgovara ni malo; a drugo, što ovakovijeh riječi malo ima, koje se u svat. padežu govore (da bi se izgovor od starine zadržao). Od siromah, koje se počesto govori, kaže se siromaše; tako se i od vlah govorilo vlaše, no malo po malo zaboravilo se, da je to od vlah, i počelo se misliti na vlaše (koje bi po pravilu moralo biti vlašče). Tako sam slušao u Dubrovniku, gdje se H dobro izgovara, griješe (od grijeh), n. p. Idi griješe od mene! (kad se ko čega aratosilja).

Digitized by Google

Objesi se Emina djevojka.
Visila je nedjelicu dana,
Dok su Emki kose obagnjile,
Ona pade u zelenu travu,
Skočio se bane kaurine,
Mrtvu bane Emku obljubio;
Ukopao Eminu djevojku,
Nad Emkom je tubre načinio,
Po tubretu zlaćene jabuke.
Nije prošlo ni nedjelu dana,
Nad Emkom je nurak progorio,
Više glave nurak progorio,
Niže nogu nurak progorio;
Gledala je ostarila majka,
Uze nože, otrže sindžire,
Pa udara sebe u srdašce!
I umrije, žalostna joj majka!

652.

Dva slavuja.

Dva slavuja svu noć prepjevaše
Na pendžeru prošene djevojke.
Pitala ih prošena djevojka:
»Oj Boga vam, dva slavuja mlada!
»Il' ste braća, ili bratučedi?«
Al govore dva slavuja mlada:
»Nit' smo braća, niti bratučedi,
»Već dva druga iz zelena luga;
»Imali smo i trećega druga,
»Imali smo, pak smo g' izgubili,

Digitized by Google

„I čuli smo da se oženio;
„Pa idemo, da snahu vidimo,
„Nosimo joj od zlata preslicu,
„Na preslici Misirsko povjesmo.“

653.

Dar snasi.

(Od Dobrovnika.)

Dva bumbula svu noć prepjevaše,
Pjevajući goru prijegjoše,
Gledala ih Budimska gjevojka,
Pak je njima mlada govorila:
«O za Boga dva bumbula mlada!
«Al' ste braća, ali bratučedi?
«Al dva druga iz zelena luga?«
Vele njojzi dva bumbula mlada:
»Nit smo braća, niti bratučedi;
«Neg' dva druga iz zelena luga;
»Imali smo i trećega druga,
»Pak smo čuli, da se oženio;
»Mi idemo, snahu da vidimo,
»Nikakva joj dara ne nosimo,
»Nego jednu kitu bosioka,
»Kor'jen joj je od suhoga zlata,
»Grane su joj drobnoga bisera.«

654.

Nisu ono dva slavuja mlada.

Dva slavuja svu noć prepevaše
Na pendžeru gospe banovice.

Digitized by Google

Govorila gospa banovica:
»Bog ubio dva slavuja mlada!
»Svu noć meni zaspat' ne dadoše.«
Govori joj bane gospodine:
»Nemoj, gospo, nemoj, dušo moja!
»Nisu ono dva slavuja mlada,
»Već su ono dva mlada junaka;
»Vijaju se oko devojaka,
»Kao i ja oko tebe, gospo.«

655.

Prirodna sloboda.

Lepo peva slavujak
U zelenoj šumici,
U zelenoj šumici
Na tananoj grančici.
Otud idu tri lovca,
Da streljaju slavuja,
On se njima moli:
»Nemojte me streljati,
»Nemojte me streljati,
»Ja ću vama pevati:
»U zelenoj baščici.
»Na rumenoj ružici.
Uvatiše tri lovca
I odneše slavuja,
Metnuše ga u dvore,
Da im drage veseli;
Ne će slavuj da peva,
Nego će da jadi;

Digitized by Google

Odneše ga tri lovca,
I pustiše u luge,
Stade slavuj pevati:
»Teško drugu bez druga!
»Teško drugu bez druga,
»I slavuju bez luga!«

656.

Odmetnica Mara.

(T*).

Odmetnu se odmetnica Mara
Preko Bajne luke u ajduke,
Devet godin' arambaša bila;
Kad deseta godina nastala,
Podigla se četa Bajnolučka,
Da ufati odmetnicu Maru.
Ufatiše odmetnicu Maru,
Pokloniše paši Bajnolučkom,
Dilber Maru na čengel hitiše,
Gledale je bule Bajnolučke,
Ostavljale djecu ne povitu,
Ostavljale t'jesto zakuhato.
S čengela je Mara govorila:
»Šta gledate bule Bajnolučke?
»Ako j' Mara po gori hodila
»Ni je Mara kopile rodila,
»Kako ste vi bule Bajnolučke,
»Te hitate u Vrbas u vodu."

Digitized by Google

657.

Zulumćar djevojka.

Zareče se zulumćar djevojka,
Da načini nadžak od čelika,
Da razbije kamen-vrata gradu,
Da pokrade konje Jugovića,
Da ih proda preko mora sinjeg,
Devet konja za devet hiljada,
Devet sedla za devet stotina,
Devet uzda za devet dukata.
Što je rekla to je učinila:
Načinila nadžak od čelika,
Te razbila kamen-vrata gradu,
I pokrala konje Jugovića,
Prodala ih preko mora sinjeg,
Devet konja za devet hiljada,
Devet sedla za devet stotina,
Devet uzda za devet dukata.

658.

Kragja za obkladu.

(Od Dubrovnika.)

Djevojka se s pašom okladila
O tri litre drobnoga bisera,
I četiri dragoga kamena,
Da će ustat u po noći sama,
Otvoriti Carigradu vrata,
U careve dvore ušetati,
I dignuti caru saruk s glave,

Digitized by Google

I carici jastuk ispod glave,
Sultanijam' biser od g'roca,
Kafedžiji zalfe, i fildžane,
Tutundžiji kese i kamiše,
Što je rekla to je učinila:
Ustala je u po noći sama,
Otvorila Carigradu vrata,
U careve dvore ušetala,
I dignula caru saruk s glave,
I carici jastuk ispod glave,
Sultanijam' biser sa g'roca,
Kafedžiji zalfe i fildžane,
Tutundžiji kese i kamiše.

659.

Travnik zapaljen očima.

(T*).

Što se ono Travnik zamaglio?
Ili gori, il' ga kuga mori?
Il ga Janja očim' zapalila? —
Niti gori, nit' ga kuga mori,
Već ga Janja očim' zapalila,
Izgoriše dva nova dućana,
Dva dućana, i nova Mehana,
I mešćema, gdje kadija sudi.

660.

Um za morem, a smrt za vratom.

Podigla se jedna četa mala,
Malena je, al' je ognjevita,

Digitized by Google

Pred njome je barjaktaru Mujo;
Barjak nosi, Turski popijeva:
»Teško tome kom na konak dogjem!
»Zaklat ću mu vola ispod kola,
»Izaklati ovna ispod zvona;
»Iskat ću mu vina od tri ljeta;
»I rakije od četiri ljeta;
»I to bi mu mali jadi bili,
»Bez nevjeste večerati neću!
»Bez djevojke san boravit neću.«
Tek to Mujo u besjedi biše,
Puče puška iz gore zelene,
Dobro Muja bješe pogodila:
Megju toke u prsi široke,
Pade Mujo u zelenu travu,
Junak njemu iz gore govori:
»Hoćeš, Mujo, lijepu djevojku?
»Eto tebi lijepe djevojke,
»A djevojke zelene travice.«

661.

Radost i žalost.

Sinoć sunce igrajući zagje,
A jutroske potmolo izagje.
Štono sinoć igrajući zagje,
Ono Jovo majci s vojske dogje
A što jutros potmolo izagje.
Ono s' Jovo majci razboljeo,

Digitized by Google

662.

Zlo po junake.

Kraljica se s kraljem razgovara:
»Šta će naše roblje robovati?« —
»Nek devojke sitan vezak vezu,
»Udovice tanku predju predu,
»A junaci ledinu kopaju.«
Kraljica se s kraljem razgovara:
»Šta će naše roblje večerati?« —
»Nek devojke medene kolače,
»Udovice prebele simite,
»A junaci proju nesijanu.«
Kraljica se s kraljem razgovara:
»Gdi će naše roblje polegati?« —
»Nek devojke na gornje čardake,
»Udovice u meke dušeke,
»A junaci pod plot u koprive.«

663.

Soko i djevojka.

Soko gnezdo vije u jelovoj gori,
U jelovoj gori, na jelovoj grani;
Sokolu dolaze iz gore gusari:
»Izdaj nam, sokole, Janinu planinu,
»A mi ćemo tebe iz sela devojku.«
Al' je to začula iz sela devojka,
Brže je skočila, goru zapalila.
Gorela je gora tri dni i tri noći,
Dok je dogorela sokolu do gnezda.

Digitized by Google

Soko gnezdo gasi, a devojku kune:
»Oj devo, devojko! mlogo devovala!
»Mlogo devovala, malo nevovala!
»I što nevovala, i to bolovala.«

664

Jabuka i vjetar.

(iz Novoga — iz Boke).

Jabuka se vjetru moli,
Da joj grane ne odlomi:
»Da moj vjetre, ne lomi me!
»Ne lomi me, ne krši me,
»Ja sam tebi rod rodila:
»Svaku granu dv'je jabuke,
»A na vrhu i četiri,
»Na vrh soko gn'jezdo vije,
»Na kor'jen mi zmaje sjedi,
»Zmaj sokolu poručuje:
»»Ako puštih živa ognja,
»»Gn'jezdo ću ti opaliti,
»»Tiće ću ti pofatati.««
»Soko zmaju odgovara:
»»Moji su tići poletari,
»»Brzo će mi polećeti
»»Put onoga slavna mjesta,
»»Dobre glase odnijeti,
»»Da smo mi svi zdravo i veselo [151])««

151) Rekao bi čovjek, da je pjevač posljednje tri vrste dodao društva radi.

Digitized by Google

665.

Bosiljak i rosa.

(iz Risna).

Pocmilio silan bosioče:
»Tiha roso, što ne padaš na me?« —
»Padala sam za dva jutra na te,
»Ovo sam se bila zabavila
»Gledajući čuda velikoga,
»Gje se vila s orlom zavadila
»Oko one zelene planine;
»Veli vila: »»Planina je moja««;
»Orle veli: »»Nije, nego moja.««
»Vila orlu krila salomila.
»Ljuto cmile tići orlovići,
»Cmile ljuto, jest im za nevolju;
»Ćešila ih tica lastovica:
»»Ne cmilite, tići orlovići!
»»Poveśću vas u zemlju Ingjiju,
»»Gje štir konju raste do koljena,
»»Djetelina trava do ramena:
»»Odkle nikad ne zalazi sunce.««
»Po tome se tići ućešiše.«

666.

Jedno blagosilja, a drugo kune.

Zora zabeli, oće da svane,
A rabar konja sedla, da ide,
Stara mu majka čašu napija,
Čašu napija, a suze roni,

Digitized by Google

Ej! suze roni, tijo besedi:
»Da Bog da, sine da zdrav otideš,
»Da zdrav otideš i natrag dodješ!»
»Da staru majku živu zatečeš!«
Verna mu ljuba sablju dodaje,
Sablju dodaje a suze roni,
Ej! suze roni, tijo govori:
»Da Bog da, dragi, da zdrav otideš,
»Da zdrav otides, i natrag dodješ!
»Da staru majku živu zatečeš,
»Živu zatečeš pod crnom zemljom!
»A vernu ljubu u belom dvoru,
»U belom dvoru ali u drugom,
»U drugom dvoru za drugim rabrom!»

667.

Muž pijanica.

Tavna noći, tavna ti si!
Nevestice, bleda ti si! —
Kako neću bleda biti?
Vojno mi je pijanica: [152])
Noćom ode, noćom dodje
Sa mnom mladom ne govori,
Već govori buzdovanu:
»Buzdovane šestoperni!
»Jel mi majka večerala?»
A ja jadna odgovaram:
»Jest ti majka večerala»

152) Jedni pjevaju delibaša mjesto pijanica.

Digitized by Google

A on opet progovara:
»Buzdovane šestoperni!
»Jeli majci što prostrto?«
A ja tužna odgovaram:
»Jeste majci i prostrto.«

668.

Žalosna tkalja Janja.

Tkala je Janja to belo platno,
Sve joj je platno od suza mokro,
A žuto zlato od jada jadno;
K njojzi dolaze njene sestrice,
K njojzi dolaze, pak joj besede:
»Što ti je platno od suza mokro?
»Što l' žuto zlato od jada jadno?
Al' Janja njima tijo besedi:
»Evo danaske devet godina,
»Kako ja tajim bolnog Gjuricu.
»Danjom boluje, noćom vojuje,
»Sve mi donosi ruo krvavo,
»Noćom ga perem, a danom sušim;
»A šta mi jadnoj noćas donese!
»Doveo mi je vrana konjica,
»I na tom konju sedlo vojničko,
»I u tom sedlu ruka junačka,
»I u toj ruci splet devojački;
»A to je konjic moga babajka,
»A desna ruka mog braca Pavla,
»Splet devojački sestre Jelice;

Digitized by Google

»S tog mi je platno od suza mokro,
»S tog žuto zlato od jada jadno.«

669.

Mutan Dunav.

Oj Dunave, tija vodo!
Što ti tako mutna tečeš?
Il' te jelen rogom muti,
Il' Mirčeta vojevoda? —
Nit me jelen rogom muti,
Nit Mirčeta vojevoda;
Već devojke gjavolice,
Svako jutro dolazeći,
Peruniku trgajući,
I beleći svoje lice.

670.

Momče i gondže.

Prosu mi se biser
Po zlaćenu brdu,
Gdi car vino pije;
Njemu služi momče,
Na ruci mu gondže;
Zadrijema momče,
Pa ispusti gondže;
Gdi je gondže palo,
Tu je zemlja pukla,
Gdi je zemlja pukla,
Tu je gunja nikla.

Digitized by Google

671.

Za goricom selo pomaleno.

Za goricom selo pomaleno,
Pomaleno, al' je okićeno,
Krozanjga se proći ne mogaše.
Od momaka i od devojaka,
I od ouog cvetja svakojaka:
Od selena i od kalopera,
Od bosiljka i od trandovilja,
Od kadive male i velike,
I od one pitome ružice.

672.

Pjesma Užička.

O Užice, mali Carigrade!
Dok bijaše, dobro ti bijaše!
Kroza te se proći ne mogaše
Od ćošaka, i od ćepenaka,
Od dućana, i od bazergjana,
Od momaka, i od djevojaka,
Od sumbula i od karanfila;
A od kad te baše osvojiše,
Sve se pušiš, kan' da šljive sušiš.

673.

Najstrašnije zlo.

Sarajevo, što si potavnjelo?
Ili te je vatra pogorela.

Digitized by Google

Ili te je kuga pomorila,
Il' Miljacka voda poplavila? —
Da je mene vatra pogorela,
B'jele bi mi dvore ponovila,
Da je mene voda poplavila,
Barem bi mi oprala sokake;
Već je mene kuga pomorila,
Pomorila i staro i mlado,
Rastavila i milo i drago.

674.

Na sramotu Begu i Mus-agi.

Šabac grade, moj veliki jade!
Dok bijaše, dobro ti bijaše!
Kroza te se proći ne mogaše
Od Mus-age i od Alil-age;
Od srebrni noža i pušaka,
I od njina velikog jordama.
A kad oni raji dodijaše
Sa zulumom i svojim jordamom,
Skoči raja na četiri kraja,
Pa uzima Šabac od Turaka
Na sramotu Begu i Mus-agi
I ostalim Turskim daijama.

675.

Ukor dobjeglici.

Teško zemlji, kuda vojska progje!
I djevojci, koja sama dogje!

Digitized by Google

Prvo joj je jutro prekoreno:
»Da si dobra, ne bi došla sama.«

676.

Ukor Brunki.

(iz Perasta).

Jadna mi se pomamila, Brunko!
Za ljepotom Karabuće Nika:
Niko nema kuće ni baštine:
Kuća mu je kamena pećina.
A baština zelena planina.

677.

Budljanska gospoda i s grada djevojke.

(iz gornjega primorja).

Iznikla jabuka
Usred Budve grada
Pred svetim Jovanom,
Pod njom mi sjegjahu
Biskup popovima [153])
A knez vlastelama,
Kapetan sugjama;
Gledale ih sa grada gjevojke
Te gospodu ružom posipahu.

153) Gledaj 28 na strani 52.

Digitized by Google

678.

Dječina igra.

(u Srijemu).

Žensko dijete legne na travi na legja, i opruživši noge a prekrstivši ruke i zažmurivši, učini se kao mrtvo; ostale pak djevojčice stanu oko njega, i posipajući ga travom pjevaju ovu pjesmicu:

Umre, umre Rajole, Rajole,
Tugjoj majci, na krilu, na krilu;
Zovite mu sestricu, sestricu,
Nek donese svećicu, svećicu;
Zovite mu Damjana, Đamjana,
Nek donese tamjana, tamjana;
Zovite mu Kuzmana, Kuzmana,
Nek donese ruzmana, ruzmana.
Gdi ćemo ga zakopati? —
U rupicu pod vrbicu.

Kad jedno tihim glasom zapita: »Gdi će mo ga zakopati?« A drugo mu odgovori: »U rupicu pod vrbicu,« onda gà jedno lati za noge, a drugo za glavu, kao da ga ponesu, no ono u tome skoči i potrči za djecom, koja se razbjegnu, kud koje, pa koje stigne i ufati, ono mora leći, te se nad njime opet na novo počme pjevati.

679.

Pjeva se na babinjama.

Oj na delu na golemu bob se zeleni. —
A ko ga je posejao, te se zeleni? —

Digitized by Google

Ranko [154]) ga je posejao, te se zeleni;
Ruža [155]) ga se nazobala, srce je boli.

680.

Na časti.

(u Sremu, u Bačkoj i u Banatu po varošima).

Tri ptičice goru preletele,
Svaka nosi u kljunu zlamenjé:
Jedna nosi vlatak od pšenice,
Druga nosi vinovu lozicu,
Treća nosi zdravlje i veselje;
Koja nosi vlatak od pšenice,
Ona pada na tu ravnu Bačku!
Te je Bačka žitom izobilna;
Koja nosi vinovu lozicu,
Ona pada na Fruškú goricu
Te je Fruška vinom izobilna;
Koja nosi zdravlje i veselje,
Ona pada nama na trpezu,
Da budemo zdravi i veseli!

681.

Soko i orao.

(pjevaju Paštrovići na častima).

Soko sjedi na grančici, te pera gladi,
Otud dodje sura tica, te ga udari,

154) Ili kako budi ime ocu.
155) Ili kako bude ime porodilji.

Digitized by Google

Da je znala sura tica, koga udari,
Tri bi gore prelećela, da ga ne vidi,
A nekmo li pokraj njega, da ga udari.

682.

Ko radi, taj i ima,

(od Dubrovnika.)

Grlica je proso brala,
K njoj dohodi druga grle:
»Daj mi, grle, jedno zerno.« —
»Ne dam, grle, ni jednoga,
«Bješe brati, ma ne spati;
»Ja sam brala, n'jesam spala.«
»Po gori se ne igrala,
»U grm glave ne verala.«

683.

Mitrovkinja caru Francuskom.

Mitrovica kraj Save stolica,
Na njoj sedi mlada Mitrovkinja,
Ona sedi, pa sama besedi:
»Oj Francuzu, [156]) care siloviti!
»Puštaj momke, ostaše devojke;
»Potrunuše gunje i jabuke,
»I košulje zlatom navezene.«

---

156) Pravilnije bi bilo Francuze, nego Francuzu; ali sam ja tako čuo i ostavio. I ovakovijeh riječi u nas ima malo, koje bi se u zvat. padežu često govorile: ja se opominjem samo da su u Tršiću jednoga čovjeka, kome je nadi-

Digitized by Google

684.

Početak bune na dahije,

(1804).

Puče puška niže Beograda
Dade glase niz tijo Dunavo;
Druga puče ukraj Dubokoga,
Dade glase pokraj vode Save,
Pokraj Save, Šapcu na krajinu;
Treća puče usred Šumadije,
U Topoli selu plemenitu,
Dade glase po svoj Šumadiji:
Uzdiže se butun Šumadija
I pred njome Petrovića Gjorgje,
Zadrma se Turska carevina,
Začudi se sedam kraljevina,
Da što radi mlada Srbadija.

---

mak (ime osim krštenoga imena, koje u Crnoj gori gotovo svaki čovjek ima) bio Kuduz, zvali o Kuduze! A osim toga može biti, da je ovoj pogrješci malo uzrok i ono, što se u knez i u vitez (koje se obje riječi u Slavenskome jeziku svršuju na b) u zvat. padežu pretvara Z u ž (kneže i viteže); a pored svega toga valja, da ni ovo nije suviše spomenuti: rekao bi čovjek, da se ljepše čini, kad dva sušt. imena u zvat. padežu dogju jedno za drugim, da su na kraju različna, kao što sam slušao i: „RisnU gradE, na silu trgovče“! A može biti, da se zato pjeva i: SabAC gradE, mjesto ŠapčE grade (?).

Digitized by Google

685.

Molitva Kara-Gjorgj-vice.

Boga moli Kara-Gjorgjevica:
»Daj mi Bože! da rodim devojku,
»Da okumim Vasu Čarapića,
»Da mi kćeri lepo ime dade,
»Lepo ime, Zlato materino.
»Kada Zlato do povoja bude,
»Majka će mu povoj načiniti,
»Načiniti povoj i pelene
»Sve od svile i suvoga zlata;
»Kad je Zlato, nek u zlatu spava.
»Kada Zlato do kolevke bude.
»Majka će mu načinit' kolevku,
»Načiniti od suvoga zlata,
»Kad je Zlato, nek s'u zlatu ljulja.
»Kada Zlato za preslicu bude,
»Majka će mu načinit' preslicu,
»Načiniti od suvoga zlata;
»Kad je Zlato, nek na zlatu prede.
»Kada Zlato za gjergjefa bude,
»Majka će mu gjergjef načiniti,
»Načiniti od suvoga zlata;
»Kad je Zlato, nek na zlatu veze.«

686.

Antoniju Bogićeviću, vojvodi Jadranskom.

Car vezira na divan poziva:
»Moj vezire, što mi gje ne dojdeš?« —

Digitized by Google

»A moj care! kako ću ti doći,
»Kad ne mogu kroz Lozicu proći
»Od gospodstva Ante gospodara,
»Od njegovi mladije vojnika;
»Od saruka i od jatagana,
»Od sabalja i tanki pušaka?»

687.

Drinskom vuku.

Drinski vuče, što si obrdjao?—
»Nevolja je mene obrdjati;
»Oko Drine ne ima ovaca:
»Jedna ovca, a tri čobanina:
»Jedan spava, drugi ovcu čuva,
»Treći ide kući po užinu.«

Kad prose s vučinom.

Opominjem se, da sam u djetinjstvu mome gledao u Srbiji, da ljudi, koji ubiju vuka, nabiju mu kožu suhu na motku, pa idu s njome od kuće do kuće te prose vune; u Dalmaciji pak osuše kožu s glavom cijelom, pa je napune slamom ili sijenom, u noge joj zavuku po drvo, a u otvorena usta mjesto jezika namjeste komad crvene svile ili abe, pa tako, kao s cijelijem vukom idu, te prose ne samo vune, nego i drugoga svašta, n. p. žita, soli, slanine i t.d. Kad s tako načinjenom vučinom dogju pred kuću, oni je namjeste, kao da je živ vuk, pa oko nje stanu pjevati ovako:

Digitized by Google

Domaćine, rode [157]) moj!
Evo vuka pred tvoj dvor.
Goni vuka od kuće,
Nije dobar kod kuće;
Podaj vuku sočice,
Da ne kolje ovčice;
Podaj vuku varice, [158])
Da ne kolje jarice;
Podaj vuku vunice,
Da ne kolje junice;
Podaj vuku slanine,
Da ne slazi s planine;
Podaj vuku svašta dosta,
Da ne kolje oko mosta.

689.

Sve jedno drugo pojede.

(od Dubrovnika).

Ja posijah bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena,
Kraj luga zelena;
Navrani se koka s pilićima,
Te pojede bjelicu, šenicu,
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena,
Kraj luga zelena.

---

157) Jedni kažu dome mjesto rode, no meni se ovo čini prilićnije.

158) T. j. šenice.

Digitized by Google

Ja posijah bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena,
Kraj luga zelena
Navrani se lija s lisičićim!
Te pojede koku s pilićima,
Koka pojede bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena.
Kraj luga zelena.

* * *

Ja posijah bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena,
Kraj luga zelena;
Navrani se vujo s vučićima,
Te pojede liju a lisičićim;
Lija koka s pilićima,
Koka pojede bjelicu šenicu
Dalek' selà, blizu puta,
Kraj luga zelena
Kraj lrga zelena.

* * *

Ja posijah bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena,
Kraj luga zelena;
Navrani se medo s medićima,
Te pojede vuja s vučićima,
Vujo liju s lisičićim;

Digitized by Google

Lija koku s pilićima,
Koka pojede bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena
Kraj luga zelena

* * *

Ja posijah bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena,
Kraj luga zelena;
Navrani se riso s risićima,
Te pojede meda s medićima,
Medo vuja s vučićima,
Vujo liju s lisičićim,
Lija koku s pilićima,
Koka pojede bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena,
Kraj luga zelena.

* * *

Ja posijah bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena,
Kraj luga zelena;
Navrani se tigro s tigrićima,
Te pojede risa s risićima,
Riso meda s medićima;
Medo vuja s vučićima,
Vujo liju s lisičićim',
Lija koku s pilićima,

Digitized by Google

Koka pojede bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta
Kraj luga zelena,
Kraj luga zelena.

* * *

Ja posijah bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena
Kraj luga zelena
Navrani se lavo s lavićima,
Te pojede tigra s tigrićima,
Tigro risa s risićima,
Riso meda s medićima,
Medo vuja s vučićima
Vujo liju s lisičićim',
Lija koku s pilićima,
Koka pojede bjelicu šenicu
Dalek' sela, blizu puta,
Kraj luga zelena
Kraj luga zelena.

Kupovanje od najmanjega do najvećega.

(od Dubrovnika.)

Rano pogjoh na pazar,
Kupih pile za dinar;
Oj ti pile piteto!

* * *

Rano pogjoh na pazar,
Kupih koku za dinar;

Digitized by Google

Oj ti koke, kokorajko!
A ti pile piteto!

* * *

Rano pogjoh na pazar,
Kupih p'jetla za dinar;
Oj ti p'jetle, rano dogji,
Ter mi hoj, ter mi poj,
A ti koke kokorajko,
A ti pile piteto!

* * *

Rano pogjoh na pazar,
Kupih patku za dinar;
Oj ti patko, šigo-migo!
A ti p'jetle, rano dogji,
Ter mi hoj, ter mi poj;
A ti koke kokorajko!
A ti pile piteto!

* * *

Rano pogjoh na pazar,
Kupih gusku za dinar;
Oj ti gusko ševeljajko!
A ti patko šigo-migo!
A ti p'jetle, rano dogji,
Ter mi hoj, ter mi poj;
A ti koke kokorajko,
A ti pile piteto!

* * *

Rano pogjoh na pazar,
Kupih kozu za dinar;

Digitized by Google

Oj ti kozo, brigo moja!
A ti gusko ševeljajko!
A ti patko šigo-migo!
A ti p'jetle rano dodji,
Ter mi hoj, ter mi poj;
A ti koke kokorajko;
A ti pile piteto!

* * *

Rano podjoh na pazar,
Kupih ovcu za dinar;
Oj ti ovco, strigo moja!
A ti kozo brigo moja!
A ti gusko ševeljajko!
A ti patko šigo-migo!
A ti p'jetle, rano dogji,
Ter mi hoj, ter mi poj;
A ti koke kokorajko!
A ti pile piteto!

* * *

Rano pogjoh na pazar,
Kupih vepra za dinar;
Oj ti vepre, rano moja!
A ti ovco, strigo moja!
A ti kozo, brigo moja!
A ti gusko ševeljajko!
A ti patko šigo-migo!
A ti p'jetle, rano dogji,
Ter mi hoj, ter mi poj;
A ti koke kokorajko!
A ti pile piteto!

Digitized by Google

Rano pogjoh na pazar,
Kupih konja za dinar;
Oj ti konju, trko moja!
A ti vepre, rano moja!
A ti ovco, strigo moja!
A ti kozo, brigo moja!
A ti gusko ševeljajko!
A ti patko šigo-migo!
A ti p'jetle rano dogji,
Ter mi hoj, ter mi poj,
A ti koke, kokorajko!
A ti pile piteto!

* * *

Rano pogjoh na pazar,
Kupih kravu za dinar;
Oj ti kravo, muzo moja!
A ti konju, trko moja!
A ti vepre, rano moja!
A ti ovco, strigo moja!
A ti kozo, brigo moja!
A ti gusko ševeljajko!
A ti patko šigo-migo!
A ti p'jetle rano dogji,
Ter mi hoj, ter mi poj;
A ti koke kokorajko!
A ti pile piteto!

* * *

Rano pogjoh na pazar,
Kupih vola za dinar;
Oj ti vole, kućo moja!

Digitized by Google

A ti kravo, muzo moja!
A ti konju, trko moja!
A ti vepre, rano moja!
A ti ovco, strigo moja!
A ti gusko ševeljajko!
A ti patko šigo-migo!
A ti p'jetle rano dogji,
Ter mi hoj, ter mi poj;
A ti koke kokorajko!
A ti pile piteto!

691.

Kiridžija i djevojka iz Kušlata. [159])

Oj djevojko u Kušlatu gradu!
Bog zna, jesi u golemu jadu. —
»Kiridžija, ti si u goremu
»Prenoseći ranu na samaru
»Preko Bosne na Ercegovinu.«

692.

Podrž' Bože, ovako.

(iz Hrvatske).

O jablanče tanko drvce!
Pod tobom me napast nagje:

---

159) Kušlat je mali gradić na jednoj stijeni izmedju Zvornika Sarajeva. U Kušlatu nema do samo jedna kuća (dizdareva), pa se opet pripovijeda, da je u Carigradu zapisano: Grad Kušlat i kasaba Zvornik.

Digitized by Google

Snašice me potvoriše,
A djevojke uvatiše,
U gvoždje me postaviše
S jednom nogom uz djevojku,
S drugom nogom uz snašicu.
Kad to vidje majka moja,
Ona s' suzam' Boga moli:
»Mili Bože! teške muke!
»Teške muke, sinka moga!
»Mili Bože, oprosti ga!«
A ja junak Boga molim:
»Mili Bože, podrži me
»Još ovako dugo vreme!«

693.

Kako se oženih, svakog dobra poželjeh.

Kad sam bio mlado momče,
Djevojke me bracom zvaše,
A nevjeste: »Mlado momče,«
Stare babe: »Majkin sine!«
A kada se ja oženih,
Svakog dobra ja poželih;
Djevojke me vragom zovu,
A nevjeste: »Vragolome,«
Stare babe: »Kurvin sine.«

694.

Turci i pijetao.

Turci petla ufatiše,
Pa ga biše po tabani:

Digitized by Google

»Daj ti, petle, nama arač.»
Odgovara kusi pet'o:
»Kakav ću vam arač dati?
»Nit' sam orač, nit sam kopač;
»Već sam kokin tancovodja:
»Od buništa do buništa,
»Dokle sunce ne zaigje;
»K tomu vreme na sedalo,
»Dok ja koke ponameštam,
»K tomu vreme za pojanje.

695.

Popov najamnik.

(Bačvanska).

Ja se najmi u popa,
Ah! na moju zlu sreću, [160]
Ja se najmi da orem;
Posla mene moj popa,
Posla mene da orem;
Ja započe orati,
Sitna kiša udari,
I ja lego spavati;
Kad še od sna ja trgo,
Palice mi listale,
A jarmovi cvetali,
Kurjak barnu izeo,
A kusonju naklao;
Otud ide moj popa,

160) Ovako se uza svaku vrstu pripijeva.

Digitized by Google

Nosi seme, da seje;
Rasrdi se moj popa,
Prosu seme iz vreće,
Strpa mene u vreću,
Pa on uze ajkaču,
Pa sve mene po vreći!

696.

Karlovčanin i Karlovkinja.

A što su mi Karlovkinje bele rumene
Vino piju, papar zoblju, te su rumene.
Kad muž ide na oranje, žena u krčmu;
Kad muž ide sa oranja, žena u krevet:
»Jao mužu! lele mužu! umreti oću!« —
»Jao ženo, živa željo! a što mi ti je? —
»Jao mužu! lele mužu! glava me boli.« —
»Jao ženo, živa željo! da što ću ti ja? —
»Jao mužu! lele mužu! traži mi leka:
»Dozovi mi nerotkinju, koja ne rodi,
»Da umesi pogačicu triput sejanu;
»Ispeci mi šarku koku, koja ne nosi,
»I petlića bez repića, koji ne peva;
»Donesi mi kondir vina od tri godine.«

697.

Alasima (ribarima)

(iz Srijema).

Sve se njive zelene, a alaske crne,
Alas kapu nakrivio, u meanu gledi;

Digitized by Google

Čunovi mu vodóm plove, a ispolci zveče;
Kesege mu kolo vode, a grgeči glede;
Kečike mu njivu oru, a morune vlače;
Somovi mu žito seju, a jesetre žanju;
Linjaci mu slamu dele, a štuke mu vršu;
Kada oni sve ovršu, a alasi jedu.

698.

Teško svakom s neprilikom.

(iz Risna).

Teško tome, ko pameti nema!
Samur-kapi na ćelavoj glavi!
A dolami na pleći grbave!
A kopčama na krivim nogama!
Čistu zlatu na debelu platnu!
A gjerdanu na kaljavu vrátu!
Oštroj gjordi u strašive ruke!
A nogama pod manitom glavom!
A junaku u selu nejaku!

Dvadest i petero djece.

(T*).

Eško Meho na ćefenku,
Te on gleda niz čaršiju,
Ne bi l' koga ugledao.
Otud ide Ešpe Jovo,
on vodi dvoje konja,
Dvaa [161]) konja, dva samara,

161) U uvoj pjesmi ima na tri mjesta dvaa mjesto dva, da se ispuni stih. Ja sam ovo ovako slušao od pjevačica mnogo puta.

Digitized by Google

Dva samara, dva ulara,
Dva ulara, dva mutafa.
Govorio Eško Meho:
»A ti, Jovo, Espe Jovo!
»Hoćeš li se u men' najmit'?
»U men' najmit', or'e mlatit'?« —
»Hoću, borme, Eško Meho!
»Meni najma puno valja,
»U men' ima puno djece:
»Dvadest i petero:
»Dvaa Peja i Pejaka,
»I dva Pejejeja,
»I pet djevojaka,
»I dva zlatokosa,
»I dva kosoglava,
»Dva po polju trču,
»Dva mlijeko srču,
»Dvaa pužu, a dva gmižu,
»Dva po lugu čeprkaju,
»Dva se gode, da se rode.«

700.

Siromah oženjen gospogjom.

Oženi se siroma
Uze momu od doma [162])
Tanku, gizdavu,
Belu, rumenu,
Crna oka
Bela boka
Jeste gospogja.

169) T. j. od velike, gospodske kuće.

Digitized by Google

Gizda ne će da rani,
Zimi vodu da nosi,
Leti da žnje pšenicu;
Veće oće žut kavad
I papuče šikosane,
Šikom šikosane,
Zlatom izvezene,
Da nosi, da se ponosi,
Kao što je i do sad;
Pak besedi gizdava,
Tanka, bela, rumena:
»Oj ču li me, siroma!
»Veži kravu i tele,
»Pak ti vodi na pazar,
»Kupi meni žut kavad
»I papuče šikosane,
»Šikom šikosane,
»Zlatom izvezene.«
To posluša siroma,
Veza kravu i tele,
Pa on ide na pazar;
Susrete ga naučen,
Pak besedi naučen:
»Kuda ideš, siroma?«
Veli njemu siroma:
»Oženi se od doma,
»Uze momu gizdavu,
»Tanku, belu, rumenu,
»Crna oka,
»Bela boka,
»Jeste gospogja;

Digitized by Google

»Gizda neće da rani,
»Zimi vodu da nosi,
»Leti da žnje pšenicu;
»Veće oće žut kavad
»I papuče šikosane,
»Šikom šikosane,
»Zlatom izvezene,
»Da nosi, da se ponosi,
»Kao što je i do sad;
»Pak me posla na pazar,
»Kravu i [163]) tele da prodam,
»Da joj kupim žut kavad
»I papuče šikosane,
»Šikom šikosane,
»Zlatom izvezene.«
Al' besedi naučen:
»Vrat' se natrag, siroma,
»Pusti kravu i tele,
»Pak ti svrni u šumu
»Tu oseci dobar štap,
»Pa uvati gizdavu
»Tanku, belu, rumenu,
»Pa je udri podobro
»Po tananoj košulji,
»Po debeloj stražnjici;
»Oće gizda ranit,
»Zimi vodu nositi,
»Leti žnjeti pšenicu.«

---

163) Ovo se I u govoru slije sa U, kao da je J.

Digitized by Google

Kad to čuo siroma,
On se natrag povrati,
Pusti kravu i tele,
Pak on svrnu u šumu,
Te oseče dobar štap,
Pa uvati gizdavu
Tanku, belu, runmeu,
Pa je bije podobro
Po tananoj košulji
Po debeloj stražnjici.
Al' besedi gizdava,
Tanka, bela, rumena:
»Pusti mene, siroma!
»Oću jadna raniti,
»Zimi vodu nositi,
»Leti žnjeti pšenicu.«

701.

Dvije svaće.

(od Dubrovnika).

Rasla tikva na bunište,
Tu se staše dvije svaće,
Svaća svaći govoraše:
»Daj mi, svaća, jednu tikvu.«
Svaća svaći odgovara:
»Bogme ne dam ni prokletu.
»Dosta sam ti dobra dala:
»Moju šćercu sinu tvome.«
Svaća svaći odgovara:
»Crna si mi vraga dala:
»Od kad mi je u dom došla,

Digitized by Google

»Svakome je ime našla:
»Svekra zove: »»Kozjobrade!«»
»A svekrvu: »»Čičoglava!«»
»A gjevere: lomigore,
»A zaove: lupežice,
»A jetrve: karačice;
»Vigje badanj nasred kuće:
»»Ovo li je brajov duduk,
»»Čim duduče za ovcama?«»
»Vigje greben na policu:
»»Ovo mi je talov češalj,
»»Čim mi tale bradu češlja?«»

702.

Ne umije Jane kući razloga.

(od Dubrovnika).

Pošetalo je pet gjevojakà,
Šiper-peana,
Šikom-bojana,
I gjuzelana,
Mimoprosava
Peta gjevojka
Vipiruzana; [164])
Susrio ih je Kuši-gjidija:
»Gje ste šetale, pet gjevojaka?« —
»Mi smo šetale u gornje polje,
»Ruže smo brale, vijence vile,

164) Ovako se pripijeva uza svaku vrstu.

Digitized by Google

»Jer nam je brzo ljeto Gjurgjev dan,
»V'jenci se nose, ruža miriše.«
Pitao ih je Kuši-gjidija:
»A da gje vam je šesta gjevojka?«
Odgovaraju pet gjevojaka:
»Dali smo Janu u gornje polje,
»U gornjè polje, u Milisave
»Ne um'je Jane kući razloga,
»Kući razloga, selu zakona,
»Neg' uzavrela kazan liksije,
»Pa zove svekra, da ga izmije;
»»Da vran' kikilo, holi se miti?
»»Holi miti? holi češljati?««
»Ma joj govori svoja svekrva:
»»Naša nevjesto, zla ti večera!
»»Toga zakona nema ovgjenak.««
»Kad je razumje mlada nevjesta,
»Dovati osti, slomi joj kosti;
»Dovati glavnju, slomi joj glavu;
»Dovati vile, prebi joj žile;
»Jedva uteče modra pod odar.«

703.

Emkina snaha.

(T *)

Emka hodi stranama,
Nakiti se granama,
Sama sebi govori:
»Vodila sam nevjestu,
»Ne bi l' ranò ranila;

Digitized by Google

»Do sunašca spavala,
»Svekar vatru ložio,
»A svekrva skuhala,
»A zaova omela,
»Djever vode donijo;
"Kad ustala nevjesta,
»Svemu tome mahana:
»Krivo vatra ložena,
»Meko ljebac skuhano, [165]
»Trunjem voda točena,
»Prahom kuća metena;
»I spodbila polugu,
«Raztjerala kud koje,
»Naklopi se za svekrom,
»Preskočio dva plota,
»Kad je bio na trećem,
»Hitio se u glavu,
»Al' na glavi ni kape;
»Hitio se u bradu,
»Al' u bradi ni dlake;
»Svekar snahi govori:
»»Oj nevjesto, nevjesto!
»»I ja dlaku prom'jenih,
»»A ti ćudi nikada.««

704.

Skoči snaša bunovna.

Pet'o poje na gredi,
Te on budi snašicu;

165) U skuhano (mjesto skuhan) dodato je O, da se ispuni stih.

Digitized by Google

Skoči snaša bunovna,
Svekru bradu očupa
I svekrvi vitice,
Pa devera potera;
Stade dever begati,
Dva, tri plota preskoči,
Iza trećeg govori:
»Oj snašice, gjavole!
»Da ti mene uvati,
»Šta b' ti meni činila?« —
»Oj devere: gjavole!
»Da ja tebe uvati,
»Kožu bi ti derala,
»Pepelom bi solila,
»Na vratilo metala,
»Na pazar bi nosila;
»Kupci bi me pitali:
»»Pošto, snašo, ta koža?««
»A ja bi im kazala:
»»Ova koža tri groša.««

705.

Šteta za štetom.

Oj na brdu na borovu bor se zeleni,
Pod njim sjedi mala moma, te se veseli,
S momčetom se razgovara: »Dogji doveče;
»Kada budeš preko plota, čuvaj, ne krškaj;
»Kada budeš na ulicu, čuvaj, ne lupkaj
»Kada budeš preko kuće, nemoj se javljat!«
Kad je bio preko plota, proštac slomio;

Digitized by Google

Kad je bio na ulicu, vrata istavlja;
Kad je bio preko kuće, čabar obori;
Čabar leti, lonce troši, šteta se čini;
Usta baba lonce gledat', nogu prelomi;
Usta starac babu tražit', bradu zapali;
Stade momče bradu gasit', momu odvede.

706.

Zet u punicama.

(od Dubrovnika).

Zet se spravlja u punice,
Nosi divne ormagane:
Ćera jare i magare,
Metnu jare na magare,
Magare mu nogu slomi,
A jare mu vuk izjede;
Progje selo, probi čelo;
Progje drugo, probi uvo;
Progje treće, slomi pleće;
Jedva dogje u punice;
Kad punice maslo vare,
Dadoše mu kotle grepsti,
Metnu kotle na koljeno,
Pregorješe pelengaće;
Od žalosti i ijeda
Bači kotle preko kuće,
Stade trčat' iznad kuće,
Za njim trče tri punice,
Jedna veli: Vrn' se, zete!«

Digitized by Google

Druga veli: »Neka ide!«
Treća veli: »Ne došao!
»Nije ništa ni valjao.«

707.

Ćelavi Muslija.

Kad se ženi ćelavi Muslija
Nat'će kalpak na ćelavu glavu,
Mor dolamu na grbava legja,
Žute čizme na egave noge;
Gledale ga svasti i punice
Sa čardaka sa kokošinjaka,
Gledale ga, pa su govorile:
»Nuto zeta! nuto sijaseta!
»Kan' da ga je krava otelila,
»Magarica pupak odrezala,
»A kobila mlekom zadojila.«

708.

Moma, koja malo večera.

(od Dubrovnika.)

Sinoć moma dovedena,
Malo večera,
Malo večera:
Jednu ticu prepelicu,
Ticu gospodsku,
Ticu gospodsku.

Digitized by Google

Sinoć moma dovedena,
Malo večera,
Malo večera:
Dvije tice jarebice,
Jednu ticu prepelicu,
Ticu gospodsku
Ticu gospodsku.

* * *

Sinoć moma dovedena,
Malo večera,
Malo večera:
Četir' patke, tri goluba,
Dvije tice jarebice,
Jednu ticu prepelicu,
Ticu gospodsku
Ticu gospodsku.

* * *

Sinoć moma dovedena,
Malo večera,
Malo večera:
Šest ovnova, pet gusaka,
Četir' patke, tri goluba,
Dvije tice jarebice,
Jednu ticu prepelicu,
Ticu gospodsku,
Ticu gospodsku.

* * *

Sinoć moma dovedena,
Malo večera,
Malo večera:

Digitized by Google

Osam volov', sedam krava;
Šest ovnova, pet gusaka,
Četir' patke, tri goluba,
Dvije tice jarebice,
Jednu ticu prepelicu,
Ticu gospodsku,
Ticu gospodsku.

* * *

Sinoć moma dovedena,
Malo večera,
Malo večera:
Devet pogač', deset sira,
Osam volov', sedam krava,
Šest ovnova, pet gusaka,
Četir' patke, tri goluba,
Dvije tice jarebice,
Jednu ticu prepelicu,
Ticu gospodsku,
Ticu gospodsku.

709.

Mlade djevojke.

(od Dubrovnika.)

Ovce pasle dvije čobanice,
Jedno Mare, a drugo Ljiljana,
Šnjima pasu dva čobana mlada,
Jedno se Niko, a drugo Nikola;
Zareče se Niko i Nikola,
Da će uzet' dvije čobanice,

Digitized by Google

Niko Maru, Nikola Ljiljanu.
Što su rekli, to su učinili:
Niko vrže Matu na samaru, [166])
A Ljiljanu na golu rigjanu;
Ma se Niko momče obrtaše:
»Jadna, Mare, činiš mi se gruba!«
Ma li Mare njemu odgovara:
»Nit' sam mlada, ni odveće stara,
»Nego moma od najljevšeg doba
»Kad su Turci Novi poharali,
»Imala sam trideset godina,
»Od tadar su trideset i sedam;
»Ako li mi tome ne vjeruješ,
»A ti pitaj Ljiljanu gjevojku,
»Koja mi je na babine bila.«

710.

Premlad vojno.

Zarekoh se, zatekoh se,
Da ne ljubim mlada vojna;
Bog mi dade najmlagjega,
Najmlagjega, najlugjega.
Opremih ga za kozama,
Kad u veče veče bilo,
Sve su koze doma došle,
Moga draga jadna nema.

166) Na samaru mjesto na samar, da izigje slično s Maru kao i u drugome stihu na golu ridjanu (da izigje slično sa Ljiljanu) mjesto na golog rijgana.

Digitized by Google

Uzeh drugu i preslicu.
Pa otidoh, da ga tražim;
Kada dogjoh na plandiš te
Al' ga koze zakopale
Baš nogama u plandištu;
I ja uzeh drago moje,
Zapregoh ga u pregaču,
Pa donesoh b'jelu dvoru.
Ja ga metnuh na ognjište,
Skoči žiška, ožeže ga,
Jao mene! ožeže ga;
Ja ga metnuh pod policu,
Dogje koka, ukljunu ga,
Jao mene! ukljunu ga;
Ja ga metnuh na policu,
Dogje maca, ogrebe ga,
Jao mene! ogrebe ga;
Ja ga metnuh na ulicu,
Dogje lunja, odnese ga,
Jao mene! odnese ga:
Aja, uja, pusta lunja!
Ne nosi mi vojna moga.

711.

Šarengaća i momče Aramzada.

Pade slana okolo Mostara,
Sitna krupa okolo Klobuka;
Bijo snijeg oko Sarajeva
A po njemu Šarengaća šeta,
Samo bosa po snijegu šeta,

Digitized by Google

A srete je momče Aramzada:
»Šarengaća, dugo jadna bila!
»Jel' ti bosoj po snijegu zima?» —
»Nije mene po snijegu zima,
»No je mene na odžaku zima
»Kod mojega neradosna vojna:
Ja s' primakni, a on se odmakni;
»Ja ga ljubim, a on me oturi.»
No joj reče momče Aramzada:
»Šarengaća, dugo jadna bila!
»Da ti nije ozebao vojno?» —
»Nije mene ozebao vojno;
»Kadgogj kosi, rukavice nosi.»
Još joj reče momče Aramzada:
»Šarengaća, dugo jadna bila!
»Da ti nije ogladnjeo vojno? —
»Nije mene ogladnjeo vojno:
»Kad mi vojno na oranje pogje,
»Oprigam mu šinik priganica,
»Čalabrčak, dok prispije ručak,
»Kad mu stanem sigurati ručak,
»Umijesim sedam ovsenica,
»I tri kotla urde i surutke,
»Natovarim na magarca ručak,
»Odaženem njemu na oranje;
»Sve izjede, jad ga zadesio!
»Još kad sije, sve haljinu svlači;
»Kad mu niče, svak mu se nasmije.»

Digitized by Google

712.

Smiješno čudo.

Vigjeh čudo, i nagledah ga se,
Gje igjaše patka potkovana,
A bijela guska osedlana,
Još na vuku kapa od samura,
Na megjedu zelena dolama,
Na pijevcu kovčali čakšire,
Na lisici lijepa gjerdana,
A na zecu svilene dimije.
Ne čudim se patki potkovanoj,
Ni bijeloj guski osedlanoj,
Nit vukovoj kapi od samura,
Ni medjedu zelenoj dolami,
Ni lisici ni njenu gjerdanu,
Ni pijevcu kovčali čakširam';
No se čudim zecu dimijama:
Kud se vere, kako ne izdere!

713.

Aga Asan-aga.

Zelje bere aga Asan-aga
U Mostaru nasred Sarajeva;
Gledalo ga vlaše ispod Beča,
Na Bijograd pušku naslonilo,
Na zlo ga je mjesto pogodilo:
Pod koljeno megju oba oka;
Mrtav pade aga Asan-aga
Mrtav pade, zdravo kući dogje.

Digitized by Google

714.

Saća i njezine gaće.

U kovača gusta bašča,
Tananana, gusta bašča,
Tininiñi, gusta bašča;
Eto velju, gusta bašča; [167]
Kroz nju teče tiha voda,
Tu je Saća gaće prala,
Gaće prala, pa zaspala;
Prikrade se mlado momče,
Te ukrade Saći gaće;
Saća skače preko bašče,
Ona traži gaće svoje:
»Ko ukrade gaće moje?
»Spopale ga muke moje!
»Nije mene gaća žao,
»Već ja žalim za učkorom:
»Vezla sam ga tri godine,
»Uvezla sam tri dukata,
»Tri dukata čista zlata,
»I četiri svake svile,
»Ponajviše gjuvezlije,
»I bijela tiriplika.«

715.

Tugju suknju izgubila.

(od Dubrovnika).

Žalila se gizdava gjevojka:
»Nijesam se nikad naigrala

167) Ovako se uza svaku vrstu pripijeva.

Digitized by Google

»Nego kad sam brata oženila,
»I tadar sam suknju izgubila;
»Da je moja, ne bih ni žalila,
»Nego mi je susjedina bila,
»Susjeda me svaki danak kara:
»»Daj mi suknju, u jadu kukala!««

716.

Muha i komarac.

Igra konja komar momče mlado
Pokraj ćoška kozje džigerice,
Gledala ga muha udovica,
Sa čardaka panja kasapskoga,
Gledala ga, pa je govorila:
»Bože mili, da čudna junaka!
»Da l' me hoće junak zaprositi,
»Ja bih mlada sutra pošla zanjga.«
To začuo komarac delija,
Pa on prosi muhu udovicu;
Al' govori muha udovica:
»Id' odatle, komar-momče mlado!
»Još su mene i bolji prosili:
»Obadovi baše i kadije,
»Bumbarovi age i adžije
»Strâljenovi veliki veziri.«

717.

Sova i orao.

Sovo sjedi na bukovu panju,
Viš' nje or'o na jelovoj grani.

Digitized by Google

Sova orlu tiho besjedila:
»Idi, orle, ne namiguj na me;
»Sad su ljudi čudnovate ćudi,
»Pak će reći, ljubi sova orla.«
Al' besjedi siva tica orle:
»Id' odatle, sovo bućoglava!
»Nije 'vaki čelebija za te.«

718.

Ženidba vrapca Podunavca.

Kad se ženi vrabac Podunavac,
Zaprosio sjenicu djevojku
Tri dni hoda, preko polja ravna,
A četiri preko gore čarne,
Zaprosio i isprosio je;
Pa on kupi gospodu svatove:
Kuma švraku dugačkoga repa,
A prikumka ticu ševrljugu,
Starog svata iz osoja žunju,
A djevera ticu lastavicu.
Zdravo svati došli do djevojke,
I zdravo se natrag povratili;
Kad su bili na Kosovu ravnom,
Progovara sjenica djevojka:
»Tiho jaš'te, gospodo svatovi,
»Tiho jaš'te, tiho besjedite;
»Doletit će kobac avanica,
»Odvesti će sjenicu djevojku.«
Još su oni u riječi bili,
Zaleće se kobac avanica,

Digitized by Google

I odvede sjenicu djevojku,
Svi svatovi u trn pobjegoše,
Gjuvegija u prosenú slamu,
A kum švraka navrh trna čuči.

719.

Ženidba bungurova.

Kad se ženi bungur momče mlado,
Isprosio taranu djevojku,
Sve smokove zove u svatove:
Kuma kumi graha bijeloga,
Starosvati boba glavatoga,
A djeveri kupus i slaninu.
Zdravo svati došli po djevojku,
I zdravo se natrag povratili;
Kad su bili dvoru djevojačkom,
Razbolje se kupus na slanini,
K njemu zovu proju bajalicu,
Proja baje, kupusa nestaje.

720.

Senjanin Ivo i njegova sestra.

U onoga Senjanine Ive,
U njega mi čudno čudo kažu,
Čudno čudo, seju Angjeliju;
Koliko je tanka i visoka,
Toliko je bela i rumena,
Zavadila zemlju i gradove,
Sedam bana od sedam zemalja,

Digitized by Google

Sedam kralja od sedam krajina,
Jošt je prosi od Mletaka Marko:
Bratac Iva seji govorio:
»Da čuješ li, dilber Angjelija!
»Koliko si tanka i visoka,
»Toliko si bela i rumena;
»Ne mogu te, sejo, drugom dati,
»Uzet ću te, da mi budeš ljuba.«
Kad to začu seja Angjelija,
Išetala na gornje čardake,
Pak odseče tri aršina platna
I dve žice sama suha zlata,
Pak otide moru na obalu,
Ona misli, niko je ne vidi,
Za njom ide od Mletaka Marko;
Kad je došla moru na obalu,
Osvrte se na četiri strane,
Suze roni, potijo govori:
»Oj bregovi, moji deverovi!
»Obalice, mile jetrvice!
»Krkušice, moje zaovice!«
Zavi oči, da u more skoči,
Al' dopade od Mletaka Marko,
Pak ju uze za svilena pasa,
Pak je metnu za se na konjica,
Tri puta je pasom opasao,
A četvrtom od sablje kajasom;
Angja ćuti, ništa ne govori;
Kad su bili Mletku na pomolku,
Al u Mletku divno kolo igra,
U tom kolu Senjanine Iva. —

Digitized by Google

721.

Voin i sestra Ivanova.

Piju vino tridest martonoša,
Megju njima neoženjen Voine;
Pa besedi neženjen Voine:
»Svi ženjeni, ja sam neoženjen,
»U Ivana lepu sestru kažu,
»Prosio sam, ali mi ne dádu;
»Mamio sam, ali ne će za mnom;
»Da idemo, da je otimamo.«
Onda skoči tridest martonoša,
I uzeše tanke šajke lagje,
I odoše dvoru Ivanovu;
Tanke šajke za dvor privezaše,
A barjake nuz dvor prisloniše,
Bojna koplja u dvor udariše;
Al' besedi sestra Ivanova:
»Da moj brate, Senjanine Ivo!
»Čudne graje oko našeg dvora!«
Onda skoči Senjanine Iva:
U kalčinam' bez žuti papuča,
Od naglosti u košulji tankoj;
Dočeka ga tridest martonoša,
Svég' Ivana na sablja razneše,
I oteše sestru Ivanovu,
Svezaše joj naopako ruke,
I odoše dvoru pevajući.
Kad su bili Voinu kod dvora,
A besedi sestra Ivanova:
»O Voine, za nevolju vojno!

Digitized by Google

»Odreši mi bele ruke moje,
»Da umijem moje belo lice,
»Da ne idem grdna megj' devere.«
Zla nesreća Voinu priskoči,
Odreši joj bele ruke njene;
A kad stade umivati lice,
Sinu lice, kano jarko sunce;
Al' besedi neženjen Voine:
»Evo sunca, gdi ga u dvor vodim,
»Što će meni sjati čelo glave,
»I menika, pak i mojoj majci.«
Kad je sestra razabrala reči,
Ona savi skute i rukave,
I uskoči u to more sinje,
Tonom tone, tonući besedi:
»Volim biti morskim ribam' rana,
»Neg' Voinu za nevolju ljuba,
»Neg' Voinu bratinu krvniku.«

722.

Sestra Ljutice Bogdana.

U Bogdana lepu seju kažu,
Što je lepa, kosa joj još lepša;
Oko nje se zemlje zavadiše,
Slavna Bosna i Ercegovina,
Preko mora Išerlija Jova.
Sede Bogdan s' sejom večerati,
Zaboravi zatvoriti vrata,
Al' na vrati Išerlija Jova,
Zasukao ruke do lakata,

Digitized by Google

On pogubi Ljuticu Bogdana,
Pak uzimlje seju Bogdanovu.
Kupi svate Išerlija Jova,
Kupi svate, povede devojku.
Kad su bili na to sinje more,
Al' besedi Bogdanova seja:
»Mili kume i ručni devere!
»Odreš'te mi svilene paćele,
»Da umijem moje belo lice,
»Da ne idem grdna megj' devere.«
A kada joj odrešiše ruke,
Ona skoči u to more sinje:
»Volim biti morskim ribam' rana,
»Nego ljuba mog brata krvniku.«

723.

Opet Ljutica Bogdan i sestra.

U nekoga Ljutice Bogdana,
U njega mi lepu sestru kažu.
Pak nju prosi Zagorčić Nikola,
On je prosi, a brat sestre ne da,
Sestra bratu i u silu pošla.
A kad prošlo devet godinica,
Bogdan majci potijo besedi:
»Daj mi, majko, bijele kolače,
»Da ja sestri u poode idem,
»Veće sam se sestre zaželio.«
Lepo majka opravi Bogdana:
Daje njemu tananu košulju;
I spravlja mu bijele kolače;

Digitized by Google

Ode bratac sestri u poode,
Sestra brata lepo dočekala,
Pod njime je konja privatila,
Konja meće u stenu kamenu
I pred njega sitno trnje baca;
Brata vodi u bijele dvore,
Pak doziva Todora vezira:
»Od' ovamo, Todore veziru!
»Ruke veži, a noge mu penji.«
Plače Bogdan, kao dete malo,
Bogdan plače, a sestra mu peva.
Malo vreme za tim postajalo,
Ali ide Zagorčić Nikola,
Dočeka ga ljuba pred dvorovi:
»Od' ovamo, gospodar-Nikola,
»Ja ulovi Ljuticu Bogdana;
»Čini od njeg', što je tebi drago,
»Seci njega na sedam čerega,
»Čerege mu po drumu razbaci.«
Ali ugje Zagorčić Nikola,
Kad opazi Ljuticu Bogdana,
Udari ga nogom i papučom;
Al' se moli Ljutica Bogdane:
»Ta nemoj me ženski udarati,
»Već me udri, čim s' junaci biju:«
Andžar vadi Nika od pojasa,
Da ga seče na sedam čerega;
Al' se moli Ljutica Bogdane:
»Bogom brate, Zagorčić-Nikola!
»Ne gubi me u dvoru tvojemu,
»Prepašće se mila sestra moja,

Digitized by Google

»Sestra moja, verna ljuba tvoja;
»Prepašće se moja dva nećaka,
»Dva nećaka, a dva sina tvoja;
»Već me gubi, gdi s' gube junaci:
»Odnesi me pod laka vešala.«
Kad to čuo Zagorčić Nikola,
On povika svoje verne sluge,
Uvatiše konje u kočije,
Na nji baca svezana Bogdana,
Pak ga nose pod laka vešala.
Al' se moli Ljutica Bogdane:
»Bogom brate Zagorčić-Nikola!
»Odreši mi moje bele ruke,
»Da ti svučem zelenu dolamu,
»Da s' dolama krvlju ne uprlja,
»Da je svučem, da ti je poklonim,
»Pa je nosi, i njom se ponosi.«
Nikoli se žao učinilo,
Pak on plače, kao dete malo,
Plačući mu ruke odrešio;
Trže sablju Ljutica Bogdane,
Na dve pole preseče Nikolu,
Pak mu baca pole na drumove,
I on seda na lake kočije,
Pak on ide sestri u dvorove.
Daleko ga sestra ugledala,
Ona beži u bijele dvore;
Za sobom je dvore zatvorila,
Viče Bogdan sestri kroz pendžere:
»Nije fajde, otvori mi dvore,
»Il' za volju, il' ćeš za nevolju.«

Digitized by Google

Ne će sestra da otvori vrata,
Bogdan vrata sabljom isekao,
Pak uzima svoja dva nećaka,
I o kamen glave im razbija,
A sestri je prosekao dojke,
I kroz dojke promolio ruke;
Obadva joj oka izvadio,
I obadva u džepove meće,
Pak on sede na dobra konjica,
I otide dvoru bijelome.
Daleko ga majka ugledala,
Malo bliže pred njeg' išetala,
I pod njim je konja privatila,
Plačući ga zapitkuje majka:
»Što t' je, rano, krvava dolama?«
»Što si, rano, ti zavio glavu,
»Zavio si svilenom maramom?«
Bogdan majci plačući besedi:
»Lepo me je sestra dočekala,
»Sa sestrom sam s' lepo počastio,
»Sestra me je napojila vinom,
»Vinom mi je konja polivala
»Pak je konjic osetio vino,
»I za to me zbacio na zemlju,
»O zemljicu razbio sam glavu;
»Već na, majko, zelenu dolamu,
»Iz džepova vadi ti kolače.«
Maša s' majka u džepe dolami,
Pak izvadi dve trnjine crne;
Al to nisu dve crne trnjine
Već su ovo dva kćerina oka.

Digitized by Google

724.

Opet Ljutica Bogdan i sestra mu.

Pije vino Ljutica Bogdane
S ostarilom na večeri majkom;
Kad se malo ponapiše vina,
Te im vince unigje u lice,
A rakija govoriti pogje,
Stara majka suze prolivaše:
»O Bogdane, moj rogjeni sine!
»Kad su Turci zemlju poarali,
»Porobili i staro i mlado,
»Ondaj su ti seju zarobili,
»Jedinicu sestricu Jelicu,
»Zarobi je Bošnjanine Mujo,
»Odvede je Bosni kamenitoj.«
Osmenu se Ljutica Bogdane:
»Dobro sam ga, majko, zapazio,
»Kad sam njega po gorici gon'o,
»Od njeg' moju seju otimao,
»Blizu sam mu gjoga dogonio,
»Malo sam ga perom okačio
»Od mojega perna buzdovana,
»Tri sam njemu rebra prelomio,
»I uteče, vesela mu majka!
»Mati moja, nije davno bilo,
»Sad je taman deseta godina.«
Moli njega ostarila majka:
»Idi, sine, Ljutica Bogdane,
»Te polazi sestricu Jelicu.«
A besedi Ljutica Bogdane:

Digitized by Google

»O Boga mi, moja stara majko!
»Ja bi lako seju polazio,
»Al će Mujo zametnuti kavgu,
»Pak ću mlogo čuda učiniti.«
Majka mu se okaniti ne će,
Već mijesi bijele kolače;
Ljutici se na ino ne može,
Već oprema vilovita gjoga.
Dok Ljutica gjoga opremio,
Stara majka spremila kolače,
Sjede Bogdan gjoga vilovita,
Ode pravo Bošnjaninu Muju,
Bez broda je Drinu preplovio,
Dogje junak Bosni kamenitoj
Na kapiju Bošnjanina Muja,
Pa zakuca alkom na vratima;
Opazi ga sestrica Jelica.
Kapiju mu odma otvorila,
Ne poznaje Ljutice Bogdana,
Nego pozna vilovna gjogina,
Uvatila za gjizdine gjoga:
»O Boga ti, neznani junaće!
»Gde si dobra zadobio gjoga?
Besedi joj Ljutica Bogdane:
»O Boga ti, nepoznana sejo!
»Gjogo mi je od baba ostao.«
Tad s' oseti sestrica Jelica,
Skide brata s vilovna gjogata,
Pa ga ljubi u bijelo lice,
Zà junačko zdravlje upitala;
Pita Bogdan za Mujovo zdravlje,

Digitized by Google

I upita, jeli doma Mujo,
A seja mu tijo progovara:
»Nije doma, i ne bilo ti ga!
»Evo ima tri bijela dana,
»Ko je oč'o u lov u planinu,
»Eda Bog da, da mi i ne dogje! —
»Ajde brate u bijele dvore,
»Da s' odmoriš i napiješ vina.«
Ugje Bogdan u bijele dvore,
Pa on sede piti rujno vino;
Ona kuja, orjatsko koleno,
U vino mu bengjelnke meša,
Dok opoji Ljuticu Bogdana,
Leže junak strmo bez uzglavlja;
Ona vodi vilovna gjogata,
Vodi njega u arove puste,
Pa uzima konjske bukagije,
Te okiva braca rogjenoga,
I na ruke troje zavezice,
Oko vrata teškoga sindžira.
Dok je kuja brata okovala,
U tom stiže Bošnjanine Mujo:
Odma mu je rado istrčala,
Pod njime je vranca uvatila.
Besedi joj Bošnjanine Mujo:
»Ne raduj se, moja mila ljubo,
»Ništa tebi ulovio nisam.«
Ona njema rado progovara:
»Ja sam boljeg lova ulovila
»Brata moga, a šuraka tvoga.«
Kad to začu Bošnjanine Mujo,

Digitized by Google

Udari je po obrazu rukom,
Tri joj zdrava iskočiše zuba:
»Šta govoriš, orjatsko koleno!
»Ako moreš vetar uvatiti,
»To i tvoga Ljuticu Bogdana.«
Ona kuja tijo progovara:
»Ako mi se ne veruješ, Mujo,
»Ti otidi na čardake gornje,
»Tè ti vidi Ljuticu Bogdana.«
Gjipi Mujo, kan' da se pomami,
On istrča na čardake gornje,
Leži Bogdan strmo bez uzglavlja,
Malo ga je popustilo pivo;
Udari ga Bošnjanine Mujo,
Udari ga čizmom i mamuzom:
»Ustaj, more, Ljutica Bogdane!
»Da pijemo rujevinu vino.«
Glavu diže Ljutica Bogdane,
Glavu diže, dignut' ne mogaše;
Nogom miče, maknut' ne mogaše;
A rukama ni tamo ni amo;
Pade na um Ljutici Bogdanu,
Da je seja bracu savezala,
Pak besedi Bošnjaninu Muju:
»Oj moj zete, Bošnjanine Mujo!
»Skini mene sa vrata sindžire,
»Da ja s tobom pijem rujno vino.«
Al' to Mujo ni da čuje ne će,
Već on sede na meke dušeke,
Pa on pije ono rujno vino
A nazdravlja Ljutici Bogdanu,

Digitized by Google

Al' mu s vinom čaše ne dodaje.
Kad se Mujo napojio vina,
On besedi Ljutici Bogdanu:
»A Boga ti, Ljutica Bogdane!
»Kad si mene po planini gon'o
»Da si mene onda uvatio,
»Kojom bi me smrću umorio?«
Besedi mu Ljutica Bogdane:
»A Boga mi, Bošnjanine Mujo!
»Pravo ću ti junak kazivati:
»Da sam tebe onda uvatio,
»Jadnom bi te smrću umorio:
»Vodio b' te na krstate pute,
»Sek'o bi te na četiri strane,
»Obesio o četiri grane,
»Kud proode često kiridžije,
»Nek glas nose svuda po svijetu,
»Kad je Bogdan Muja pogubio.«
Kad to čuo Bošnjanine Mujo,
Odma više vijernicu ljubu:
»Daj mi, ljubo, konje i kočije,
»Da ja gonim Ljuticu Bogdana
»Na raskršće kud prolaze ljudi,
»Još od Bosne mnoge kiridžije,
»Nek kazuju svuda po svijetu,
»Da je Mujo posek'o Bogdana.«
Ona kuja, orjatsko koleno,
Itro skoči i konje povata,
I digoše Ljuticu Bogdana,
Otera ga Bošnjanine Mujo;
Nakričuje seja nevernica:

Digitized by Google

»Skini, Mujo, š njega odijelo,
»Donesi ga sinu Useinu,
»Nek se diči ruom ujakovim.«
Otera ga' Bošnjanine Mujo.
Kad dotera na krstate pute,
Skide njega sa laki kočija,
Stade skidat' kadifeli ruo,
Drukčije mu skinut' ne mogaše,
Odreši mu svezu na rukama,
A to Bogdan jedva dočekao,
Kad mu bele oprostio ruke,
On se itro na noge okrete,
Svog ti Muja za grlo uvati,
I nokti mu grlo iščupao;
Pade Mujo u travu na glavu,
On Mujovu sablju uzimaše,
Te on Muju osiječe glavu,
Isiječe s nogu bukagije
I još Muja na četiri strane,
Pa obesi o četiri grane;
On ne ide svome dvoru belu,
Veće natrag, da polazi seju.
Kad on dogje na kapiju pustu,
Opazi ga sestrica Jelica,
Pleći dade, biježati stade;
Uvati je Ljutica Bogdane,
Obe čarne oči izvadi joj
I bijele osiječe ruke,
I nećaku osiječe glavu,
Pa je metnu gjogu u zobnicu;
Bijele mu popalio dvore,

Digitized by Google

Pa on uzja bijesnu vrančinu,
A djogata vodi u povodu,
Ode junak dvoru bijelome,
Ode dvoru zdravo i veselo
Pevajući drumom širokijem:
»Veseli se, Bogdanova majko!
»Dok ti dogje Ljutica Bogdane,
»Žalosne će glase donijeti,
»Kako se je pomirio s Mujom
»I Jelicu seju darivao.«
Kad je doš'o dvoru bijelome,
U susret mu majka istrčala
Pa uvati za gjizdine vranca,
A Bogdana sina ukorava:
»Jesam li ti besedila, sine,
»Da će tebe darivati Mujo!«
Bogdan majci tijo besedio:
»O Boga mi, moja stara majko!
»Nije mi ga s voljom poklonio,
»Nije s voljom, nego za nevolju;
»Ako mi se, majko, ne veruješ,
»Pogledaj mi sablju o unkašu,
»Sva krvava britka do balčaka;
»Još otigji vilovnu gjogatu,
»Te ti vidi, šta je u zobnici,
»Il' je glava, il' zlatna jabuka.«
Kad mu vidi majka ostarila,
Al' nejaka Useina glava!
To mu majci milo nebijaše,
Al' Bogdanu ništa nesmijaše.

Digitized by Google

725.

Prodata ljuba Bogdanova.

U Bogdana devet vinograda
I deseta crljenka jabuka,
Al' je Bogdan mnogo bio dužan,
On prodaje devet vinograda
I desetu crljenku jabuku,
Ne bi li se odužio duga;
Al' se junak ne može' da oduži,
Već prodaje staru milu majku;
Al' govori seja Bogdanova:
»Oj Bogdane, moj brate jedini!
»Ne prodaji stare mile majke,
»Već prodaji ljubu i konjica,
»'Tako ćeš se odužiti duga.«
To je Bogdan seju poslušao,
Pak uzimlje ljubu i konjica,
Te ih vodi na nove pazare.
Kad je bio na nove pazare,
Podvikuje Bogdan momče mlado:
»O junaci! koji ljube nema,
»Neka kupi sebi vjernu ljubu.«
Otud ide Tursko momče mlado,
Daje njemu tri tovara blaga,
Tri mu daje, a tri se zabroji
Gledajući Bogdanovu ljubu,
Kako mu je tanka i visoka,
A u licu b'jela i rumena.
Kad su oni na rastanku bili,
Progovara Bogdan momče mlado:

Digitized by Google

»S Bogom ostaj, rumena ružice!
»L'jepo ti se rascvatila bješe,
»Ali će te drugi mirisati.«
Al' govori Bogdanova ljuba:
»Sretno poš'o, struk sitna bosiljka!
»L'jepo ti se razgranao bješe,
»Ali će te druga ustrgnuti.«
Kad su došli dvoru bijelome,
I stadoše večer' večerati,
Progovara momče neženjeno:
»Večerajde, kupovano drago,
»Večerajde, pak ćem' u ložnicu.«
Al' govori Bogdanova ljuba:
Večerat ću, u ložnicu neću;
»Dignider mi rukav desne ruke,
»Da ti vidim tri biljege crne,
»Jer j' u mene taki bratac bio,
»Pak su mi ga zarobili Turci.«
On joj diže rukav desne ruke,
I ugleda tri biljege crne;
Tu se pozna bratac i sestrica.
Kad u jutro danak osvanuo,
Bratac sestru l'jepo darivao:
On joj daje tri tovara blaga,
I još k tome od zlata stolicu, [168])
Na stolici alin kamen dragi,
Da se vidi sestri večerati
Usred noći kao usred podne;
I daje joj trista pratilaca,

168) T. j. siniju.

Digitized by Google

Da je prate kroz goru zelenu
Do bijela Bogdanova dvora.

726.

Ne će Mara za Bugarska bana.

Maru prose za Bugarska bana,
Maru prose, Mara se ponosi;
Ne će Mara za Bugarska bana,
Mara ne će, a majka je daje,
Pak je majka Mari besedila:
»Pogji, Maro, za Bugarska bana,
»Da s' nazoveš banica gospogja;
»Lepo nas je bane darivao:
»Tvome babi konja osedlana,
»Tetki Jeli čoju nekrojenu,
»Tvome bracu kalpak i čelenku,
»A menika burmu pozlaćenu.«
Kad je Mara reči razabrala,
Ljuto kune majku i babajka:
»Vrat slomio baba sa konjica!
»Tetka Jela čoju povranila
»Za Maksimom za bratom rogjenim!
»Tebi majko, burma potavnila
»Na desnici u crnoj zemljici!
»A mog braca jadna kleti ne ću,
»Zdrav mi, brate, kalpak izderao
»U tavnici, u Bugarskoj ruci!
»A ja ne ću za Bugarska bana.«

Digitized by Google

727.

Zaručnica Ercega Stjepana.

Lepa Mara na čardaku spava,
Kod nje majka bele dare slaže,
Dare slaže, a Mari besedi:
»Dala sam te, Maro, za Ercega,
»Lepo nas je Erceg darivao:
»Meni dao krunu pozlaćenu,
»Tvojoj seji zlatno ogledalo,
»Tvome bratu gunju od sto lista,
»Uzrasla je moru na izvoru,
»A sazrela suncu na istoku;
»Al' t' u z'o čas za Ercega dala,
»Erceg, kažu, da je pijanica,
»Da je Erceg mlogo Turkom dužan.«
Kad to čula Marija devojka,
Ona svojoj majci besedila:
»Ne ću, majko, za Ercega poći,
»Tako meni Boga velikoga!
»Volim ti se obesiti, majko,
»Baš pred dvorom o avlijnski vrati;
»Već me ču li, moja stara majko!
»Kad ti čuješ bubnje i svirale,
»Metni mene na laka nosila,
»Nakiti me smiljem i bosiljem,
»A pokrij me tananim pokrovom,
»Iznesi me pred dvor na sunašce,
»Pa kad Erceg sa svatovi dogje,
»A ti kukaj meni čelo glave:
»»O Erceže, zete nesugjeni!

Digitized by Google

»»Što s' tolike svate potrudio
»»I tolike konje pomorio, [169])

169) Dovde sam ovu pjesmu i ovako slušao.
Lepa Mara na čardaku spava,
Kod nje majka bele dare slaže,
Dare slaže, grozne suze roni,
Pa besedi lepe Mare majka:
„Spavaj, Maro, spavaj, ćeri moja!
„Kakvom sam te rsuzinu dala,
„Ne ćeš, Maro, ni noću spavati,
„A kamoli na belome danu;
„Kakvu njemu staru majku kažu:
„Kad govori, gromovi pucaju;
„Kad pogleda, munje sijevaju;
„A kad odi, sva se zemlja trese.“
Ali Mara majci odgovara:
„Ne daj mene, majko, za Ercega.“
„Kako ću te ja ne dati, ćerko?
„Kad je baba sinoć dar primio:
„Babi dao konja osedlana,
„Bracu Jovi srebrnu čelenku,
„Strini Jeli suknju od skerleta,
„Meni, Maro, krunu od bisera.“
Ali Mara majci odgovara:
„Mili Bože, ne ću majku kleti!
„Zdrava, majko, krunu poderala
„U zemljici bez jarkoga sunca!
„Bolan baba iz dvora gledao,
„Gdi mu tudjin dobra konja vodi!
„Zdravo, braca, poder'o čelenku
„U tavnici a u Turskoj ruci!
„Strina Jela suknju ovranila
„Za svojije sve devet sinova!
„Šta ću, majko, od gorkije muka?
„Ja ću leći, pa ću i umreti,
„Ti me pokrij tananim pokrovom,
„I'a kad čuješ bubnje i svirale,

Digitized by Google

»»Kad je Mara još sinoć umrla,
»»Do zore se mrtva naležala ?««
To je majka Maru poslušala,
Pa je meće na laka nosila,
Nakiti je smiljem i bosiljem,
A pokri je tananim pokrovom,
Iznese je pred dvor na sunašce;
Kada dogje Erceže Stepane
I dovede kićene svatove,
Ona kuka Mari čelo glave:
»O Erceže, zete nesugjeni!
»Što s' tolike svate potrudio
»I tolike konje pomorio,
»Kad je Mara još sinoć umrla,
»Do zore se mrtva naležala. ?«
Al' besedi Erceže Stepane:
»A tako mi Boga istinoga!
»Nij' umrla, već s' ulukavila »
Pa uzima živu žeravicu,
Te je sipa Mari u nedarca;
Niti trenu, nit' se prenu Mara.
Opet veli Erceže Stepane:
»A tako mi Boga istinoga!
»Nij' umrla, već s' ulukavila.«
Pa uzima zmiju prisojkinju,

„Ti izigji na dvor pred kapiju,
„Pa ustavi kićene svatove,
„Pa ti reci Ercegu Stepanu:
„„„Oj Erceže, zete nesugjeni,
„„„esugjeni, kao i sugjeni!
„„„Što s' tolike svate sakupio,
„„I tolike konje umorio.““

Te je meće u nedarca Mari,
Zmija joj se oko grla vije;
Niti trenu, nit' se prenu Mara.
Opet veli Erceže Stepane:
»A tako mi Boga istinoga!
»Nij' umrla, već s' ulukavila.
Potrlja je bradom po obrazu,
Ne bi l' mu se nasmejala Mara;
Nit' se smeje, nit' se preza Mara.
Kad to vide Erceže Stepane,
On povrati kićene svatove,
Ode svome dvoru bijelome.
Mara skoči s lakije nosila,
A pita je ostarila majka:
»O Marija, moja kćeri draga!
»Koja muka najteža bljaše?«
Progovara Marija devojka:
»Oj Boga mi, moja stara majko!
»Kad mi sasu vatru u nedarca,
»Onda, majko, aja i ne aja;
»Kad mi metnu zmiju u nedarca,
»Ja ti, majko, ni malo ne aja;
»Kad potrlja bradom po obrazu,
»Malo ti se, majko, ne nasmeja,
»Malo ti me ne ujede zmija.«

728.

Opet zaručnica Ercega Stjepana.

Gjevojka je zv'jezdu sestrimila:
»Bogom sestro; zv'jezdo prohodnice!

»Prehodiš li s istok' do zapada?
»Dolaziš li nad Ercegovinu,
»I vigjaš li Ercega Stjepana?
»Stoje li mu dvori otvoreni
»I u dvoru konji osedlani?
»Sprema li se, hoće l' po gjevojku?»
Zv'jezda njojzi tiho odgovara:
»Oj Bogami, lijepa gjevojko!
»Ja prehodim s istok' do zapada,
»I dolazim nad Ercegovinu,
»Vigjela sam Ercega Stjepana,
»B'jeli su mu dvori otvóreni
»I u dvoru konji osedlani,
»On se sprema, hoće po gjevojku;
»Ali ne će po te, već po drugu;
»Tebe kude troji prosioci:
»Jedni kažu, oda zla si roda;
»Drugi kažu, ljuta, kao guja,
»Treći kažu, sanljiva, dremljiva.»
Ljuto kune lijepa gjevojka:
»Koji kaže, da sam od zla roda,
»Ne imao od srca poroda!
»Koji kaže, ljuta kao guja,
»Guje mu se oko srca vile!
»U perčinu ljeto ljetovale,
»U njedrima zimu zimovale!
»Koji l' kaže, sanljiva, dremljiva,
»Bolovao devet godin' dana,
»Ne imao u bolesti sanka!»

Digitized by Google

729.

Mileta i Milica.

Dan osvanu i ogranu sunce,
I danica na istok izigje,
Preodnica vedro nebo pregje,
Nadvodi se nad Ercegovinu,
Pak doziva Ercega Stefana:
»Izigj' pred dvor, Erceže Stefane!
»Evo tebi tri knjige stigoše:
»Jedna lane, druga onomlane,
»A treća je ove godinice,
»Da sakupiš tvoju silnu vojsku:
»Gdi je jedan, tu da ne uzimaš;
»Gdi su po dva, tu da ne rastavljaš;
»Gdino li su po tri, po četiri,
»Jednog uzmi, a druge ostavljaj.«
On ne sluša, što mu knjiga kaže,
Već on čini, što je njemu drago:
Gdi je jedan, tu je uzimao;
Gdi su po dva, tu je rastavljao;
Gdino li su po tri, po četiri,
Tri uzima, a jednog ostavlja.
On je silnu sakupio vojsku,
Al' je silnu ucvelio majku;
Kod svakoga stara majka plače,
Kod Milete sestrica Milica.
Kad dogjoše na to more sinje,
I sedoše na lagane lagje,
Ostadoše majke kukajući,
A Milica s Miletom otide;

Digitized by Google

Suzama je sestrica Milica,
Suzama je more zamutila,
A jadima ustavila lagju,
Niko ne mož' da otisne lagje.
Al' besede tri vozara mlada:
»Da pustimo Miletu s Milicom,
»Eda b' kako otisnuli lagju.«
Kad pustiše Miletu s Milicom,
Ode lagja morem plivajući,
A Milica s bracem pevajući.

730.

Šuičkinja Mara.

(iz Sinja).

Pasla ovce Šuičkinja Mara
U Šuici [170]) povr Malovana,
Šnjom porede dva čobana mlada,
Petar jedno, a Nikola drugo;
Petar veli: Divojka je moja.»
A Nikola: „Nije, veče moja.“
A veli im Šuičkinja Mara:
»Oba mlada, oba meni draga,
»Oba lipa, živa majci bila!
»Jedan stani navr Malovana,

170) Žena, od koje sam ovu pjesmu prepisao, odgovorila mi je, da je Šuica negdje u Bosni planina, a Malovan brdo u njoj; no pop Pavle Karano-Vrtkovć uvjeravao me je, da je Šuica selo i krozanj potok, a Malovan ondje planina.

Digitized by Google

»Drugi stani nadno Malovana,
»Ja ću mlada nasred Malovana;
»Kad vam manem srmari maramom,
»Potrčite oba uporedo,
»Koji prije dotrči u krilo,
»Onoga će biti dijevojka;
»Koji posli, dat ću mu maram.u.«
Stade Petar navr Malovana,
A Nikola nadno Malovana,
Mlada Mara nasred Malovana,
I manu im srmàri maramom,
Potrčiše oba uporedo.
Petar crče, malo ne domače,
Mrtav Niko divojci u krilo.
Kad vidila Mara dijevojka,
Da su mrtva dva junaka mlada,
Uzimala nože Nikoline,
Sebe noži u srce ud'rila,
Pade mrtva šnjima naporedo. [171])
Al' je malo vrime postajalo,
Zakukaše do tri kukavice:
Jedna kuka jutrom i večerom,
Druga kuka, kad joj na um padne,

---

71) Ja sam kazao u Danici za godinu 1834., kako se u Srbiji pripovijeda, da se ovo dogodilo u Kosmaju; i ne iskazano sam se obradovao, kad sam nakraj Dalmacije i pjesmu o ovome našao. — Za ovo posljednjijeh 11 stihova, odavde do kraja, gotovobi se moglo reći, da su ovdje dodati po drugijem pjesmama (kao n. pr. po 597).

Digitized by Google

Treća kuka nigda ne pristaje;
Koja kuka jutrom i večerom,
To je majka Mare dijevojke;
Koja kuka, kad joj na um padne,
To je stara Petrova maćija;
Koja kuka, nigda ne pristaje,
To je stara Nikolina majka.

731.

Lastavica i kukavica.

Govorila tica lastavica:
»Blago tebi, sinja kukavice!
»Kad s' ne ležes kući u kominu,
»Te ne slušaš jada svakojaka,
»Gje se kunu dvije jetrvice.
»Starijoj je mlagja govorila:
»»Kučko jedna, ne jetrva moja!
»»Ti ne imaš od srca poroda!««
»A starija njoj je govorila:
»»Eda Bog da, jetrvice moja!
»»Rodila si sina Mijaila,
»»Još rodila devet mili kćeri!
»»Sve se devet tebi pomamilo!
»»Mijaila na put opremila,
»»A sa puta on ti ne došao
»»Grdnije ti rana dopadnuo!««
»Kako s' klele, tako se uklele:
»Ona rodi devet mili kćeri,
»Sve se devet njojzi pomamiše;
»Mijaila na put opremila,

Digitized by Google

»Grdnije joj rana dopadnuo;
»»Pak sa puta majci poručuje:
»»Pošlji meni onu krpu platna,
»»Što ste prele, kada ste se klele;
»»Pošlji meni, mila moja majko!
»»Što ste tkale, kada ste se klale;
»»Bijelile, kad se dijelile;
»»Da zavijem moje grdne rane.««

732.

Janja Mljezinica.

Bože mili, čuda velikoga!
Rodi majka devet gjevojaka,
I desetu nosi pod pojasom,
Boga moli, da joj muško bude;
A kada je na tom doba bilo,
Rodi majka desetu gjevojku.
A kada je bilo na krštenju,
Kum je staru majku zapitao:
»Kako ćemo kumi ime gjesti?«
Stara majka ljuta odgovara:
»Gjeni Janja, gjavo je odnijo!«
Janja raste tanka i visoka,
U obrazu b'jela i rumena.
Kad je Janja na udaju bila,
Uze vedro, pa ode na vodu;
Kad je bila kroz goru zelenu,
Al' povika iz gorice vila:
»Oj čuješ li, prelijepa Janjo!
»Baci vedro u zelenu travu,

Digitized by Google

»Hodi k mene u goru zelenu;
»Tebe j' majka nama poklonila
»Još malenu kumu na rukama.«
Kad to začu mljezinica Janja
Baci vedro u zelenu travu,
Ode mlada u goru zelenu.
Za njom trči ostarila majka:
»Vrat' se dvoru, mljezinice Janjo!«
Al' govori mljezinica Janja:
»Vrat' se natrag, božja otpadnice!
»Kada si me ti ovamo dala
»Još malenu kumu na rukama.«

733.

Svagja kroz jagluk.

Zavadi se i milo i drago:
Mlad Omer-beg s Omer-begovicom,
U po noći u meku dušeku:
Da kroza što, ne bi ni žalili,
Već kroz jednog vezena jagluka,
Zlatom vezen, u gjulsu ub'jeljen,
Da od njega bijel dvor miriše,
I pojata, gje Omer-beg spava;
Koju su mu milosnice dale.
Omer-beg se ljubi svojoj pravda:
»Ti znaš dobro, da ja sestru imam,
»Milu sestru, Zećir-begovicu,
»Ona mi je vezen jagluk dala,
»Zlatom vezen, u gjulsu ub'jeljen.«
Kad to čula Omer-begovica,

Digitized by Google

Ona skoči na noge lagane,
Pa uzima divit i hartiju,
Te zaovi sitnu knjigu piše:
»Zaovice, Zećir-begovice!
»Živ ti vojno, i ne željela ga!
»Jesi l' bratu vezen jagluk dala?
»Zlatom vezen, u gjulsu ub'jeljen,
»Da od njega bijel dvor miriše,
»I pojata, gje Omer-beg spava.«
Knjigu gleda Zećir-begovica;
Knjigu gleda, grozne suze roni:
»Jaoj mene do Boga miloga!
»Sad ako ću pravo kazivati,
»Sa snahom ću brata omraziti;
»Ako li ću zakleti se krivo,
»Ja se bojim, izgubit ću vojna«
Sve mislila, na jedno smislila,
Pa uzimlje divit i hartiju,
Ona snasi knjigu odpisuje:
»Oj snašice, Omer-Begovice!
»Živ mi vojno, i ne željela ga!
»Ja sam bratu vezen jagluk dala,
»Zlatom vezen, u gjulsu ub'jeljen,
»Da od njega bijel dvor miriše,
»I pojata, gje Omer-beg spava.“

734.

Mujo ćelebija i Fate Ljubovića.

Vezak vezla Ljubovića Fate,
Baš u bašči pod žutom narančom,

Digitized by Google

Tudar pasa čelebija Mujo,
Božju joj je pomoć nazivao.
»Božja pomoć, Ljubovića Fate!
»Uzmi mene, bit će bolje tebe.“
Ma govori Ljubovića Fate:
»Da lud li si, čelebija Mujo!
»Ne bi mene ni za sluge bio,
»A kamoli, da mi lice ljubiš!«
Kad to začu čelebija Mujo,
On je Fati tako besjedio:
»Ako mene, Fato, uzet' ne ćeš,
»Živa mene na ramenu glava!
»Falit ću se, gje bih dolazio,
»Da je tebe čedo pod pojasom.«
Za to Fate ni habera nema,
Nego veze za gjergjefom veza.
Otolen mi jadan Mujo pogje,
I okrenu poljem širokijem;
Ali su ga glasi dopanuli,
Da je paša šator razapeo,
Razapeo, na Rakitno ravno,
K njemu idu age i spahije;
Tamo pogje čelebija Mujo,
Tu se paši smjerno poklonio,
Celiva mu skute i koljeno,
Al' je paša Muju besjedio:
»Kako si mi, čelebija Mujo?
»Jes' hodio uz Ercegovinu?
»Jes' do'dio dvoru Ljubovića?
»Kako su mi devet Ljubovića?
»Jesu li mi zdravo i veselo?«

Digitized by Google

Al' mu Mujo tiho odgovara:
»Ja sam bio uz Ercegovinu,
»Do'dio sam dvoru Ljubovića,
»Zdravo su ti devet Ljubovića,
»Zdravo jesu, al' veseli n'jesu
»Jer imaju selu jedinicu,
»Živo joj je čedo pod pojasom;
»To je čedo paše Bosanskoga.«
Nasmija se paša od Pazara:
»Dobro! kad je dobra gospodara.«
Ali paši vrlo žao bilo,
Pa on brže sitnu knjigu piše,
A u knjigu Fati govoraše:
»Da si brže na Rakitno ravno!«
Pak doziva tatarina svoga,
Ter ga šalje k dvoru Ljubovića.
Kad tatarin Ljubovićeu dogje,
vigje ga Fatima gjevojka,
Odmah se je jadu dosjetila,
Brže ide na Rakitno ravno,
Tu se paši smjerno poklonila,
Celiva ga u skut i u ruku,
Na nju paša krivo poglediva:
Kad to vigje Fatima gjevojka,
Da je krivo okom poglediva,
Svuče s' sebe žutoga kavada,
Osta gola u košulji tankoj,
Za srce se rukom ufatila,
Pa je tako paši besjedila:
«Sudi pravo, pašo gospodare!
«Sudi pravo, tako bio zdravo!

Digitized by Google

»Bi li s' ovgje ukrila jabuka,
»A nekmoli čedo pod pojasom?
»Ako li mi sudit' pravo ne ćeš,
»Ja sam bosa na Rakitno došla,
»Ja ću bosa i do cara poći,
»Žalit ću se caru u Stambolu,
»Da bi care tebe pogubio.«
Kada paša Fatu razumijo,
Na Muja se ljuto rasrdio,
Na dželata okom namignuo,
Tere Muju odas'ječe glavu;
Uze Fatu za svoju ljubovcu,
Učini je mladom pašinicom.

735.

Ljuba Jova Mornjakovića.

Falila se dilber Ikonija
U amamu megju gjevojkama:
»Nije druga stekla gospodara,
»K'o ja što sam Mornjaković-Jova:
»Kudgogj ide za ruku me vodi;
»Gjegogj sjedne, na krilo me metne;
»Kad se kune, mnome se zaklinje;
»Kad ja spavam na gornjem čardaku,
»Tiho šeće, da me ne probudi;
»Kad me budi, u lice me ljubi:
»»Ustan', srce, rodilo se sunce!««
Kad to začu Ana udovica,
Oblači se štogogj ljepše može,
Nab'jeli se i narumeni se,

Digitized by Google

I navlači tanane obrve;
Pa izlazi na avlijnska vrata,
Odkud Jovo iz čaršije šeta,
Pa govori Mornjaković-Jovu:
»Oj Boga ti, Mornjaković-Jovo!
»Što će tebe ljuba nerotkinja?
»Već ti uzmi mene udovicu,
»Rodit ću ti sina do godine
»Zlatnih ruku i zlatnijeh kosa«.
To je Jovo Anu poslušao,
Uzeo je za vjernu ljubovcu;
Rodila mu sina do godine
Zlatnih ruku i zlatnijeh kosa.
Kad to začu dilber Ikonija,
Brže ide u novu čaršiju,
Te uzima svilene gajtane,
Pa otide u zelenu bašču,
Objesi se o žutoj neranči.
Glas dopade Mornjaković-Jovu:
»Objesi se dilber Ikonija.« —
»Nek se vješa, kod mene je ljepša.«

736.

Bolozanović.

Gjul-kaduna mobu namolika,
Sve je kade na mobu sazvala,
I dozvala prošenu gjevojku,
Što je prosi Bolozanoviću.
Tražio je Bolozanoviću,
Tražio je ljetni dan do podne,
Tražio je ne mog'o je naći;

Digitized by Google

Nije mogo srcu odoljeti,
Već on ide djul-kaduni mladoj:
»Bogom sestro! gjul-kaduna mlada,
»Daj ti mene tananu košulju,
»Što je nosiš u negjelju mladu,
»I metni mi rastok na obrve,
»Kara boju na kara zulove,
»Rumenilo na bijelo lice;
»Opleti me sitno gjevojački:
»Od petoro i od devetoro;
»I daj mene varakli preslicu,
»Uz preslicu šimširli vreteno,
»Na preslici Misirsko povjesmo,
»Pa me pusti megju tvoju mobu,
»Da ja vidim prošenu gjevojku.«
To je kada za Boga primila,
Pa mu dade tananu košulju,
Što je nosi u negjelju mladu,
I metnu mu rastok na obrve,
Kara boju na kara zulove,
Rumenilo na bijelo lice;
Oplete ga sitno gjevojački:
Od petoro i od devetoro;
I dade mu varakli preslicu,
Uz preslicu šimširli vreteno,
Na preslici Misirsko povjesmo;
Još ga kada l'jepo sjetovala:
»Kurvo jedna, Bolozanoviću!
»Kada dogješ megju moju mobu,
»Što je staro, poljubi u ruku,
»Što je mlado, u šećerna usta,

Digitized by Google

»A gjevojke pod gjerdan u grlo.«
To je kurva za savjet primio:
Kad je uš'o medju njenu mobu,
Što je staro, poljubi u ruku,
Što je mlado, u šećerna usta,
A gjevojke pod gjerdan u grlo;
Kad je doš'o do svoje gjevojke,
Pod grlom joj ranu načinio;
Al' povika prošena gjevojka:
»Mobarice, moje drugarice!
»Udrite ga kolom i dilčikom
»To je kurva Bolozanoviću!«

737.

Bolest Muja carevića.

Turci k banji, a bule iz banje;
Pred Turcima careviću Mujo,
Pred bulama Mamut-pašinica;
Da l'jep ti je careviću Mujo!
Još je ljepša Mamut-pašinica;
Koliko je ona kučka l'jepa,
Još joj ljepše ruho odgovara.
Razbolje se careviću Mujo
Za kadunom Mamut-pašinicom;
Ode bolan dvoru bijelome,
Pa on leže u meke dušeke.
Sve kadune redom dolazile,
Oblazile Muja carevića;
Al' ne ide Mamut-pašinica.
Poručuje carica gospogja:

Digitized by Google

»Oj kaduna, Mamut-pašinice!
»Ti si veća od mene gospogja?
»Moj je Mujo danas na umoru;
»Sve su mi ga kade oblazile,
»A ti ne šće doći ni obići.«
Kad to začu Mamut-pašinica,
Zapregnula skute i rukave,
Zgotovila gospodske ponude:
Gjul-baklavu u zlatnoj tepsiji,
Žuto zerde u srebrnu sa'nu,
Arašlame u medu kuvane,
Ševtelije za rose nabrane,
S mora smokve, iz Mostara grožgje;
Obuče se štogogj ljepše može,
Pa otide u careve dvore:
Bez izuna u dvor ušetala;
Bez selama na gornje čardake,
Gje boluje Mujo carevića.
Ona sjede Muju više glave,
Pa znoj tare po čelu Mujovu;
Pa govori gospogji carici:
»Kaka bolest na ovom junaku.
»Taka bolest na mom bratu bila
»I na mene Mamut-pašinici!
»Ne boluje: veće ašikuje.«
Kad to čuo carevića Mujo,
Skočio ja na noge lagane,
Oko nje je čardak zatvorio,
Ljubio je tri bijela dana;
Kad četvrti danak osvanuo,
Mamut-paša sitnu knjigu piše,

Digitized by Google

Te je šalje caru gospodinu:
»Sultan-care, mili gospodine!
»Zlatna mi je utva odlećela,
»I u tvoje dvore zalećela,
»Evo ima tri bijela dana;
»Pusti mi je, ako Boga znadeš!«
Mamut-paši care odgovara:
»Oj Boga mi, slugo Mamut-pašo!
»U mene je soko nenaučen;
»Što uvati, više ne popušta.«

738.

Cetinjka i Mali Radojca.

Vino pije tridest Cetinjana
Kraj Cetinje tihe vode ladne,
Vino služi Cetinjka gjevojka,
Kako kome čašu dodavaše,
On s' ne maša za' nu čašu vina,
Već se maša ruke i njedara.
Al' govori Cetinjka gjevojka:
»Oj Boga mi, tridest Cetinjana!
»Ako mogu svima biti sluga,
»Ja ne mogu svima biti ljuba,
»Već ću biti onoga junaka,
»Koj' naplovi na vodu Cetinju
»Pod junačkim ruhom i oružjem
»I pod onom divan-kabanicom,
»Te preplovi tu vodu Cetinju,
»Preplovi je od brda do brda;
»Onoga ću biti vjerna ljuba.«

Digitized by Google

Svi junaci nikom ponikoše
I očima k zemlji pogledaše,
Ne poniče Mali Radoica,
Već on skoči na noge lagane,
Pa pripasa svijetlo oružje
I obuče ruho svekoliko,
Baš i onu divan-kabanicu,
Pa naplovi na vodu Cetinju:
Pravo jeste junak preplovio,
Preplovio od brda do brda.
Kad s' odonud natrag povratio,
On potonu malo u Cetinju;
On ne tone, što je posustao,
Veće tone, te on kuša ljubu,
Hoće li mu ljuba vjerna biti.
Kad to vigje Cetinjka gjevojka,
Ona gazi u vodu Cetinju.
Kad to vigje Mali Radoica,
On se manu vodi na obalu,
I isplovi iz vode Cetinje
Pa uzima Cetinjku gjevojku,
Uzima je za bijelu ruku,
Odvede je svom bijelu dvoru.

739.

Ljuba Malog Radoice.

Bela vila iz gore dosiva:
»Malo selo, što si neveselo?
»Što u tebi sad kolo ne igra?«
A druga joj vila odgovara:

Digitized by Google

»Muči, vilo, grlo te bolelo!
»Kako će ti sad biti veselo,
»Kad umire Mali Radoica,
»Koji im je kolo izvodio?
»Ostaje mu u žalosti ljuba,
»Tu ostaje nejaka sirota,
»Prenejaka od četr'est dana;
»On na ljubi čedo naručuje:
»»Ljubo moja, ne bila prokleta!
»»Ne udaj se za tri godinice,
»»Dok odraste moja sirotice.««
Tek što progju tri nedelje dana,
Staše Jeli braća dolaziti,
I lepo joj braća govorila:
»Ajde, Jelo, našem belom dvoru,
»Našem dvoru, našoj staroj majci.«
Ne kte Jela s braćom polaziti.
Tu ne progje ni nedelja dana,
Al' joj dogje njena stara majka:
»Ajde, Jelo, ubila te rana,
»Kojom te je odranila majka!«
Ne mož' Jeli na ino da bude,
Već besedi svojoj staroj majci:
»Počekaj me, mila moja majko!
»Dokle zagje za goricu sunce,
»Da nadojim nejaku sirotu,
»Ne bi li je lakše uspavala,
»Da ne vidi, kud joj ode majka,
»Da ne čezne očima za majkom,
»Da ne gleda, odkud ću joj doći,
»Otkud li ću slatke sise dati.«

Digitized by Google

Al' je majka Jeli besedila:
»Ne brini se za tvoju sirotu;
»U sirote strine milostive,
»One će je sisom nadojiti;
»U sirote mila tetka ima,
»Ona će je zorom okupati;
»U sirote mila stara [172]) ima,
»Ona će je mladu negovati.«
Ne mož' Jeli na ino da bude;
Počekala njena mila majka,
Dok je zašlo za goricu sunce,
Dok sirotu Jela nadojila,
Nadojila, pa je uspavala,
Da ne gleda, kud joj ode majka,
Da ne čezne očima za majkom,
Da ne gleda, otkud će joj doći,
Otkud li će slatke sise dati;
Sede Jela s majkom na kočije,
I zdravo je došla belom dvoru.
Nije prošla ni nedelja dana,
Al' izigje mesec iz gorice,
Pita njega ljuba Radoice:
»Oj meseče, moj noćni putniče!
»Tri prelaziš sela i gradove,
»Jesi l' vid'o gde moju sirotu?
»Jeli gola, il' je odevena?
»Jeli bosa, il' je obuvena?
»Jeli gladna, il' je naranjena?
»Jeli rano zorom okupana?

172) T. j. baba (očina mati).

Digitized by Google

»Ne preza li iza slatka sanka?
»Ne čezne li očima za majkom?
»Ne gleda li, otkud će joj doći?
»Odkud li će slatke sise dati?«
Mesec Jeli na to odgovara:
»O Jelice, ljubo Radoice!
»Ja prelazim sela i gradove,
»I vid'o sam tvoju siroticu:
»Nije gola, već je odevena;
»Nije bosa, već je obuvena,
»Nije gladna, već je naranjena;
»I rano je zorom okupana;
»Niti preza iza slatka sanka,
»Niti čezne očima za majkom,
»Niti gleda, otkud ćeš joj doći,
»Otkud li ćeš slatke sise dati;
»Već je željna tvoga negovanja."
Kad je Jela reči razabrala,
Od žalosti pisnu, kao guja,
Od jada joj srce prepuknulo,
Mrtva pala na zemljicu crnu.

740,

Jela udovica.

Gorom jezde Jelini svatovi,
Gorom jezde medj' sobom govore:
»Lepa ti je sjajna mesečina,
»Još je lepša Jela udovica;
»Zaludu joj sva lepota njena,
»Kad ostavi devet mili sina,

Digitized by Google

»I desetog Jovu nejakoga
»U povoju i u pelenama.«
Ne će sini majku da poode,
Dok nejaki Jova ne doraste
Do vranoga konja i do sedla,
I do koplja i do britke sablje.
Nejaki je Jova dorastao
Do vranoga konja i do sedla,
I do koplja i do britke sablje;
Tada sini majku poodiše;
Svaki majci po žut kavad nosi,
Mladi Jova povoj i pelene,
U čem' ga je majka ostavila.
Lepo i je majka dočekala,
Častila i do petnaest dana;
Lepo i je majka darivala:
Svakom sinu konja i sokola,
Mladom Jovi konja i devojku:
Ne bi l' Jova majci oprostio,
Što ga j' majka malog ostavila
U povoju i u pelenama.
Lepo majka sine ispratila,
Preko gore preko Javorove;
Kad su bili u Smiljevo polje,
Lepo su se s majkom izljubili,
Izljubili, pak su se rastali;
Al' se majci to na žalost dade:
Ona pade u zelenu travu,
Živa pade, s dušom se rastade.
Vratiše se devet mili sina,
Buzdovani raku iskopaše,

Digitized by Google

A sabljama sanduk načiniše;
Čelo glave ružu usadiše,
Niže nogu vodu izvedoše,
Oko vode jabuke sadiše:
Ko je mlagjan, nek se ružom kiti;
Ko je žedan, neka vodu pije;
Ko je bolan, nek jabuke jede.

741.

Ajkuna sestra Asan-Agina.

Često knjige zemlju prelažahu
Od Al-age agi Asan-Agi:
»Asan-aga, stari prijatelju:
»I dosad smo priatelji bili,
»Sad velimo, da se ponovimo:
»Daj mi Ajku za vjernu ljubovcu,
»Neka bude sestri inočica,
»A maćaha mladim sestrićima.«
Asan-aga' sitnu knjigu uči,
Pa dozivlje Ajkunu gjevojku:
»O Ajkuna, mila sejo moja!
»Evo tebe sreće iznenada;
»Tebe prosi naš mlad zet Al-aga,
»Da ti budeš sestri inočica,
»A maćaha mladim sestrićima.«
Ajkuna je bratu govorila:
»Volim biti prebjeg u kaure,
»Nego svojoj sestri bit' inoča,
»I maćaha mladim sestrićima.«
Ode aga s ljubom na čardake,

Digitized by Google

A Ajkuna s majkom u ložnicu,
Te legoše u meke dušeke.
Zaspala je Ajkunina majka,
Al 'ne spava Ajkuna gjevojka
Veće ona ide u riznicu,
Pa otvora saktijan-sepete,
Te uzima nebrojeno blago,
I oblači muško odijelo;
Pa silazi u donje ahare,
Ona budi roba Dilavera:
»Ustan', ropče, moj po Bogu brate!
»Da bježimo preko vode Save;
»Tvoju ćemo pohoditi majku.«
Njoj govori ropče Dilaverče:
»Bježi' odatle, Turkinja gjevojko!
»Ja ću s tebe izgubiti glavu.«
Zaklinje se Ajkuna gjevojka,
Zaklinje se, i vjeru zalaže,
Da ga ona prevariti ne će.
Tada skoči ropče Dilaverče;
Dva najbolja konja osedlaše,
Pobjegoše preko vode Save.
Kad u jutru jutro osvanulo,
Traži sestru aga Asan-aga,
Da otpiše knjigu zetu svome;
Kad dogjoše u zelenu bašču,
Nagjoše joj crvene pašmage,
Gje je dobra konja posjednula
S pobjegla preko vode Save.
Tome su se oni dosjetili.
Tad Ajkuni majka knjigu piše.

Digitized by Google

»O Ajkuna, moja, ćeri draga!
»Nemoj mi se, Ajko, prevariti,
»Nemoj dati vjeru za nevjeru;
«U što si se, jadna, zagledala?
»U jednoga roba Dilavera!«
Al' Ajkuna otpisuje majci:
»Moja majko! ne brini se mnome;
»Triput su me u crkvu vodili,
»I triput me vinom zapojili.»

742.

Snaha Jelena i djever Pavle.

(iz Sinja).

Što se sunce pokraj gore krade?
Nije ono ni žarko sunašce,
Već je ono Jelina gospoja
S' svojim Pavlom iz roda diverom;
Diver Pavle Jeli govorio:
»Nut', Jelina, nevistice moja!
»Daruj meni Anu sestru tvoju.»
A ona je njemu govorila:
»Muć', ne luduj, moj divere Pavle!
»Nije Ana moja sestra za te,
»Ana j' moja od gorice bona.« [173])
A on njojzi tijo govorio:
»Daruj mi je, nevistice moja!
»Nek je ona od gorice bona,

173) T. j. goropadna, kao što sam i u govoru slušao „Pada od gore" ili gorska bolesti."

Digitized by Google

»Odvešću je Gospi na Omlovo, [174])
»Meni će je gospa ozdraviti.«
A kad ona riči razumila,
Diveru je tijo besidila:
»Vira moja, moj diveru Pavle!
»Nije ona od gorice bona,
»Već je Ana i odviše lipa;
»Kupi svate znano i neznano,
»I tugjina zovi za divera,
»Nemoj Ive brata rogjenoga;
»Jer je Ana i odviše lipa,
»Ti ćeš s Ane izgubiti glavu.«
A kad Pavle riči razumio,
Odma trči na muštuluk majci:
»Men' muštuluk, moja mila majko!
»Darova mi nevistica seku;
»I ona je meni govorila,
»Da sakupim kićene svatove,
»I tugjina zovem za divera,
»A ne Ivu brata rogjenoga;
»Da je Ana i odviše lipa,
»Da ću s Ane izgubiti glavu.«
A majka je njemu govorila:
»Muč', ne luduj, drago dite moje!
»To je tvoja velika sramota,
»Da tugjina zoveš za divera,
»Ne Ivana brata rogjenoga.«
Pak su lipe svate sakupili,
Paka idu po mladu divojku.

174) T. j. svetoj Bogorodici, u crkvi na Omlovu.

Digitized by Google

Zdravo svati došli do divojke
I zdravo se natrag povratili:
Od planine malo vitra bilo,
Divojci je duvak podignulo,
Sinu lice, kano sunce žarko;
A kad vidi mlagjani divere,
On povika iza svega glasa:
»Brate Pavle, konja požclio!
»Koga goniš bosa priko gore,
»Priko gore čarne, Korenice!«
A kad Pavle riči razumio,
Brže junak konja odsidnuo,
Pak pogleda konjicu u noge;
U konja su sve četiri ploče
I dvadeset i četiri čavla.
A kad vidi Ive dite mlado
On izvadi od bedrice gjordu,
Bratu Pavlu odsiječe glavu
A vele mu gospoda svatovi:
»Što j', Ivane, da od Boga najdeš!
»Što pogubi tvoga brata Pavla?«
Tu svatovi konje odsidoše,
S gjordam' Pavlu grebak iskopaše,
Paka mlada Pavla ukopaše;
Idu svati dvoru bijelome,
A pred dvorom divno kolo igra,
Kolo vodi Jelina gospoja,
Sve je svate redom prebrojila,
Al' ne broji svog divera Pavla;
Naopako kolom okrenula,
Okrenula, pak se ustavila,

Digitized by Google

Paka ide dragoj sestri svojoj;
A sestra je nojzi govorila:
»Što je sestro, da od Boga najdeš!
»Još ti nisam ni ka dvoru došla,
»Ostala sam udovica mlada!«
Kad Jelena riči razumila,
Odma trči u dvore bijele,
I uzimlje nože okovane,
Pak je Jvu u src' udarila.
Kad to vidi majka Ivanova,
Jelini je tijo govorila:
Što j' to, Jele? Da od Boga najdeš!«
A Jela je nojzi besidila:
»Vira moja, mila majko moja!
Nerogjena kolik' i rogjena,
Volim da smo obi udovice,
»Neg' dvi sestre jednoga ljubovce.«

743.

Ženidba Imraora Nenada.

Kad se ženi Imraor Nenade,
Za godinu prosio gjevojku,
A za drugu haljine krojio!
A za treću prstenje kovao,
Za četvrtu hoće po gjevojku;
Ali njemu sitna knjiga dogje
Od punice i od dvije šure:
»Oj Nenade, naš sugjeni zete!
»Ti nevodi tugjina djevera:
»Gjevojka je odviše lijepa.«

Digitized by Google

Zabrinu se Imraor Nenade:
»Jaoj mene, do Boga miloga!
»Nemam brata, nemam bratučeda,
»Nego pobra Ture Asan-agu.«
Pa on brže sitnu knjigu piše
Asan-aagi pobratimu svome:
»Bogom brate, Ture Asan-aga!
»Mogu li se u te pouzdati,
»Da mi budeš gjever uz gjevojku?
Asan-aga njemu otpišuje:
»Možeš pobro, ko u brata svoga
»Nerogjenog, kao i rogjenog"
Skupiše se kićeni svatovi,
Otidoše po l'jepu gjevojku.
Kad su došli dvoru gjevojačkom,«
Išetala gjevojačka majka,
Konje prima, za zdravlje se pita;
Konje vodi u donje ahare,
A svatove na gornje čardake.
Kad su bili svati na pohodu,
Bratac seju tiho svjetovaše:
»Oj čuješ li, moja mila sejo!
»Ti ne skidaj bijel duvak s lica;
»Gjever ti je Ture Asan-aga.»
To je seja brata poslušala,
Ona krije svoje b'jelo lice.
Kad su bili kroz goru zelenu,
Dunu vijar vjetar sa planine,
Te podiže bijel duvak s lica,
Sinu lice, kako jarko sunce.
Kad te vigje Ture Asan-aga,

Digitized by Google

Od jada mu usta ispucaše,
Lije krvca niz srebrna puca.
Pita njega Imraor Nenade:
»Pobratime Ture Asan-aga!
»Il' ti nije po volji snašica?
»Il' te nije darom darivala?
»Te si mi se tako ponuždio.«
Ture muči, ništa ne govori:
Ono njemu o životu misli.
Kad su bili na prvom konaku,
Svi svatovi zemlji popadaše«
Al' ne pada Ture Asan-aga,
Već on hoće snahu da obljubi.
Molila ga lijepa gjevojka:
»Ne, gjevere, moj po Bogu brate!«
Ali Turčin za Boga ne prima!
Kad su legli u meku postelju,
L'jepo ga je snaha prevarila:
Desnom ga je rukom zagrlila,
A lijevom nože dovatila,
Te u srce njega udarila,
I na nožu srce izvadila.

744.

Bećir-Beg i Gizdarevići.

O javore, zeleni javore!
Lepo l' ti se sa tebe vigjaše,
Kad Bećir-beg devojku vogjaše!
Kad su bili nasred gore čarne,
Al' besedi beže Bećir-beže:

Digitized by Google

»Daj mi, Bože, vijore vetrove,
»Da podunu otud od širine,
»Da podignu duvak na devojci,
»Da ja vidim, šta u dvore vodim.«
Bog mu dade vijore vetrove,
Podunuše otud od širine,
Podigoše duvak na devojci,
Sinu lice, kao jarko sunce,
A gr'oce, kao mesečina;
Od svatova niko neopazi,
Opaziše dva devera mlada,
Dva devera, dva Gizdarevića.
Kad je bilo veče po večeri,
I mladence u ložnicu sveli,
Al' dogjoše dva devera mlada,
Dva devera dva Gizdarevića,
Dva srebrna izlomiše noža,
Dve voštane izgoreše sveće,
Dok razbiše na gjerdeku vrata,
I ubiše bega Bećir-bega,
Obljubiše lijepu devojku.

745.

Feti-begović i njegova nesugjenica.

Sunce zagje, sumračje se vata,
A u dvoru kapi vode nema;
Jetrve se u dvor sazivaju:
»Čija j' reda za goru na vodu?«
Red dopao Jagodi zaovi,
Al' ne smije Jagoda gjevojka

Digitized by Google

Od Turčina Feti-begovića;
Jer je junak u majke prosio
Još malenu od sedam godina,
Sedam puta u sedam godina.
Majka joj se jadu dosjetila,
Pak s nje skida ruho gjevojačko
Na nju meće ruho nevjestinsko,
I na ruke zlatne prstenove;
Pa otide za goru na vodu,
Al' na vodi Feti-begoviću,
Kopljem junak bistru vodu muti.
Veli njemu Jagoda gjevojka:
»Ne mut' vode neznani junače!
»Vojno mi je sa vojske došao,
»A u dvoru vode, ne našao,
»Ne smijem mu mutne donijeti:«
Njoj govori Feti-begoviću:
»Oj Boga ti, tanana nevjesto!
»Čija s' ljuba? Čija li si seja?«
»Ja sam ljuba Jova Popovića,
»A seja sam Kraljevića Marka.«
Al govori Feti-begoviću:
»Ja sm' i Jovo dva po Bogu brata,
»Ti si moja po Bogu snašica.«
Natoči joj vode u sudove,
Pak joj dade lake pratioce,
Te je prate kroz goru zelenu,
Gje je sama a ne ima druga
Da je nije kroz goricu tuga.
Pa ona ode dvoru bijelome,
Te kazuje svojoj staroj majci

Digitized by Google

»Kad se, majko, oženio Jovo?
»Danas sam mu nevjestu vigjeo!
»L'jepa ti je, jadi je ubili!«
Njemu stara odgovori majka:
»Još se nije Jovo oženio;
»To je bila Jagoda gjevojka,
»Pak je ona tebe prevarila.»
Kad to začu Feti-begoviću,
Udari se rukom po koljenu:
»Jao, moje štete i sramote!
»Varaše me Turci i kauri,
»Nitko mene prevarit' ne može,
»A danas me prevari gjevojka!«

746.

Jelena i ban.

Veseo Pavle na divan,
A neveseo s' divana;
Išeta pred njeg Jelena,
Jelena sestra rogjena,
Da bratu konja privati;
Bratac joj Pavle govori:
»Tamo, potamo, Jelena,
»Jelena, sestro rogjena!
Jelena bratu govori:
»Tako ti Boga, mlad Pavle!
»Mlad Pavle, brate rogjeni,
»O čem' gospoda divane?» —
»O čem gospoda divane,
»Već o tebika Jelena,

Digitized by Google

»O tvojoj lepoj lepoti,
»O tvojoj mudroj mudroti?
»I sam se bane opkladi
»U sedam beli gradova
»I trista žuti dukata,
»Da ne smeš ići, Jelena,
»Kroz Mišljen goru na vodu.«
Jelena mi se nasmeja,
Pa brátu Pavlu besedi:
»Ne boj se, brate, ti bana,
»Što bane tako besedi;
»Već daj mi ruo katansko,
»I daj mi konja alata,
»I do dva druga bradata,
»Da se ja, brate, obučem,
»Da i ja idem na divan,
»Da i ja malo poslušam,
»O čem' gospoda divane.«
Jelena mi se obuče
U ono ruo katansko,
I metnu kalpak na glavu;
Na glavu kalpak dugački,
A britku sablju uz bedra;
Pa onda ode kroz goru;
A kada beše sred gore,
Ona mi bana susrete,
Koji se za nju opkladi
U sedam beli gradova
I trista žuti dukata;
Iz dalek' joj se ukloni,
Iz bliza joj se pokloni,

Digitized by Google

I u ruku je celiva
I u to desno koleno.
Božju mu pomoć naziva:
»Božja ti pomoć, mlad bane!«
A bane njojzi besedi:
»Dao Bog dobro, carević!«
A ona njemu besedi:
»Tako ti Boga, mlad bane!
»Ima li gdegod devojka,
»Koja je na me prikladna?«
Nojzi mi bane besedi:
»Tako mi Boga, carević!
»Imade jedna devojka:
»Lepoga Pavla sestrica,
»Njojzi je ime Jelena,
»Onà je na te prikladna.«—
»Tako ti Boga, mlad bane!
»Odvedi mene do dvora
»Lepoga Pavla sestrice.«
Odvede mi je mlad bane
Do dvora sestre Pavlove,
Bele joj dvore otvori,
I u dvore je upusti.
Ali mi veli Jelena,
Lepoga Pavla sestrica:
»Mala ti vala, mlad bane!
»Nij' ovo mladi carević,
»Već je ovo Jelena,
»Lepoga Pavla sestrica,
»Što se ti za nju opkladi
»U sedam beli gradova

Digitized by Google

»I trista žuti dukata «
Pljesnu se rukom mlad bane:
»A jao mene do Boga!
»Nije me niko prevar'o,
»Do danas jedna devojka,
»Lepoga Pavla sestrica ;
»Nije mi žao ni blaga,
»Već mi je žao sramote.»

747.

Opet to malo drugčije.

Veseo ide Ivan ban,
Veseo ide na divan,
Neves'o doma dolazi ;
Pita ga sestra Jelica:
»Tako ti Boga, Ivan-ban!
»Veseo ideš na divan,
»Neves'o doma dolaziš ?«
Ivan-ban sestri besedi:
»Oj sestro moja Jelice !
»Kako ću biti veseo,
»Kad sam se juče kladio
»Sa onim mladim Lauš-ban
»O moga konja dorata,
»O moju sablju očinu,
»U njoj je ime očino;
»O trista žuti dukata,
»Da te ja ne smem poslati
»Kroz Bršljan goru zelenu
»Na onu vodu studenu,

Digitized by Google

»Da ladne vode zaitiš,
»Da će te mladu poznati,
»Oće te mladu ljubiti?«
Jelica bracu govori:
»Tako ti Boga, Ivane!
»Ivane, brate, rogjeni!
»Kupuj mi ruo junačko:
»Na glavu kalpak samurli,
»Paši mi sablju očinu,
»Sedlaj mi konja dorata,
»Meći mi kalpak na glavu,
»Za kalpak perje veliko,
»I daj mi trista dukata.«
Opremi mi se Jelica:
Obuče ruo junačko,
Na glavu kalpak samurli,
Za kalpak perje veliko,
Pripasa sablju očinu,
Posede konja dorata,
Pa ode pravo u goru,
Kroz Brâljan goru zelenu;
Na onu vodu studenu;
Ali na vodi Lauš-ban
I čeka Jelu Ivinu,
Ivana bana sestricu:
Kad je Jela videla,
A ona konja razigra,
Na oči kalpak namiče,
Božju mu pomoć naziva:
»Božja ti pomoć, Lauš-ban!
»Koga ti čekaš u gori

Digitized by Google

»Kod ove vode studene?«
Lauš ban njojzi besedi:
»Ja čekam lepu Jelicu,
»Ivana bana sestricu.«
Kad Jela reči razabra,
Podigla kalpak sa čela,
Grotom se mlada nasmeja;
Lauš ban ne mož' da pozna,
Jela je mudra premudra,
Pa ona banu besedi:
»Takc ti Boga, Lauš-ban!
»Rad bi se junak ženiti,
»Bi l' mog'o Jelu videti?
»Rad bi je junak prosio.«
Lauš ban Jeli govori:
»Progji se brate neznani!
»Ne mo'š je mladu videti!
»Kamo l' za ljubu dobiti.«
Opet ga Jela zapita:
»Tako ti Boga, Lauš-bane!
»Oće li Jela zaista
»U Bršljan goru zelenu
»Na ovu vodu studenu,
»Da ladne vode zaiti?«
Lauš ban Jeli govori:
»Ja sam je do sad čekao.«
Tad' Jela banu besedi:
»Dajder mi onu tikvicu,
»Da ladne vode zaitim
»I belo lice umijem.«
Lauš ban dade tikvicu,

Digitized by Google

Jelica vode zaiti,
Pak belo lice umiva;
Lauš ban šnjome besedi,
Pa ne moš' Jelu da pozna,
Jela se tome smejala,
Pa svoga konja razigra,
Potrže sablju očinu,
Na njoj je ime očino;
Lauš ban ne moš' da pozna.
Opet mu Jela besedi:
»Tako ti Boga, Lauš-ban!
»Vodi me sestri Ivinoj,
»Ne bi l' je mladu videо,
»Moš' da će poći na susret;
»Ako li toga ne bude,
»A ja ću koga moliti,
»Neka me banu odvede;
»Dat ću mu trista dukata.«
Kad Lauš reči razabra,
Jeli se smerno pokloni:
»Ja ću te, brate, odvesti.«
Vodi je dvoru Ivinom,
A kad su bili u dvord,
Skočila s konja Jelica:
Ivana bana sestrica,
Lauš se banu poklanja,
Grotom se njemu nasmeja:
»Tako ti Boga, Lauš-ban!
»Nisi me mog'o poznati
»Po mome konju doratu,
«Po mojoj sablji očinoj,

Digitized by Google

»Na njoj je ime očino;
»Po mojim čarnim očima,
»Po mojim belim rukama?«
Besedi njojzi Lauš ban:
»Nije mi žao dorata,
»Ni tvoje sablje očine,
»Ni tvoji crni očiju,
»A kamo l' trista dukata;
»Već mi je žao sramote,
»Što me ti danas prevari.“

748.

Dorotija i vojvoda Janko.

(iz Sinja.)

Što je godir u Prologu sniga,
Sve se ono u Cetinu sliva;
A kako je jadna riba živa
Od onoga Prološkoga sniga!
Kako li je dite Nikolica
Bolujući devet godin' dana!
Od kosti mu meso odpadalo,
A kroz kosti trava pronicala;
Odbigla ga majka i ljubovca,
A ne tila sestra Dorotija.
Al' je bratac sestri govorio:
»Dorotijo, draga sestro moja!
»Ajde meni za goru na vodu,
»Donesi mi vode iza gore,
»Čini mi se, draga sestro moja!
»Da će mome bolu biti bolje!«

Digitized by Google

A sestrica bratu govorila:
»Muč', ne luduj, brate, dobro moje!
»Na vodi je vojevoda Janko,
»Što me j', brate, u tebe prosio
»Brez pristanka devet godin' dana,
»Nit' me daste, nit' me obećaste,
»Već se š njime mladim narugaste.«
A bratac je seki govorio:
»Nuder, seko, ako Boga znadeš!
»Ti obuci sve moje aljine,
»Savi kosu, metni kalpak na nju,
»I pripaši gjordu Demeškinju,
»Pak mi ajde za goru na vodu.«
To je s stra brata poslušala,
I obuče bratove aljine,
Savi kosu, metnu kalpak na nju
I pripasa gjordu Demeškinju,
I poside konja golemoga,
Paka ide za goru na vodu.
Kad je došla za goru na vodu,
Al' tu najde Janka vojevodu,
Božju mu je pomoć nazivala:
»Božja pomoć, vojevoda Janko!«
A on njojzi tijo besidio:
»Zdravo da si, dite Nikolica!
»Zdravo bio, kad si ozdravio!«
A ona mu lipo odgovara:
»I teb', brate, mili Bog pomoga'!«
I pita je vojevoda Janko:
»Tebi boru, dite Nikolica!
»Koja ti je golema nevolja,

Digitized by Google

»Ter si doša' za goru na vodu?"
A ona je njemu besidila:
»Vira moja, vojevoda Janko!
»Razboli se Dora sestra moja,
»Ter je mene ona zaklinjala,
»Da donesem vode iza gore.«
Kad je Janko riči razumio,
Onda joj je tijo besidio:
»Daj mi vidro, dite Nikolica,
»Daj mi vidro, da ti dodam vode
»A za ljubav Dore sestre tvoje.«
A kad joj je vodu dodavao,
Ona mu je lipo zafalila,
Paka ode priko polja ravna;
Kad je bila nasrid polja ravna,
Ona viče tanko glasovito,
Da je ona gizdava divojka,
Po imenu mlada Dorotija.
A kad začu vojevoda Janko,
On poleti niz to polje ravno,
Da ufati gizdavu divojku:
Al' j' ufatit' Janko ne mogaše,
Jer iz polja u goru unide.

749.

Tri kćeri Omer-begovice.

U kadune Omer-begovice
Do tri kćeri na udaju kažu,
Gjuzel Ata i lijepa Fata,
I Merjema na glasu djevojka;

Digitized by Google

Merjemi je pomalena mana,
Što su njojzi oči pozelene.
Asan gradi nove bezistene,
Ne gradi ih, da o njima radi,
Već ih gradi, da djevojke mami,
Ne bi l' došla Merjema djevojka.
Kad to čula Merjema djevojka,
Dozivala svoje mile seje:
»Hod'te, druge, ne hodile lude;
»Da idemo pod grad u ružicu
»Na sramotu agi Asan-agi.«
Otidoše pod grad u ružicu;
Kad ugleda aga Asan-aga,
Za njim' trči preko polja ravna;
Dok on bio nasred polja ravna,
Dotle Merja u bijele dvore,
Pak doziva svoje mile seje:
»Hod'te, druge, ne hodile lude!
»Da mi muško ruho obučemo,
»I da britke sablje pripašemo,
»I da krive kape nakrivimo,
»I da dobre konje posjednemo,
»Da idemo novu bezistenu
»Na sramotu agi Asan-agi.«
Što rekoše, to i učiniše.
Dokle ih je Asan ugledao,
Asan njima dobre konje prima,
A Mujo im žute čizme skida,
Omer stere mekane dušeke.
Leže Merja na meke dušeke,
Metnu ruku po meku jastuku:

Digitized by Google

»Hod', Omere, na bijelu ruku!«
Omer bježi preko b'jela dvora.
Leže Ata na meke dušeke,
Metnu ruku po meku jastuku:
»Hod', Asane, na bijelu ruku!»
Asan bježi preko b'jela dvora.
Leže Fata na meke dušeke,
Metnu ruku po meku jastuku:
»Hodi, Mujo, na bijelu ruku.»
Mujo bježi preko b'jela dvora.
Kad u jutru jutro osvanulo,
Daleko ih Asan ispratio;
Al' zapjeva Merjema djevojka:
»Oj čuješ li, ago Asan-ago!
»N'jesu ovo neznane delije,
»Već je glavom Merjema djevojka
»I sa njome dvije mile seje,
Gjuzel Ata i lijepa Fata;
»Sinoć su te i na ruku zvale.»

730.

Varadinka Mara.

Platno beli Varadinka Mara
Na Dunavu prema Beograda,
Podignula skute i rukave,
Bele joj se ruke do lakata,
A bijele noge do kolena;
Gledao je paša sa čardaka,
Gledao je, pak je govorio:
»Bog t' ubio, Varadinko Maro!

Digitized by Google

»Puštaj skute i svil'ne rukave,
Popucaše po gradu delije.«
Kad to čula Varadinka Mara,
Diže skute poviše kolena,
A rukave poviše lakata,
Pa govori paši na čardaku:
»Nek pucaju, da bi pocrkale!«
Kad to vide paša na čardaku,
On mi pusti po gradu telala,
Telal viče po svem' Beogradu:
»Jeli majka rodila junaka,
»Da prebrodi to tijo Dunavo,
»Da uvati Varadinku Maru,
»I k meni je na divan dovede,
»Dat ću njemu polak pašaluka,
»Pašaluka, i mog spailuka.«
Tu se nagje Tursko momče mlado,
Ono ide paši na divana:
»Selamaleć, pašo gospodine!
»Jel' istina, što telal govori?« —
»Jest istina, a da za što nije?«
Ode Ture svome belom dvoru,
Pak usede doru debeloga,
Pak on pliva na tijo Dunavo,
Naplivao, i preplivao ga,
Uvatio Varadinku Maru,
Bratimi ga Varadinka Mara:
»Bogom brate Tursko momče mlado!
»Bogom brate, i svetim Jovanom!
»Na čast tebi moje belo platno,
»Samo pusti Varadinku Maru,

Digitized by Google

»Pak se vali gradu Beogradu,
»Što si junak danas zadobio.«
Tursko momče za Boga ne prima,
Već je metnu za se na konjica,
Tri puta je pasom pripasao,
A četvrti od sablje kajasom,
Pak napliva na tijo Dunavo,
I prenese Maru Varadinku,
Pak silazi sa konja dorata,
Dade Mari konja provagjati,
On izliva vodu iz čizama;
Kad to vide Varadinka Mara,
Ona skoči dori na ramena,
Pak napliva na tijo Dunavo;
Kad se Ture natrag obrnulo,
Ali Mara na pola Dunava,
Pa govori Tursko momče mlado:
»Bogom sestro, Varadinko Maro!
»Bogom sestro, i svetim Jovanom!
»Na čast tebi moj debeli dora,
»Daj ti meni divan-kabanicu,
»Pak tovari svoje belo platno,
»Te ga nosi gradu Varadinu,
»Pak se vali tvojim drugaricam',
»Što si danas mlada zadobila.«
Al' govori Varadinka Mara:
»Pseto jedno, Tursko momče mlado!
»Ja sam tebe najpre bratimila,
»Za št' mi nisi za bratsvo primio?«
Pak prepliva to tijo Dunavo.
Sigje Mara sa konja dorata,

Digitized by Google

Pak ogrće divan-kabanicu,
Ni dugačka, ni vrlo široka,
Već kan' da je za nju sakrojena;
Meće ruke u svil'ne džepove,
Al' u njima pet stotin' dukata;
Pak na doru natovari platno.
Ode Mara dvoru pevajući,
Osta Ture kraj vode plačući.

751.

Opet to, ali drukčije.

Platno b'jeli Skadarka djevojka
Niže Skadra grada bijeloga.
Na Bojani studenoj vodici;
Tuda čoban svoje stado javi,
Stado javi, djevojci besjedi:
»Kupi platno, Skadarka djevojko!
»Kupi platno, bježi svome dvoru;
»Evo ide sva careva vojska,
»Pokupit će tvoje b'jelo platno.«
Al' besjedi Skadarka djevojka:
»Ne budali, čoban od ovaca!
»Nije majka rodila junaka,
»Ni kobila konja oždr'jebila,
»Koji b' k meni vodu preplivao,
»Pokupio moje b'jelo platno.«
Dok su oni u riječi bili,
Al' eto ti vojske na Bojanu.
S onu stranu te vode Bojane,
S onu stranu Turska leže vojska;

Digitized by Google

Al' doziva paša gospodine:
»Id' otale, Skadarka djevojko!
»Ne b'jel' platna, ne plaši nam konja,
»I ne draži po vojsci junaka;
»Jer ću naći u vojsci junaka,
»Koji ć' k tebi vodu preploviti,
»Uvatiti Skadarku djevojku.«
Odgovara Skadarka gjevojka:
»Da Boga mi, pašo gospodine!
»Dok je meni po Skadru junaka,
»Ne bojim se tvojije Turaka.«
Ciknu paša, kako zmija ljuta,
Pa on pusti po vojsci telala:
»Nije l' majka rodila junaka
»I kobila konja oždr'jebila,
»Kojino će vodu preploviti,
»Uvatiti Skadarku djevojku,
»Dovesti je paši na divana;
»Paša bi mu komad ljeba dao,
»Komad ljeba, četrdeset sela.«
Svi junaci nikom ponikoše
I u crnu zemlju pogledaše,
Ne poniče Ture aznadare,
Već besjedi paši gospodinu:
»Da Boga ti, čestiti vezire!
»Jeli testir vodu preploviti?« —
»Jeste testir, Tursko momče mlado!
»Jeste testir, Bog te naučio!«
Onda skače Ture aznadare,
Ono skače u vodu Bojanu
Na doratu na dobru konjicu;

Digitized by Google

A kad vidje Skadarka djevojka,
Da je Ture na po vode ladne,
Ona kupi svoje b'jelo platno,
Pake bježi Skadru bijelome,
Bježi Skadru, bježi svojoj majci;
Za njom leti Ture aznadarče.
Kad to vidje Skadarka djevojka,
Ona baca svoje b'jelo platno,
Ona baca u zelenu travu,
Ne bi li se Ture zabavilo;
Al' na platno Ture i ne gleda,
Veće šiba doru konja svoga,
Da uvati Skadarku djevojku.
A kad vidje Skadarka djevojka,
Ta da će je Ture sastignuti,
Na vratu joj gjerdan od dukata
Od četr'est i četiri struke,
Ona kida gjerdan ispod vrata,
Pa ga baca u zelenu travu,
Ne bi li se Ture zabavilo;
Al' na gjerdan Ture i ne gleda,
Već on šiba doru konja svoga,
Da uvati Skadarku djevojku.
Bacala je Skadarka djevojka,
Bacala je gjerdan od bisera
Od četr'est i četiri struke,
Ne bi li se Ture zabavilo;
Na to Ture ni gledati ne će,
Već on šiba doru konja svoga,
I sastiže Skadarku djevojku,
Uvati je za bijelu ruku,

Digitized by Google

Njega brati Skadarka djevojka:
»Bogom brate, Tursko momče mlado!
»Ne nosi me paši na divana,
»Već me puštaj dvoru bijelome;
»Jer sam mlada skoro isprošena
»Za vlašića Šestokrilovića,
»U piću je teška popilica,
»A u kavzi ljuta kavgadžija,
»Oće vratit' žao za sramotu;
»Puštaj mene dvoru bijelome,
»Ja ću tebe za brata držati.«
No to Ture ni slušati ne će,
Već je baca za se na konjica,
Tri puta je opasalo pasom,
A četvrtom od sablje kajasom,
Pa naplovi na vodu Bojanu,
On naplovi, i na breg ispliva.
Kad je Ture na breg isplivalo,
Ono sjalo sa svoga dorata,
Pak se malo bilo zabavilo
Izl'jevajuć vodu iz čizama;
Al' djevojka odveć mudra bila,
Ona trgnu konja za uzdicu,
Pa okreće dolje niz vodicu,
Kak' okrenu, u Bojanu skače;
Kad se Ture natrag obazrelo,
Al' djevojka na polu Bojane.
Nju mi sestri Ture aznadarče,
Nju mi sestri Bogom velikijem
I zaklinje svetijem Jovanom:
»Bogom sestro, Skadarka djevojko;

Digitized by Google

»Bogom sestro, i svetim Jovanom!
»Vrati meni mog dobra dorata,
»Evo tebi tvrdu vjeru dajem,
»Kunem ti se Bogom istinijem
»I mojijem svecem Muamedom,
»Ništa tebi učiniti ne ću!
»Povrati mi mog dobra konjica,
»Dat ću tebi do trista dukata,
»Još k otome zlatan prsten s ruke
»Za zalogu mojega bratinstva,
»Mog bratinstva, a tvoga sestrinstva.«
Al' govori Skadarka djevojka:
»Muč', ne luduj, Tursko momče mlado!
»Ne bi ti se ja sad povratila
»Za sve blago cara čestitoga,
»A kamo li za tvoje dukate;
»Ja sam tebe Bogom bratimila,
»Da m' ne vodiš paši na divana;
»Ti mi nisi prim'o za bratinstvo,
»Ne ću ni ja tebi za sestrinstvo;
»Kako j' tebi biti bez konjica,
»Tako j' mojoj braći bez sestrice.
»Tvoga doru vodim svome dvoru,
»A od dvora svome sugjeniku!
»Sugjeniku, Šestokriloviću,
»Kad mi junak rujno vino pije,
»Nek se junak megju društvom vali,
»Da je ljuba dovela mu doru,
»Baš dovela, od Turak' otela!«
Ciknu, vrisnu Ture aznedarče:
Mili Bože, čuda golemoga!

Digitized by Google

»Od iljade ne može se naći,
»Koji bi me junak prevario,
»Prevari me Skadarka djevojka!«
Pa on trže nože od pojasa,
I udara sebe u srdašce:
»Kade nije dore konja moga,
»Neka nije ni mene junaka!»

752.

Jela Kružićeva i mati joj.

Moli mobu Kružić gospodaru,
Sto momaka, dvesta devojaka,
Napred žela Kružićeva Jela,
Pa posekla desnom rukom levu,
Od srca joj krvca udarila,
Ne zna niko krvcu ustaviti;
Metnuše je mladu na kočije,
Odvezoše njenom belom dvoru.
Kad su došli u bele dvorove,
Besedila Kružićeva Jela:
»Svekrvice, mila majko moja!
»Namesti mi mekanu postelju,
»Ne široku, ali pomekanu,
»S koje ti se ni dignuti ne ću;
»Pa dovedi moju milu majku.«
To izusti, pa dušicu pusti.
Odneše je gore na čardake,
Upregoše konje u kočije,
I poslaše dva ulaka mlada,
Da dovedu Jeličinu majku.

Digitized by Google

Kad su došla dva ulaka mlada
U dvorove Jeličine majke,
Ona pita dva ulaka mlada:
»Koje dobro, dva ulaka mlada? —«
»Oj gospogjo, Jeličina majko!
»Tebe Kružić u gozbinu zove,
»U Jele se muško čedo našlo.«
Tad' besedi Jeličina majka:
»Počekajte, dva ulaka mlada,
»Da umesim prebele kolače,
»Da prepletem od zlata povoje,
»Da pokrojim tanane pelene.«
Besede joj dva ulaka mlada:
»U Jelice mile jetrvice,
»One su joj mesile kolače;
»U Jelice mile zaovice,
»One će joj preplesti povoje;
»U Jelice mila svekrvica,
»Ona će joj pelene skrojiti«
Ne mož' njojzi na ino da bude,
Veće š njima sede na kočije:
Kad su bili sredi polja ravna,
Besedila Jeličina majka:
»Oj Boga vam, dva ulaka mlada!
»Nešto meni desni obraz gori,
»Čini mi se, dobra biti ne će.«
Besede joj dva ulaka mlada:
»Kružić za te nazdravicu pije.«
Ona ćuti, ništa ne govori;
Kad su bili blizu bela dvora,
Opet veli Jeličina majka:

Digitized by Google

»Oj Boga vam, dva ulaka mlada!
»Što su vaši dvori otvoreni?
»Što po dvoru gologlave sluge?«
Njojzi vele dva ulaka mlada:
»Ves'o nam je Kružić gospodaru,
»Pa ga sluge rujnim vinom služe,
»I za to su gologlave sluge.«
A kad sišla sa laki kočija
I otišla gore na čardake,
I kad vid'la milu jedinicu,
Tužno tuži Jeličina majka:
»Oj Jelice, mila jedinice!
»Došla ti je u poode majka,
»A što ćutiš, što mi ne besediš?
»Ili si se na me rasrdila,
»Što se majka čedu radovala?
»Ti si rano ostavila majku,
»Al' teb' majka ostaviti ne će.“
To izusti, pa dušu ispusti.

753.

Džaver-begovica i sin njoj.

Sedila je Džaver-begovica
Dugo mlogo za devet godina,
Nju mi prosi ćaja iz Budima.
Al' besedi Džaver-begovica:
»Ne ću za te polaziti, ćajo,
»Ja ću ranit' sina Useina,
»Ranit ću ga, pa ga oženiti.«
Što je rekla Džaver-begovica,

Digitized by Google

Što je rekla, to je učinila:
Ranila je sina Useina,
Ranila ga, pa ga oženila,
Dovela mu Vatimu devojku.
Kad je bilo veče po večeri,
Te svedoše dvoje mladenaca,
Besedila Džaver-begovica:
»Stari svate i venčani kume!
»Jeli prosto. malo da poslušam,
»Što će dvoje dece govoriti?
»Oće li me do smrti raniti?«
»Pa otide gjerdeku na vrata:
Sin Usein leg'o u postelju,
A Vatima na sanduk šareni.
Besedi joj sinak Useine:
»Odi meni, Vato, u postelju.«
Al' Vatima njemu odgovara:
»Ne ću tebi u meku postelju:
»Tvoja majka mlagja od meneka.«
Opet veli sinak Useine:
»Odi Vato, moja slatka dušo!
»Odi meni u meku postelju;
»Ništa za to, što je mlagja majka,
»Lasno ćemo mi nju postarati:
»Ti mi nemój š njome večerati,
»A ja ne ću š njome beseditì;
»Oće nam se postarati majka.«
Kad je čula Džaver-begovica,
Što govore dvoje mladenaca,
Ona piše list knjige bijele,
Te je šalje ćaji u Budima:

Digitized by Google

»Brže digni sedmore kočije,
»Doteraj i mome belom dvoru,
»Da me vodiš tebi u Budima.«
Kada ćaja sitnu knjigu primi.
Te on vidi, šta s' u njojzi piše,
On do zore iz Budima dogje
I dotera sedmore kočije.
Dočeka ga Džaver-begovica,
Na šestore poslagala blago,
A na sedme sa ćajom sednula,
I pogjoše bijelom Budimu.
Al' povika Džaver-begovica:
»Stan'te malo, sedmore kočije,
»Ostalo mi ožeg na ognjištu.«
Al' to začu sine Useine,
Pa besedi Vatimi devojci:
»Ustaj brže, Vatima devojko!
»Ta čula je moja mila majka,
»Što smo sinoć dvoje besedili.«
Pa besedi svojoj staroj majci:
»Ostav', majko, ožeg na ognjištu,
»Čim će Vata vatru zapretati,
»Da ne žeže svoje bele ruke.«
Govori mu Džaver-begovica:
»Dosta su ti, sine Useine!
»Dosta su ti, moji beli dvori,
»Na što tebi ožeg na ognjištu,
»Što sam stekla s Džaver-begom Vukom?
»A ti teci s tvojom Vatom lepom.«

Digitized by Google

754.

Nesrećna begovica.

Snuje platno begovica mlada,
Snujući je pomrsila platno;
K njoj dolazi zaovica mlada:
»Vaj snašice, da od Boga nagješ!
«Rašta si mi pomrsila platno?«
Al' govori begovica mlada:
»Zaovice, po Bogu sestrice!
»Ti ne kazuj staroj svojoj majci,
»Malo platno zamršeno bilo,
»Al' sam b'jelo odmrsila platno,
»Sutra će mi doći moja majka,
»Don'jet će mi od zlata košulju,
»Tebi ću je na darove dati.«
Al' se ona uzdržat' ne mogla,
Veće ide u čardake gornje,
Pak dozivlje svoju staru majku:
»O starice, mila moja majko!
»Na pokonj ti oženila sina!
»I u z'o čas snašicu dobila!
»Sve ti b'jelo pomrsila platno.«
Kad to čula stara njena majka,
Ona ide k begovici mladoj:
»O snašice, da od Boga nagješ!
»Rašta si mi pomrsila platno?«
Al' joj veli begovica mlada:
»O svekrvo, nerogjena majko!
»Nerogjena, kano i rogjena!
»Malo platno zamršeno bilo,

Digitized by Google

»Al' sam b'jelo razmrsila platno;
»Ti ne kazuj begu gospodinu,
»Sutra će mi moja majka doći,
»Don'jet će mi od zlata košulju,
»Tebi ću je na prikaze dati.«
Ali ona toga i ne sluša,
Veće ide u čardake gornje,
Pak dozivlje bega gospodina:
»O moj sine, beže gospodine!
»Na pokonj te oženila majka!
»A u z'o čas snašicu dobila!
»Sve mi b'jelo pomrsila platno.«
Kad to čuo beže gospodine,
Da ga kori svoja stara majka,
Da ga kori begovicom mladom,
On dozivlje begovicu mladu,
Pak je njojzi tiho besjedio:
»Hodi gore, moja vjerna ljubo,
»Hodi gore, u čardake gornje,
»Pak mi steri mekane dušeke,
»Ljuto me je zaboljela glava,
»Čini mi se, preboljet je ne ću.“
Kad to čula begovica mlada,
Ona ide u čardake gornje,
Pak mu stere mekane dušeke;
K njoj dolazi beže gospodine,
Pak potrže nože okovane,
Te udara begovicu mladu,
Udara je po svilenu pasu,
Na nožu je čedo izvadio,
Pak dozivlje sestru svoju mladu:

Digitized by Google

»Dogjidere, sestro moja draga,
»Evo ti se porodila snaša.“
Kad li sestra u čardake dogje,
Tiho joj je beže besjedio:
»Hodi, sele, u selo na prelo,
»Pak se fali u selu drugama,
»Da su tebe zaboljele ruke
»Ljuljajući nejaka bratića “
Pak dozivlje svoju staru majku:
»Dogjidere, moja mila majko,
»Evo ti se porodila snaša.«
Kad je k njemu dolazila majka,
Njojzi beže govorio bio:
»Ajde, majko, u selo na prelo,
»Pak se fali po selu drugama,
»Da su tebe zaboljele ruke
»Ljuljajući nejaka unuka:
»A ja idem u goru zelenu
»Travu pasti, a rosicu piti,
»Ne bih li se grija ostajao.«

755.

Smrt Janjina i Gjurgjeva.

Dvore mete, lepa Janja, a suze roni,
Njoj dolazi lepi Pavle, mili devere,
Pa besedi lepi Pavle, mili devere:
»Što je tebi, lepa Janjo, mila snašice?
»Dvore meteš, suze roniš, to nije dobro.«
Al' besedi lepa Janja, mila snašica:
„Što je meni, lepi Pavle, mili devere?

Digitized by Google

»Obnosi me tugja majka Božjom nepravdom,
»Da ja ljubim tebe, Pavle, mila devera;
»Tvoja majka, prava žena, pravo govori;
»Id' u crkvu, Bogu s' moli, pravo govori.“ [175])
Slušao i Gjurgju kneže iduć' iz lova:
»Ajde, ajde, lepa Janjo, sterat' ložnicu.« —
»Ajde, ajde, Gjurgju kneže, jošte je rano.« —
»Ajde, ajde, lepa Janjo, neka je rano.«
Tada ode lepa Janja sterat' ložnicu,
Za njom ide Gjurgju kneže andžar oštreći,
A za Gjurgjem muško čedo vriskom vrišteći;
Al' besedi lepa Janja svom muškom čedu:
»Vrat' se natrag, muško čedo, svom belom dvoru,
»Danas majci sugjen danak glavu gubiti.«
Trže andžar Gjurgju kneže iz itra lova,
Te pogubi lepu Janju steruć' ložnicu.
Pa otide Gjurgju kneže u itar lovak,
Susrete ga mlagjanićan Janjin braine,
I on nosi kitu ruže u desnoj ruci,
Te je daje Gjurgju knezu u itrom lovu;
»Na ti, zete, kitu ruže iz desne ruke,
»Te ti podaj lepoj Janji, miloj sestrici,
»Jer je njojzi mila ruža od milog brata.«
Al' besedi Gjurgju kneže u itrom lovu:
»Oj Boga u mlagjanićan Janjin braine!
»Ako joj je i kad bila, sada joj nije: [176])
»Viti pleći zemlju meri, jeli dugačka;
»Očicama zvezde broji, jeli i mlogo.«

---

175) Valja da je ovo Janja u ironiji rekla (?)
176) T. j. mila.

Digitized by Google

Njemu veli mlagjanićan Janjin braine:
»Il' od Boga, il' od tebe, moj mili zete?«
Al' besedi Gjurgju kneže u itrom lovu:
»Nij' od Boga, već od mene, od kneza Gjurgja.«
Trže andžar mlagjanićan Janjin braine,
Te pogubi Gjurgja kneza u itrom lovu.
Gledao i lepi Pavle, mili devere,
Pa iziva staru majku iz beli dvora:
»Izigj', majko, pred dvorove, te gledaj čudo:
»Kakav s' zajam uzajmila, vratio ti se;
»Kakvo s' seme posejala, i niklo ti je:
»U polju ti jelen leži, doma košuta,
»Kod košute živo lane, mrtvo kopile.» [177])

756.

Nesrećna udaja.

Fatu prose dvoji prosioci:
Jedno jeste Alil momče mlado,
A drugo je stari Jemin-aga;
Al' govori Fatimina majka:
»Pogji, Fato, pogji za Jemina;
»Što je, Fato, u Alila blaga,
»To će Jemin uz jabuku dati.«
Fata ćuti, ništa ne govori.
Majka Fatu dade za Jemina.
Zla Jeminu sreća priskočila,
Te Alila u svatove zazva.

177) Ovoga posljednjega stiha ja ne razumijem: može biti, da je uzet iz kakve druge pjesme.

Digitized by Google

Kad poveli ljepotu djevojku,
Jašu konje bule jengji-bule,
Šnjima jaše Fatima djevojka,
Ona pita bule jengjiabule:
»Koje j' ovdje Alil čelebija?
»Koje li je stari Jemin-aga?«
Njojzi kažu bule jengji-bule:
»En' ono je Alil čelebija
»U aletu u al-ćergeletu,
„Što se titra zlatnim buzdovanom;
»Blago majci, koja ga rodila!
»A i onoj, koja ga uzljubi!
»A ono je stari Jemin-aga,
»Što j' na njemu zelena kadifa,
»A s'jeda mu brada do pojasa,
»Konja jaše s kumom u poredo.«
Fata muči, ništa ne govori,
Suze roni niz bijelo lice.
Kad dogjoše dvoru Jeminovu,
Izišle su sestre Jeminove,
Jedna nosi žita, druga meda:
»Na ti, snaho, žita, da si žitna;
»Na ti, snaho, meda, da si medna.“
Progovara Fatima djevojka:
»Id't' od mene, sestre Jeminove!
»Nit' mi daj'te žita, niti meda,
»Već mi kaž'te visoke čardake,
»Na čardake mekanu postelju,
„Gdje vam dugo bolovati ne ću;
„A kad dogje moja stara majka,
„Vi kažite nemateri mojoj:

Digitized by Google

„Umori me Jeminovo blago,
„Neimanje Alil-čelebije.“
To izreče, pa se rasta s dušom.

757.

Pavlovica i njezin djever Petar.

Petar kosi pored Save trave,
Joka b'jeli na b'jelilu platno;
Nemilo je Petar dozivaše,
Nemilo se Joka odzivaše:
»Što me zoveš, moj gjevere Petre?“ —
»Ne zovem te, da ti zapov'jedam,
»Već te zovem, da te nešto pitam:
»Koje mlade s tobom dovedene,
»Svaka nosi čedo u naručju,
„A i drugo nosi pod pojasom;
„Ti ga jošte pod pojasom nemaš?“ —
„Ne pitaj me, moj gjevere Petre!
„Već ti pitaj tvoga brata Pavla:
„Evo ima devet godinica,
„Kako sam ti mlada dovedena,
„Još ja ne znam, gje ti bratac spava,
„Gje li spava, gje l' se raspasuje.“
Petar snasi tiho govorio:
„Idi pošlji Pavla u tazbinu,
„Prostri mene, gje prostireš Pavlu,
„A pokrij me, čim pokrivaš Pavla.“
Ona ode dvoru bijelome,
Te opravi Pavla u tazbinu,
Pa prostrije Pavlovu postelju,

Digitized by Google

Na nju leže njen gjevere Petre,
Pokri njega, čim pokriva Pavla,
Kad je bilo veče po večeri,
Al' zakuca alkom na vratima,
Usta Petar, te otvori vrata,
Al' eto ti Ružice gjevojke!
Uvati je za bijelu ruku,
Odvede je gore na drumove,
Rastrže je konjma na repove.

758.

Vukoman i Vukomanka.

Šetala se mlada Vukomanka
Po bostanu i po gjulistanu,
Cveće joj se u skut zadevalo.
Al' besedi mlada Vukomanka;
»Karanfile, moje drago cveće!
»Nemoj mi se u skut zadevati,
»Jer ti cvatiš i seme donosiš,
»A men' evo devet godinica,
»Od kako sam jadna ja udata,
»Niti cvatim, nit' seme imadem,
»Nit' ja znadem, što je muška glava.«
Ona misli, nitko je ne sluša,
Slušala je mila svekrvica,
Pa besedi Vukomanu sinu:
»Vukomane, moj jedini sine!
„Snašica se po bostanu tuži,
»Evo danas devet godin' dana,
»Od kako je mlada Vukomanka,

Digitized by Google

»Niti cvati, nit' seme donosi,
„Niti znade, što je muška glava;
»Zar ti nisi, sine, muška glava?
»Zar ti nemaš na srdašcu bilja?«
Al' besedi mladi Vukomane:
»Oj starice, moja mila majko!
»Zazor mi je za to besediti,
»Al' ti oću pravo kazivati:
»Kad si mene oženila, majko!
»I sveli ste dvoje mladenaca,
»Ja sam teo obljubit' joj lice,
»Al' je ona mene pobratila,
»Da živimo, k'o brat i sestrica.«
Al besedi mila stara majka:
»Vukomane, moj jedini sine!
»Da te nisam ni sad oženila,
»A kamoli pre devet godina!
»Kad je mene tvoj baba doveo,
»Ja sam njega dvaput pobratila,
»On je mene triput udarao:
»»Nisam tebe za sestru doveo,
»»Već sam tebe za ljubu doveo.««
Još ne progje ni godina dana,
Čedo rodi mlada Vukomanka,
Čedo rodi, i baš muška glava.

759.

Čini na Alil-aginici.

Šetala se Alil-aginica
Po bosiljku po ranome cveću,

Digitized by Google

Bosiljak se za kaftan zadeva,
Al' govori Alil-aginica:
»Mani me se, moje rano cveće!
»Nije meni do štano je tebi,
»Već je meni do moje nevolje:
»Vazdan aga u meani pije,
»Vazdan pije, a svu noć me bije:
»»Rodi, rodi, orjatsko koleno!
»»Ili rodi, ili u rod idi.««
»A kako ću žalosna roditi?
»Ruvo nosim, kao i nevesta,
»Jošte odim, kao i devojka.«
Ona misli, niko je ne sluša,
Slušala je njena zaovica,
Zaovica, Džaver-begovica,
Ona ide u zelenu bašču:
»Božja pomoć, draga snao moja!
»Koja ti je golema nevolja,
»Te si tako u obrazu bleda,
»A na srcu vrlo žalostiva?
»Il' kroz braca moga Alil-agu,
»Il' kroz moju ostarilu majku?« —
»Nij' kroz majku, već kroz brata tvoga.
»Alil-aga u meani pije,
»Vazdan pije, a svu noć me bije:
»»Rodi, rodi, orjatsko koleno!
»»Ili rodi, ili u rod idi;««
»A kako ću žalosna roditi?
»Ruvo nosim, kao i nevesta,
»Jošte odim, kao i devojka.«
Al' govori Džaver-begovica:

Digitized by Google

»Itro sada, draga snao moja!
»Ti otidi tvome belom dvoru,
»Te umesi prebelu pogaču
»I donesi vezenu košulju;
»Prosio je bratac Alil-aga,
»Prosio je ćerku dizdarevu,
»Ona vam je učinila čini;
»Da idemo, da je sestrimimo,
»Ne bi li vam očinila čini.«
Itro ode Alil-aginica,
Umesila prebelu pogaču,
Pa uzima tananu košulju,
I odoše ćerki dizdarevoj:
»Božja pomoć, ćerko dizdareva!« —
»Bog pomog'o, snao i zaovo!
»Koja vam je golema nevolja?«
Veli njojzi Džaver-begovica:
»Mi smo došle, da te sestrimimo:
»Evo tebi vezena košulja,
»Očini nam, što si učinila!» —
»Ne očini, što sam učinila!
»Činila sam devetore čini,
»Sve sam devet u vatru bacila.» —
»Bogom sestro, ćerko dizdareva!
»Evo tebi bijela pogača,
»Očini nam. što si učinila!» —
»Ne očini, što sam učinila!
»Činila sam devetore čini,
»Sve sam devet u vodu bacila.«
K njoj pristupi Alil-aginica:
»Bogom sestro, ćerko dizdareva!

Digitized by Google

»Očini nam, što si učinila,
»Sutra će mi moja majka doći,
»Dovest će mi brata jedinoga,
»Uzet ću te ja za brata moga.«
Nasmeja se ćerka dizdareva,
Pa otvori šarene sanduke,
I otvori zlaćenu kutiju,
Nad glavom joj otvorila čini:
»Idi sade, Alil-aginice,
»Do godine i sina rodila!«
Kad dogjoše dvoru bijelome,
Alil-aga iz meane ide,
Pa on lupa na avlijnski vrati:
»Otvori mi, dušo moja, vrata!
»Kad do sade idem iz meane,
»Na svakome dvoru sunce jarko,
»A po mome pala magla sinja;
»A kad sade idem iz meane,
»Na našemu dvoru sunce jarko,
»A na druge sinja magla pala.«
Do godine i sina rodila.

760.

Asan-aga i njegova ljuba.

(iz Sinja.)

Asan-aga s ljubom besidio
U po noći na meku dušeku:
»Mal-kaduna, virna ljubo moja!
»Ali rodi, ali u rod odi;
»Ali ću se ja oženit' drugom.«

Digitized by Google

A ona mu mlada odgovara:
»Gdi ću rodit', kad mi Bog ne dade?«
A kad ago riči razumio,
Ode junak, isprosi divojku,
I odoše svati po divojku.
Zdravo svati došli do divojke,
I zdravo se natrag povratili;
Kad su došli dvoru na poglede,
Asan-aga brata dozivao:
»Karanfile, moj mili brajene!
»Ajde naprid prid svima svatovim',
»Pak pogubi virnu ljubu moju,
»Ljubu moju, a nevistu tvoju;
»Ako li je ti pogubit' ne ćeš,
»Ja ću, brate, pogubiti tebe.«
Na ino se njemu ne mogaše,
Već on ide da pogubi neku.
Daleko ga neka ugledala,
Još je dalje [178]) pridanj išetala,
Za zdravlje se šnjime upitala:
»Dobro doša', moj dragi divere!«
Srdito joj diver odgovara:
»Ukloni se, neko moja, s puta,
»Žestok konjic da te ne satare,
»Britka gjorda da te ne obriže,
»Zao dever da te ne okara.«
Al' se mlada jadu ositila,

178) Ovo se često može čuti u našijem narodnijem pjesmama, i čini se, da je protiv razuma (jer nije mogla dalje predanj išetati, nego ga je ugledala); ali to znači, da je vrlo daleko predanj išetala.

Digitized by Google

Pak diveru svome govorila:
„Nut', divere, moj zlatni prstene!
„Ne sici me po svilenu pasu,
„Već me sici po bilome vratu;
„Jera mi je čedo pod pojasom."
Tako onl tijo govoreći,
Čedo malo pade na zemljicu,
Malo čedo, jedna muška glava.
A kad vidi mlagjeni divere,
Odma bratu na muštuluk trči:
„Men' muštuluk, moj mili brajene!
„Men' muštuluk, tebi čedo malo,
„Čedo malo, jedna muška glava!"
A kad bratac riči razumio,
Lipo bratac brata darivao:
Darova mu konja ispod sebe,
I divojku, koju vodi za se;
Uze ljubu pod desno pazuo,
Dite malo u skut od dolame,
Paka joj je junak govorio:
„Leži tune, draga dušo moja,
„Jer si mi se vrlo umorila
„Svom diveru pirak spravljajući,
„Meni malo čedo ragjajući."

761.

Marko znade, što je za gjevojku

(iz Rinna).

Porasla je u Novi naranča,
Gojila je Novkinja gjevojka:

Digitized by Google

U zimu je svilom zavijala,
A u ljeto vodom posipala;
Dok gjevojka uzgoji naranču,
Moli Boga Novkinja gjevojka,
Da joj rodi žutica naranča,
Tri naranče žute da joj rodi;
Moli Boga, umolila ga je:
Rodile joj tri naranče žute:
Jednu posla dužd̀u Mletačkome,
Drugu šalje caru čestitome,
Treću posla u Prilipu Marku.
Koju posla duždu Mletačkome,
A njoj dužde odašilje dare,
Darova' joj zlaćenu filugu;
Koju posla caru u Stambolu,
Care njojzi ogledalo sjajno;
Koju posla u Prilipu Marku,
Marko njojzi konja u junaka.
Kad darovi u Novi dogjoše,
Dare gleda Novkinja gjevojka,
Pa ovako poče besjediti:
»Mala fala duždu od Mletaka
»Na njegovoj zlaćenoj filugi:
»N'jesam mrnar, da po moru šetam,
»No gjevojka, na pendžer da vezem;
»Manja fala caru čestitome
»Na njegovu sjajnu ogledalu:
»Ja sam mlada ogledalo sama;
»Nego fala Kraljevome Marku,
»Što mi posla konja i junaka!
»Marko znade, što je za gjevojku.«

Digitized by Google

762.

Opet to, malo drukčije.

Uzrasla je u Novi naranča,
Gojila je Novkinja gjevojka:
U zimu je svilom zavijala,
A ljeti je vodom zaljevala;
Dok gjevojka uzgoji naranču,
Rodile joj tri naranče žute.
Mislila je Novkinja gjevojka,
Kom' će poslat' tri naranče žute;
Sve mislila, na jedno smislila:
Jednu šalje duždu Mletačkome,
Drugu šalje od Sibinja Janku,
Treću šalje Kraljeviću Marku.
Koju posla duždu od Mletaka,
Dužd joj šalje tananu galiju,
Na galiji dvanaest mrnara;
Ona njemu na tom zafaljuje:
„Fala tebe, dužde od Mletaka!
„Što će mene tanana galija?
„Mrnar n'jesam, da po moru šećem.“
Koju posla od Sibinja Janku,
On joj šalje ogledalo sjajno;
Ona njemu na tom zafaljuje:
»Fala tebe, od Sibinja Janko!
»Što će mene ogledalo sjajno?
»Ja sam sama ogledalo sjajno.«
Koju posla Kraljeviću Marku,
On joj šalje konja i junaka;
Ona njemu na tom zafaljuje:

Digitized by Google

»Fala tebe, Kraljeviću Marko!
»E ti znadeš, što je za gjevojke.«

763.

Gaja i negov ujak.

Gleda čuda, i nagleda ga se,
Gdi se caru carevina ne da.
Car pogubi gdigod koga ima;
On od roda nigdi nikog nema,
Već u Bosni sestricu Jelicu;
I u sestre jedan sinak Gaja,
I njeg' oće da pogubi uja,
Ne bi l' s' uji carevina dala.
Knjigu piše care iza knjige:
»Sestro Jelo, pošljide mi sina,
»Da i njega pogubim jedina,
»Da na njemu ne ostane carstvo.«
Već tri knjige car je sestri posl'o,
Al' kad stiže knjiga i četvrta,
Suze roni sestrica Jelica,
Suze roni, sinu Gaji veli:
»Odi, Gajo, odi slatka rano!
»Četir' knjige od nje su došle,
»Zove uja, da i tebe zgubi,
»Da bi s' uji carevina dala;
»Na ti, rano, vezenu maramu,
»Pak ti idi caru gospodinu,
»Klekni, rano, pred njim na kolena,
»Rec' ovako caru, uji tvome:
»Svetli care, ogrejano sunce!
»Sjajna zvezdo pod nebom na zemlji!

Digitized by Google

»Molila te moja mila nena,
»Molila te, i pozdravila te,
»Poslala ti vezenu maramu:
»Kad mi, ujo, ti osečeš glavu,
»Svež' mi glavu u tanku maramu,
»Obesi je o sedlu na konja,
»Konj ć' otići i glavu odneti,
»Majka ć' glavu sušiti na suncu,
»Nad njome će jade provoditi,
»Ožaliti jedinoga sina.«
Ode Gaja caru, uji svome:
Daleko ga care ugledao,
Ugledao, pak je besedio:
»Mili Bože, da lepa junaka!
»Da mi oče u dvorove doći,
»Dao bi mu polovinu carstva,
»Bio ženjen, ili neoženjen.«
To je care tek u reči bio,
Dete Gaja u dvore ušeta,
Pak pred cara kleče na kolena,
Suze roni, a caru govori:
»Svetli care, ogrejano sunce!
»Sjajna zvezdo pod nebom na zemlji!
»Molila te moja mila nena,
»Molila te, i pozdravila te,
«Poslala ti vezenu maramu:
»Kad mi ujo, ti osečeš glavu,
»Svež' mi glavu u maramu tanku,
»Obesi je o sedlu na konja,
»Konj ć' otići i glavu odneti,
»Majka ć' glavu sušiti na suncu,

Digitized by Google

»Nad njome će jade provoditi,
»Ožaliti jedinoga sina.«
Plače care, kao dete malo,
Plačuć' Gaju uzima za ruku:
»Ustaj, Gajo, ustaj, slatka rano!
»Ne će tebe pogubiti uja,
»Da bi nikad ne vidio carstva;
»Na ti blaga, što možeš poneti;
»Idi, rano, dvoru bijelome,
»Pak ti traži za sebe devojku,
»Uja će ti u svatove doći.«
Usta Gaja ves'o ispred cara,
Ljubi cara u skut i u ruku,
Uze blaga, što može poneti,
Pak on ode dvoru bijelome;
Dalek' majka konja ugledala,
Kukajući pred konja izišla,
Gleda konja, a ne vidi Gaje;
Ali Gaja s konja majci veli:
»Nemoj, majko, ti od sad kukati,
»Već ti traži za mene devojku,
»Šam će uja na veselje doći.«

Digitized by Google

XX.

PJESME BAČVANSKE NAŠEGA VREMENA. [179])

764.

Djevojke pripijevaju momcima.

Brala bi sasu, ljubila bi Vasu.
Diko, Vaso! u diki te nema;
Što si dičan, to te ime diči.
Brala bi situ, ljubila bi Mitu.
Diko, Mito! u diki te nema;
Što si dičan, to te ime diči.
Brala bi šašu, ljubila bi Jašu
Diko, Jašo! u diki te nema;
Što si dičan, to te ime diči.
Brala bi grožgja, ljubila bi Gjorgja.
Diko, Gjoko! u diki te nema;
Što si dičan, to te ime diči.
Brala bi zovu, ljubila bi Jovu.
Diko, Jovo! u diki te nema;
Što si dičan, to te ime diči.

---

179) Ja imam još nekoliko puta ovoliko Bačvanskijeh pjesama našega vremena; ali ih ponajviše nije za štampu, a mnoge ne vrijede, da se štampaju; nego sam iz svijuh njih ove izabrao, kao najljepše i najdostojnije društva ostalijeh našijeh narodnijeh pjesama.

Digitized by Google

765.

Za koga je dika lice ubelila?

Za koga je dika lice ubelila?
Za koga je dika kosu popuštala?
Za kog' nosi dika u nedrima čini?
Jeli za Vla', ili za Madžara? —
Nije za Vla', nije za Madžara,
Već za onog Stojana risara,
Što u kolu svakom komendira;
Kad zasvira, što u srce dira,
A kad igra, kan' da luče igra.

766.

Apićev Paja.

Valio se Apićevi Paja.
Valio se, dikice, Apićevi Paja: [180])
»Kod tolika gazdašaga moga
»Nisam kadar ni devojke naći:
»Koju oću, onu mi ne dadu;
»Koju ne ću, onu mi nameću;
»A ja junak nametkinje ne ću:

---

180) U pjevanju sviju pjesama od ove mjere dodaje se u Bačkoj poslije druge stope dikice, i to, ili ovako pjevajući svaki stih po drugi put, ili odmah u početku, n. p.

Valio se, dikice,
Valio se Apićevi Paja.

A od jednijeh pjevačica slušao sam i ovako:

Valio se, diko,
Valio se, dikice, Apićevi Paja i. t. d.

Digitized by Google

»Nametkinja kućna razmetkinja.
»Prosio sam Piroševu Macu,
»Al' se Maca na daleko baca.
»U Prnjavor za Vrbaška sina.
»Maca nosi suknju od pargala,
»I maramu žuta gazimira,
»I kecelju bela mušulina,
». cipele zlatom štikovane,
»Papučice crvene štiklice,
»A u oca nema ni doroca,
»U matere suknja od pokrovca,
»U sestrice nema ni suknjice,
»A u braca nema opanaka,
»U snašice nema kecelice.«

767.

Sigji s duda, luče molovano.

Sigji s duda, luče molovano,
Sigji s duda, ne deri pargala,
Nije pargal četr'est krajcara,
Već je pargal četiri forinta;
Što je Jova skupo kupovao
Sred Piroša u najvećoj Bolti. [181])

181) Ovo je rečeno u ironiji, jer je Piroš selo blizu Novoga Sada.

Digitized by Google

768.

Dijete mudrije od tete.

Vezak vezla jedina u majke,
Trgla gjergjev, pa razbila pendžer,
Obedila na [182]) snaino dete;
Al' je dete mudrije od tete:
»Nisam, majko, života mi moga!
»Već je teta gledala kadeta,
»Trgla gjergjev, pa razbila pendžer.«

769.

Ćerka nadmudruje majku.

Misli mama, da sam i sad mala,
Pa za deru prevezala keru,
Da mi kera ujede švalera;
Kera laje, švaler leba daje,
Ja nuz keru, a švaler na deru:
»Šibe, kerče! ne laj na švalerče.«

770.

Svjet diki.

Ja sam moju svetovala diku:
»Moja diko, ne prolazi često,
»Jer je moja majka domišljanka,

182) U Srbiji i po ostalijem krajevima naroda našega kaže se obediti (ili obijediti) KOGA, a potvoriti KOGA i NA koga.

Digitized by Google

»Pa će reći, da se milujemo;
»Mi se nikad ni vidili nismo,
»Samo smo se triput poljubili,
»Da ko broji, stotina bi bila;
»Da ko piše, iljada bi bila.«

771.

Opet svjet diki.

Da znaš, diko, kuda valja proći,
Mog'o bi mi svako veče doći:
Oko plasta, pa na mala vrata;
Al' se čuvaj, da ne čuje tata;
Ako l' čuje iz kreveta tata,
Oćeš, diko, zaglaviti vrata.

772.

Opet svjet diki.

Progji, diko, i našim sokakom,
I naša je kuća ukraj puta;
A kad budeš naspram dvora moga,
I ti vidiš koga starijega,
Šešir skidaj, u ruku celivaj,
Za sve pitaj, za mene razbiraj:
»Šta vam radi najveća devojka,
»Vaša kćerka, a moja švalerka?«

Digitized by Google

773.

Srce vuče pored tvoje kuće.

Progji, luče! kud te srce vuče, —
»Srce vuče pored tvoje kuće.» —
»A što vuče, kad je bilo juče?« —
»Bilo juče, pa vidilo luče,
»Juče bilo, pa se namamilo.«

774.

Nemoj, mati, kćeri verovati.

Nemoj, mati, kćeri verovati:
Ne puštaj je u selo na prelo;
Izlaže se u selo na prelo,
Nije, kučka, ni vidila prelje,
Veće ide s dikom u šiškanje,
U šiškanje, u vraško sigranje
Kako će je i odneti vrazi.

775.

Želja dikina.

Da je meni leći, pa umreti,
A da mi je smrti ne viditi,
Da ja vidim, ko će me žaliti:
Zalit će me moja mila majka,
I žalit će moja slatka dika;
Majka će me za godinu dana,
Slatka dika za nedelju dana;
Vrednija je ta nedelja dana,
Neg' majkina sva godina dana,

Digitized by Google

776.

Kletva.

Oj devojka, švalerovo cveće!
Nema onog, koji tebe ne će;
Ko te ne će, ne imao sreće!
Nem'o sreće, ni samrtne sveće!
Nem'o dobra nit' kod crkve groba!

777.

Izbor djevojčin.

Sve študiram, koga da izbiram:
Il' trgovca, ili bogoslovca;
Il' jurata, ili advokata;
Il' furira, ili oficira? —
Preprav' novca, pa ljubi trgovca!
I talira, ljubi oficira;
I dukata, ljubi advokata.

778.

Želja Karlovke djevojke.

Besedila Karlovka devojka:
»Da sam ruža, ja bi se razvila
»U časlovcu mladom bogoslovcu,
»Na ormanu mladom kapetanu,
»Na šeširu mladom oficiru,
»Na pendžeru mladom obvšteru,
»Na krevetu mladome kadetu.«

Digitized by Google

779.

Da je, kao što nije.

Da su frajle, k'o zvezdice sjajne,
Svi bi momci krivovrati bili
Gledajući u zvezdice sjajne.
Da su momci, k'o rumena ruža,
Sve bi frajle baščovanke bile,
Ružu brale, ružu mirisale,
Mirisale, u nedra metale.

780.

Trava bez rose i djevoj:a bez dike.

Teško travi, koja rose nema,
I devojki, koja dike nema!
Ja imadem na daleko diku,
Pa menika poručuje dika,
Da se mlada u poštenju vladam;
Ja se vladam, al' mu se ne nadam.

781.

Udat ćeš se i pokajat ćeš se.

Oj devojko, brigo materina!
Sve se brineš, udati se ne ćeš;
Udat ćeš se, i pokajat ćeš se,
Poželit ćeš nege materine;
Kod majke si bela i rumena,
A kod dike modra i zelena.

Digitized by Google

782.

Dika svakojaka mila.

Dika plava na srcu mi spava,
Dika smegja u srce me vregja,
Dika bela srce mi odnela,
Dika crna, al' je milokrvna;
Graorasta, al' je gjavolasta.

783.

Svaler miliji od sveg roda.

Udri kiša, al' na brata moga,
Samo nemoj na švalera moga;
U švalera karbonara nema,
Od švalera bolja roda nema,
Od švalerke bolje roditeljke.

784.

Što omilje, ne omrznu.

Sve ću kleti, mog švalera ne ću;
Što bi klela, kad sam ga volela,
Kad sam sama njega izabrala,
Izabrala, pa se pokajala?

785.

Tereti od švalera.

Tri tereta imam od švalera,
Prvi mi je, što kod mene nije;
Drugi mi je, ne govorim šnjime;

Digitized by Google

Treći mi je, bolujem za njime;
A četvrti, ne sigram se šnjime.

786.

Blago majki, koja ima ćerku!

Blago majki, koja ima ćerku!
Barem joj je oko kuće mirno:
Sedam dera, četrn'est švalera;
Udaj ćeru, pa zagradi deru.

787.

Mojim šorom nikad blata nema.

Mojim šorom nikad blata nema,
Sve švaleri na štikla razneli,
Advokati i mladi jurati.

788.

Još veće zlo od švalera.

Ustaj mati, ustaj goropadi!
Švaleri ti kuću prokopali!
I odneli šlingovanu šmizlu;
Još se fale, da ti odžak svale;
I govore, da kuću obore.

Digitized by Google

789.

Djevojka hvali svog švalera.

Mog švalera u varmegji nema:
Belje su mu ruke od rukava;
Belji su mu zubi od biscra;
Slagja su mu usta od šećera;
Belo lice vredi Subotice,
Obrvice vrede Kamenice,
Čarne oči Pešte i Budima,
A persona grada Varadina.

790.

Briga za dikom.

More diko, gdi si za toliko,
Te te moje oči ne vidiše?
Da ti znadeš, kako venem za te!
Kad ja ležem, molim Boga za te;
A kad spavam, sve o tebi sanjam.

791.

Još dve noći, pa će dika doći.

Mesečina svu nedelju dana,
Ja sirota svu nedelju sama;
Jos dve noći, pa će dika doći:
Jogunica, pa ne će da dogje.
Ako dogje, terati ga ne ću;
Ako ne će, moliti ga ne ću.

Digitized by Google

792.

Sve kad treba.

Sunce seda pred veče, kad treba,
Kad moj dika polazi menika;
Mesec seda u zoru, kad treba,
Kad moj dika ide od meneka,
Sve po ladu, da ga ne poznadu.

793.

Hvala suboti.

Koliko je u nedelji dana,
Svi su dani od srebra skovani,
A subota od suvoga zlata:
Subota je nedelju donela,
A nedelja diku sa salaša.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

THE BORROWER WILL BE CHARGED
THE COST OF OVERDUE NOTIFICATION
IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO
THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST
DATE STAMPED BE

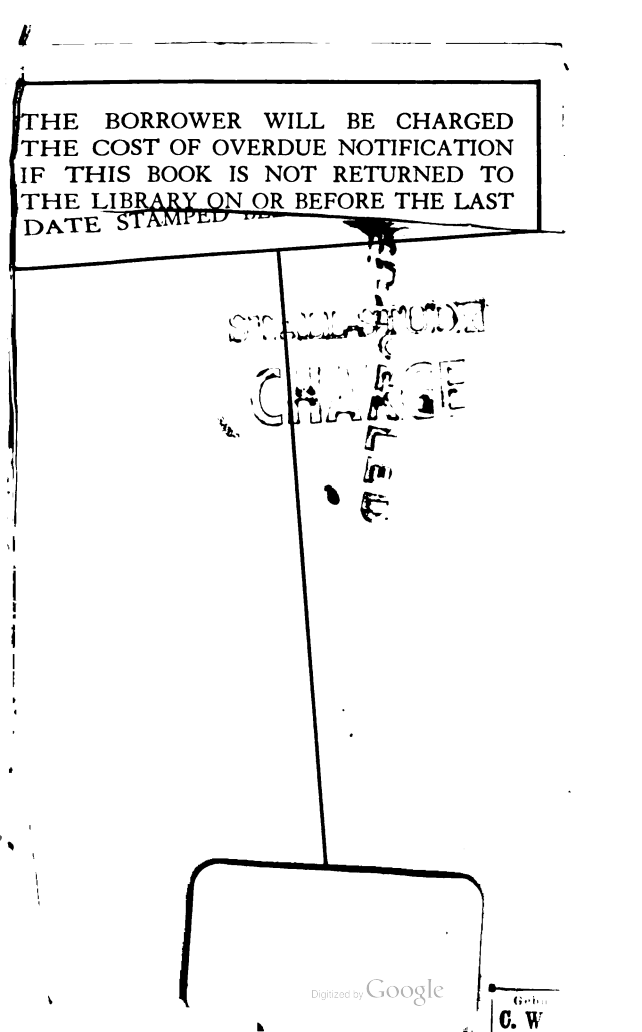

Digitized by Google

C. W

Digitized by Google

THE BORROWER WILL BE CHARGED
THE COST OF OVERDUE NOTIFICATION
IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO
THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST
DATE STAMPED BE[illegible]

CHARGE

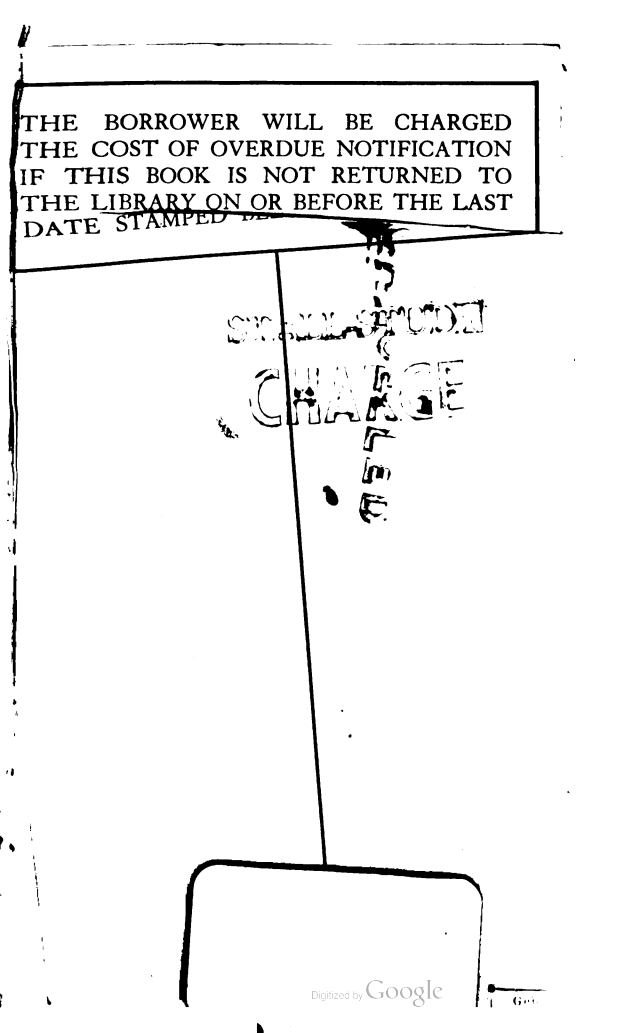

Digitized by Google

Digitized by Google

THE BORROWER WILL BE CHARGED THE COST OF OVERDUE NOTIFICATION IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BE

STANDARD STUDY CHARGE

Digitized by Google

Digitized by Google

THE BORROWER WILL BE CHARGED
THE COST OF OVERDUE NOTIFICATION
IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO
THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST
DATE STAMPED BE

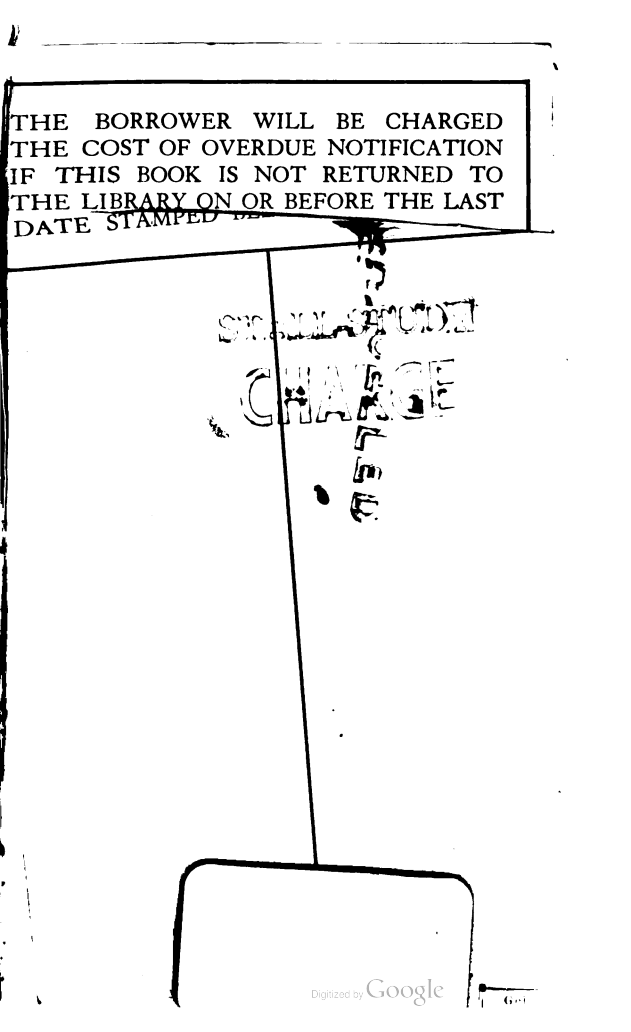

Digitized by Google

Digitized by Google

THE BORROWER WILL BE CHARGED THE COST OF OVERDUE NOTIFICATION IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BE

STANFORD LIBRARY
CHARGE
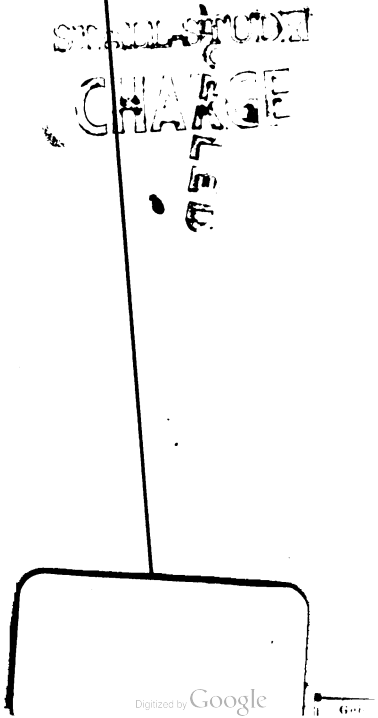
Digitized by Google